2826

B.B.III.
16.

Rest. J. Wyżga 1934. Nowe wyklejki. Dodana tylna okładka. Dodane paski czerwone i gwoździki na spój [illegible].

226

Magnifico domino Petro amico meo specialissimo. Amice itaque care me

scire vos [illegible] latcat de successu meo [illegible] quod et qualiter successit

cum domino Nicolao [illegible] milites [illegible] iste [illegible]

Zegothia [illegible] fortalicium [illegible] videlicet Malecz [illegible]

[illegible] Petro [illegible] Magnum [illegible]

[illegible] videlicet quinquaginta equestres et quinquaginta pedestres [illegible]

et in [illegible] domino pater [illegible] victualibus

[illegible] amicis [illegible] manu [illegible]

necessitate [illegible] vobis in [illegible] volo

[illegible] Datum in Malecz [illegible] feria [illegible] Stanislai

Petrus [illegible] cum [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] unde zadiosam omnis basis [illegible] ... [illegible]
[illegible] ordine perspectivistas
[illegible] in Thopicis et non Methafisice [illegible] rempet [illegible]
a prolixe sed defundatum a debato.

Iste liber est magistri bartholomei de zneyna
gtmeus de duodecim libros artis datus
ei per bant[illegible] conventud de poznania
pro Collegio minori datus

Metaphysica Magistri de Zneya.

N. Inw. 2026.

Tituli horum librorum methaphisice iuxta ordinem in textu positorum sequuntur

Libri primi tituli

Methaphisica sit scientia et una scientia

Totius methaphisice sit aliquod subiectum assignandum

Ens in quantum ens sit subiectum proprium et adequatum methaphisice

Diffinitio methaphisice sit sufficiens

Methaphisica sit distincta scientia ab aliis

Omnes homines natura scire desiderant

Inter alios sensus visus sit magis diligendus

Inter alios sensus visus magis facit scire

Convenientia et differentia brutorum et hominum sit bene posita

Differentia inter bruta et homines sit bene assignata

Ex sensibus fiat memoria

Experimentum fiat ex multis memoriis

Ars et scientia generentur ab experimento

Expertus sine arte magis operatur artifice sine experientia

Omnes actus et operationes sint circa singularia

Artifex sit magis sciens experto

Scientie speculative sint meliores et honorabiliores practicis

Conditiones sapientis sint bene posite

Ad methaphisicam pertineat considerare omnia

Methaphisica sit scientia difficillima

Universalia sint difficillima ad cognoscendum

Methaphisica sit scientia certissima

Methaphisica sit scientia maxime doctrinalis

Methaphisica sit scientia maxime principalis

Methaphisica sit sapientia

Methaphisica sit scientia speculativa

Methaphisica sit scientia libera

Methaphisica sit possessio humana

Methaphisica sit scientia honorabilissima et dignissima

Politica sit melior et dignior methaphisica

Inquisitio scientie terminetur in contrarium eius a quo incipit

Malum reperiatur in rebus

Malum sit natura quedam

Malum sit in bono tamquam in subiecto

Malum sufficienter dividatur in malum pene et malum culpe

Malum culpe plus habeat de ratione mali quam pena

Bonum sit causa mali

Libri secundi tituli sequuntur

Veritatis cognitio sit nobis possibilis 1

Cognitio veritatis sit aliquo modo difficilis et aliquo modo facilis 2

Cognitio veritatis possit a nobis perfecte apprehendi 3

Notitia primorum principiorum sit nobis innata 4

Possibile sit aliquem errare circa cognitionem principiorum 5

Duo sunt modi difficultatis cognitionis 6

Sicut se habet oculus nocticoracis ad lucem diei, sic et anima nostre intellectus ad ea que sunt manifestissima in natura 7

Possibile sit intellectum cognoscere prima principia 8

Primum esse sit demonstrabile 9

Philosophia sit scientia veritatis 10

Scientia speculativa et practica differant inter se 11

Prima principia sint verissima 12

Unumquodque sicut se habet ad esse sic et ad veritatem 13

In causis efficientibus sit procedendum in infinitum 14

Si essent infinite cause omnes essent medie 17

In causis materialibus procedatur in infinitum 16

In causis finalibus procedatur in infinitum 15

In causis formalibus procedatur in infinitum 18

Prior forma sit magis forma quam posterior 19

Si non esset primum formam que le[?] dans et alium possent cognosci infinite forte medie essent destructe 20

Necesse est in omni ente quod moveatur intelligere materiam 21

Unus modus causarum sit sufficiens ad methaphisicam pertineat demonstrare statum esse in causis 22

In causis accidentalibus subordinatis sit fieri processus in infinitum 24

Consuetudo audiendi fabulas sit impedimentum in acquisitione scientie 27

Diversitas hominum in addiscenda veritate sit bene assignata 26

In acquisitione scientiarum logica debeat esse prior 21

Bonum sit causa mali

Aliquid sit ... mali

Libri tercii metha[phisice] tituli sequuntur
Volentibus investigare veritatem expedit
dubitare bene 1
Ad eandem scientiam spectat considerare
de omnibus causis causalitate 2
In rebus immobilibus et mathematicis
sunt efficientes, finis et bonum 3
In mathematicis reperitur causa malum 4
Unius actus sunt cum motu 7
Unam et eandem rem unius alicuius
melius possunt [illegible] 6
Causa formalis maxime est scire 7
Per causam priorem et remociorem magis
sciamus rem [illegible] 8
Hermes [illegible] 9
[illegible] ordo 10
Simplex est [illegible] 11
Corruptibile et incorruptibile sunt eadem [illegible] 12
[illegible]
Quarti methaphisice tituli sequuntur
Una scientia capiat unitatem a subiecto 1
Methaphisica speculatur ens inquantum ens 3
Ens est univocum ad deum et accidentia 2
Ens multipliciter dicatur 7
Negaciones et privaciones sunt entia vi
Sic unumquodque [illegible] unius
Sic unaquaeque scientia est unius vii
Ens et unum sunt idem [illegible] viii
[illegible] ix
Idem et unum [illegible] x
[illegible] numerus
In unum [illegible] esse et essencia sunt idem xi
Esse et essencia dicunt idem xii
Unum et multa opponuntur xiii
[illegible] xiiii
passiones communes xiiii
Methaphisica sophistica dyalectica
[illegible] xv
[illegible] intellectuales [illegible]
[illegible] xvi
Ad solum methaphisicam spectat
considerare de primis principiis
[illegible] sunt demonstrabile
[illegible]
[illegible]
Illa proposicio [illegible] sunt bene assignate
[illegible] idem esse simplex
[illegible]
Oppositiones [illegible]

Que demonstrandos sunt reducere ad
primum principium
Condicio sunt maxima oppositio
[illegible] sunt esse vera
Negans [illegible] significare potest
verum significare
[illegible] non [illegible]
[illegible]
Accidens sunt [illegible]
In principalibus [illegible] dare magis et
et minus [illegible]
Affirmatio sunt prior negatione
Destinentes [illegible]
bene [illegible]
Intermedium sunt dare medium
Libri quinti tituli sequuntur
Ad methaphisicam spectat considerare
de multiplicitate nominum
Acceptio principii sunt bene assignata
[illegible] causae
[illegible] causa
[illegible] esse plures
causae
Causae sunt sibi invicem causae
Idem sunt causa contrariorum
Modi [illegible] causae sunt
bene declarate
Possibilitas sunt causa [illegible]
et [illegible]
[illegible]
Natura [illegible] forma
[illegible]
habere
Quod acceptio necessarii reducuntur
ad [illegible]
Subiectum et accidens sunt unum et id
Continuum sunt unum [illegible]
Continuum sunt [illegible]
[illegible]
Unum [illegible]
Secundum speciem [illegible]
[illegible] analogiam
Ens [illegible]
[illegible]
[illegible]
figura [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] ad aliud ad aliud

Uniuersaliter sunt unum numero sunt
unum specie genere et proportione et econverso
Ens bene dividitur in ens secundum accidens
et in ens secundum se
Ens secundum se convenienter dividitur
in decem predicamenta
Substantia dicitur de materia forma et composito
[illegible] et dissimile sunt opposita
Plura contraria [illegible] possunt esse
in eodem subiecto
Priora et posteriora dicuntur in ordine
ne ad aliquid primum
Potencia activa est principium motus
et mutacionis in alio inquantum aliud
Potencia passiva est principium transmutandi
ab alio inquantum ab altero
Proposicio ex eo dicitur impossibilis
quia sua contraria est necessaria
Totum est dividitur in ea que insunt
quorum utrumque aut singulum aliquid
et hoc aliquid natum est esse
Differentia substantialis sunt qualitas
Tres sunt modi [illegible] ad aliquid
Convenientia et [illegible]
a rebus [illegible] sunt
Relacio sunt distincta a suo
fundamento
Causalitates effectualitates et
dependencie sunt res superaddite
causis efficientibus et rebus
dependentibus
Deum esse causam [illegible] sunt
[illegible]
[illegible] bene
esse in nullo defectu [illegible]
[illegible] est aliquid [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dubius accidens
[illegible] habebant [illegible]
modis dicuntur [illegible]
modi [illegible]
[illegible]
Condiciones [illegible] sunt
bene assignate

Accepcio falsi sunt bene posite 69
Accepcio accidentis sunt bene assignate 70
Libri Sexti tituli
Sola methaphisica habeat considerare quiditates 1
Divisio [illegible] naturalem mathematicam et
physicam sunt bene posita 2
Theorica convenienter dividitur in physicam
mathematicam et methaphisicam 3
De ente per accidens sunt scientia 4
Ens per accidens est quod neque semper est, neque
frequenter magis 5
Entis per accidens sunt aliqua causa determinata 6
Unde futura de necessitate eveniant 7
Ens et bonum convertuntur 8
Ens et verum [illegible] 9
Bonum et malum sunt in rebus 10
Verum et falsum sunt in mente 11
Verum et falsum sunt circa composicionem et divisionem 12
ad veritatem proposicionis [illegible] requiritur 13
composicio in rebus et [illegible] 14
Proposicio ex eo dicitur vera quia [illegible] 15
[illegible] 16
Proposicionis [illegible] veritas in 17
[illegible] in [illegible] 18
Eadem proposicio sunt [illegible] vera et 19
falsa simul
Ens per accidens et ens ut verum sunt 20
[illegible] a methaphisica [illegible]
Libri Septimi tituli
Accidencia de se habeant aliqua
causa 1
Aliquod accidens possit stare sine
subiecto naturaliter 2
Per aliquam potenciam accidens possit
stare sine subiecto 3
Substantia sunt prior accidente tempore 4
et diffinitione
Substantia sunt prior accidente notione 5
Forma sunt [illegible] et magis substantia 6
[illegible] et composito 7
Forma sunt [illegible] composito 8
[illegible] 9
[illegible] 10
[illegible] substantia 11
[illegible] sunt [illegible] 12
[illegible] esse
[illegible] 13
[illegible]

Concretum significat subiectum et accidens 16
Quedam fiunt a natura quedam ab arte
quedam a casu 17
In rebus sensibilibus aliud quod generatur
sit ut in compositis 18
Forma ante eius generacionem habeat
esse aliquod in materia descendit ab 11
ipsa materia
Unum quod sit fiat a sibi simili secundum
univocationem 18
Necesse est ponere substancias separatas agentes
propter generaciones substanciarum sensibilium et
per [illegible] 19
Sicut se habet tota res ad totam sic se
habeat pars racionis ad partem rei 20
In diffinicionibus formarum debent poni partes
materiales
In diffinicionibus rerum debeant poni partes
~~materiales~~ formales
Materia est res sua et subiectum rei
materialis
Forma est tota quiditas rei
Si divinarum substanciarum de puncto subi
stent forma tantum et compositorum ex
materia et forma
In eodem composito sunt ponende plures
forme substanciales secundum pluralitatem
partium quiditatum
Ex duobus entibus in actu potest fieri
[illegible]
Singulare est diffinibile
Quod dicit formam a forma
Idem secundum rem et respectum
possit generare et esse diversum
diffinicionem rerum quiditatum potest
esse unus conceptus quiditatis individui
Ipsi eterni secundum [illegible] idem
nisi se sic unum nisi hoc aliquid et
singulare [illegible]
Possibile sit aliqua rem cognoscere
sine eius [illegible]
In subiectis ipsius [illegible] ad medietatem
diram substanciarum vel accidencium
Individuum per materiam vel per formam vel per
accidens sit formaliter individuum
Unitas [illegible] sit pars anima
destructa, alia vivunt [illegible]

Alia in essendo sunt priora
Alia sunt entia quam anima
Res conceptibiles alie sunt alie
Alia sunt separata a singularibus
Actio quid est [illegible]
[illegible] in simplicibus
Octavi libri tituli
Materia et forma sunt causa
compositi
Si materia et forma sunt unum per se 2
Materia sit separabilis a forma 3
Forma sit separabilis a materia 6
Totum sunt sine partes 7
Celum habeat materiam 8
Numeri varientur secundum speciem per
addicionem vel subtractionem unitatis
Numerus sit unum
Species rerum habeant se ut
numerum
Forma substancialis in composito sit
eiusdem speciei specialissime cum composito
In rebus dependentibus una rerum
dicitur perfectior alia ex quo sibi
conveniunt plures [illegible] perfectiones
Materia ex qua generant [illegible]
Noni libri tituli
Sub [illegible] actum
et potenciam
Actus et potencia opponantur
In deo sit potencia
Idem secundum idem agat in seipsum
et paciatur a seipso
Omnis potencia passiva correspondeat potencia activa
Potencia racionalis sit oppositorum
Potencia racionalis sit oppositorum
Aliquid sit possibile quod nec sit
nec fiet
Possibile est cum si [illegible] actus
ad quod est in potencia nil
sequitur impossibile
Actus sit prior potencia secundum
diffinicionem
Potencia precedat actum in
substanciam et perfectionem
Priora in corruptibilibus sunt posteriora
in perfectione

Actus primus infiniti et primus
racionis sunt inseparabiles a
potencia
Unum quod primo fiunt sunt facta
In sempiternis sit potencia
In bonis actus sit nobilior
et notabilior potencia in
malis vero econverso potencia
nobilior actu
Decimi libri tituli
Accepciones unius sunt bene
assignate
Illa dicuntur unum proprium
intelligencia est una
An unum quodque quod est
esse aliquod unum quod sit
primum et indivisibile et metrum
et mensura omnium aliorum
in isto genere
Omne mensurabile mensuratur
uno
Res mensure que est in
quantitatibus possit transferri
ad alia genera
Mensura sit debeat esse
congenea mensurato
Unum quod est mensura aliorum
in aliquo genere sit minimum et indivisibile
Unum et multa opponuntur per
contrarietas sit differencia perfecta
Uni unum est contrarium
Prima contrarietas sit habitus et
privacio
Multitudo sit prior unitate
Equale opponitur magno et
parvo
Multa opponuntur uni et pauco
Medium et extrema sunt in eodem
genere
Media componantur ex extremis generis
Masculinum et femininum differunt specie
[illegible] et mortale differunt specie

Undecimi libri tituli sequuntur
Una sciencia sit melior vel dignior alia
secundum proprium subiectum
Idem sit actus racionantis et mobilis
Tribus modis fiat mutacio
Accepciones immobilis sunt bene assignate
Duodecimi libri tituli
Si ad principium durandum plures possunt dici substancia
Si divisio substanciarum sit tam una mihi
divisa sit sufficiens
Philosophus sufficienter demonstrat materiam esse
Diversitas effectuum proveniat ex diversitate
agencium vel materie
Intellectus humanus sit perpetuus
Substancie et accidencia sunt eadem principia
Necesse sit ponere substanciam separatam
immobilem
Substancia separata que est dicitur semper
actu maneat

Assit principio virgo maria meo

Queritur circa principium methe Utrum metha
sit scientia. Et arguitur 1 huius de quo sit. Quia dicit sapientia
est scientia primarum et altissimarum causarum. Sed probatur non quia
est habitus genitus vel genitum per demonstrationem adquisitus. Et quia
nulli negabat metham et scientiam ideo et quod modo quia
motivum sunt. Quia arguitur 6 ethicorum sapientiam distinguit ab aliis habitibus
et cum metham dixit et sapientiam 1 huius. ipsa distinguitur ab aliis quod et a
scientia. Sed non attendebat quod dixit in 6 ethicorum sapientia per quan-
dam analogiam in qua scientia dicitur et etiam in qua scientia sapien-
tes esse dicimus in illa scientia excellentes. Illa persona in arte fabrili
dicimus sapientes. Unde a simili dicimus ubi et simpliciter quod in omni scientia
est perfectus tam divinorum quam humanorum tam priorum quam posteriorum
huius notitiam perfectam et causarum. Unde sapientia ad omnes scientias excellentiam
quandam habet sicut cor ad membra reliqua. Unde perfecta contemplatio di-
vinorum sapientia nominatur. Et ideo homo per sapientiam super prudentiam
elevatus a consuetudine rerum humanarum et naturalium elongatur

¶ Contra presuppositum quod verum est nulli accidit. Metha accidit. a 1 physicorum
dicitur. ¶ Ad ad dicitur verum est cado et de esse existere ut patet. Et hoc de-
notat hic verum. Sed cado et transcendentia non oportet

¶ Contra accidens verum est. Probatur. omne per se verum est. accidens est per se. Arguitur. Probatur
omne quod est in alio est per se. ut dicit avicenna. accidens est huiusmodi. ¶ Minor
arguitur quia risibilitas est per se in homine et hic non verum est. ¶ Ad 1 con-
cedo quod aliquod accidens inest per se 2o. ¶ Ad avicennam si hoc dixit de
quo intelligit de accidente in abstracto sumpto. ¶ Aliter solutio conceditur quod accidens habet
aliquam rationem forme quia se. sed non est per se in solitarie sumpto :

¶ Contra si accidens non est per se. sequitur quod inherentia est de ratione accidentis. Et de
sacramento altaris. ¶ Dicitur quod inherentia aptitudinalis est de ratione
accidentis. sed non actualis. ~~de ista a huius probatur~~

¶ Contra intus potest intelligi accidens sine inherentia. Ergo inherentia non est de ratione
accidentis. Quia minor quia intellectus potest intelligi sine sua ratione quia ratio est eius
intellectus. ¶ Dico secundum quosdam naturaliter loquendo accidens numquam potest intelligi
sine inherentia formali vel virtuali ut aptitudinali licet bene sine
actuali. Et ista non est de ratione accidentis. De hoc erit in 7 huius

¶ Contra Metha nec est ens in anima non extra animam. Non primum quia nullum ens
principale est in anima. Metha huius. a 7 et 6 huius ubi ens extra animam dicitur
in 10 predicamenta sive kathegorias. Et ens in anima dimittitur quia non
est in predicamento. ¶ Dico quod est ens in anima inhesive sed non obiective
Et quod dicitur nullum est ens principale in anima verum obiective non inhesive

¶ Contra metha non est in substantia non accidens. Non 2m. Nichil quod est in deo est accidens
metha est huiusmodi arguitur 6 methaphysice huius solus deus habet hunc honorem. ¶ Dico
quod metha humana est accidens. ¶ Ad ... quod logice poterit non assunc-

¶ Contra omne accidens dicitur et in aliquo subiecto. Metha non est huius a porphyrio

vere esse: In rerum natura esse sit accidens verum est
esse simpliciter sit separata vere sunt
Per se existere sit substantia prima vere est. Et si in natura
non inherere ut accidens sit natura et forma vere sunt

Sp aut in sbo subsistens Cd ud in sbis ¶ q sm sbo ul'
in sbis maxime in intu. qd sm qr dile non est in
indiu Cd q dile gtm hns z pmanens non pt z in indiu
dr gtm p dile discretu. dr hns z pmanens p motu et tpus
qr ista pnt hre z in aia pmanens. Cd meta est dile gtm
qr gtinue duat in intu Cd q est gtm duatonis n exten
sionis

Con quesitum

¶ Na scia est de sinubg. meta hg. a 1 pqr lz qr est d'do
et intens et h st simia Cd ad a vim est h rong simtes
sed bm de his est scia h rong vlg
et errorib
¶ Non aggregatu ex opinionibus est scia meta hg ai b & hg
ubi vatant errores et opnes mltors Cd ad a vim est. pue
¶ omns scia hz pn nota ista n est hg b & hg qr an
tiq pna hg sac negabant Cd negabat sed eerde grede
bant
¶ omns scia dz hre pna pa. h n e hg. b qr st pna cibg
scis. Cd ad b q sunt pna quo ad usum et applicatom. sed
st pa inpm gsidant a meta
¶ omns scia pcognoscat sua pna. h n. a 1 pqr b qr & hg
deniraunt Cd b vim est quo ad homines
¶ Non aggtu ex intu et scia est scia. h est hg. Cd bm vm est
tado intem p hitu pnoz et gnu. sed tado phitu gnu
6 eth est scia. et non aggregatu ex intu et scia
¶ omns scia docet cognoscere cam rei. ista n est hg. a 1 pqr
b qr ista scia est de his que non hnt cam Cd a vm
est docens cognoscere cam rei demon p quid,
¶ Na sapia est scia. h est sapia Cd a vm est tado sa
piam p hitu ut gtplaton diuor. sed tado p gnbg n oz
vsat ca ens inqm ens et ca ca q inst enti simp
Sapia gsiat entia put st abstrta a ma et motu
vsat ca pna et dignitates simp. ho gdnes n gut
sac pc dicte Cue est dra int sapiam et sciam

2 **Utr meta sit scia una.** Cd q sit ex 8 hg. est aut
scia q spectat ens inqm ens. et ens et unu gutur et
una scia h grem qr unitas hitg et poc est gsidanda h
unitg obi. Non quid unitg inalg sed foralg que est ro
ex album ingr sunt in una rom foriali puta colorati
et go sunt unu obm visus Sic z ea que gsiranz in meta
hnt una rom foralem puta entis sm qua gsirant
¶ oes scia una dz z unig gnis. h n est hg. a 8 hg et 1 pqr
b qr gsirat sbam et acns q n st unig gnis Cd a vm et
talis. non pmlis Cd sba et acns st unig gnis pmlis qr.

hg qd est ule Cd sed n ut st pme intnoms. Thos dt q pu
meta gsirat sbam. acns ining
¶ gsirans increata et creata non gt unig. h hg Cd a vine
et una. tn analogi. Ad analogiam pstonis
Alia arta sunt in partib logicalibg
¶ Sicut se hnt arsmetica et geometria sic partes mete. sed
ille non sunt scia una go nec ptes mete Cd q arsmetica
et geometria st una scia gnalis non spalis. Sic ptes mete
sunt una scia tolis quis int se sint distincte spetie
¶ meta tolis. nec est una nuo nec spe nec gne. nec ago
ado unitis Cd meta est scia una unitate gnis analogi
seu attributonis Cd Sic omns scie aut una scia Cd q
non oz qr n hnt unu sbm sale sm eand rom foralem. dr
sale qr inhesionis unu hnt puta aiam. dr sm eand rom
foralem. qr h inalem hnt unu puta ens Cd meta tolis
est insbo uno adl. go ipa erit una unite inali Cd q meta
tolis est una nuo aggte sed non simpr. Sicut aggta ex di
uisis specbus. ul gnibus
¶ Separata loco et sbo no st una scia. h hg. b qr una
ps mete est rone alia hic Cd ad a vm est unite inali
simpr. sunt tn unu unite gnis analogi ut dcm

3 **Utr tolis mete sit assigndu aquod sbm** ex qr
qr ex x mete. omns scia est unig gnis salis. sicut unusquisque
sensus est unig obi. s. gtentum non motum.
¶ ome qd est in aa. est aquo zndm sbm mete noa zndi
in est in meta Cd dicunt quida q sicut rex in regna. Cly dicunt
q sbm in scia est obiec Cd iste mods est ng ex illis 8 & ph
Cd q illi 8 st usitati Cd sbm in scia noa zndi In Idd gsi
tum in gto casu
¶ Si sic se q zt assignda ea inlis mete gnssm h qr no
est assignda ea forlis go n inls Cd pe logndo sta n hz
cam inlem nec foralem qr illa solum hnt entia nlia. h
sola efntem et finalem. Impe tn hnt cam inlem sc ea
quam sbr z impe hnt cam forlem que gsistit in ordine
et dion sac
¶ Si zt assigndu. maxe p unitg sac. gnssm h qr scia
non capit entitatem a sbo ego nec unitem. Negant
gnam pma qr dr a gnli ad gnle. dicunt q no oz qr
gnlia non st tota gema Cd dicunt. unitas dx. indifferentia
et znlis. et vatr unitas entitatis. Alia argumta et istam
scia capit a sbo et non pmam Cd q. qr scia n capit
unitem a passion Cd qr scia dz caper unitg a notioi

poni Item quia eiusdem sbi sunt plures paones. Ad quod plurifica
tum scilicet una sciam plurificari
Quarto licet sbm ul' est tm ul' res, pt' aiam Nego tm quia ia meta et
saa sermocinalis Item iam meta zut plura sba quia tm in voce
tm in scripto. tm in mente. Non zeb quod aiam quia de illa non
demonstrant paones. Ad q et tm et zeb. Et saa non dr idd tat
q non sit de tmis Sed dr ideo talis. quia apta nata est demonstra
re gnes gtas ex tmis pmc informe. Scia sermocinat p otm
Et p gns dr q ymq sac prut z pluagsmoina. Et mentalis
tm est prius sbm. Ad ubi est illud sbm Ad q prile est in
aia puta tm metalis.
Quarto Nec est sba nec accns Si accns scilicet qui meta solm det'z de
accntibus. Ad q sbm signu est accns. quod ht sbam et accns
Quarto Nm est sbm primum et adequatum hg sac Quarto Ens non sbm
in omnibus gmbus hg scie go non est sbm adequatu Ad lug n
sbm ens in qtt gnc hg sac. tm aliquid qd' hz attributos ad ens
ul' tamqm ps. ul' pao ul' tamqm pua

Utrum ens inquantum ens sit sbm primum et adequatum metaphysice
Ad q sit ex lra etc hg in pmo Est aut quedam scia que speculatur
ens inquantum ens. Item in qm aut phi scia entis inquantum ens ult' et
non p ptem Item gor z meta in pmo loquis de sbo logice ebicte
dt sbm univsq sac extens simpl Item lmo 1 pqi c 2 Non q aut
non late dt secund' q sup ulc ambiguu i analogum exigitur
dermio. et insi hoc zt non zt ens sbm mete. Contra gsiratur
pmo q 8' gnus gdicones sbi. Item qd' p2 de omnibus pso gsidatis
in tom sbi. est sbm ens est hg quia ens nichil est qd' tom entis subter
fugiat Item q ambitu in zndo est equalis sac in cognoscendo est sbm
ens est hg quia ens transcendit p paom omne illud quod gsidatur a meta
in tom sbi Item eius paones investigantur sicut unu bonu vm diuisum
natum gtingens dependens independens zens Item meta ul' est de
ente transcendente ul' limitato Si pm hec propositum Si de limitato
iam aliqua scia erit par et superior ipsa. Fz quia vot' phia pma
ab at. qz de se cum heat ens limitatum p sbo Ex isto sequitur
q entitas sit ro formalis obua sbi adeqti in meta quia ubi gcretum
est sbm. ibi abstractu est ro formalis obua sbi Contra quia q deus e sbm
Quarto Intelle et deus sunt sbm mete go zc Ans est gnis 1 phiz et ul
Contra q log2 q avi. et qm sit log2 non tenetur. Contra gor ibi wlt q deus
est sbm in 12 hg. Contra forte melius dd q deus est sbm pm primitate
pfeciois. sed ens est sbm primitate adeqtionis
Quarto de quo psuppa quia est illud e sbm. deus hg. a 1 pqr. b gor 12 hg
Dicunt quidam ad a q int2 in sensu spalibus Contra dd q male allegatur
phia quia ipse dt q de sbo pcognosci quia est. sed n q. si de aliqua
cognoscit quia est. q sit sbm. ex sic dignitas a pao zt sbm Contra dd
q de deo pcognoscit quia est in 8 phiz. et ideo est sbm 12mi. ut
z hg totum primitate pfeciois
Quarto illud est sbm a quo fit denoiaa. deus hg. b quia ista scia dr theori

ca sine theologia phis Ad q a est fla quia scia gnqm denominatur
ab effinte. ut scia porphy gnqz a paon ut libr de somno et vigi
gnqz a fine. ut ptolo appllavit suos libros a noie suorum disciplor
pp quos eos fecit. gnqz a rima ut gramatica gnqz a pnli pte
sbi ut hec scia dr a theos qd' est deus et yca scia qi dina scia
quia deus est prior ps entis quod est hec sbm adeqtum
Quarto Nobilissima scia dz hre nobilissimu sbm. h hgi. Ad a vm est a 1 dr a
ul' adeqtionis ut pfeciois. vn ista scia non dr nobilissima a sbo
adeqtionis sed pfeciois
Quarto Ad quod hnt oia attributum hoc est sbm h'. deus est hg. a e gdio
pnlis sbi b3 Ad ad a vm est si hnt attributum tamqm ad aliqd'
gnalius si aut tamqm ad cam effinterem non oz
Quarto Nm equu est sbm ens hg. a quia sbm dz z vnm romis. bz quia ens
eqte dr de sba et accnte. Ad a vm est pur Et lug gsita no sit
vniq romis vnite univocationis tm analogie et hoc sufficit
Quarto Si sic scilicet q sbe et accntis zt vna ro. gnssm Ad q e vna
vnitate analogie
Quarto Sbm logice no e mete. ens hg. a quia sut sac diuse bz g hg
Elenchorum usat dyaa et meta. Et gor ubi sup Marsilius dt Sicut
meta est de omni ente doctina'. sic dya utens disputative seu
pr. p hoc ad a vm est forar' ul' evdo.
Quarto Si sic scilicet q omne ens erit sbm mete. gnssm. q quia lz inquantum
psuppt dua dcom 1 pqz Nota lz inquantum p burley in tractu z sue
logice sumitur dr. vno pnative. ut ubi ho inquantum ho est ho. i.
homo pse fe et non p alium est ho. Alio positive et hoc dr
reduplicative. et sic ut dt gmentarius ut hic Sor inquantum zzt
est ho/ tamqm ut hic ho inquantum at role est nl. Sic Alio specifice
Et tuc detminat illud cui addi ad ctu modum ul' rom attz
ul' gsign. ut ens inquantum ens est sbm 1 sb' rom coi entitatis accc
plurium./ pmo psuppt de omni. sed no specie Ad multa gsidantur sb' roe
spali et non coi entis. Ad q hoc non impedit gdioz sbi. quia utriqz
sic gsita hnt attributum ad ens inquantum ens Ad deus n hz reduca
ad ens ga zc Ad q reducatur tamqm ad modu gsidandi gnalem
sed non tamqm ad cam effinterem
Quarto Omnis scia psppt quid est sbi. ista n pspt quid est entis. A 1 pqr
b quia ens non hz quid est Marsilius dt ad a. vm est in sensu
spalibus. Non intexit. Alii dicunt q quid rei psuppo' no qd noi
Isti pomsz no noia psupp' sed quid rei investigat. ut pz
in 1 de aia. Contra nego' b. ad pom dd Non hz quid est potis
simu. hz tm de septm
Quarto Omne sbm est distinctu a paom ens n est hg. a 1 mete
quia sbm cadit in diffom paonis tamqm supadditu b quia
nichil est quod pt subterfuge rom entis. Ad a. ut medo
ut valet. petrus de alumna non oz q sbm sbi gsi paones
Quarto Si sic scilicet q omnes sac zut hinc sbalternate sicut gmentum nichil dimat de magne i coi
Nota gna. Ad pom dd. aim si non est sbalterna accntis Ad q
quecqm moveat q tale ens est gfusum pm rom logicam
tm pm rom causalitatis est defnitatissimum et inquantum se
duplicat simplicem intrinsecam vi entis in sua entitate
Et tale ens est cossimum veritate tali n aut prius

ad sbaltnatom sic rquit q non sit gtibo aanles It q scia
heat. sb altnata rom sordalem sic sbaltnantis. vn rõ sorlis
mote omm gsidator in ea est entitas.

7 **Methaphisica est scia gsidans pn de ente inqm ens ul de a quo psc ptinete ad ipm put hqi Calex a est sapia gsiras altissimas cas rerum**

Nota meta hz duisa noma. vot n scia dma. theo
huana. pma phia. et eci nomie meta. a metha
q e tus et phisis na q transcendens nam i phicam
nalem Et trasandit nam ron sbi. obi et modi gsi
dandi Ron sbi q ens simp est hic sbm quod phica
non attingit q gsirat de ente mobli q entia n mo
ta pu st phice gsirons. Ron obi q gsirat entia no
bilissima. Ron modi gsidi. q eius. phica spals est
modi gsidi No hz isti tres modi guut in vno
q Im sable est scia. meta hq. a ai in pqprutis Cdd
vm est rue cedm.. vide melius
q Na scia gsirat paond irrcdulds h hq. Li gsitas gductas
et girat que sunt ircds Cdd b sunt irrcdulas vificatiue
sal non attributiue
q Nm non cognoscans est gsirans meta hq.
q gsirans spale de deo et sbus scpatis non gsirat de en
te inqm ens. h hq
q Im ens inqm ens. est go meta de eo n gsirat. qz q
de sbo praguiso q gt i pory. Ans q nm ens est ome
ens go nm ens est inqm ens Cdic q h inqm te speue
ens go nm ens est inqm hq go gsirat ens inqm
q phia nlis gsirat ens mole inqm hq go gsirat ens inqm
ens seu inqm hq. q ab inferiori ad supius Cdd Ns iq a
rmo appellante. Sic n du gsirat homin go at
q meta non gsirat de surtis. rapiens ut go non gsirat de
ente inqm ens.
q vltima pticla est supflua. q non vidct quid rdupliq
ut spen fiat

6 **Vtr meta sit distincta scia ab alijs** dd q sic
ex oto hq vlu distinguit Metam q phicam et mathicas
et p gns ab alijs ~~etiam~~ Ct g non q hz distinctu sbm
Cl distinctiun sinem Ct ~~ron~~ q hz distincta pna & hq
q Idm sbm gsirat in meta et ~~tam~~ i alijs go non dr ron sbi
q Ans q in om scia gsirat Cdd sal non inqm ens

//de ente//

est in quo consistit ista res formalis. ut hic ubi res est ista. de q
est ordo ut reductio omnium consideratorum ad unum primum principium
a quo dependent inmediate. Uera Metaphysica considerat de deo ut
de primo principio. omnia ergo sic considerata in ordine ad deum pertinent ad metaphysicam. Sic naturalis est primum principium physice. omnia ergo
considerata ut habent reductionem ad naturam pertinent ad physicam

1

16

17

Q Utrum est finis omnium scientiarum ergo metaphysica non destruitur ab aliis totum
finis. quia dicit quod necesse est ut omnia reducantur ad metaphysicam ad u
Conclusio ad argumentum. unum ultimatum et unum. non ergo non destruitur secundum
totum primi finis et specialis

Secunda quaestio Q logica non est destincta a metaphysica Conclusio non a logica. quia
unum est subiectum metaphysice et logice Conclusio quod logica considerat de omni
genera sub uno speciali. sed metaphysica sic totum tenet Conclusio 2. metaphysice
et logice est unum subiectum materiale non formale. sed metaphysica ordinat
et logica ad deum tamquam ad causam efficientem. sed logica ad intentiones
dirigit ad hoc

Q physica et metaphysica considerant de eodem modo ergo differunt quia considerat abs
de primo motore ergo Conclusio de aliquo considerare quod nisi sub uno
de primo motore ergo non Conclusio alio modo. quia considerat quod motum ut physica considerat
per proprias causas. alio modo. quia considerat aliquid absolute
dat de primo motore quod causa est considerare aliquid absolute
secundum suam naturam primam. et sic solum metaphysica est considerare quod
secundum suam naturam

Q metaphysica considerat de illis quae sunt quieta motum ergo non differt a physica
differunt quia considerat de orbibus celestibus. Conclusio physica considerat de abs
tractis a motu et materia. ergo non differt a metaphysica. differunt quia considerat
de primo motore Conclusio ad 1 licet metaphysica considerat de quietis ma
tamen ut habent reduci ad primum principium scilicet deum Conclusio 2 physica
considerat de primo motore ut est causa primi motus.

Q physica et metaphysica considerat de modis et quibus eorum sed eadem
Conclusio unum est sed secundum diversam rationem quia
alius ergo sunt eadem scientia Conclusio unum est sed secundum diversum intentionem quia
metaphysica ut sunt reducta ad primum principium simpliciter. physica vero in or
dine ad motum scilicet ut sunt causa motus

Q ens mobile. ut ens per se ut per accidens. si per se ergo physica
est scientia alternata metaphysice. si per accidens ergo physica de eo est de ente
per accidens non est scientia. 1 metaphysice. Conclusio
modo de ente per accidens considerat multis modis et tot modis quot dicitur per se
ens per accidens = de quo in hoc tractatu q 23

Q physica ens. vel ergo inquantum ens vel inquantum non. si primum
non differt a metaphysica. si secundum considerat Conclusio quod suppositum est
subiectum scientie physica considerat ens secundum illam rationem. physica considerat
ens mobile ergo ens. hoc contra appellantem Conclusio sicut. Et dico
quod considerat ens non inquantum ens sed ut hoc scilicet quod considerat
mobile. quia inquantum tale speculative non reduplicative. Uero metaphysica
est theologia humana humanitus inventa. sed sacra theologia di
vina et divinitus inspirata. hoc forte utraque considerat de deo quare

Q Utrum non contra originaliter distinctio scientiarum. quod non a parte rei quia
eadem parte rei considerat in diversis scientiis. ut rotunditas terre in
naturali et mathematica sed parte rei sic ut patet. ergo a parte dictis
scientiarum distinctio sed quia sepe in eadem scientia considerantur multe partes
quae ergo non una parte et subiectum eadem scientia. etiam non contra a scibili
simpliciter et absolute considerato quia idem subiectum considerat in diversis scientiis. sic mobile
in physica et metaphysica. Uera est contra penes distinctionem principiorum quia sepe
eadem ergo demonstratur per diversa principia. ut illa terra est rotunda. Conclusio
ergo contra quod distinctio scientiarum sunt penes obiectum formale Sed dicitur

Utrum omnes homines natura scire desiderent

Nota appetitus est coerentia cum aptitudine ad illud ex hoc patet quod duo appetitus sunt duo s. coerentia appetibilis et aptido ad illud
de„

Appetitus
Naturalis est inclinatio rei ad rem non cognitam. Sic materia appetit formam. et grave quod sursum appetit moveri deorsum et iste appetitus est communis tam animatis quam inanimatis et est sine cognitione
Animalis vocatur appetitus sensitivus et est inclinatio sensitiva ad sensibile per quam prosequitur delectabile et fugit contristabile et de isto loquitur ar 2 de anima quibus inest sensus illis inest appetitus et est communis tam rationalibus quam irrationalibus
Cogitativus
Rationalis appetitus est voluntas sive desiderium rationis ad perfectionem suam. Unde voluntas est appetitus intellectivus et iste tantum invenitur in hominibus. Isti ultimi duo appetitus sunt cum cognitione. Item quidam dicunt potentiam quamcumque actum elicitum Sed appetitus naturalis non est aliquid potentia quia res naturalis non appetit per potentiam mediam sed seipsa

Nota quod omnis appetitus naturalis scire desiderant. Ratio quia omne passivum appetit naturaliter conjungi suo activo. Sed intellectus hominis est passivus et non obiectalis ergo appetit conjungi suo sensibili a quo moveatur de potentia ad actum. Item illud appetitur naturaliter quod est bonum et optimum. Scientia huiusmodi patet 1 ethicorum omnis prohaeresis et electio gratia boni et optimi. Hoc quia scientia est bonum animae et bonum animae est bonum simpliciter. Contra non appetitur appetitu animali. Ratio quia appetitus animalis est respectu boni sensibilis. Sed scientia non est bonum sensibile. Item si sic bruta appetunt scientiam. Hoc quia frustra quia habent appetitum animalem. Contra non appetitur appetitu rationali. Ratio quia appetitus rationalis presupponit cognitionem. Sed puer in instanti generationis sue non cognoscit scientiam ergo appetitu rationali non cognoscit ipsam. Item appetitus rationalis est liber. Sed appetitus quo appetimus scientiam non est liber quia si esset liber posset ad opposita. et sic homo non appetit quandoque et sic non esset verum. s. omnes homines etc. Nota desiderium ad scientiam est voluntas. Sed voluntas est appetitus rationalis ergo appetitu rationali appetimus scientiam. Nota quod desiderium ad scientiam naturale est voluntas quia desiderium ad scientiam precedit omnem cognitionem. Nota potest negari quod homo desiderat rationali appetitu scientiam. Primo quia videmus quod actu scientes appetunt ulterius addiscere. Sed tamen proprie loquendo appetitus ad scientiam non est rationalis. Unde omnes appetentes scientiam appetitu rationis etiam appetunt appetitu naturali. Sed non convertitur. Ergo philosophus dixit natura scire desiderant. Contra quod acquiritur per actum appetitur appetitu rationali. Scientia huiusmodi. Nota quod non oportet quia plus requiritur ad acquisitionem quam ad desiderium. Unde non desiderium intellectus ad aliquid cognitum dicitur
voluntas Sed desiderium ad non precognitum non dicitur voluntas. nisi sumamus voluntatem valde large ut sit idem sensus intellectus naturaliter vult scientiam

Item quod diligitur
propter se diligitur
naturaliter. Scientia huiusmodi

intellectus

appetit naturali inclinatione. Nota potest sensus est via ad scientiam ergo appetitu animali appetimus scire. Nota si esset via possibilis. si intellectus non est

Contra non corruptio nec appetit. Scientia huiusmodi. a quia omnis res appetit se conservare in esse per quem tempus per b 10 ethicorum Speculo respicit naturam hominis et per ar in problematibus suis. Omnis sciens speculans in senectute fit melancolicus propter sollicitudines que eveniunt ex labore sciali. Nota b unde est per accidens s. non laboris non per se. Ut speculo excellentissima quia 10 ethicorum vi speculatam sunt manenti ut communiter. Sic speculo moderata conservat quia est sine tristitia 10 ethicorum.

Contra non appetit contrarium naturali. Scientia huiusmodi. b quia scientia est contra ignorantie que est naturalis quia cum ea nascimur. Nota unde si est naturale inseparabile et perpetuum. Contra nec b quia ignorantia est privatio habitus ad quem homo est aptus natus

Contra aliquid homines appetunt ignorare ergo non scire dixit de filio ingratitudine qui maluit habere sanum caput sine pecunia quam insanum cum pecunia. Nota quod hoc non appetitu animali

Contra homo appetit scire cum cognoscat pecuniam ergo appetitu animali quod dixit quia cum cognoscat pecuniam primum curis. Nota quia sunt per locum a diffusum. Unde appetitus animalis est quod fit cum cognoscit pecuniam ipsius potentie appetentis. Contra nec animalis ad potentiam dicitur quod hoc non facit ad cognoscendum. Contra dicit

Contra appetitus finis presupponit cognitionem ergo scientia appetit appetitu cognoscitivo. Nota contra hoc aliquid unde est in se ut in ab. Sicut sagitta non appetit signum sine cognoscente in se. tamen cum cognoscente in sagittante Sic intellectus ante omnem cognitionem in principio sue creationis inclinatur naturaliter in finem suum puta scire

Contra nec hoc forma nec hoc materia hominis appetit scire ergo non naturaliter. Non probatur quia forma hominis est separata modo per separatum homo non appetit. Alia per cogitativam scire non appetit quia hoc est forma perfectiva. Scientia autem est ultima. Nota supposita opinione quod hoc est forma perfectiva quia intellectus sit separatus hoc 2 licet non hoc comparari commentatoris quia intellectus sit separatus hoc 2 licet non hoc comparari

Contra omnis homo appetit scire per intellectum. Sed intellectus non est appetitus naturalis ergo homo non appetit scire appetitu naturali. Nota ad b unde est. Scilicet actuatus seu adeptus. Sed nudus est naturalis et idem est appetitus naturalis et rationalis in homine sed diversificatur quia dicitur naturalis in quantum non precognoscit. rationalis ut precognoscit

Contra quicquid non movet appetitum non appetitur. Scientia non movet appetitum ergo a motus potentie fit ab obiecto causa. b quia si sit iam appetitum habet aliquid de scientia. Nota a unde est quod non appetitus appetens habet aliquid de scientia. Nota appetit appetitu naturali. Contra nec b appetitu animali seu rationali. tamen potest appeti appetitu naturali. Contra nec b ad potentiam dicitur quod appetitus habet aliquid de scientia. Aptitudinem seu inchoationem ad illam. Aptitudo non ad rem est aliquid rei. Contra habet scientiam in genere et modo imperfecto. Sed non in speciali et in perfecto

q Si sic sc͠ q omnes homines sint disciplinabiles. Fz n
poh͠ contingit quosdã homines ꝛ quos disciplinã
ē impossibile. Con͠ gna ad ipom dd q impossibile cã ꝑ dif
ficile. H aut difficultas pvenit ex pte corporis male
dispositi. et non ex pte forte q inclinã nã ad scire
q Motus ad sciam est in p͠no fortis et in fine debilis
go non est nãlis. q͠ Q͠ motus nãlis est in fine fortior
q ah. dd motũ ad sciam esse nãlem est d͠r. vno° put
nãle dist͠ q violentũ. alio° put dist͠ q voluntariũ
nãle dist͠ q violentũ. vnº dc motu nãli p͠mo m
Ne͠ go gna ad pom. vnº dc motu nãli p͠mo m
q Fatuus nãr nõ appetit scire go. dist͠ q ia ille ap
petitus est frustr͠ Marsiliq dt non est inquis appetitũ
frustrari in mẽo
q Diligens ho hz sciam go ñ appetit scire. q͠ Q͠ appe
titus est rei carentie. Ne͠ gna ad pom dd. non appe
titus est rei carentie sed cõm ut ostuet eam et ut dele
ctetur in ea. ut ut magis radicet eam
q Si sic vel go appetit omnem sciam ut ãqua. No pñ
q hoc est impossibile. q n͠ appetit impossibile dd q alr q
q hoc est impossibile. aĩ nq appetit inmpossibile. omne aut ꝑfectibile
appetit suam ꝑfcoem. Et go d͠ ꝛ de aĩa pintus est oĩa
appetit suam ꝑfcoem. Et go d͠ ꝛ de aĩa sed no
pqt fi. l͠m dr. hoc est impossibile. ad vnº dimensiõ sed no
collectiuẽ. Et ñ est incõus pom frustari dũ mõ ñ est de
factis ex parte poc. sed alius extriseca. tc y q dr͠ q
dant͠ homines in cto climate q sciut oĩa
q Si sic sc͠ q ho appetet sciẽ infinita. q͠ Q͠ scibilia sũ
infinita ad q ho inclinat͠ ut sciat. Fantus ꝑ Q͠ ia
ille appetitus ꝛ quo ad tota spẽm est frust͠ dd q nt
frust͠ si nõo attingeret. d͠r dd q scibilia ñ sũ infinita
frust͠ si nõo attingeret in quodam mõo cto
q Si sic tñc nobilius appetit ignobilius. gñsim Fz Q͠ ꝯ
bilius non est finis nobilioris. Con͠ gna ad impom. vnº
est finis gra cuiq. sed non finis quo d an omnes
sciãs appetat ꝯsile. dd q nãli appetitu omnes ꝯsile appe
tit. sed ꝑ ꝯca. fi dispom corporis determinat͠ ad ctas
Nõ istam ꝓpom assumit ad dignitatem sciẽ. Q͠ qd ab
omnibus desidera͠ est optimũ. Etiam ꝑ eam allicit homines
ad disciplinas. Et pt eam a signo utz in hõ
q Si sic sc͠ q nq ho ꝛt ꝑ scias laudandq. q͠ Q͠ ꝑ
ea que insunt nobis a nã ꝛc dd hi nãle ñ appa
hz appetitũ sit nãlis. h adqsitio difficilis et laboriosa. ꝑ
quem laborem meretur homo laudem

sciam. sic
carentem
omnis appe
tunt. et
hũ nq alti
gut eam
n͠c ꝛ ꝑ hũa
f͠. h ex hõ
in frust͠
appetit͠

Vtrũ int͠ alios sensibus visus sit mag͠ diligendus
Nõ qd ꝑsuꝑt q sensus sunt diligendi et quãt an
visus magis. Nondũ sensus hñt ordinem ꝛnlis
dependentie ad inuicem. Q͠ tactus est p͠mus et ma
xime necẽ. visus aut est ultimus in gñone ꝛ go est p͠mus
ꝑfcoem. Alii sensus intmãn ꝛ subordinati sũ utz ꝑ alr
ꝛ de aĩa Q͠ gustus sc͠ tactum. ꝑ ꝯca odoratus. deinde
auditus. Nondum ꝛ quidam sensus sunt de esse
quidam de bn esse dd ad q q sensus sunt diligendi ꝑ utilitatem
q sũ de esse alis et ꝑ bñ esse. et ꝑ scipos Q͠ sunt ea oĩgnat
bonum honestũ
q Sensus sũ diligendi ꝑt utilitatem go ñ ꝑ utilitatem ~~q͠ aliud~~
aiis in lr͠a. q͠ Q͠ ꝑt dt carentiam. ~~dd~~ Ne͠ gna. ad pom
dd q hic h pt non dt carentiam
q Sensus non sunt bona honesta go nõ sũ diligendi ꝑ
scipos. q͠ Q͠ bonũ honestũ diligit͠ ꝑ sc͠. ꝑ Tullium. dd
scipos q͠ Q͠ si diuisim exclusiue. d͠r neye͠ aiis. Q͠ sensus
valet gna si diuisim exclusiue. d͠r neye͠ aiis. Q͠ sensus
sunt bonũ honestũ oĩgnatiue
q Si sint diligendi. ꝑ utilitatem et ꝑ sc͠. sc͠ q unus sensus sit
pluris usus. gñs est q pm polũ unus sensus solũ unius
est usus. vnº est ꝑnlis et inmctus
q Sensus sũ diligendi ꝑ opari. s. sentire go ñ ꝑ scipos. q͠
Q͠ qd est ꝑ aliud non est ꝑ scipm Ne͠ qã. ad pom
dd vnº est cõdo. Q͠ impm hñt rom honesti diligit
ꝑ sc͠. inquã rom utilis digit ꝑ aliud.
q ꝯsitũ. Sensus com est ~~maxime~~ diligendus go int͠ dõs
sensus go ñ visus. q͠ ~~Q͠~~ dist͠ Q͠ in virtute sensus com. sensus
ꝯtiõns opantur Ne͠ gna. Nec est ab otis Q͠ ñ ĩ ñ
eiusdem. ~~et~~ d͠r gadar͠ totũ et dd q int͠ int͠ sensus ꝯtiõs
q Magis nõm est mag͠ diligendus. tactus est hm. a͠z. b.
ꝛ de aĩa. Ne͠ a. vnº est ꝑ esse. sed non ꝑ bñ esse
Nõ Deus et nã ~~ꝑuidet ad esse. dedit~~ in nõiis ad esse
non deficiat ideo nõia ad esse minus diligit͠ et q͠ nõ
curant͠. Sed nõia ad bñ esse pluries deficiunt. ideo hita
magis diligit͠. et qñto ad mag͠ bñ esse sũ nõia. eo ma
gis diligit͠. visus aut int͠ omnes sensus ad mag͠ bñ esse est
necẽ. ideo magis diligi͠. ꝑ cũ ñ celesta et terrestra ꝯsiderat
et ipse est maximus corporis decor. et int͠ omnes spũalior
et go nobilior
q Eq ꝑuaco est peior illud est nobilis tactus hm. a thora
h. ꝛ de aĩa deficiente sensu tactũ nec est ꝯnds sensum defici
dd thora int͠ in his que non hñt ordinem inuicem
Nam cedo ꝑuata mã ꝑuat͠ fõra. et h mã ñ e nobilior
q Certius est mag͠ diligendus. tactus hm. a͠z thora. b.
ꝛ de aĩa. hẽmus tactum certissimũ. posset destruui a
ꝑ instans. h nc͠ b. ad pom. vnº est in ꝯparatõi ad alia

= n̄ melius iudicat
alia. et non ad sensus. ꝗ aranea h3 meliorē tactū. ꝯd ꝗ ꝑ cu
¶ Magis ꝯfert ad cogōm est magis dilēd' tactꝰ hꝰ. a2 b 2 de
aīa. aptitudo carne aptos mente dicimus ¶ Ne b Ne ꝗ au
ctoritate gelu' ipsa. vt3.
¶ plures dr̄ias rerū ostendit est magis diligendꝰ tactꝰ hꝰ. a
b 2 de aīa ꝗ est multarum ꝯtrarietatū. visus vō vnius ¶ Ne
b ad pōm ꝯd ꝗ plures dr̄e sunt sb' vna ꝯtrarie visus qm̄
sb' ꝯtrarietatibꝰ ceteris. ipiꝰ tactꝰ. ꝗ hc solū in inferioribꝰ
illc et in superiorib
¶ Magis ꝯfert disciplinam est magis dē diligi. auditus hꝰ.
¶ ad b vm̄ ꝑ doctrinam sed non ꝑ inuentionē. Inuenien
tes aūt disciplinam maiori honore s' digni. ꝗ inueni
rum ingenii est sed vti inuentis et no inueniendis
¶ Stat aūt hic meliorem auditum qm̄ visum ga auditus
erit magis diligendꝰ ¶ ꝯd ꝗ cet'is paribꝰ
9 Utrum sensus visus int' alios sensus faciat nos mag
scire ꝯd ꝗ ar' in lrā ꝗ sic. hic maxe sensuū cognoscitiuꝰ
sare ꝯd ꝗ ar' in lrā ꝗ sic. hic maxe sensuū cognoscitiuꝰ
nos facit et multas dr̄ias demōstrat Et ꝑ' ille sensus magis
facit nos scire. q cognoscat superiora et inferiora. Sed sꝰ sꝰ
pt cognoscere corpa celestia pt' visum. Et sensus ꝑ. n alior
et immalior facit nos mag scire. visꝰ hꝰ. b ꝗ cogō eiꝰ est
pp inquam cogōm vl'is. Et ꝗ h3 obm̄ multū simplicem obō
aliorum sensuū .s. lucem Et ꝗ mem put diafanū.
¶ No scīa est quedā acquisita ꝑ doctrinam. quedā ꝑ inuen
tem. ꝑ3 ꝑo demon' vbi d' ꝗuis nouit ut addiscens ut
inueniens nouit Iste sic dr̄nt ꝗ difficile est noua inue
nire. sed multa sunt que discimꝰ ꝑ doctrinam ¶ No ē a sic
dē originalis et adeqta. originalis a q pmo incipit scīa
adeqta que est ꝑse ea sic. et q' non extendit se vlt' scīam
nec scīa vlt' ipam. Sensꝰ est ea originis sic. sed vlē ad
equationis
¶ Intus mag nos facit scire ¶ q hit sensꝰ exteriores visus no
facit nos magis cognoscere ꝑ' ꝗ ꝗ3 facit nos cognosce
ꝑum obm̄ go n̄ magis vnū alio facit nos cognoscere. ꝗ
ꝗ in ꝑ's non fit excessus ¶ ꝯd sensus ꝯpati ad obā extūe
ꝗ visꝰ mag sunt
faciunt cognosce. sed ꝯpati ad intra non. ꝗ visꝰ mag sunt
cogōm intue. vel dr̄ ꝗ et obm̄ visꝰ est maioris ambitꝰ
¶ Nec facit nos cognosce sensꝰ n̄ intue ¶ ꝯd ꝗ sensꝰ ēa
sed intue ꝯpletiue.
¶ Si sic sc' ꝗ visꝰ et nobilior int' ꝯtrim ꝗ ꝗ pnm
est nobilius ꝑnapiatis ¶ ꝯd ꝗ visꝰ n̄ est pnm intꝰ. go n̄ ꝗ
¶ Sc' ꝗ cogō sensua sit nobilior intua. ꝗ est pnm eiꝰ
¶ ꝯd vm̄ est ꝗ est pnm sed insensibile. et hc no ꝗ 2 nobly
¶ sensꝰ doctrine facit nos magis cognoscere. auditus hꝰ ¶ ꝯd a vm̄

ꝑ doctrinam n̄ ꝑ inuentionem
¶ auditus plures rerū dr̄ias ost. go mag nos facit scīe. ꝗ
ꝑ lrām dicis'. ꝗ facit nos scire cognoscere omnem rem mēi audita
illa ꝑpon omne ens sb'a vl' accns. ¶ ꝯd sed in ꝯfusa visus
aut discretissime ¶ q ꝗ plures dr̄ias dr̄ias r3 demōstrat. mag sci
¶ Si sic sc' ꝗ scīa posset intendi. fz ꝗ scīa est v'tꝰ. v'tꝰ at
est hitꝰ electiuus in medio ꝯsistens. ꝗ d' aūt ꝯsistit in meō
est indiuisibile ꝗ mediū distat equalr' et indiuisibilr' ab extremis. ꝗ
ꝗ facit magis scire ¶ Condr' ꝯna ad inponm ꝗ ꝯd
ꝗ h3 de v'tute morali. Scīa aūt est hitꝰ intellalis.
¶ Sensus cciansensītꝰ ꝑum obm̄. n̄ facit mag scīe. visꝰ
hꝰ. a. b' ꝑo de aīa. ꝗ aqꝰ indicat ar' qm̄ est ¶ Ne b
ad pōm ꝯd. vm̄ est de obō ꝯtento. sed non ꝑo et ꝑse
Utrum ꝯntia et dr̄ia brutorū animaliū sit bn̄ posita 19
¶ No omnia alia ꝯuint in hoc qꝰ hnt sensum et maxime sensum
tactus. Rō ꝗ secundum Thom ꝗ ꝗ hoc al' est al' ꝗ h3 aīam
sensitiuam. Sed dr̄nt t' ꝗ tres gradus aliū brutorum ¶ Primus
gradus est Nam quedam sunt alia que solū hnt sensum
et n̄ memoria. sicut alia imperfcā qualia s' affixa petris
ꝯchilia ¶ Secundus gradus est aliū hntiū sensum et memoriam
sn̄ auditu vt formice apes. hec insi hērent memoriam
non possent venire ad aluueolum. Et talia non s' disciplina
bilia ¶ Tertius gradus aliū hntiū sensum memoriā et auditū
Et talia sunt prudentabilia et disciplinabilia. Et sunt
bruta ꝑfcā ut canis
¶ Non omnia alia hnt sensum go ꝯntia fa. dicis' de prouisis
incepi seu extasi ¶ ꝯd ꝗ hnt sensum .i. pōm sensitiuam. sed n̄
hnt sensum .i. actū sentiendi. q al' pt esse sn̄ visu go pt 2 sn̄ tactu
¶ Si ꝯntia valet maxime ꝗ sensus tactꝰ 2t de esse alis
Et si sic. pari rōn omnia alia ꝯuint in sensu gustus ꝗ
2 est de esse alis ꝑ ar' in de sensu et sensato ¶ ꝯd Sensus gustus
tactꝰ put sumitur ꝑ pō immutabili a tangibili. est de
esse alis ꝗ sic est idem cum tactu put aūt sumitur ꝑ pō
immutabili a sapore. non est de esse alis. Pō dicit ad
¶ primū gradū. Na sunt alia que solū hnt sensum tactꝰ
ꝗ omnia hnt 2 sensum comunem. fnt ¶ ꝯd ꝗ h solū non
excludit comunem sensum. sed solum exteriorem
¶ omnia alia hnt memoriam. go rē ꝗ omnia alia in
dicant de ꝯuenienti et disconuenienti ¶ ꝯd ꝗ hnt memoriam solū in pn
tia sensibilis ut obi. sed non in absentia. h memoria ē ꝗquid
¶ 2m gdū apes hnt auditū. ꝑ' ꝗ veniunt ad aluueolū
ad sonum pelues. ¶ Et secundum Thom ꝗ non rōn ad auditum ve
niunt sed rōn ꝯtactꝰ. Alij dr̄ ꝗ audiunt

q̄ Circa quartum. Nulla bruta sunt prudentabilia. quia non
habent rectam rationem agibilium. Et agunt instinctu nature
Et non habent experientiam. Et non est in brutis per litteram
Dicitur si bruta prudentia intellectualis animalis naturalis. hic sic dicta

q̄ Nulla bruta sunt disciplinabilia. quia omnis disciplina fit ex
precedenti cognitione intellectiva. sed bruta non habent cognitionem precedentem intellectivam
Dubium est quare aristoteles introducat istam litteram de genere et differentia
dicit aliqui ideo ut ostendatur quomodo sciencia generatur in hominibus. Nam dicit
est prius. quod omnes homines natura scire desiderant ut generatur sciencia
quomodo sciencia generatur in hominibus et quo ordine. ista littera intelligit

11 Utrum differentia inter bruta et homines sit bene assignata
Nota quod littera dicitur hic differentia quia bruta vivunt imaginationibus
et memoriis solum, experimenti autem parum participant. sed homines
autem genus vivunt arte et ratione. Ex hoc patet excellentia hominis
Nota vivere capitur dupliciter. uno modo sumitur pro actu primo ipsius viventis
et sic capitur 2 de anima. vivere est viventibus esse. et sic est actus
viventis. hoc modo sic non sumitur quia sic est eque omnibus. Alio modo sumitur
vivere pro actu 2o. s. pro operatione vitali. secundum quod dicimus sic est
vivere. et ita sic sumitur. Et secundum istam acceptionem dicit philosophus dicto
nec imaginationes et memorie iuvant ad vitam brutorum
sed actiones artis. et sic iuvant ad vitam hominis. vivere pro
modo supra predicto vivere 2o acceptum

q̄ quod sunt idem contrarie non dicuntur. predicata sunt hic. Patet quia sunt idem quorum
identitas aut significata est contrarie. Ad non quia aliquid negatur
de alio ~~ad ad~~ Nota a. ad rationem. ~~[illegible]~~ quia
~~[illegible]~~. ad quod non est eiusdem

q̄ Nam alia imperfecta vivunt memoria. quedam bruta sunt alia
imperfecta. Ad ex precedenti ratione. ~~et~~ Patet ~~de formis~~ aliubi assignans
petrus. Ad quod inter de alibus perfectis
q̄ quod pertinet ad rationem intellectiva. hec bruta non habent memoriam
q̄ quod pertinet ad ratione etiam habita et frustra. Patet 2 de anima Nota b. ad
est hic. Ad quia etiam quedam conservativa specierum in absentia rerum. et
ratione ad. memoria dicitur quedam conservat species in absentia rerum. alia est co
que pertinet ad intellectum quia non conservat species et patet ad sensum tamen quia solum sensus
communis perceptiorum ut patet sunt et patet ad sensum tamen quia solum sensus
percipit hic et nunc. sed intellectus abstrahit. Ut patet dicta quod littera intellectus
percipit hic et nunc. sed intellectus abstrahit. vide si sit
de memoria sensitiva. memoria intellectiva patet ad intellectum.

q̄ secundum partem Nam genus hominum vivunt arte et ratione ergo genus
hominum non vivunt arte et ratione. Patet a subalternate ad suam
alternam. Antecedens quia nec aliquid nec corpus contrarie. Ad quod genus
hic sumitur pro collectione hominum ut natura. et non logicaliter

q̄ Nam non aliquid vivunt arte et ratione. Tota collectio hominum
est non aliquid ergo. Ad b. hic non est aliquid sumptum tamen collective
Nota ista sic probatio intelligitur de hominibus perfectis tamen si non
aliquid sic etatem. pro primum fatuum pro 2m puerum excludunt

1
Ut patet dicta quod fatuum et puerum licet actu non vivant arte et ratione tamen
aptitudine quia habent potentiam vivendi arte et ratione. Ad vi sensum non vivunt
arte et ratione. Sed licet non vivunt tamen parte. dicit aristoteles hic quod non excludit hic
tamen sensum

q̄ Si sit sic aliqua alia animalia preter homines. genus. Patet quia dicitur alia vivunt
arte. utpote de pica que discit loqui et de cane que discit saltare. Nota quod
ad rationem ad quod pica hec non loquitur quia loqua fit cum imagine predicti
De cane dicitur quod non sunt hec. quia omnis sic predicta seu in-
strumento. vel est barbara. ut impatiens sit ex loge. ut inenarrans
sunt ex gductu. vel ex virtute. dicit Servitium tamen nec est ars
nec ex arte. sed ex disciplina quam habet ex prudentia animali

Utrum ex sensibus fiat memoria ex littera hic quomodo sit Nota 12
Sensus et memoria sumuntur dupliciter uno modo pro potentia. alio modo
pro operatione. primo modo ex sensibus non fit memoria sed 2o. nisi
forte suppositive. Sensus ergo communis est. ex operationibus
sentiendi fit operatio memorandi. Ratio quia obiectum primo movet
sensum exteriorem. iste sensum communem. cuius proprium est cognoscere sensibilia
secundum exteriorem. et non conservat ydolum. et ideo
quemlibet communia et propria et eorum differentiam. et non conservat ydolum. et io
indiget potentia rei sensibilis. preter sensus communis movet imaginativam.
cuius proprium est conservare sensata et in absentia sensibilis representat
et alia vis est vas cogitative. Imaginativa movet cogitativam
cuius proprium est ex sensatis elicere non sensata. et non conservat ydolum
Cogitativa movet memoriam. cuius proprium est conservare sensata intentionem
bonum sensatam et elicitam per cogitativam

Sensus communis	habet organum	frigidum et humidum	
Imaginativa		Calidum et siccum	
Cogitativa		Calidum et humidum	
Memorativa		Frigidum et siccum	

q̄ Si sit vel ex quolibet sensu fit memoria. ut solum ex aliquo. Si primum
omnia alia haberent memoriam. quod est contra predicta. Si 2m. non
est ratio quare ex isto fit memoria et non ex alio. Ad quod ex quolibet
est ratio quare ex isto fit memoria in aliubus perfectis. Et ideo quia perfecta non habent aliquem
sensum i. sensationem in aliubus perfectis. alias non invenirent
sensum quietum quia necesse habent ut moveantur. alias non invenirent
sed imperfecta habent alimentum quietum. ergo eis ~~esset~~ esset frustra memoria
Deus autem et natura nichil faciunt frustra. In alibus ergo perfectis ex sensu
sensatum fit memoria i. actus memorandi. sed in ~~[illegible]~~ ipsis ex natura

q̄ Causa nobilius non efficit nobilius. sensatio est hic. Ad quia
causa effectus est nobilior suo effectu. Patet quia sensatio certior est ipsa
causa effectus est nobilior sua effectu. Nota a. ad rationem unum est de causa efficiente
nobilior actu memorandi. Nota a. ad rationem unum est de causa efficiente
principali totali. unde hic ex dicit hic causam effectivam originalem non totalem

q̄ Causa et effectus sunt simul. sed sic non est hic. Ad 2 physicorum patet quia memo
ria est preteritorum. sensus vero presentium. Ad a unum est de causa producente
et conservante. sensus autem solum producit sed non conservat. ~~Vel dicunt~~
~~in actu simul~~ Ad cessante causa cessat effectus/ unum est ut prius

q̄ Actus preteritorum non fit ex actibus presentium. ~~sed est hic~~ Ad quia
Memoria est preteritorum. sensus presentium. ergo memoria non fit ex sensibus

a q[uia] p[re]teritu[m] est p[ri]us q[ua]m p[rese]ns sic aut[em] p[ri]us et p[ri]us p[re]terito. b
z de a[n]i[m]a ¶ N[ot]a a. ad p[ri]ma[m] d[icendu]m q[uod] non p[otes]t eam. sed illa[rum]
actu[u]m p[re]teritorum non fit ex actib[us] p[rese]ntib[us].
¶ q[uaeritur] Si sit s[ecundu]m q[uod] memoria solu[m] et singularium. Q[uod] sic q[uia] sensus est sin-
gularium qui causant memoriam. ~~Arist[oteles]~~ c[ontra] Gersoni(?) q[uia] e[st] memoria
in ultimum. ¶ Con[tra] Gerardi(?) q[uia] memoria est virtus organica
ad imponi. d[icendu]m q[uod] hoc virtute intellectus agentis q[ui] c[on]tinet se
ad s[ensus] ut fantasmata in memoria reservata q[uae] abstrahit
a condicionibus materialibus. et facit u[niversa]le. quod reponit in
in intellectu p[ossibi]li
¶ q[uaeritur] Si ex sensibus fiat memoria. ut ex uno sensu ex pluribus. ¶ d[icendu]m
aliquando ex una fit. apud illos qui habent organum memorie bene
dispositum. bene ex pluribus sensibus fortificatur
¶ q[uaeritur] ubi est memoria sive ¶ d[icendu]m capiendo memoriam p[ro] sp[eci]e
est sive in memoria i[d est] in p[otenti]a. sed capiendo memoriam p[ro] actu
memorandi est in cogitativa ¶ d[icendu]m inferior p[otenti]a non
operatur p[er] superiorem. cogitativa est inferior memorativa
a q[uia] cog[itativ]a potius. bene q[uia] memorativa ultra ut. forte
imaginativa vero cognitive est memorativa p[otenti]a. d[icitu]r memorata
inter sensus interiores est ultima situ organi. sed cogitativa
est ultima p[er]fectione q[uia] est forma ultimata hominis s[ecundu]m q[uo]d homo
et p[otenti]a organum eius in medio cerebri. q[uia] ibi manifestatur eius
op[er]a(?). bene est tota in toto q[uia] forma totius corporis. No[n] te[ne]t in
hoc. d[icendu]m ar[istoteles] ut intellectus

13 Utrum experimentum fiat ex multis memoriis ex l[itte]ra d[icendu]m q[uod] s[ic]
eiusdem rei multe memorie unum experimentum faciunt. et multe memorie fa-
ciunt experimentum quo aliquis potens fit ad recte operandum
¶ N[ot]a ad experimentum duo concurrunt. species et collatio illarum specierum. species
s[unt] retente in memoria. et hec ista duo concurrant. bene collatio specierum
formalis. unum quodque non d[icitu]r iudicari tale ut tale ex na[tura] formalitatis
formalis. unum quodque n[on] d[icitu]r... unum quodque ... sit collatio. sicut ergo collatio plura requirit
dum ergo de na[tura] experimenti sit collatio. sicut ergo collatio plura requirit
sic experimentum. bene nunquam p[otes]t bene iudicare expertus in bello q[ui] n[on] p[otes]t c[ontra]
sic experimentum. bene n[on] p[otes]t... unum factum n[on] facit
inter multa bella in quibus iam fuit. ergo unum factum non facit
experimentum q[uia] in uno non fit collatio ¶ Est ergo experimentum collatio
experimentum q[uia] in uno non fit collatio. p[er] aliqua similitudinem
multorum singularium in memoria retentorum p[er] sensationem. p[er] aliqua similitudinem
rerum in eis reperiam. In l[itte]ra sic describit. Experientia est cogitationis singularium
¶ q[uaeritur] ē ex una memoria fit experimentum ergo n[on] ~~ex pluribus~~. oz q[uia] ex pluribus
Arist[oteles] in l[itte]ra ¶ d[icendu]m q[uod] l[itte]ra d[icitu]r p[er] antithesim. p[ri]mo n[on] u[na]
¶ q[uaeritur] Sic se h[abe]t sensus ad memoriam sic memoria ad experimentum. sed me-
moria fit ex uno sensu ergo experimentum ex una memoria ¶ D[icendu]m ad
q[uod] n[on] est sile p[ro]porcio. In hoc sile e[st] ut sensus memoriam sic memo-
ria precedit experimentum. dissimile in hoc q[uia] ~~sensus~~ n[on] requirit collatio-
nem memorie. sed experimentum requirit. bene eadem sile possunt plures
f[acere] memoria. sed experimentum requirit.

Marginal note (left): a[li]qua sili[tudi]ne q[uae] c[on]iungit
... inde in ... q

1

memorari. sed non c[on]v[er]tit[ur]
¶ q[uaeritur] Si experimentum est et ex pluribus memoriis. plura aia(?) n[on] ...
d[icitu]r oriunt[ur] in eo d[ict]o s[e]c[un]do ¶ D[icendu]m n[on] est magis sicut intendit
~~q[uod] idem non fit ex sepo experimentum et memoria~~
¶ q[uaeritur] quod est inter memoria non fit ex memoriis. experimentum
est h[abitu]s. a. q[uia] idem non fit ex sepo. ~~h[abitu]s s[e]c[un]d[u]m p[ri]mo~~ h[abitu]s q[uia] ex
p[ri]mo est sensatio et non alia q[ua]m memoria ¶ N[ot]a b ad
experimentum est sensatio et non alia q[ua]m memoria. ut patet d[ict]o in me-
pom. d[icendu]m. unum est cado experimentum ~~m~~ in p[er]se. ut patet ... in me-
locutum volo hoc experimentum
¶ q[uaeritur] quod est memorie n[on] fit ex memoriis experimentum h[abitu]s a
ut p[ri]us q[uia] me[moria] fit ex sepo. b. z. p[ost]e[rio]r[um] experimentum est multe
memorie ¶ N[ot]a b ad p[ri]mum d[icendu]m q[uod] d[icitu]r magis causative. i[d est] ibi est
pro causalis. Marsilius sic glosat i[d est] est h[abitu]s in nob[is] c[on]ti[n]ens
p[er] multas memorias c[on]stitutum sensationum ex hoc p[atet] q[uod] aliud est
memoria q[ua]m experimentum. et iudicium experimentale. iudicium
experimentale est iudicium sive p[er]ceptio a h[abit]u h[abitu]s
¶ q[uaeritur] Si sit s[ecundu]m q[uod] experimentum et h[abitu]s. c[on]sequitur ~~q[uia]~~ s[ecundu]m z de a[n]i[m]a
ex pluribus ~~sensibus~~ non generatur h[abitu]s. a. z ethicorum ex pluribus
actibus generatur h[abitu]s ¶ Cont[ra] gadi(?) g[e]n[er]a. ad p[ri]m[um]. unum est in sensibus
exterioribus. non aut[em] interioribus experimentum aut[em] est h[abitu]s sensus
interioris ¶ d[icendu]m e[st] q[uod] ~~ad~~ ~~f[orte]~~ cogitative ¶ d[icendu]m q[uod] d[icitu]r q[uod] experim-
tum generatur ex memoria sensitiva ut intellectiva ¶ dicunt q[ui]da[m] q[uod] ex ut
tu(?) generatur ex memoria sensitiva ut intellectiva ... nihil aliud sensuale ¶ forte hoc n[on]
et ponit. experimentum nihil aliud sensuale ¶ forte hoc n[on]
e[st]. ~~q[uia]~~ d[icitu]r l[itte]ra experiencia est cog[itationis] singularium ¶ Que est d[iffere]ntia int[er]
memoriam et experientiam seu experimentum ¶ p[ri]mo d[icitu]r sicut p[ri]us
memoria et experientia seu experimentum. iudicium experimentum ra[tio] q[uia] memoria
et p[ri]us q[uia] actum memorandi p[re]cedit. ~~iudicium~~ experimentum ... memorativa et experim[entum]
¶ Que est cog[nitio] d[iffere]ntiarum int[er] cogitationem sensuum. memorativa et experim[entum] ... de pertinet
talem. Cog[itativa] sensitiva est in p[rese]ntia sensibilis. memorativa fit ex ... absentium
p[ri]us sensatis p[er] species reservata in memoria. experimentalis fit de absentibus
eo quod nunquam fuit sensatum. sed ex sile cog[itatio]num.

Marginal note (right): ra[tio] q[uia] memoria ... p[er]tinet ... sed ... sensata

Utrum ars et sci[enti]a generentur ab experimentis. ¶ l[itte]ram d[icendu]m q[uod] s[ic] 18
et p[ri]ma ro[tio] ab illa generatur ars et sci[enti]a u[niversa]le c[on]plexum q[uo]d est r[ati]o g[ener]a[tionis]
p[ri]ncipium artis et sci[enti]e. sed hoc generatur a multis experimentis
¶ N[ot]a hic ex d[icitu]r circumstantias 4 causarum. Materialis ut compositum fit
ex ma[teria]. Efficiens ut calor fit ex motu. Formalis ut ut a[n]i[m]a-
tum fit ex a[n]i[m]a. Finalis. ut motus fit ex sanitate q[uia] p[ro]p[ter]
sanitatem. et quoque est ordinem p[ri]oris ad p[ost]e[r]i[us]. ut ex
puero fit vir i[d est] p[ost] p[ueru]m. et ex die fit nox. et e[st] aliquid fit
etiam ex suo c[ontra]rio ut ex i[m]musico fit musicum ¶ N[ot]a
experimentum est collatio multorum singularium retentorum in me-
moria p[er] sensationem in aliqua similitudine in q[ua] c[on]iungunt[ur] sicut q[uando]
c[on]sidero ~~cogitans~~ cogitans invenio hoc reubarbarum
sanare coleram hoc et illud. sic cado multas c[on]iunctiones similes
eiusdem sp[eci]ei de individuis eiusdem sp[eci]ei. capio experiencia ¶ et ergo
q[uod] experiencia p[er]tinet ad a[n]i[m]am cogitativam ro[tio] ad illa u[niversa]li

ad tertium patet experimentum quod dicitur intellectionem ex prioribus
dicta cogitativa hoc. Ad de se bene per causam et de anima hominis narrationem
Sicut intellectus dicitur in universalibus sic anima cogitativa in particularibus
arguit non sic hoc lignum non est iste lapis ergo albedo huius
ligni non est albedo huius lapidis. Et ideo anima cogitativa vocatur
intellectus passivus ex 3 de anima ubi dicit homo rememoratur post mor
tem quia intellectus passivus corruptus est i. anima cogitativa
Et quia dicit quod sit ratio quedam quia est virtus rationalis dis
currens in singularibus Et ad istam virtutem reducuntur multe opera
tiones in hominibus quia spes fiducia timor et similia de
pendent ab ipsa saltem in singularibus Notandum artes
sunt dicte uno modo proprie ut dicitur quod alios habitus intellectuales
et sic proprie non sunt hic quia ut sic ars est habitus intellectualis
circa recta rerum actus Alio modo sunt large ut comprehendit
se ad alios habitus intellectuales et sic sunt hic Scientia duplex quae
dam per inventionem alia per doctrinam Et scientia per in
ventionem ex natura rei prior est scientia quae fit per doctrinam
Quod ad propositum ars fit ab experimentis putant hic ex dicto circum
stantium omnium et circumstantiam cause efficientis Ratio primi
quia experimentum est prius arte pater quia experimentum
educit intellectum de potentia ad actum quia sicut sancta simpli
cia etc.
generat
Cum ergo ulterius non fit ex prioribus ars et experimentum
sit hoc Cum quia generans et generatum dicunt eandem naturam patet
de se Notandum ad propositum unum de generante virtute patet. Ex
perimentum autem generat artem virtute intellectus agentis, quam ante depo
sitiva quia disponit ad gratiam sic et non etiam est patet
Cum quod generatur a docente non generat ab experimentis : ars
est hoc Cum dubitatur de arte que fit per doctrinam Quod tamen
est hoc Cum patet de arte que fit per doctrinam fit ab experimentis declarata
ars per inventionem ipsum per doctrinam fuerunt ab arte per inventionem et
quia ars per doctrinam
Hic ab experimentis Quod ergo ad a unum est inchoate
Cum natura causa dispositiva est generans seu efficiens artis experi
mentum est hoc Cum quia causa dispositiva reducitur ad malum
Negant a ad propositum dicunt unum est de si est dispo
sitiva recepta ~~sed non productiva~~ ars experimentum est
causa dispositiva productiva ~~hoc non valet quia aliud~~
~~est disponens et producens~~ Concludimus nec bene Ratio quia di
sponens est in causa quod disponunt experimentum non est in arte
Cum causa non fit ex effectu ars est causa experimenti Dicitur quia ergo
tertio ars est causa finalis experimenti Negatur a ad propositum unum
est secundum aliud genus causae. Unum causae sunt sibi invicem causae
2 physicorum et 4 metaphysicorum

q nam fallax gñat infallibile · experimentu est fallax · ars
vero infallibilis · a b p ypocratem in pª afforismorum
vita brevis · ars longa · tempus aut acutu · experientia
vero fallax · iudicium aut difficile · Ne b dicendum ḡom dicendo
quod experimentu fallax ē non gñat scientiam pfectam sed imp
fectam · sed experimentu pfectum gñat ē scientiam pfectam · Intelli
go quod experimentu pfectam facit artem · In mechanicis at
experientia est multum fallax quia ē lis dicendo ad a unum ē i virtute pa
q magis notum non fit p minus notu · ars ~~hq~~ et experi
mentum sunt hq · Ca quia omnis notia fit ex magis notis i
hq · pqr · b quia ars est ulis · vlia aut sunt mag nã i phys
Ne b ad ḡom dicendo unum est simpr sed n̄ quo ad nos
q Si sit sc quod omnis expertus hēt artem quam fz ac
vetulis · qa quia posita cã po effectus Ne quia ad ḡom · unum
est de cã pducente effectum virtute pa · experimentu aut gñat
artem virtute intus agentis
q prius non gñatur a pqr ars et scia fz hq · a b · quia
quia ars infert experimentu · i · gctem sinem Ne b · ad
ḡom unum est p doctrinam · sed non p inventionem q artis
utique experimentu est cã
q bo rn non sit ars quo medicina in scientiam quod · Sic
est h · a b quia pcedit ab hiis eo quod est in multis ad id
quod est in omnibus quia experimentu est tyro ars q st in multis
ars vero ex quae sunt in omnibus Ccd quod pcedit ab omnibus
implicite et non facit scientiam quod · dicta ·
Cd spcula non venit ex experimentis · dicendo unum est inmaha
te · dicta · dubitã quo experia facit casum · dicendo quia experti ãq
operantur bene
17 Ut experti sunt arte cetius operatur artifice sine experientia
Cd sttam quod sic dicit n expertos magis pfice videmus
hntibus rõm sine experientia cã est quia experia est tyro sin
gularium ars vero vlium · Ne operationes hnt esse circa
sinria actu exatato · licet operationes pnt quãque assignai
inesse virtuti vli · unum operationes sunt circa vlc aptitudinalr
et po · sed sunt circa sinre actu et ideo magis hnt esse
circa sinre · Cid ḡom dicendo quod sit Sp quam ãgen duo hnt aspecta
tunc p illum et cetius operantur qui est circa pam mãm operationis
mqm est opo quam p illa in q non est circa pam mãm · sed
experti et artifex sunt amba practici · et experti est ille q
pa opo est sinre quod est pa mãa operationis artifex vero est
ãa · circa t vlia quibus accidunt sinria quae sunt mãa operationis
Cso sic experimentator est pse ssibus · artifex aut intellium
sed in ssibus operando minus delinquens quia Ccio Cogscens

arte

opom actuale et opabile actuale ctiuus opatur qm cog
scens opom potentiale et opale pole. sed expertus et arti
fex sunt hq j Notandum psupponit go. q expertus pt fi sine et arti
fex sine experimento. experimentum est ca artis go posito
experimento ponitur ars. si go est expertus est artifex. dicendum q sec
si experimentum se solo causat artem. sed n. immo mediante
intellectu. Sic experimentum est ca insufficiens artis. q insufficienti
aut intelligit sit i phi. dicendum vm est se solo. Et in eius or
dinatis pquam psupponit pq. ars est pgior experimento go p
supponit ipm. qr omnis artifex ptq. dicendum ars p inventorem
psupponit experimentum. artifex go omnis ho illam artem est expertus
sed artifex p doctrinam non oz q sit expertus
Item qui cognoscit q et ppter quid ctiuus opatur qm q cognoscit
tm q. dicendum q b est fla q iam ille artifex n est sine experimento
Item Sicut se h3 prudens ad agibilia. sic artifex ad factibilia. s3
nq ~~~ opatur circa agibilia qm prudens. go nq opatur
ctiuus circa factibilia qm artifex. Ca b clr. et b falso. q pruden
est recta ro agibilium. ars vo recta ro factibilium. et b ibidem Notandum sol do
q prudentia non fit sine opibus. ars aut pt fieri sine opibus
q p doctrinam. prudentia autem pp oz esse ex actibus frequentatis
Item Cognoscens plura ctiuus opatur. artifex hq. a exterminis. b q
artifex cognoscit vle et sintc. expertus vo solum sintc. Ad ad
b vm est si au hoc cognoscat circumstantias
Item Sicut se h3 architector ad manualem seu usualem artificem
sic artifex ad expertum. sed architector ctiuus opatur manuali
a p au m lra qui sic opat b3 q architectores st sapientes
sciunt n cas factorum. et manuales hnt se sicut inanimata entia
q illud qd faciunt non faciunt ex arte et astucia sed agunt
sicut ignis qui comburit non cognoscens se comburere. Notandum sol do
q tam architector qm manualis cognoscunt circumstantias
artifex aut p doctrina na cognoscit. expertus aut cognoscit
Item qui agit p vlas vlis quibus ro non piudicat. ctiuus opatur
artifex hq. a exterminis. b3 q experto quoque fit instantia. ex
pia n est plurium memoratorum ad inuicem et n diuum Ad a vm
est si au hoc cognoscat circumstantias que diuisificant opom
Item opans s intm ctiuus opat artifex hq a3 q intellectus est po
cior b q experien ptinet ad sfim inferiorem s. ad virtutem
cogitatiuam. ars vo est huius intellectus. Ad sicut ad inuicem
Item qui opatur circa obiectum determinatum ctiuus opatur. artifex hq
a exterminis b q artifex est circa vlia que st certa. expertus
circa sintcia que sunt infinita casualia et incerta Ad a
vm est si cognoscat circumstantias
hoc

1 25

Item Quaecumque ~~sic se hnt q unum~~ opat s hitu ~~inferiorem et im~~
~~pfeccionem aliud s~~ superiorem et pgiorem. et ctiuus opat qm
ille q s hitu inferiore et impfectiore. artifex et expertus st hq
a exterminis. b q huius artificis superior et pgior qr et p
fectior. huius experti est pior via gnis i impfectior. Ad a
vm est actis pariter suppo n q artifex cognoscat circu
stantias et q habeat artem sua p inventorem tuc opat
ctiuus qm expertus. et hoc pt ro
Item Cognoscens requisita ad effectum ctiuus opatur qm n cogno
scens. artifex et expertus hq. a exterminis. b q artifex cognoscit
tam requisita ad effectum. expertus vo non. Ad ad a. vm est si tu si
hoc cognoscat circumstantias. quis n artifex cognoscat tam
non tu cognoscat circumstantias que pse requirunt. Et de hiis
expertus ctiuus opat ut si oz dari aqua medicina. oz considerari
circumstantia loci temporis complexionis etatis ~~~ sexus et n sufficit
scire causas vles
Item Remouens magis errorem ctiuus opatur. artifex hq. a pz
q remotio erroris causat etiam opom. b q artifex cogno
scens causam cognoscit puom ea s. impedimenta. et cogno
scendo impedita pt ea remouere Ad b dico q non q
expertus ille cognoscit circumstantias q magis diuisificant opones
q artifex t cognoscat circumstantias. dico q expertus magis expertum
psupponit causam non cognitam. artifex aut ~~~ cognoscit causam p
supponenda circumstantias

Utrum omnes actus et gnciones sint circa singularia 16

Item arguitur in lra dicitur q sit q3 D actus n et opones. glo
sa que est expertus. circa singularia sunt Non n. hominem me
dicus sanat nisi s accidens. Item arguitur actus et opones dent
fieri circa illud quod pse subsistit in natura singulare hq. a3 quia
opones sunt pse subsistentium. b q vle non est ens pse
psistens ctiuus modi q vle existit in singularibus Item opones st
illius quod est maxe entitatis actiuitatis. a3 ex terminis q
omnis opo procedit ab actu. b3 q singulare includit in se
primum individuatorum p quod omnia pta vlia sunt con
tracta et supposita Et hoc pz in pmis vbi dicitur prima
sba est maxima sba q omnibus substat. Notandum actio
large sumpta diuiditur in actionem transeuntem et in actionem
immanentem. actio immanens dicitur que est in ipso fine
actio transiens dicitur illa p quam agens agit in materiam ex
teriorem exempli primum sunt velle et intelligere Tercium ut sicut
domificare Item actiones adhuc sunt duplices quedam salue

queda(m) cogitive q(ue) sunt sicut cognoscere / corporee sicut calefacere
frigefacere. Et actiones imanentes sunt du(plices). queda(m) productive
alie operative. productive sunt quibus producitur aliquid in agente
ut actus discendi intus et mota passiuus in aliis. Sed
operative sunt que sunt sine ulteriori termino sicut intelligere. Et ampli(us)
he iste actiones dividuntur per liberas et naturales. Ille actiones
dicuntur libere quarum nos sumus p(ri)n(cipiu)m et q(ue) sunt in potestate
nostra. sicut ambulare sedere stare. Sed ille sunt naturales q(ue) non
sunt in nostra potestate. sicut inspirare aerem. et videre obiecto presente
vel inspiramus aerem sive velimus sive nolimus. Et obiecto presente
videmus naturaliter et intelligimus vel ex necessitate nature intus intelligit(ur)
Et actiones imanentes distinguntur ab actionibus
obiecto presente. Et actiones imanentes solum sunt corporee
inseruientibus in hoc quod actiones imanentes
animati quia procedunt a principio cognoscitivo actiones aut transeuntes sunt
tam animatis quam inanimatis ~~sicut edificare declinari~~ Exem(plum)
~~sicut~~ sicut exemplum primum sicut edificare declinari secundum
sedi sicut calefacere. questio intelligitur de omnibus operationibus

Q(uerit)ur s(e)c(un)do sic s(ecundu)m quod intelligere non est tantum vl(tim)e. F(alsum) est de ani(m)a et 3
vi(detur) dum intelligimus. sentire dum sentimus. Q(uod) quia intelligere est
quedam actio. C(ontra)d(ico) non patet quod intelligere sit tantum vl(tim)e. adhuc. et
hoc bene conceditur cum sit actio imanens. Et non quod intelligere
est tantum sentire adhuc. quia tantum intellectum. sed adhuc primum est tantum
vl(tim)e et ex quo tantum sentire

Q(uerit)ur s(e)c(un)do sic s(ecundu)m quod ex diversitate naturali obiectorum arguitur diversitas
potentiarum. F(alsum) quia eadem potentia numero cognoscat hoc album et nigrum
Q(uod) quia ab obiectis numero distinctis procedunt actus numero distincti
et actus numero distincti distinguunt potentias. ergo a primo ad ultimum etc.
C(ontra)d(ico) quod non oportet
iuncta obiecta in numero arguit distinctas potentias numero
Nam diversitas potentiarum non sumitur ex diversitate naturali obiectorum. sicut
patet veritas utrumque 2 de ani(m)a

Q(uerit)ur sor(tes) potest sanari. sor(tes) est potest homo ergo homo potest sanari. Et
quia homo potest est vl(tim)e. ergo vl(tim)e potest sanari. C(ontra)d(ico) ut sicut
ergo homo potest est vl(tim)e. ergo vl(tim)e potest sanari. Non primo

Q(uerit)ur operationes sunt singulares ut determinatum et abstractum. Non primo
ergo tunc omnes operationes sunt circa sortem. S(ecundu)m. tunc operationes
sunt circa terminum abstractum ab hoc et ab illo. sed abstractum
ab hoc et ab illo est vl(tim)e ergo operationes erunt circa vl(tim)e. C(ontra)d(ico) quod hic actus
est circa hoc vl(tim)e singulare et actus in co(mmun)i est circa singulare in co(mmun)i. et
actus signatus est circa signum sed nominatum. et actus vl(tim)is est circa signum vl(tim)e
actus sed nominatum est circa signum sed nominatum. et actus vl(tim)is est circa signum vl(tim)e ergo primo
in co(mmun)i singulare in co(mmun)i abstractum ab hoc et ab illo est vl(tim)e ergo prim(o)
operationes sunt circa vl(tim)e. C(ontra)d(ico) quod non est in actu signato
sed in actu exercitato. Actus signatus est quando anima assignat aliquid
solum de subiecto infallibiliter sicut hoc est potest primo vl(tim)e. actus exer-
citatus est actus exercitie Et dicimus quod sor(tes) et plato sunt vl(tim)es actu
exercitato quia exercitium istius actus est in individuis

1

Q(uerit)ur sic s(ecundu)m quod aqua patitur et potest primo denominari de singulari F(alsum)
1 physicorum quia potest primo est conveniens vl(tim)e. Q(uod) quia agit ut operatio
ista petrus ut denominatur de vl(tim)i ut de singulari. Si de vl(tim)i. igitur
actiones erunt vl(tim)ium. Si de singulari habetur intentum adductum. C(ontra)d(ico) quod
patitur et denominatur de singulari potest non primo sed non potest primo Istud patet
per aristotelem 1 physicorum ubi dicit denominationem primo ab vl(tim)i volens quod de
nomine vl(tim)is sit certior et potior singulari

Q(uerit)ur cum est potentia 19 est actus. sed vl(tim)e est potentia operandi ergo 19 est actus
et operatio. Q(uod) in de so(mno) et vi(gilia). B(ene) quia dicimus homo est potest primo ratio
corpus est potest primo male. omnes ille propositiones non sunt vel non prima
vl(tim)i. C(ontra)d(ico) a vi(gilia) est in se ut in suis individuis. sic est hic
quia vl(tim)e est aptum natum operari et illa aptitudo reducitur ad
actionem per individua

Q(uerit)ur omne ens naturale a natura potest intentum hic aqua operatur vl(tim)e
est hic. A(rgumentum) 8 metaphysicorum tantum sinonima. hic ex 6 principiis. Natura circa
te operatur in his. C(ontra)d(ico) a vi(gilia) est ~~aptitudo~~ aptitudo ut ponitur. vel
actu signato. 1 aristoteles patet dicta quod vl(tim)e hic operatur vl(tim)e non principium

Q(uerit)ur illud quod generatur alteratur augmentatur et sic locum movetur
hic operatur vl(tim)e est hic. A(rgumentum) contrarium b(ene) quia vl(tim)e salvatur per generationem
continuam ex 2 de anima. Sed quicquid per aliquo instabile generatur
hoc per generationem alteratur augmentatur et sic locum movetur ex 1 de
generatione. C(ontra)d(ico) a vi(gilia) est si generatur actu exercitato et non signato
arguitur dicendo quod vl(tim)e hic operatur tanquam illud de quo. sed non
tanquam illud per quo. quia omnes passiones dicuntur que assignantur
vl(tim)ibus dicuntur de eis per individua

Utrum artifex sit magis sciens quam expertus 11
littera habetur quod sic. Et primo non cognoscentes quia res est et propter quid
res est. est magis sciens quam ille qui cognoscat tantum quia. Q(uod)
quia isti duo modi sufficiunt in omni scientia ex 1 posteriorum. C(ontra)d(ico) quod
hic altius docere. et facere cum scientia est magis sciens. Artifex
hic. Q(uod) quia sapientis est docere ex littera. b(ene) 2 in littera. Ille dicit
sic magis attingit ad scientiam magnam ergo. Q(uod) solo maior
quod est perinde magis tunc est magis etc. Dicit quod artifex plus
attingit ad scientiam que est causa vl(tim)ium utrumque ex phico hic. Ille sic
non simpliciter dicimus sciens sed hoc contingit si expertus et magis
sciens

Q(uerit)ur habens cognitionem evidentiorem est magis sciens expertus hic. A(rgumentum) ex
minus b(ene) quia expertus hic cognitionem sensitivam que est evidentior intellectiva
quia dimittere sensum et accipere intellectum est signum insipientis. C(ontra)d(ico) a
vi(gilia) est sicut hoc hic cum vel sensus est evidentior in appre-
hendendo sed non in sciendo. Co(ntra). habens cognitionem actualem

est mag(is) sciens qui h(abe)t cog(niti)o(ne)m p(ro)p(ter) q(ui)d. Exp(er)tus e(st) h(uius) a(rgumentum)
extrinsecu(m) l(ibe)r q(uia) exp(er)tus (et) ita similit(er) artifex vero ita ut sciat
aut aliquid in ut est scire in p(rim)o. Ad a(rgumentum) v(er)um est si p(er) ca(usa)
si aut(em) p(er) effectum sic no(n) q(uia) v(er)u(m) scire simp(lici)t(er) est p(er) ca(usa)m i p(rim)o p(osteriorum).

Q(uod) cognoscens finem magis est sciens q(ua)m cognoscens
ordinata in finem. Exp(er)tus et artifex s(unt) h(uius). Ad a(rgumentum) v(er)um
est si p(er) ca(usa)m

Q(uod) si artifex (con)t(ra) magis sciens hac r(ati)o(n)e i(de)o q(uia) exp(er)tus no(n)
posset doc(er)e sed artifex. Q(uod) ille p(otes)t doc(er)e q(ui) p(otes)t g(e)n(er)are sim(i)l(e)
h(ab)itu(m) in alio. Exp(er)tus h(uius) a(rgumentum) extrinsec(um) l(ibe)r q(uia) h(uius) exp(er)ie(n)tia p(otes)t
illam g(e)n(er)are in alio. Ad q(uod) exp(er)tus non p(otes)t doc(er)e doct(ri)na
p(re)dicta(m) non n(on) q(ua)c(um)q(ue) traditio est doct(ri)na sed solu(m)
illa q(ue) e(st) p(er) ca(usa)m. p(otes)t t(ame)n traditio exp(er)ie(n)tie v(oc)ari doct(ri)na imp(ro)p(ri)e
dicta

Q(uod) si artifex (con)t(ra) magis sciens. magis q(uam) scit ca(usa)m r(ati)o(n)i. F(alsum)
q(uia) scia non est ip(s)ius cause sed effectus. Ad q(uod) artifex sciat
ca(usa)m r(ati)o(n)i et ad q(uod) scia p(re)dicta est ip(s)ius effectus. sed imp(ro)p(ri)e d(i)c(t)a
est (et) cause

Q(uod) si sic mag(is) p(ro)p(ter) hoc q(uod) architectores sunt magis sciens
q(ua)m manuales. v(er)i(tas) q(uod) manualis melius scit op(er)ari
q(ua)m architector. No(ta) ars ex quada(m) e(st) (com)p(ar)atiua. alia
foret introductiua. t(er)cia facti r(ati)o(n)i usiua. p(ri)ma est insi-
sa architectonica p(ri)ma p(ri)ma. s(ecund)a (est) architectonica [illegible]
ma(nu)a(lis). architector est artifex p(ri)ncipalis cuius (con)silio et ma-
nu utitur. Architector et introducit forma(m) ab archos p(ri)nceps (et) [illegible]
dato p(ar)at(ur) ma(teri)a et introducit p(er) p(ri)ncip(ium) n(on) p(otes)t cuius op(er)ari. Q(uod) q(ui)a
manualis si n(on) dirig(itu)r p(er) p(ri)ncip(ium) n(on) p(otes)t cuius op(er)ari.
ult(ra) manualis agit sicut inanimatum. Ad sicut inanimatum
agit a sup(er)iorib(us) motu(m) sic manualis (est). du(m) mo(vetu)r ab ar-
chitectore agit. l(iber) sicut n(atur)a directe et intendit fine(m) suu(m) n(on)
t(ame)n cognitu(m). sed cog(niti)o fin(is) est in agente sup(er)iori. sic (est) manu-
alis attingit finem t(ame)n non cognoscit r(ati)o(n)em finis aut ca(usa)m. Ad
cognoscat r(ati)o(n)em op(er)is sicut ligna ut lapides. l(ibe)r finalem q(uia)
scit p(ro)p(ter) quid do(mus) edifica(tu)r. l(ibe)r effectum. q(uia) architector et
sapi(en)s l(ibe)r formalem q(uia) formam domus cognoscit. Ad (est) v(er)um
est g(e)n(er)al(ite)r sed non sp(eci)al(ite)r. alii valeant iste instat vide
in (con)t(ra)ria inter artem et exp(er)ie(n)tiam s(upr)a d(i)c(t)a. p(ro)p(ter) (con)c(lusi)o(n)es

18 Q(uod) scie spe(cu)l(ati)ue sunt meliores et ho(no)rabiliores
practiuis. Ex l(ite)ra elicit(u)r q(uod) sic et 10 (et) 11 alex(ander). illa scia
ordinat(u)r ad sci(enti)e. p(ra)ctica ad utilitate(m)
seu ad opus

No(ta) (secundum) 8 ethi(corum) et 6 politico(rum) l(ibe)r est bonu(m). utile q(uo)d senes
appetunt p(ro)p(ter) (com)modu(m). delectabile quod magis iuuenes appe-
tunt. ho(nest)u(m) quod magis sapientes appetunt sui gr(aci)a et p(ro)p(ter) p(er)
fectionem ip(s)o(rum) p(ro)p(ri)e. cui(us) sunt virtutes et scie. No(ta) no(n) scia pra-
ctica est cui(us) finis est op(us) s(ed) opus ip(s)u(m). sp(ecu)l(ati)ua v(er)o cui(us) finis e(st)
est ip(s)a veritas. l(ibe)r h(abe)t p(ro)p(ter) sp(ecu)l(ati)uas (con)t(ra) meliorum et ho(no)rabiliorum
p(ra)ctica. q(uia) cuius finis nobilior. q(uia) est int(ellectu)s. p(ra)ctice aut(em)
ta(m) actiue q(ua)m factiue est finis op(us) s(ecundu)m opus

Q(uod) n(ul)la scia non bo(na) est melior et ho(no)r(abi)lior sp(ecu)l(ati)ua h(uius) c(ontra) q(uia)
(com)p(ar)atio p(re)supp(oni)t positi(onem). l(ibe)r de mathe(mati)ca in qua n(on) bonu(m)
n(ec) finis p(ro)p(ter) q(ue)m (con)t(ra) h(uius). No(ta) (secundum) ad p(ri)m(um) in mathe(mati)cis ne(que)
est bonu(m) morale neq(ue) finis i(d est) non h(abe)t d(e)t(er)minare p(er) ca(usa)m
finalem. vel non est finis i(d est) felicitas ciuilis

Q(uod) om(n)e (com)mu(n)ius est nobilius p(ra)ctica h(uius) a(rgumentum) q(uia) q(uan)to (com)muni(us)
tanto nobilius. (et) p(ro)b(atu)r q(uia) p(ra)ctice plurib(us) insunt q(ua)m sp(ecu)l(ati)ue
Ad a(rgumentum) dicit v(er)um est in bonis eiusd(em) g(e)n(er)is

Q(uod) quod ordinat(ur) in melius est nobilius. p(ra)ctica h(uius) a(rgumentum) (con)-
t(ra)rius. l(ibe)r q(uia) p(ra)ctica ordinat(ur) in bonu(m) (com)e. sed sp(ecu)l(ati)ua
in bonu(m) p(ri)uatu(m). bonu(m) v(er)o (com)e est melius p(ri)uato. No(ta) (secundum) ad
p(ri)m(um) d(icitu)r v(er)um est si a(utem) hoc et in honestu(m) si aut(em) solu(m) in
(com)e utile non (con)t(ra)

Q(uod) imp(er)ans est nobilius imp(er)ato. p(ra)ctica h(uius) a(rgumentum) extrinsec(um)
l(ibe)r i ethi(corum). architectonica i(d est) politica omnib(us) imp(er)at. No(ta)
(secundum) ad p(ri)m(um) v(er)um est omnib(us) ordinatis ad sp(ecu)l(ati)uas. ut forte
ordinatis ad ip(s)am s(cilicet) politicam

Q(uod) per qua(m) ho(mo) est magis b(e)n(e)factus (et) talia est nobilior. p(ra)ctica e(st) h(uius)
a(rgumentum) extrinsec(um) l(ibe)r q(uia) p(er) prudentia(m) q(ue) est p(ra)ctica. p(otes)t ho(mo) b(e)n(e)f(ac)
t(us) est b(eatus) et aliis p(ro)p(ter) sp(ecu)l(ati)ua v(er)o solu(m) b(eatus). No(ta) (secundum) ad p(ri)m(um) d(icitu)r
v(er)um est quo ad felicitate(m) ciuilem seu p(ra)ctica(m) n(on) aut(em) sp(ecu)l(ati)ua(m)

Q(uod) p(ro)p(ter) quod p(ro)hibet(ur) bonu(m) non est nobilius. p(ro)p(ter) sp(ecu)l(ati)ua
p(ro)hibetur bonu(m). a(rgumentum) extrinsec(um) l(ibe)r q(uia) p(ro)p(ter) sp(ecu)l(ati)uam p(ro)hi-
betur studium legu(m). p(er) q(ui)c(un)q(ue) (con)t(ra) ph(ilosoph)i vir sp(ecu)l(ati)u(u)s non debet
stude(re) leges. No(ta) (secundum). sed q(uia) p(ro)hibent(ur) leges ne sp(ecu)l(ati)uo
impediatur. et ad hoc sonat auctas g(e)n(er)is

Q(uod) quod (con)comitat(ur) maior bonitas est nobilius. p(ra)ctica h(uius)
a(rgumentum) p(ro)b(atu)r l(ibe)r q(uia) prudentiam (con)comitat(ur) felicitas p(ro)p(ri)e. sp(ecu)l(ati)uam
aut(em) p(er) acc(iden)s. q(uia) sp(ecu)l(ati)ui p(ossu)nt fore malitiosi sed n(on) pruden-
tes. Ad (con)t(ra)rium h(ab)itum p(ra)ctica(m) sicut prudentia (con)comitat(ur)
maior bonitas. q(ua)m (con)t(ra) h(ab)itu(m) sp(ecu)l(ati)uu(m) sicut mathe(mati)ca(m). s(ecun)do
d(icitu)r q(uod) h(ab)itus sp(ecu)l(ati)uus p(re)dictus n(on) (com)p(ar)at(ur) scientie malitia(m). p(ro)p(ter)

q. Si sic sciret q melius et fore mochu qm spm. Cd q spm
utrumqz habitu hz aut dz hic. pp qd est ysta mocha cui
sufficiat habitu spetuus.

q. Si sic scire q uni specim zut magis honorandi. qntm. Fz. ad
sim et p quem iphz phi nri tpis despiciunt et a con
silus magnatu exauit et non reputantur digni. Con. qa
ad pom unum est patens non psc. despiciunt aut pp eorum
magna specialitem. et ut qz mlt quos sciunt insipientes
vel pp abusum per se aut sunt honorandi.

Quoniam autem scientia et ceter.

hz ondit
p qm oinsum est q sapia sit quedam scia circa cas p̱mas. ondit aut q est circa
circa quales cas et circa quales pna sit. et arguuntur phius q a diffon sapie q hz
ab olis et pmab. Et arguuntur phus sapiente et sapia opinamur. pot
que homines de homine sapiente et sapia opinantur. pot
go vi opones hoim tocs que de sapiente habitu. Co. mo est
scire omnia sicut eu decz. n q heat notitia d obz singulorz
cognosce difficilia et illa q n sit levia tant hominibz ad sciendum
ei. coe est omnibz q sentire. t. sibi ha cognosce vri hoc est facile
ri. coe est omnibz ... de istis scitis certitudinem hz magis qm alij
Cda est. qui de istis scitis certitudinem hz magis qm alij
circa est. qui ... possit assignare cas eorz quesiti et p
Septa. qui hanc. Quinta qui ipm scire pp se querit. Septa. qui
hoc doct. Sexta est qui ordinat alios. Ista ig sunt tales opiones quas ho
d qui ordinat alios. Ista ig sunt tales opiones quas ho
mines accipiunt de sapia et sapiete pz quibz omnibz pt
quedam sapie ut sapiens despo sciari. ut ille sapiens. f. de
tamen qui scit omnia. etiam difficilia p certitudinem et
caus. ipm scire pp se querens. et alios ordinans et pz m.
a. sibi nam omen sapientem oz esse talem. et ergo q
eucz est talis est sapiens. Quint. go vtr gdeons sapientis
sunt bn assignate. et do q sic

19

q. plures scr. qz n mentium et scire mentiunt manifestam
... q non mentiri oduat ad tam. et scire mentiunt ma
infestare reducitur ad certam. vt iste duc q pani in
elonces respicit sophistam. iste vd respicit sapientem
simpl.

q. Nq ho scit omnia. go pma gda male posita. Aus. qz dn
sunt infinita. infinita aut intellectu non capit. Cd aus. vel
est sit ... in spali et in pa fora et si conis spali et
individuales. pt hz aliquis ho scire omnia si conis gald
et quodam spali quid est pgle homi. Et hoc innuit p
in hoc qd dt. scire omnia ut contingit sare h conis gald. ...
vn non solum pz ad sapienta scire et incta et scia imperfectius
sic facilt essem sapientis. et incta ... sicut ...
sca h ... conis spalis quodam ut dany est
q. cui ho plus ignorat qm scit. go n dz dici sapiens. qz cz
amaioir dz fi denoiari. ... p themistu ... q sunt

1

sunt minima fin eorz que ignoramus. Nc. gna. ad poz do
unu est positiuo. ignorantia nichil ponit.

q. Si sic scire q oz sapientem artes phibitas sciare. Fz
qz iam sapiens et mala. ... a superiori distribute ad in
ferius. Con. qntm. ad impom do q non. qz scire ma
lu no est malu. sed facere. ... nc gna. ad poz do q
artes phibite ut nigromancia. n contingit scire sabli qd dist
ad pom
p hz omnia

q. Si sic scire q aliqs ho et ita sciendo sicut deus. Fz. qz
utrisq scire omnia. Nc gna. unu est sed nllm diuter
qz deus scit omnia intuitiue et ita pfectissime. homo
vd discursiue aut cleatiue et in gnali et ita ipsti.

q. Si sic iam alic sciat superflueret. Fz. qz ia suffi illa
scia p quam sciuntur omnia ut incta. Nc gna. ad pom dico
unu est scire p ipam scirentur omnia in pa fora et in spali

q. iam gdom. posse cognoscere difficilia. si sic scire q puer
et sapiens. Fz. qz n sit expo. qz puer pt cognoscere dif
ficilia. Nc gna. ad pom. dz licet puer possit cognoscere
difficilia. hz illa po est remota. Cd in puero est po quieta
actu quo hz pom propinqua. Cd in puero est po quieta
actu pmo et illa est propinqua. sed n est po quieta actu
hic sz cognitionem difficilem p quam posset opari qm vellet

q. si sic scire q ad zut scia difficilia. Fz. ut simpia ut olia
non simpia qz ista st notissima. Non zy. qz magis olia st
nobis magis nota. Con. gna. ad pom duo olia. ad pom
de magis olia st nobis pmo nota si simpliciter appli
fiom nam pmo in intellectum cadit ens ut aut dt. et po
at qm ho sicut n in esse nature quod de po pcedit in
actu puis sit al qm ho. ita in gon scie. sed qntu ad mot
sugatum olu pcdatu et cas. puis sunt nota minus entia
to q p cas pinces que sunt unu qntum ut spei pcrinni in
cas olee ea aut qst olia in condo pqa sunt nota quo
ad nos licet non quo ad nam. ... olia p pom sunt
a quo plus nota qm minus olia. licet non pq no qm sedra

q. iam gdom. q plz dubitat non hz certitudinem sciam. sa
pns hz a qz cm qz qui dubitat ignorat .ib. quia
sapientis multa dubia occurrunt. sicut scleda paucta
Nc a qz contingit dubitare eundem et scire et etiq
scire et si quod dubitat nescit h qd scit n dubitat
Nc sapiens hz certitudinem quo ad scita que sunt olia q
sunt certa et infallibilia. et quo ad modu sciendi qz qm
q pna incta incta qz to nllu errauit e hz. Cd q
quida errauerunt circa ea qz n hebant sanu intm alij
aut ea negabant pluentes

q. iam gdom. si sic scire q entis sca hz cas qntm. Fz
de mathca que solum ... cam considerat unu gen cause

go non cas. p qrem i phz. Cod q mt² gdio st gdicy
et ẽ ẽ gdu² scia qr quat est de deo que n hz cam
C q ḡitam gdom. Ista scia ordinat² in aliu fine go
non est gra sui ipsius. qr arist² qr oms scia ordina²
in aliquod bonu et in aliquem fine i ethz. It est ꝑ
delectatom x ethz. phi hnt delectatons opatons
delectabiles firmitate et stabilitate puritate. Ne² ga
qr ille finis non est q bonu sui gris et hoc suff
hoc est n est pnt in bonu utile.
C q sextam gditom. si sic se² q sapia et scia practi
ca.
C q sapiens ẽ ordinat². qr ado. Cod q n ordina² ab hoie

20 Vtr² ad meta ptineat gside omia

Ex lra dd q sit. Ro. h alorz qr ad sciam vltem ptz
gside omia. h hq. a² b² qr meta est de vltissims
causis tam indi qm cognoscendi.
C q scia dina solum hz gside res dinas go n omia
qr dicit² dina
C q stuit exclusionis. arist² qr als fuist dicit² dina
qr arist² ad pom dd no idea dr dina q solu gsitz
Ne² res dinas. sed qr res dine sunt pnlior ps gsida
tors
C q si sic se² q gsitz casualia et fortuita. Et qr ista
sunt imanifesta 2 phz. qr a supon distributo
Con² qrs. adpom dd vm est nobis et in spali
Cn qr hnt ctissimas cas
C q si sic se² q gsitz de vtutibq et si sic. erit petica
dd vm gsitz de vtutibq spalit² et petice. sed gsi
dat de eis in gali et gue seu spetie
C q si sic se² q alie scie supfluent. Solo no
C q gsirat gue go spalit² qr et gua gsitio c spal
C q si sic se² q sciens metam sciret omia. et p gns
infinita. infinita aut ꝛlinqnda sunt ab arte
C q si sic. maxime ꝑ sbm phi. et si sic. phia nalis ẽ
gsiat. qr est scia vlis Cod vm est ille h meta simpl
C q sbm non extendit se ad omia. go non gsirat omia
arist² qr si sic tam alie scie zut sbalernato isti

21 Vtr² meta sit ṽa difficilia

Ex lra dd q sit. Ro. Illa q sunt maxime a ssibq remota. difficilia st
hominbq ad cognoscendum. Nam ssiua cogo est omnibq com
cum ex ea omis huana cogo inicum sumat. Sed illa q st
vlia sunt assibq remotissima ex q sensq st singlru go
vlia sunt difficilia hominbq ad cognoscendum. Et ptz q ia
scia est difficillima que de maxime vlibq. qualis est hec
go est ṽa difficillima. Intge mt sciae huanitq inventas. p

hoc excludo² theologia q est ẽ ṽa difficillima
C q scia de aia est ṽa difficillima go n ista qr quicqd p
suphnq dr vm soli gt. arist² in phco de aia. Cod q
scia de aia est ṽa difficilia int nales. sed ista simp² Cd
Residua ps phie nalis est difficilior qm scia de aia. dd
vm est quo ad plualitatem sciatorz seu sciendi. sed n q m
ad tem sciatam seu sciendi
C q scia pma est facillima h hq a qr pma dent esse
C q scia pma est facillima. als in studendo non valet pcessq. b i hq Cad
facillima. als in studendo non valet pcessq
a vm est ordine doctrine. non dignitatis
C q scia pmo nobis nota. est facillima h hq a no b²
qr est de vlibq magis. magis aut vlia st nobis pmo no
i phz. Cod hoc argumtu iam est solutum an ubi manq
C q scia q psuppo² ab omnibq est facillima. h hq. a² b² qr
hz firmare et stabilire pma om aliarz sciarz x hq
Cd a vm est si gntu ad ordinem doctrine si aut gntu
ad esse pfctm non oz. Et ad hoc vadit po brs
C q nec meta hita nec hnda est difficillima. No hita
qr ista iam pfiat intm. et pstio rei est facil. No hnda
qr illa n est. Cnt² meta in addiscendo est difficillima
qr illa n est. Ind² difficultas addiscendi sciae pvenit aqn
ex qua nondum difficultas addiscendi sciae pvenit aqn
ex parte cognoscentis. qr non est bn dispositus a na
ex parte obi. qr est insensibile. ut intac. ut imme entalatis
aqn expte obi. qr est ~~insensibile~~ ut ma pa. pucty. vlabo

Vtr² vlia sint difficillima ad cognoscedu 22

Ex lra dd q sit. Ro. qr sunt a ssu remotissima. Cp no
omis nra cogo a ssu oritur. et ideo si aliquis ssus
defiat in nobis. nece est sciam illius sshq defiat i poz
Si go quadam intlia remota sunt a ssu. remota st
a cogone nra. equals sunt sbe sepate. Et go go mt²
de vlibq in zndo. non in pndo. ad ssm hz in ubi abstctis
manq dn.
C q vlia in zndo seu in cando abstcta. non sunt intlia
go psuppm fm. qr arist² qr sunt ssblia go nec intlia
qr qr intch est in ssu nisi pq fuit in ssu Ne² ans ad
pom dd q intch est in intu abstractue nisi pq fuit
in ssu. non aut arguitive.
C q vlia in cando sunt manifestissima in na go sunt mai
festissima in ad cognoscendum. qr qr sicut se res hz ad esse
sic ad cognosca. arist² 2 hq. Ne² gna ad pom dd malo mst²
p hoc pnm. sed dz sic inferri go sunt manifestissima ad cogno
scendum in natura. sic tenebit p hoc sicut se res hz ad esse ei
Cd solut² coit². non curo
C Forme pns. est facillimu ad cognoscendu. pma oa hq. a²
pncialitas est gdio requisita ad cognoscendu qr 2 de aia
facilia sunt cognitu sn sensa et modico tpe fiut i rhez

b qr est ubiqz locorum entis partialis et ponit. Ad a dd po
dd. vnde est partialitas obiectalis
Q ubi est maior proportio cognoscentis ad cognitum ibi est minor
difficultas in cognoscendo. Sed ubi est minor proporcio. Si intelle
ctus facilius cognoscit sensibilia. facilius cognoscit immaterialia. qr
maior est proporcio immaterialis et immaterialis quam materialis ad materiale. Ad intel
ligendum ut cognoscens. inveniens hz proportionem cum celestibus quam cum sensi
bilibus. Et hoc ideo qr non cognoscit intuitive sed receptive

23 Utrum metaphysica sit scientiarum certissima

qr lra dd q sic. Ro lre quanto aliquae scientiae sunt priores naturaliter tanto sunt certiores. Sed
ex hoc pz qr ille scientie que dicuntur ex additione ad alias sunt minus
certe scientiis que pauciora in sua consideratione comprehendunt. Sicut arisme
tica est certior geometria. Nam ea que sunt in geome
tria ex additione ad ea que sunt in arismetica. quod pz nam arismetica
considerat unitatem ut principium primum. geometria vero punctum. punctum
aut addit ultra unitatem situm. Nam ens indivisibile rationem unitatis
constituit. et secundum quod hz rationem mensure est principium numeri. punctum
aut super hoc addit situm. Sed scientie priores sunt paucioris. Sed nam
scientiis alibus qr scientia prius addit ad scientiam aliam sicut pz quod ens
mobile de quo est naturalis philosophia addit super ens simpliciter. Et ens
quantum de quo est mathematica. ergo scientia illa que est de ente simpliciter
et de maxime alibus est certissima. Ex hoc pz quod metaphysica
et de maxime ... Non una scientia est certior alia quatuor modis
dicitur scientia certissima.
Q omnis scientie sunt eque certe ergo metaphysica non est certissima. qr Aristoteles qr
omnes sunt certe in summo. ergo etc. Aristoteles qr sunt per mixtionem falsitatis
seu incertitudinis ergo in summo certe. Ad Aristoteles. Ad rationem ... sed
ratione ... Ro qr certitudo aut incertitudo scientiarum non provenit
ex impermixtione ut per mixtione falsitatis. sed qr ea rationem ut dictum est
Q scientia de anima est certissima ergo non ista. Ad quod scientia de anima
est certissima inter scientias naturales
Q mathematica est certissima ergo non ista. Aristoteles primo geometrie et ... mathematica
est in primo gradu certitudinis. Ad verum est rationem certi modi de
...
Q Ista scientia de certioribus est certissima hz hq. a 1 ethicorum. b 1 hq

Q scientia que est de pluribus non est certissima cum que sunt de paucioribus
hz hq a ... qr illa est certior que est de paucioribus 1 hq. b qr
hz hq est de omnibus 1 hq. Ad b ad rationem dd. sed in generali
ipsa est de omnibus 1 hq. ... non est certissima. hz hq. a b qr p
Q scientia presupponens alias non est certissima. Ad a verum est si presupponeret eas
suppositum ... logicam ... presupponit eas ad passum qr ... non
... quod. sed presupponit eas ad passum ... quod
... sic hec ... alie presupponunt metaphysicam ad passum ... quod
sed ista presupponit alias ad passum qr. Ideo ... in 8 physicorum.
... sic ... dignitate. puta prima causa. ... qr est
... non ... sed ... nos
Q Nec est certissima que ad naturam. nec quo ad. Ad primum qr
natura non cognoscit. Non quo ... qr sicut se hz ... ad nos

Utrum metaphysica sit scientia maxime doctrinalis 28

Et lra dd q sic. Ro lre. Illa scientia est magis doctrinalis que ma
gis considerat causas. Ille non solum docent qui causas dicunt qr scientie per causam
est. et docere est scientiam in alio causare. Sed illa scientia que ultra consi
derat. considerat causas primas omnium causarum. unde pz quod ipsa est maxime do
ctrix seu doctrinalis
studendo
Q Scientia doctrinalis est prima in ordine. hz non est hq. a qr
... b qr ipsa est perfectissima ergo ultima. ... scientia
dicitur doctrinalis ... quo ad nos ... metaphysica non est doctrinalis qr
... ad ... scientia dicitur doctrinalis ... ut ...
Q Si sic sequitur quod homo metaphysicam. posset alium docere. consequens ... qr
nec per scripturam nec per vocem. qr nec lra visa docet nec
vox audita. Una non doctor est qui mentem illuminat et ...
plim tatem omnis. Ad verum est primum. Sed intellectus agens ille pri
... palem. Unde sanctus quod doctor non
docet mentem ... in discipulo per modum agentis naturalis. qr alias scientia
causat scientiam in discipulo per modum agentis
... qualitates activa. quod non est dd qr est de prima specie
qualitates. Sed causat scientiam in discipulo per modum agentis
artificialis. ... naturale ... lumen intellectus. et species ... in intellectu ...
Q ad scientiam requiritur ... nec scientiam Ad ista ... ge
... generat in discipulo ... nec scientiam ... ista ga
... requirant ad ipsam. Unde ...
qr scientia ... movet per sua doct
... assuescat ... et ...
... habitus ... doctrinam
... et dum ... ...
Q Magister docet discipulum per signa. et ergo illa signa sunt nota
... si nota ... addiscat qr ... sciat ...
discipulo ut ignota. Si ... ignota
ignota. tunc non apprehendit ...
... nota et ...
Q Si sic maxime per rationem assignatam. Et si sic ... scientia
erit doctrinalis. qr ... scientia procedit per causas. Ad quod ...
scientia est doctrinalis. sed ista maxime. qr procedit per causas ... ultimas
mas. Ad omnis scientia est ex causis primis 1 ... Ad quod vel
ex his que ... originem ab his ... primis ... et ex
primis ... illius scientie. Et ita non quelibet scientia est ex primis ...
... solum metaphysica. Q Si sic maxime quod assignet causas ...
... scientias. ... metaphysica ... primum ... hoc de ...
... ut non ... Et hoc non est ... in omni scientia seu primum. Ad
... ad genera sue scientie. Sed in metaphysica formaliter et ...

27 Utrum meta sit eligibilis gratia suiipsius maxime
Quod quod sit hoc modo quam desiderat scire magis desiderat scire propter scire · magis scire magis desiderat · Sed maxima scientia est de maxime scibilibus ergo ille scire sunt magis desiderande propter se ipsas que sunt de magis scibilibus Est ergo meta quod scientia maxime est maxime gratia sui desiderabilis seu eligibilis

scibil. (margin)

Contra omnis scientia est eligibilis propter aliquem finem ergo non gratia suiipsius · Contra illud dicitur gratia suiipsius quod non ordinatur in alium finem · Quod metam non est gratia suiipsius simpliciter sed sic · i · non ordinatur in alium
mage. (margin) ¶ Theologia eligitur gratia suiipsius ergo non meta propter quid probat quod metaphysica est de finis humanis inventis
¶ Si sic maxime propter iam dicta · ¶ meta est de deo et ille non est maxime scibilis · Quod unum est scientia per se capta · est tamen mage scibilis scientia est que habetur per causas · Quod deus habet causam · et ipse est finis rerum ¶ meta est circa prima principia et illa non sunt maxime scibilia quod principium non est scientia · Quod unum est per se dicta

vim … ab … te (margin)

¶ deus est primum principium et non est scibilis · Nec diffinitive nec demonstrative · Non demonstrative quia demonstratio dicitur esse ex prioribus · propter deo autem nihil est prius · Nec diffinitive quia quod quid est non habet locum in simplicibus · ¶ effectus non sunt proportionati deo ergo non faciunt scire deum · Quod est quod deus scitur diffinitive non diffinitione per se dicta · quia illa non habet locum in simplicibus · sed quid nominis scitur demonstratione quia · que non est quod sit ex prioribus ¶ De alio quod secundum sanctum thomam quod per effectus non proportionatos non potest haberi perfecta cognitio de causa · sed tamen ex quocumque effectu nobis manifesto potest demonstrari causam esse a posteriori · Et ista ratio potest quod nullus effectus perducit in perfectam cognitionem dei · qua scitur per suam essentiam et quiditatem quia hoc non est in via sed in patria ·

26 Utrum meta sit scientia maxime principalis
Dicitur quod sic quia illa scientia est maxime principalis et architectonica que considerat ultimum finem · Meta huiusmodi · Antecedens quia finis est prima causarum et sic videtur saam probationem · Consequens quia meta considerat eius gratia cuius singula sunt agenda · et hic est finis omnium et optimum in natura · Et et ipse deus seu prima causa quia omnia agunt propter primum motorem · ¶ Metaphysica ista ratio fundat in illo principio · Sed finis est causa causarum et nobilissima et principalissima inter causas Et ille secundum philosophum vocatur gratia cuius omnia sunt agenda et optimum in natura · Contra theologia est maxime principalis · ¶ Etiam sacra theologia est humanitus inventa · quia traditur per rationes naturales · vel per doctores sacre · Quod quod quantum ad principia que sunt articuli fidei est divinitus inventa et infusa · sed quantum ad ea que ad eaque deducit est humanitus inventa ¶ quo deus principalissima sacre theologie quod secundum sanctum thomam quod non solum ideo quod docet deum cognoscere per creaturas quemadmodum meta humana · sed etiam quantum ad id quod est sibi notum de se ipso · scilicet deo et aliis per revelationem communicatum · Contra politica est scientia maxime principalis ergo non meta · Antecedens quia i ethicorum

1
¶ Quod quia hoc intelligitur scientias activas · non meta est scientia speculativa ¶ Et sub politica comprehendi vel continentur et scientia legum que sunt principales quam politica humana · Et ratio quia ethica et politica tractant de operabilibus humanis · et magis in particulari dirigunt ad bene agendum · Contra Si sic sequitur quod inter scientias est ordo · consequens falsum · quia inter infinita non est ordo · scientie sunt infinite · Antecedens per quartum ordo est verum similem principia naturalia · Quod quod hoc capit ordinem per se prius est inter res quantitas · tamen non negat etiam ordinem inter infinita · Contra Si sic vel via doctrine vel via dignitatis ¶ omnis scientia presupponunt metam ergo est prior via doctrine · Antecedens quia omnes scientie presupponunt sua principia que habent in meta · Quod quod omnes scientie presupponunt metam quantum ad processum propter quid et cognitionem perfectam · non autem via doctrine ·
¶ Contra Meta est scientia facilis ergo est prior via doctrine · Antecedens quia est de illo principio · quodlibet est ut non est · quod est facillimum · Quod quod istud principium in se est facile · difficillimum tamen quo ad omnes in ea latentes · Dato concessus quedam pars mete sit facilis · tamen tota ut multe partes sunt difficillime
¶ Si sic maxime propter iam dicta · ¶ meta non est de ente in gratia sunt singula agenda · quia deus non est agendum · Contra de hiis que fiunt · non deus non fit · Contra Nam est ens propter quod singula sunt agenda · quia ut tale ens est bonum ut malum · Sed bonum propter illud malum non est agenda · Quod actus peccati inquantum actus · est aliquod ens bonum et reducitur in deum sicut in causam primam efficientem · Sed inquantum est privatio boni · non habet causam efficientem nisi malitiam voluntatis ut eius defectum · sicut motus claudicationis est a virtute gressiva effective · defectus autem talis motus est a curvitate tibie · Contra Si sic sequitur quod omnia entia ad deum agent frustra · quia omnia agunt propter deum et illum non attingunt quia in infinitum distat · Quod communis non attingunt formaliter et in propria forma · tamen quandam assimilationem secundum magis et minus · Et hoc est modum in quo possunt · quia non possunt attingere secundum perfectam assimilationem ¶ mali quo illi assimilantur · Quod non est actio ita prava quam habeat aliquam assimilationem ad deum quia sit cum quadam delectatione et duratione · Ut deus prius non assimilatur mali deo secundum veritatem · sed secundum apparentiam ¶ Quo deus est bonum malorum cum puniat eos · Quod quod est bonum unicuique enti quia est finis ultimatus ¶ Et nam scilicet Non est bonum isti ergo non est bonum · Sic in simili ~~non est~~ vinum non est bonum febricitanti ergo non est bonum
Utrum meta sit sapientia Ex fine et dicitur quod sit Et ratio quod dos pertinet sui quia mete conveniunt omnes conditiones sapientie ut patuit · Et prima ratio Illa scientia merito dicitur sapientia que est circa primas et altissimas causas · tamen huiusmodi et circa finem ultimum et optimum · tamen huiusmodi · ¶ Etiam secundum thomam duo requiruntur ad sapientiam · scilicet ordinare et iudicare et ista tamen pertinent ad metam · Ex hoc sequitur corollarie quod meta est vere et simpliciter sapientia · ex a coniugatis · Contra Nulla scientia est sapientia 21

29
31

h hq . a 6 ethz . b . hq . Ad a vim est sumendo sciam pe
Con Na scia que psuppt pna sua . dig est hoc nomine h
hq . b qz a deo . Ad q meta psuppt sua pna sic q no
pbant ab alia scia huanitus inventa . sed pnt bn redu
ci in primam cam . Con . dyca disputat de pnis eius
sciaz go meta psuppt pna sua ab alia scia Ad quius
dyca dr disputare de pnis meta . tn hoc facit pba
sed ipa nobilior in pt sua pna qz speue et doctria
lit et go pe no psuppt ea a dyca Con Sapia
reddit hominem felicem . h n est hq . b qz malus pt
hre cam s metam . Ad meta put gphndit omes gde
bone pdictas . reddit homine felicem . et pt caz hic malus
put aut gphndit aliqs gdicones . pt ea hic malus ca
marsilius dicit . vide eum . Con Sapia saciat ap
petitu meta n saciat appetitu . a 1 ethz b qz metam mltis
indiget . bn ille appetitus dr saciatus qui nllo indiget Ad
meta pe dca saciat appetitum qntum ad delectaciones mlti
orcs . cum hoc stat q indigeat rbus exterioribus qntu ad fa
Con Sapia maxime dz gsire omes causas rz
mitatum
h n est hq . a qz dz gsire omia i hq . b p qrem qz solu
gsirat ta gna caz . Ad qrem vim est qntum ad sbas sepa
tas que pnr hic gsidantr qz no hnt cam malem . deinq g
sirat omia gna caz utz z hq . Q est gntia et dca mtr
sapiam theoicam . et sapiam huanam Sm s Tho gunt
in hoc qz utraqz est pnr de deo et de aliis separatis Item
utraqz hz iudicare de causis primis . Dnt in hoc qz
sapia theoica hz iudicare de deo et de sbis separatas
s rones theoicas . Sapia vo huana s rones huanas
It Sapia hua docet cogscere dm p creaturas quadm
phi tradiderunt Sed theoa docet cognoscere dm non solu
p creaturas . sed z qntu ad id qd est notu deo de seipo
et aliis p vnclom revelatu It huana . eius illuiat intem
non tn inflamat affectm . Theoa vo n solu illuiat
sed hn inflamat ut z pene corpales . sctis vise sut dul
ces . It hua z deintus inventa . Theoa diuintus inspi
rata . Multum tn hua iuuat ad theoicam . et ma
xime dum appetitus fiut rglatus et psts sbiatus rom recte
que facit hominem in hoc mdo felicem qntu est pale
homi in puro lumine nali
Ex hia clicitur qz sic
et vo si aliqs omes

28 Utrum meta sit scia specua

Scia que solum qritur p fugam ignorantie est specua meta
scia que solum quitur p fugam ignorantie est specua meta
hq . a qz p sare sae speue sunt invente . b qz pns scia
pnr qritur p scire . et non p aquam utilitatem corpalem
Et hoc pt sic Inventis omnibus sciis q sunt ad necitatem

ut voluptatem . pq hoc inventa est ista scia igr Con
Meta non est una scia . go n est scia Arist . quia
cstruit plures scie realit et specifice distincte .
Q omnis scia pcedit ex causis h n est hq a 1 pqz . b
qz h scia est de hiis que n hnt cam Ad pmu dd qz
iuis totalis meta non sit una scia simpr ut pt ro . est
tn una p attributom ad unu sbm . Q plures homines no
sunt unus ho igr nec ptes scie est una scia . Ad q no e
sile qz plures sae hnt attributom ad unu sbm pnle . sic at
n est de hominibus . Sed z plures homines st unus ho parti
cipatom spei ut dt porphirius . Q ex duobus entibus i actu
non fit unu . ptes meta st pla entia in actu Ad ex du
obus entibus in actu formali . sbiali non fit unu . Ad 3m
vim est q quo ad illas ptes . meta n pcedit ex causis . s
quo ad alias pcedit . Ad a go dd vim est de scia p quid
Q Sem Na ars mechanica est specua . h hq . b qz fit
cum fatigatone corpis Ad pem b vim est p accns s no
p se
Q Na prudentia est scia specua meta hq . b qz hia Ad
a . vim est pe dicta . Et ita z phus nonat metam pruden
tia ibi . hq ro qz meta maxime psuppt prudentiam
qz metam oia dz agere s rectam rom
Q omnis scia effus bonos est pctica . meta hq . a 6 ethz
b qz est circa speculom summi boni Et ex hoc efficitur ho bonus
Ad a vim est effus bonos pctice . meta aut efficit bonos
speue . et ad hoc sonat pmo brus . go psuppositione pdem
Q Scia tractans de virtutibus et eaz opationibus est pctica
meta hq . a 6 ethz b qz est de omi ente . i et g hq Ad
a vim est tractans practice . et sb rone spali put cadunt
sb usu libei arbitrii . Meta aut tractat de hiis speue et que
et in gali put participant rom entis et pacz .
Q cuius finis est opus est pctica . meta hq a 6 ethz et
6 mete . b qz meta est p disputare et qre lucru
Ad a vim pus zulis et ultimatus mete aut finis
pq zulis et ultimatus . non est ipm opus Q finis
mete est specto go opus qz ab inferiori ad sup . Intd
q finis mete . non est opus qz . michq tn finis eius
est opus adiunctu Con ordinans alias scias est
pctica . meta hq . Ad a vim pctice . Meta aut ordi
nat speue go non oz Con Scia de libe opa
bilibus a nobis est pctica h hq . a b qz est de acci
dentibus sbis et intencionibus q sunt libe opabilia a
nobis Ad a vim est put hq i . Meta vo est de hiis put
cadunt sub rom entis et quc . sed speue Con
Illa qua non vz Meta est p fuga ignorantie go est

speculativa. quia iam omnes scientie et speculative Contra quod in ante
dictis addi principale et finale. [illegible] alie scientie principales
ordinantur ad opus. Quia philosophus assumit hic quod admi
rari ceperunt philosophari. quia admiratio non est finis philosophie
Contra non est causa finalis. sed potius effectus
aut ordinis. Contra admiratio consurgit. quod quia hoc
quod scitur quod est scientia nescitur propter quid. exemplum de eclipsi
solis aut lune maxime

29 **Utrum metaphysica sola sit scientia libera** Contra quod sit ro illa scientia est
libera que est gratia sui ipsius [illegible] quia quid nominis liberi
quia philosophus Credendum liberum dicitur sui ipsius ut dicitur [illegible] ut
metaphysica. que dicitur libera inter scientias humanitus inventas. ita
quod non ordinatur in aliam scientiam propter passum quia
dicitur inter scientias propter quod dicitur [illegible] humanitus adinventas
propter quod dicitur [illegible] quod non ordinatur in alia scientia
propter quod [illegible] quia omnes scientie sunt libere quodammodo tamen metaphysica inter omnes
liberior est illa scientia dicitur minus libera que ordinatur in paucioribus
in plures quam omnes. magis libera que in nullam scientiam ordinatur
[illegible] maxime libera que in nullam scientiam ordinatur
ut est metaphysica. dicitur propter passum quia metaphysica ordinatur
in omnes propter passum propter quid
Quia si sit scientia quod nulla sit ars liberalis Solutum est propter nolo
Quia politica est liberalis simpliciter Contra unum est inter scientias
activas [illegible] ipsa est architectonica aliis imperans
Contra sciendum quod liberalis [illegible] est felicitas
[illegible] sed speculativa est felicitas speculativa seu nostra

30 **Utrum metaphysica sit possessio humana** Contra non possessio
scientie quedam perfecta et qui scientiam consequitur perfecte naturaliter
sciens illius scientie [illegible] imperfecta propter oppositum Contra ad quoniam quod
metaphysica est possessio humana imperfecta [illegible] omnis scientia quam
propter quam scientiam non consequitur perfecte naturaliter scientia est possessio
imperfecta Metaphysica [illegible] notabile [illegible] sicut scientia
scientia maxime libera non potest perfecte possideri a
a natura humana. metaphysica est [illegible] quia propter non [illegible] natura
humana est multis servilis [illegible] et [illegible] intentionem
est [illegible] in littera propter quod et iuste non humana pu
tatur eius possessio
Quia metaphysica est possessio humana perfecta. quia ut deus potest ipsam
perfecte dare homini [illegible] potest et non dat est invidus
quod absurdum propter litteram
quod [illegible] poetarum istud divinum natum est invidere
Est [illegible] potest dare [illegible] et non dat go
est invidus

1 fine suo 21 33

Quia si sit scientia quod appetitus in tota specie frustraretur quia
quia metaphysica appetit sciri perfecte. et quia non potest scientia ille perfecte
appetitus est frustra. Contra non quantum ad [illegible]
quod non. sed ille est frustra qui nullo attingit.
Quia [illegible] assumunt [illegible] in sua [illegible] quod natura humana
sit serva. Quia natura voluntaria natura est serva. humana natura
[illegible] Contra [illegible] [illegible] non semper

Utrum metaphysica sit scientia honorabilissima et dignissima 31
Contra [illegible] quod sit ro [illegible] illa scientia est maxime
honorabilis que est maxime divina. sicut
deus est maxime [illegible] ista scientia est maxime divina ergo est
honorabilissima [illegible] dicitur divina dupliciter
[illegible] deus [illegible] cum aliis. quia est de rebus
divinis. [illegible] sola habet hoc [illegible] et quia [illegible]
omnes alie scientie sunt [illegible] magis quam ista ad
vite utilitatem. Minus non [illegible] scientie Contra nulla
alia potest esse dignior ista et ideo dicta scientiarum dicitur
Quia metaphysica non [illegible] [illegible] in signum virtutis go non est ho
norabilis go non honorabilissima. Contra [illegible] propter locum a
[illegible] a posito ad superlativum negative Contra [illegible]
non metaphysica [illegible] [illegible] et propter [illegible] [illegible] magis [illegible]
[illegible] tale et ipsum magis
Quia [illegible] est [illegible] go non metaphysica Quia scientia de anima [illegible]
go non metaphysica [illegible] inter scientias humanitus adinventas
Quia mathematica perficit [illegible] et [illegible] go sit honorabilior
[illegible] ista. [illegible] quia plurium perfectio est honorabilior
Contra [illegible] ad [illegible] [illegible] est si non [illegible]
Quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] metaphysica [illegible]
non [illegible] go [illegible] de religiosis. et propter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] despiciuntur Contra Solum est [illegible]
Quia scientia omnibus [illegible] non est honorabilissima [illegible]
[illegible] et apud quos [illegible] ignoratur [illegible] non [illegible]

Utrum politica sit melior et dignior seu nobilior metaphysica 32
Ista questio ad istum locum
introducitur tanquam in [illegible] [illegible] [illegible]
est introducta quod non [illegible] philosophus [illegible] [illegible]
dicitur quod sapientia [illegible] se sicut caput aliarum [illegible] ibidem
dicitur [illegible] est dicere politicam esse nobilem nisi dicta
[illegible] quod optimum [illegible] que sunt in mundo est homo [illegible]
quia deus est optimum omnium [illegible] in fine magnorum mora
lium dicitur [illegible]. prudentia [illegible] se ad sapientiam sicut servus ad

dum. Et prudentia assimilat bella sapia paci. Et
pax est finis belli A polit et 1 ethic. Sic sapia est
finis prudentie. Vide pta metaph et hebus ppositum

Cq Scia magis architectonica est nobilior. Politica hg
A extimis b 1 ethic. Cq 3 meta est activa et specula
Cd q meta est activa ad mt. polita ad q

Cq Scia continens sub se proxissimas virtutes est nobilior. po
litica hg. A extimis b 1 ethic. Cd a vm est si tam actualis
qm specias

Cq Scia huius nobiliorem actum est nobilior polita hg
A extimis b 3 que politic est ordinare a pape 1 ethic. Cd
b et ad auct pom. vm est scis activus. Et si agi
papit politicam specu hec hg est qnti ad actu practicum

Cq Scia in nobiliorem finem ordinata est nobilior. polita
hg. A et 3 thop. b que in f bonum coe Cne b ad pom dd
bonu coe est nobilius pvato etiam paribus. in h ceta non sub
parua. que politica non extendit se n ad ordinatoz bonoz
extrioz. que quod bona non sit qpabilia bonis spe intellectu
imo ipa extiora sunt pp interiora Cd posset dici q specu
etiam est bonu coe. decla

Cq Scia eq finis est totu huius vive. est nobilior. polita hg A
extimis b A polit. Cd a vm est si spec. si dicit pfectio
Car h marsi. finis politice intrinsecus est vita ro aglin
extrinsecus est sapia. intrinsecus et extrinsecus est vita ro aglin
et sapia. b mt de fine extrinseco

Cq Scia in eq actu consistit felicitas est nobilior polita hg A
extimis b A polit. hg qntu hg de prudentia tm hg
extimis b A polit. Cd vm est practica seu ciuili n aut qte
de felicitate. Cd vm est practica seu ciuili n aut qte
platina quod sit utrq hax decla

Cq Scia que plus prodest rei publice est nobilior. polita hg
A extimis b de scia canonu et legum q s pte polit
Cd ad a q non est nobilior sed utilior. Alia arta
pus dicta sunt

33 Utrum metaphysica sit philosophia prima et hic dd q
Ro q est de primo primis tam intellectus cognoscendi Cne
aliquid dr prim multis pfect seu digte. causalitate. psuppositione
firmitate. huius modi meta est prima. Ante vero facultatis
sic non est prima

[illegible]

1

Cq Na meta est phia prima go meta no e p p
phia na sortis nec plonis Cne qna que muta sunt

Cq Meta est ultima go n est prima Cd q est prima
et ultima Est prima pfecti et alia modis. sed e ultima
via doctrine

Cq phia nalis considerat de tot sicut meta go meta
non erit prima tatate Cd licet phia nalis consideret
de tot sicut meta. tn n prodit ex primis simp causis
firmis sicut meta. Et ideo meta est prima vero cau
satis prior

Cq prima aliax sciax sunt firmiora et evidentiora
primis meta. go meta na prima aliis firmitate
Cne que sunt nota ad sensum Cne an ad pom dd
ante que sunt nota ad sensum. sicut hoc primum est compris
est eadem. tn adhuc prima ptr. sed prima meta no
prima p n p prima aliax sciax. Cd dicta hg 1 viam
ad prima omnium sciax go et mete. Cd vm est publi
sed meta demonstrative

Utrum inquisitio sciencie timet in qrum eo 38
ab ignorantia
a quo incipit dd q ira q sit Ro q omnis
quisq motus timat ad qrum eius a quo motus
incipit. inquisitio aut scie est quidam motus ad sciaz
incipit. inquisitio aut scie est quidam motus ad sciaz
Cd qrum
go eq q timet eius a quo incipit. A ex phias
b declat in ira que inquisitio scie incipit ab ad
miratio pp ignorantiam cause. Et ideo qn hoies
non dum petuunt specu tas sic admirabantur
omnia q quaedam casualia. sicut admirabantur circa
qusiones solis q sunt b duos tropicos s came et capri

Cq ignorantia prissio scie incipit a pscientia. ls
tantia n est pscientia. go inquisitio scie n incipit ab
ignorantia. A 1 ppr. Cq que inquit aliquid pscit
b no q ori negat de ota. Cne b ad pom dd
ignorantia neccni n est pscitia. sed dispositionis idem e
cum pscia q sic ignorans hg nesciat pp qd. scit tn que
eo e sic q in mens sciat et nesciat in tn diversis

Cq Si sic q scia et ignorantia erit qria. consim
que sunt pvative opposita. Cd q qrant cont

Cq Plus assunt sm q et admirari antonomata
i. pse causa seu casualia. n tlia n sit scita Cd
phi h e intro talia quorum n dici sit ca. hinc se sic

antonomata i. casualia seu fortuita ergo artum mech
pt ut. Cd philosophus dicens dyametrum non esse commensurabilem
coste dicit assent sim. quia una quantitas est proportionata
alteri. ~~Ad~~ Sola non media unum non mensurantur. Sit
unitas que non mensuratur ab aliquo. sed ipsa est que me
surat alia ~~...~~. dyameter autem et latus quadrati sunt
dicta Cartum inquit cum quod latus quadrati non commensu
ratur coste eiusdem. Causa hic est quia proportio quadrati di
ametri ad quadratum lateris non est sicut proportio numeri
quadrati ad unum quadratum. sed sicut proportio duorum ad
unum Ut relinquitur quod proportio lateris ad dyametrum
non est sicut numeri ad numerum Et ex hoc patet quod commensu
rari non possunt Ille non sole linee sunt commensurabiles
quarum proportio adinvicem est sicut proportio numeri ad
numerum. Cd arm una quantitas est proportionata alteri
forte unum est proportione innominata Cd quia non nominatur
Cd quia non est certa. Cno omnes quantitates discrete sunt adin
vicem commensurabiles quia possunt commensurari per aliquod tamen s
per unitatem Nam unitas aliquotiens sumpta reddit
quemlibet numerum. Sed quantitates continue non omnes sunt commensurabiles
adinvicem quamvis sint d'l's. eo quod non habent proportionem ad
invicem sicut numerus ad numerum. sicut declarat philosophus de
dyametro et costa quia quadratum dyametri est du
plum ad quadratum coste Ut non esset possibile si dyame
ter aspiciat costam sicut numerus numerum Nam quadratum
inter numerum est duplum ad aliud quadratum ~~et fec~~ hoc
proportio quadrati numeri ad aliud quadratum est dupla

Quoniam autem mentionem posuit philosophus in qua ort
mentionem hic sic et dignitatem et cum incipit psc sanam
speculationem Et dicit in d prima ort quod posuit philosophus de causis
rerum tradiderunt. hoc unitatem hic sic incipit pscam in
hoc libro. Cprima pl in 2 pro ponit opiniones philosophorum de cau
sis. hoc incipit cum quantum ad hoc quod male dixerunt de
rer. hoc incipit. dimissis aliis opinionibus circa opinionem Em
ergo quibusque. dimissis aliis opinionibus circa opinionem Em
pedoclis qui ponebat bonum et malum principia rerum quomodo
37 vero malum inveniatur in rebus Et dicit quod
1 et 6 hic et 3 de anima. verum et falsum sunt in anima. sed
malum et bonum in rebus Ro quia sicut appetitus in
est ratio boni sic fuga ratio mali. sed multa sunt

1

que si non sunt fugienda sicut actus mali Et si non. ita bono
utitur omnes prohibitiones legum et pene quod est inigne
Si s thoma ad 10 quia perfectio universi requirit inequalitatem esse in re
bus ut omnes gradus bonitatis impleantur Est autem unus gradus
bonitatis ut aliquid sit ita bonum quod numquam possit deficere ut
deus. Alius gradus est ut aliquid sit ita bonum quod deficere possit
ut sunt gratia et corruptibilia Et in his consistit ratio mali in hoc
ut aliquid possit deficere a bono. Malum igitur est privatio boni
privatio autem est in subiecto apto nato In rebus igitur est malum
Cq omne quod est in rebus est ens. Malum non est ens. Cdd b verum
positivum est non ens privativum Cq omne quod est. est factum et
creatum a deo. ergo omne quod est. est bonum ~~quia quod ... deus~~
~~... est bona~~; quia a summo ~~bono~~ bono non nisi bonum. ~~...~~
~~ad ... ad ...~~ Cad ans verum est. omne quod est positivum
Cq omne quod est vel est genus ut ingens. malum non est hoc
b per dionisium ariopagitam. Cne b ad autem. verum est quod
malum non est ingens positive sed privative
Cq ita privatio mali est malum est privatio igitur malum mali est
Respondeat conformiter Cq deus semper facit quod melius
est. sed melius est quod est impermixtus malo. ergo deus
omnia facit sine impermixta malo. b 3 thomas Cad a s. t
verum est in toto sed non in unaquaque parte. nisi in ordine
ad totum prout genus est toti. sicut aut totum quod est universitas
creaturarum melius et perfectius si in eo sunt que ab uno
deficere possunt In quo consistit ratio mali. Cq optimum non de
permittere aliquod malum. deus hic Cad a verum si expedit omnes
toti perfectum universi. sed magis expedit perfectum universi
esse malum in rebus quam non esse Cor deus permittit
mala in rebus. Cdo quod ideo ut omnes gradus bonitatis
in universo impleantur. sicut dictum est. Et quia deus omnipotens
ideo est ~~de~~ potest de malis facere bona verum multa tollerent
si deus nulla mala permitteret. Non enim generaretur ignis nisi corrum
peretur aer. neque conservaretur vita leonis nisi occideretur
asinus. Neque laudaretur iusticia vindicata et patie
ntia sufferentis si non esset iniquitas Et quia deus non est de
structor nature sed conservator ergo conservat res in sua
natura que deficere possunt. et ipso permittente contingit defi
cere possunt
consequenti gen ro. peccatum non est substantia
aut res aliqua sed defectus ut corru
ptela Et dicitur peccatum mali propter tria
primo propter defectum quia peccatum non est aliqua res naturalis sed
corruptio boni Secunda propter effectum quia annichilat hominem
et deficere facit a deo esse Tertio propter despectum quia vilem facit
et indignum penitus

36 Utrum malum sit natura quedam i. utrum dicat aliquam
naturam positivam. Quod quod non Ro. quia [illegible] dicitur privatio
privatio aut defectus quod non est. Item illud quod sic se habet
quod quanto magis intenditur tanto minus dicit entitatem. Hec
sic se non dicit naturam positivam. malum huius. Et ergo dicit
phi. 8 ethi. Malum seipsum corrumpit et si integrum fuerit
importabile erit. Item bonum dicitur equale enti 4 et
ethi. et ergo quod est entitatem positivam est bonum. Sed ergo
malum dicit entitatem positivam. malum et bonum
Item omne positivum est creatum a deo. Et hoc sic quod ma
lum si racionem formalem non dicit aliquam rem positivam
sed puram privationem

Contra omne ens est quedam natura. malum huius. Contra omne genus
est ens positivum. malum huius. Contra omnis differentia constitutiva
est quedam natura. malum huius. Contra unumquodque contrariorum
est quedam natura. bonum et malum huius. Et quod proprium
contrariorum est circa idem susceptibile vicissim inesse. Contra illud quod agit
est quedam natura. malum huius. b quia corrumpit bonum. Contra quod
pertinet ad perfectionem universi est quedam natura. Malum huius. a
quia illud quod pertinet ad perfectionem universi est creatum a deo
Contra illud quod intenditur et remittitur est natura quedam. Ma
lum huius. Ad primum. verum est modo ens positive. Ad secundum. verum
est modo genus per se vel aliter naturaliter b. vel malum generice sumptum
est genus vel potest dici quod malum per se non est genus. ad phi. in p°
predicamentorum dicit quod bonum et malum sunt genera. dicit sanctus tho. quod phi.
ibi loquitur secundum opinionem pitagoricorum qui estimabant malum esse naturam
quandam et ideo posuerunt esse differentia principium bonum et ad malum. Nam phi.
quandoque et precipue in libris logicalibus ponit exempla que erant
convenientia et probabilia secundum opiniones antiquorum vel aliter bonum et malum sunt genera
qualia secundum opiniones antiquorum [illegible] sic imperfectum rei alterius
moralia quia sunt unum contrariorum. De alio dicit sanctus tho. quod malum
et c. unum [illegible] bonum et ad malum. De alio dicit sanctus tho. malum
in quantum malum non est differentia constitutiva sed ratione boni adiuncti
i. generice captum quia actus virtuosus contrariatur vicioso habitui.
De alio. uno modo potest dici quod bonum et malum per se non sunt contraria
sed habent se sicut privative opposita. quia bonum non est aliud nisi privatio
mali et econverso. Tunc phi. capit contrarietatem communiter et non per se. vel
dicitur quod malum generice captum est natura quedam et sic contrariatur bono
sed abstractive captum est pura absentia vel privatio. De alio potest
uno modo dici quod malum generice sumptum corrumpit bonum et hoc est
natura positiva. vel aliter dicitur quod dicit aliquid agere. uno modo formaliter. secundo quo
dicitur albedo facere album et c. et malum isto modo privationis dicitur corrum
pere bonum formaliter quia est ipsa privatio boni. alio effective. sic pictor
dicitur facere parietem album et c. malum abstractive non corrumpit bonum
De 4° dicit sanctus tho. malum de per se non est de perfectione universi sed est [illegible]
[illegible]

1
Utrum malum sit in bono tamquam in subiecto. Quod quod
contra bonum et malum sunt in rebus contrariis huius. Item privatio dicit
aptitudinem in subiecto. malum est privatio boni et ergo est in subiecto
sicut cecitas in oculo. Item privatio et habitus nata sunt fi
eri circa idem. sed habitus seu bonitas est in re sicut in subiecto
ergo et malicia. sicut visus et cecitas in oculo. Et hoc
habet differentia inter privationem et negationem quia privatio dicit aptitudinem
in subiecto. negatio vero non. patet hoc exemplariter quia dicitur mo
raliter malum est in voluntate perversa et illa est bona
Contra malum nec est ens nec in entibus ergo etc. Quod quod ma
lum est in entibus privative non positive

Contra Non ens non requirit subiectum. Malum est non ens. Quod et
bonum perfecto non subiectum perfectionis. Res perfecta
Contra unum contrariorum non est subiectum alterius. bonum et malum
sunt contraria. et quia unum contrarium corrumpit aliud

Contra omne fundatum in aliquo denominat ipsum.

Contra omne bonum est appetibile. quod subiectatur malo non est
appetibile.

Contra malum totaliter corrumpit bonum. ergo etc.
Contra malum nec est ens nec est in entibus. per dionysium
dicitur sit verum est sicut pars vel sicut privatio aliquis accidens
existens. Contra non est in entibus per modum accidentis positi
Contra malum non est in bono. Quod est bonum. perfectio [bonum perfectum formaliter]
Contra secundum perfectionis. Res perfecta et hoc comprehendit prima duo.
etc. subiectum perfectionis. Res perfecta. et hoc comprehendit prima duo.
bonum primo non est subiectum mali. sed secundo
Contra Non ens non requirit subiectum. malum huius. Quod ad a
dicitur sit verum est negative acceptum non requirit subiectum sed privative [accipiendo]
Contra unum contrariorum non est subiectum alterius. Quod verum est si sunt
per se contraria. ad bonum [illegible] primo non est subiectum mali sed secundo
Contra omne fundatum in aliquo denominat ipsum. Malum
non denominat bonum. Quod quod bonum dicitur malum et cetera
dicitur de capiendo bonum quia subiectum quod sic se habet bo
num dicitur malum non perfectionis [illegible]. ad verum est de
fundato positivo
Contra omne bonum est appetibile. quod subiectatur malo non
est appetibile ergo etc. Quod b verum est eo non quod subiectat

[illegible] ad i

malo. tn̄ con̄ aptius quam hz ad suam pfc̄om hī e op
petibs. ¶ q malum totalit᷑ corrūpit bonū go n̄ estī
eo tangm̄ in sbo ¶ dc̄ qr malū aliquod bonū totalit᷑ cor
rūpit cui ɔ̄riat᷑. sed n̄ corrūpit bonū quod est eius sbm
sicut cecitas corrūpit visum sed non oculū. ¶ sc̄a malū
generis corrūpit bonū ¶ ta. malū corrūpit bonū formalr
non effectiue. sicut albedo nigredinem et ɔ̄o.

38 # Utrū malum sufficient᷑ diuidat᷑ in malū pe ne et in malū culpe seu morale

¶ dc̄ qr

rō qr malum pene est inuoluntariū. culpe vo vo
luntarium ¶ sc̄ omne malum n̄rm ut est ɔ̄ qd fe
cimus ut est quod patimur. pmū imputat᷑ n̄ scdm
in hoc go dicit

¶ q n̄m malū dr᷑ in ma. culpe et i malū pene go ꝛc
Ans qr nec ma culpe nec ma pene.

¶ q Non omne malū. est culpe ꝰ pene go ꝛc ans qr
defectus creature est quoddā malū. et nec pene nec
culpe ¶ dc̄ ß.ſ.t. Non quilz defectus boni est malū. sed
defectus boni quod natū est et dz hrī. nam defectus vi
sionis n̄ est malū in lapide sed in aīali. qr q nō lapi
dis est hrē visum. sic ē q nō est qr in esse ɔ̄sluē a
dib est hrē visum. sic ē q nō est qr in esse ɔ̄seruar᷑
scipsa. et go iste defectus creature qr n̄ hz sc ɔ̄seruare
non est malum ¶ dr᷑ hic malū dr᷑ quod est in re
bꝫ volūtarijs. et ɔ̄cludunt᷑ alij defectus creaturarū
¶ q In rebꝫ ~~volūtarijs~~ irronalibꝫ inveniūt᷑ corrupcō q e ma
lum. et tn̄ nec est pene nec culpe go diuo insufficiens ¶ di
catur ut prius ß.ſ.t.

¶ q Temptatio est qoddam malū. et n̄m illorū. Non pene
qr sepe hō temptat᷑ sine pena Non culpe qr sepe temptatio
est ~~meritorium~~ meritoriū ¶ dc̄ Temptatio pnt est pvocatio ad ma
lum sic est culpa ~~i temptante~~ si uo i temptato u temptatus ɔ̄sentit
¶ q omne malū est pene go diuo est supflua. Ans qr
omne malum nocet ¶ dc̄ omne malū est nocivum. qr no
cet seu tn̄ diuside. qr culpa nocet agenti in sua
actio. pena vo nocet agenti in seipso. ¶ sc̄a culpa no
cet actiue. pena passiue ¶ ta culpa nec insufficit᷑. sed
pena sufficit᷑. hoc plus ultra

¶ Rō p finali. malum pnt hic diuidit᷑ solū restringit᷑ ad
malum creature ronalis seu volūtariū. ¶ dc̄ In rebus
irronalibꝫ ē est petm̄ ga malū culpe. ¶ dc̄ petm̄ sunt᷑
duplex vno m̄ p quocunqꝫ defectu seu errore quali

cunqꝫ eueniente. et sic in rebꝫ naturalibꝫ est petm̄ alio
sumitur ~~spāli~~ p defectu spāli ɔ̄tingente cīrca bonū mo
ro. et sumitur hic. et solū reperit᷑ in rōli creatura ꝛc

Utrū culpa plus hēat de rōne mali qm pena 39

¶ dc̄ qr sic rō qr pena inducit᷑ ne culpa
ɔ̄mittatur. si igit᷑ pena infligit᷑ p culpa. culpa est
magis malum. ꝑ vnūquodqꝫ tale ꝛc ¶ sc̄ sapiens inducit
minus malū ad euitandū maius ut medicus pcidit
membrū ne pdat totū corpus. sic deus infert penā
ad euitandū culpā ¶ sc̄ ex malo culpe fit aliquis mora
liter malus. non aut ex malo pene. ideo dt dionisius pu
niri non est malum. sed fieri dignū pene ¶ sc̄ deus
est auctor pene. no aut culpe ¶ sc̄ malū culpe e
longat a deo. malum pene ɔ̄iungit deo ex ho
hz ɔ̄titū malū culpe sit fugendū

¶ q sicut se hz initiū ad pmiū. sic culpa ad pena. sed
pmiū hz ratem boni qm̄ initiū. go pena hz ratem
mali qm̄ culpa. ¶ ps qr. pmiū t'minat initiū
et pena culpam. ¶ ne͠ ꝯ similitudo qr licet utrunqꝫ t'minet
tn̄ pmiū addit ultra initiū aliquā rōm boni. pena
aut ultra culpam n̄ addit rōm mali. imo minuit
rōnā mali puniri. sunt feliciores spiritus ut dt boecius

¶ q pena oppo᷑ cīrca bono qm̄ culpa. go pena est
maius malū. Ans qr pena oppo᷑ agenti. culpa
vo actioni agens aut est melius qm̄ sua actio ¶ dt
ſ.t. ordo actionis qui tollit᷑ p culpam est pfectius
bonū agentis cum sit pfco ha. qm̄ bonū quod
tollit᷑ p penam. cū sit pfco pma. ne͠ go ans ꝛc
sua pōn

¶ q pena pnat fine. sed culpa ordine ad finem go
pena est maius malum. ꝑ qr quod pnat meliore
est peius. finis aut est melior. ordine ad finem ¶ dt
ſ.t. no est ppo culpe ad penā si finem et ordinē
qr utrunqꝫ pt pnari aliquo p penam et culpā

¶ q quod est magis fugiendū est peius. pena hꝫ. ꝑ
qr ꝫ thoz bō magis fugiunt homines penā qm̄ culpā
¶ dc̄ si iudm iudicium ronis. culpa est magis fugienda
qr aut homines magis fugiunt penā qr stultorū infi
¶ q legislator instituit penā ꝑ culpā. go culpa
est peius malū. ꝑ ꝑ vnūqdqꝫ ꝛc ¶ ne͠ ans si hz
ꝑ dicit ɔ̄ustantiam ꝛc finalis. si aut dt abnegō
i ne culpa ɔ̄mittat᷑. non est ꝛc. ¶ q Culpa
a pluribꝫ elegit᷑ go hz rōm boni ¶ dc̄ ans. p̄ulsa rōn

q p pena tollit bonu corpis et aie go est peior culpa · qr
p culpa solu tollit bonu aie · Cod tract loquendo qd per
pena intensus n tollit bonu aie ·

80 Utr bonu sit ca mali Ro qst ga cas qe 1 hq
et 2 phys · Ad go ad qom qd bonu est ca mlis mali
qr volutas · malu n est puao qda que hz esse in sbo
apto nato et hoc est ipsa volutas Ct ad qd malu n hz
cam formale · Ro qr malu est puao · ~~puao e deq~~ forc Ct
cam formale · Ro qr malu hz cam finale paciens · qr malu est quidem
ad qd malu hz cam finale paciens · qr malu est quiddam
acau effctiu qui psc est ordinabilis in finem · Ct ad qd hz
cam effctiuam intentu est deficiens qr ca iuncta mali
~paciens · cam effctiuam intentu est deficiens qr ca iuncta mali
qfus est ipsa voluntas intentu est deficiens in sua opon
q Non ens n hz cam · malu hq Cad a vim e negatiui
q Effctus qit silitg suc cc · malu n qit silitg bom
q p autorem de causis · Cad a vim est de effctu positiuo
a vnu quorum n c ca altig · h st hq · Ne b · Ca ad a
q bm est psc · tn pt esse paciens · sicut caloris · frigq e
ca paciens · qr participansfasm · C ca deficiens cat
malum · sed ca deficiens ~~est~~ n est bonu · go n bon
e ca mali · Cad qd malu est a ca deficiente que tn i se
e bo aqua paciens eueniunt malu · Cica h ut indiq vi
q Si sit ut intentu bonu ut inquim deficiens Si pim
bonu psc erit ca mali · Si s erit pcessq in infinitu Cad qd
inquim deficiens et in malis et puombus itur i infinitu
sicut a meta sagittator Ca In talibus n itur i infinitu sed e
deuenire ad vnam cam bona q cat malu paciens Cq Si
bonu et ca mali paciens · go psc · q qr oe paciens
reducat ad psc · Ne ga · Ad pom vm mediate ut inmediate
malu vo reducat ad psc bonu inmediate effctiuu bona inu
quingit psm · Si go malu reducat ad cuius bona psc inmediate
hret cam bona psc Cq Si bonu et ca mali paciens
hret cam bona psc · q et puendq · q qr qd est paciens
sc facient malu no et puendq · Ne ga ad pom ad
est pt volutq · et tlc n e puiendu · Cq effctue
qd n ~~est~~ sp et qn sic est non est puiendq Cq effctue
paciens veniut ut rao · malu n eueniut ut rao · A 2 phys
paciens veniut ut rao · Ne a ad phm vm est de hijs co q veniut a
b 2 thor · Cq Natura est psc ca cor q sint nalr
casu ut fortuna · Cq Natura est psc ca cor q sint nalr
sed aqua mala sint nalr / sic argua / q sint nalr hnt
cam psc · aqua sint nalr · k de senectute et morte Cod
cam psc · aqua sint nalr · tn n sint psc intenta
licet tua veniant ex neate nature · tn n sint psc intenta
ab agente nali · Cq Nc bonu in actu nec in po est
ca mali · go No pim qr tlc puat malu · No sm qr effctq
in actu ac hret cam in actu Cod qd pim ad inpossibile ad vm
est si et formale ut effctus psc · sed qsi est male n oz · sic h
Cod causat malu in volute hois · Cod qd liber arbitriu ut
causator a celis inclinamus · et a effibq quorum motu est qriuus
motum celis · et pz p ala in de planctu

1 s deus
Utr summu bonu sit ca mali C Ne malu dupx XI ~~36~~ 38
sq culpe aliud pene · Ad ad qom qd deus n est ca mali
culpe sed est ca mali pene · Ro pim qr malu ad
pe est puao boni · quod cat qe defctu agentis in deo aut
nq est defctus · Ro sm qr malum pene includit in se
iustiaam formam virtutu · iustiaa aut est psc bonu go
sed bonu culpe nichi includit bonitatis · Arn
q psuppositu Aggregatu ex deo et creaturis est melius deo ~ans
go deus n est summu bonu qr qr pla bona st eligibiliora
paucis 3 thor · Cdicut qda qd deus est summu bonu intr siplr
ca · Sed sic dicere est q phm 1 et 12 hq et q theologos · Ro
qr illud aggregatu est qpositu deq aut summe simpx Ne
qg ans dc pom vm est duo sint eadem nois Cde hoc in de celo
q Summu bonu dicit p additom · deus n dicit bonu p
additom go n est summu bonu · d qr si n · ia n et summu
bonu · sed bonu supx i · sq additom · b qr est ois simpx C dt
st summu bonu dicit p additom non rei sed absolute sed
relacoms tm Rdo aut quia aliquid de deo dicit vue ad creatu
ras non est re in deo sed in creaturis In deo vo si rez tm
sicut scile vue dr ad sciam · n qd ipm refertr sed qr ista
ad ipm et sic n oz qd in summo bono sit aliq qpo · sed suffit
q aliqua deficiant ab ipso ~ 8 thor
q sctm · deus pt puia agere · gr pt e ca mali · vlr · pt go
est · Ans 8 thor · qc ambe st note · Cdicut qda qd p dau
intr ho defectq i · vitiosq · Ca vm est qdiconalit si volt
ergo stat qdiconalq z neaas eq vtq ps est impossibile
q deus pt psce hanc orom deus n est deq · q oro no e
ra go zc · Cad qd pt cam psce malu non aut sine · kic
lebissa argouale · Cq omis effctus reducat ad cam pa
malu hq Cad a s st vm est de effctu cause n deficientis
q Idem est ca oppositoz · deq
qe s literam · ut pus dcm · et p gnis boni et mali · A 7 metae Cad
est ca go oppositoz · Ro qd pnt deficere in ra agendi
a vm est de causis sibs · deq hq · A p pdum
q quicquid est ca ce est ca tali · deq hq · A p pdum
b est deq cat ~~fam~~ caritem petri Cad a vm est si tlc
caturq sint eius positum Ca dr qd deq est ca mali ipc et
remotissima et tangm ca sq q non non qr si deus
non qseruaret volutem in z · non posset volutas tac
petri · Cq omis defctq culpe qui reput in aliq actu · ipu
tat agenti pnh tlem actu pducenti · Malu hq · A p
inductom Ne a · Cad vm est si tlis est ab agente pnh
psc · sic non est hic

8 2 Utrum sit aliquod summum ~~bonum~~ [contra actum] malum omnium malorum. Ad summum malum est duplex vel uno et simpliciter. Respective quo nihil est peius licet propter bonitatem. Simpliciter quo nihil est peius et non participans bonitate. Primum est dandum non secundum. Ratio quia malum est quamdam privatio boni. privatio autem semper est in subiecto apto nato et hoc est aliquod bonum. Et ergo non est dare tale malum. Item philosophus dicit malum seipsum destruit. quod si integrum fuit importabile erit. Item si est dare tale malum. est dare privationem infinitam. privatio autem infinita est non ens. Et ita idem foret ens et non ens.

Quia in omni genere est aliquod summum a quo omnia in genere mensurantur ergo et in genere malorum est tale unum. Ad argumentum verum est in rebus positivis. sed non privativis quia sicut privatio verum est in rebus positivis. sed non privatio non sunt esse nisi in ordine ad certa posita. sic eius non sunt mensurari nisi secundum in ordine ad posita. Item quia privatio et malum dicit rem incompleti et infiniti. et ita itur in infinitum in malo sicut a meta sagitta. Dicitur potest dici quod in malis non itur in infinitum sed reducitur ad tam bona ex quibus sequitur malum participans.

Quia est dare malum et magis malum ergo est dare maxime malum. Ad quod non arguitur prout ab simpliciter ad simpliciter non ad quod non arguitur per locum. Quia sicut simpliciter ad simpliciter licet male arguitur. tamen possum concedere quod est aliquod maxime malum scilicet illud quo nihil est peius. tamen participans bonitate. Non tamen concedo quod aliquod sit ita malum quin nihil posset esse peius quia a medio possumus procedere in infinitum.

Quia in quolibet genere est status ergo in genere malorum est status. Ad argumentum verum est in positivis. Quia est dare summum bonum ergo et summum malum. Quia si unum oppositorum est in rerum natura et reliquum. Negatur consequentia. Ad probationem verum est si unum et reliquum. Cum summum malum non opponitur summo bono quia non est. ergo non est perfectum bonum. Quia summum est summo malo. nihil autem malum est summo bono. Ratio quia summum bonum dicit perfectum et completum. malum vero dicit imperfectum

De veritate autem theoria. sic quidem difficilis est. sic autem facilis. In hoc libro secundo determinat de inquisitione veritatis secundum quod est operationem comparandam et habet tria capitula. In primo determinat de veritate secundum se in secundo determinat quod non sit processus in infinitum in tertio removet impedimenta quae cognitionem veritatis auferunt. Circa primum quaeritur

37
39

1 Utrum circa cognitionem veritatis sit nobis possibilis. Ratio

[illegible]

Quia per litteram neque digne posse adipisci. Ad dignum vel perfecte. Ad opposita habet scientia. si ergo adipiscatur imperfecte ergo perfecte. Ad opposita quae non contradictionem. Quia naturalis cognitio sensitiva est certa ergo non intellectiva est certa. argumentum patet quia sensus illuduntur. Nam asinus carduum indicat sapidum homo insipidum. Negatur argumentum. Ad probationem verum est et aliquando indicat sapidum homo insipidum. Cum dicitur negatur consequentia. quia cognitio intellectiva est superior. Et ita quod hoc non sequitur argumentum. Quia cognitio intellectiva dependet a sensitiva in corrigendo iudicium sensus. Ad cognitio intellectiva inchoative non completive. Quia intellectus non potest movere a se. Ad verum est. non potest habere cognitionem certam veritatis. Quia argumentum quia se sic sunt iam rebus ergo non potest habere cognitionem certam. Ad quod movens est nobilius moto. Intellectus de agente principali totali. Quia intellectus agens est praestantior passo. Intellectus de agente principali totali. Quia intellectus non habet certam cognitionem principiorum ergo nec conclusionum. Quia argumentum quia principia habentur ab experientia quae est fallax. Ad experientia imperfecta est fallax sed perfecta non est fallax per experientiam.

[illegible]

2 Utrum cog° veritatis sit a° quo m° difficilis // Sec

quod pt arguitur p quadam signa. Primo qr n° homo sit adiu
torio altius potuit pervenire ad apphensionem ipsius veritatis suffi
quod non est nisi ppt suam difficultatem. Secundo qr an tpus
suum nec ab uno a°quo n3 ab omnibus fuit ipsa veritas
cophensa. Et hoc nec sm totum nec sm partem maiorem.
Et invenit p hoc sicut dicit co q ipse cophendit veritatem
simpl aut in maiori parte sm q possibile e i na humana.
Scd aut sit facilis pt 3 signis. Primu qr no sm ang
partem ignorat. qr r omnes homines sunt expertes i. ex
pertes eius. Scdm qr p adiutorium multorum magna pte e
inventa. Tertium qr a°qua cog° veritatis h3 se ut ianua do
pna. sed qntum ad noticia gnu est difficilis. qr multe gnd
latent in pn ns. Cg Cog° veritatis est simpl impossibilis. Pr
qr illa est una veritas. omne aut est varia ois ho est aut
go omnis ho est varia. q est impossibile. Dicunt q a°qua ve
ritas est impossibilis ut syta cum hoc stat qo sit va. Cg diffile
et facile opponi go n pnt de eod verificari go qo fa. Dd
q opponi vide et ita verificantur de eod in diversos. Cg
a°qua cog° veritatis est simpl difficilis. Pr qr cog° gnu
latentium in primis pn ns. qr difficile est eas omnes co
dm gnoscere. Ro pt. cum hoc stat q qo e va. Cg nlli ggo
est simpl facilis. Pr qr cog° est pfio intus. sed pfio e
facilis pfectibilis. Vm est hita. sed est difficilis qntum ad adqsi
tum et magsitum. Cg Si a°q noticia zt difficilis hoc zt no
ticia gnu. Pr qr multe gnu gnd patent ad sensum go n
sunt difficiles. Vm est q a°que sit faciles. Cg Si a°q
cog° zt facilis maxime cog° pnorum. Pr qr illa sunt
a sensu remotissima. go difficillima. Dd q cog° pnor
cognoscendi est facilis. sed zndi difficilis. Sed qr cog°
pnorum est facilis qr pm pnm non resolvitur ni in terminos
et ibi est status. Sed cog° gnu est difficilis. eo q indigent
multa resolutione et multo discursu. Nam ultime gnd dent
resolvi in medias. medie in primas. prime in pma pna
pna in terminos. Ad hoc nam sunt multi discursus. Vm
qnto a°quod obm est magis proportionatum intelli. tan
to facilius apphendit ab intu. quale est noticia pnorum
Et qnto minus tanto difficilius apphenditur. Et hoc appa
ret in sensu qr si a°quod sensibile est nimis excellens vel
remissum nimis difficulter sensus apphendit. sed medio m
se hns.

Difficilis est. qr totum et ptes non possumus hre i.
non possumus hre cognitionem veritatis resolvendo totum
in partes

Utrum cogn̄o vitatis possit a nobis pfecte
apphendi non. qr dt lira Nam cum digne nllm adi
pisci ipam posse. Ro qr intus nr limitatus
est. et ideo non nisi finitum cognoscat et finitos modos
cognoscibiliu. Infra aut nām ver et salui infiniti modi co
tinent². Nam primo sb nā ver et sat cophendit pma ca
quam impossible est nobis cognoscere pfecte. qr est infinita Sc
qr sub nā vi et sat gtinent alie sbe sepate. q pp excel
lentiam sui esse. st improportionata intui nro. ad quas
intus nr n pt attinge pp debilitatem sui esse Tercio infra
nām vi et salutis cophendur pma et g̃ncs. que st quodam
infinite Et ideo intus eas pfecte intue n pt Quarto qr ad
pfectam rei cogōm requit² cogn̄o oium cauz. quas impossible
est nobis hre. Correlario est q lo dictum Ita cogn̄o vitatis
omo est impossibilis. No duplex est pfectum simpr. cogn̄o vitatis
pt a nobis pfecte cognosci in gnre n simpr. Cq possible est
nobis hre cogōm oium cauz go. ans² qr de homine pt hri
cogn̄o oium cauz Cum est in gnre non in spe Cq Intra
pq deū pma solu hj vna cam go Cd qr hj vna cam
znalem actnles infinitas. Cq Si non sc qr intus hu
manus in tota frustrarett² pz qr intut² a quod pfecte
cognoscit² et hoc n pt facere. Cd qr n qr a quod attingt
quantum est possible qmus non totum. Cq Na est defity
quantum est possible. qmus. nec ob. Non pmu qr intus est omnia
qr pfecte intus. nec obi. Non primu qr intus est omnia
sic et omnia face 1 et 3 de aia. Et sicut sc hj sbq ad sensibilia.
sic intus ad intelligibilia. sed sbq pt sentire omnia sensibilia go intus
pt intrc omnia intelligibilia. Cd 1 dd qr quodam Cd 2 sensus n
sentit nimis excellencia. nec nimis remissa Cq Sa
pientis est omnia scire. go qo vh Cd verum est ut gtingit
Cd phus dt Contingit vnuquemqz dicere de nā. qd vi
sum de pueris. Cd qr intut². vnuqueqz q hj iudicau sonus
Ro qr intus vniuqueqz de pncipiis pt hre aliqua cogōm intus
seu noticiam de qmbq. et ita enunciare de nā vitatis
Ponen aut qr n pnt sc pfecte pfundare. n pnt pfecte enū
ciare. Cd 1 phus assuet qr cogn̄o vitatis n pt hri. nec sm
tota totum nec sm ptem go. Cd qr vult qr n e possible hre et
sm totu i. sm omnem cogōm. nec sm ptem sple maiorem
qr dt Themistius Ita q sumus sunt minima eoz que
ignoramus Cd Tunc omes determinā dici ignorates
qr a maiori fit denominatio Cum est in positis. vt a
maiori. i. pr capaltori

x ### Vtr̄ notitia p̄ncipioꝝ sit nob innata

Ex lr̄a dō qt q̄ p̄ncipia sciaꝝ cōparantur foribꝰ
et ianuis domoꝝ q̄ sicut aliquis facil' invenit
ianuā domꝰ sin̄ aliq̄ inductōn sic hō facil' assentit
p̄nc̄is sin̄ aliqua rōn Ex hoc pz p̄ com̄ 1 hꝰ coto 2 ꝙ
p̄na non indigent rōn ulterior q̄ intus n̄al' incli
natur ꝺ vitati evidenti · que est in ip̄is

Q̄ cōd' inest a n̄a inest a nativitate Notitia p̄ncipioꝝ no
inest nobis a nativitate ergo nec a n̄a Nō n̄a' intel
ligitur vno° put dist̄ contra artificiale · ut ergo hoc · Et p'ia
inest a n̄a nob et n̄ ab arte · q̄ ars n̄ est p̄ncipioꝝ sed
ḡnū · Sc̄o sumit put dist̄ contra casuale · Sic ē p̄ncipio inest nob
a natura · q̄ n̄ a casu Tercio put dist̄ contra violentum Et
illud d' n̄ale qd̄ fit a p̄ncipio intrinseco ꝯferente vim passo
Sic ē p̄na inest nob a n̄a Quarto put dist̄ contra volunta
rium Et illud d' n̄ale quod n̄ fit ab agente voluntario
Quinto put dist̄ contra disp̄ōnes Et frigiditas d' esse n̄alis aq
Sexto put dist̄ contra sup̄n̄ale Septimo put dist̄ contra acquisitum
Et illud d' n̄ale qd̄ ē a nativitate Et de isto ē dubiū q̄
p'to et ar' in hoc sit ḡrm · Nō hoc pt intelligi dupl' vno° formalr̄
ita ꝙ cognō p̄ncipioꝝ sit nob formalr̄ inata et ē fals̄ · Alio° s' p'ōr
i · ꝙ inata est nob qdā p'ō p̄ qua inclinam' ad assentiendū
p̄nc̄is audientibꝰ sin̄ aliqua rōn Et ē vīm Et p̄ hoc p̄na dicūr nob
n̄al' inata i · cognita · Sed ꝯ sic ꝯclūs dicūr n̄al' cognite eadē rōn Cōd'
ꝯclūs assentimꝰ ꝯmibꝰ p̄ p'ōm nob inata hoc ē p discursū
·.tm.. rōn et suasion · sed p̄nc̄is adhēmꝰ dū tinoᵉ cognoscᵃ Et ꝯd
ꝙ p̄na n̄ inest nob a n̄a formalr̄ zc

Q̄ nm acquisitū inest nob a n̄a · p̄na hꝰ · A q̄ p̄ncipio ꝯstat
b q̄ cognōm p̄ncipioꝝ n̄ p̄ hōmꝰ · Cōd b ꝯd ꝙ acquisita formalr̄

Q̄ p̄na inest nob sup̄n̄ale ergo n̄ n̄a' Arf' de p̄nc̄is theologie
Cōd ꝙ h' n̄a' n̄ dz sūi put dist̄ contra sup̄n̄ale Et ꝙ p̄na p̄ma
sciar huarmꝰ inventaꝝ insint nobis a natura

Q̄ que inest nob a n̄a debent esse maxima · p̄na n̄ s' hꝰ · bz
p̄ lr̄am q̄ sunt nob occultissima · Cōd p'ō b vīm ē zc

Q̄ p̄na indigent logᵃ expia ergo n̄ inest nob a n̄a Arf'
i p'q' · Arf' ergo de p̄nc̄is q̄ in sc̄ōn tinoꝝ includit evi
dentem vitatem ut oīe totū est maiꝰ sua parte

Q̄ si sic sc̄ꝰ ꝙ nꝰ deb̄z negac p̄na p̄ma · fh 8 mat Cōd ut'

Q̄ si sic sc̄ꝰ ꝙ non indigemꝰ sp̄ali hītu circa cognōm p̄ncipioꝝ · fh
6 hꝰ · q̄ hītꝰ necē est ad determinandam p'ōm · Ꝯn q̄ ia p'ō
determinata est q̄ ea inest p̄na n̄ali Cōd ꝯclūs p'a p̄na sunt
n̄a' cognita et facillima ad cognō · inchoꝝ indigemꝰ hītu intell
non simpl' ad cognoscēd' p̄na · sed ad firmit' assentiend' illis
ita ꝙ intus ꝯ modica sophisticatōn non neget ea

Q̄ si sic sc̄ꝰ ꝙ notitia p̄ncipioꝝ ambibꝰ inesset fr̄ de
rusticis Cōd rusticis ē inest intellᵉ t'mis · aut ap̄hnc

Q̄ intus n̄ n̄a' assentit zc q̄ p̄na p'nt p'rī aucte
cita p'nt cōp'om ergo p'rī · Id p 8 hꝰ declat p'm p̄ncipiū
ergo zc Cōd ꝙ p'ma p̄na n̄ p'nt p'rī ꝯpon suffīcti ꝯstitū
ad assēm t'mu · Ca' p̄ntur ꝯpon t'minalī n̄ ostensiua Sz
ad p'hīm d' ꝙ declat elencice seu quo ad hominem

Vtr̄ p'gle sit aliquē errac̄ circa cognōꝝ p̄ncipioꝝ 7

Ex lr̄a dicit' qꝰ non ubi dit In foribꝰ quis delinquit q̄
circa ea que sunt in domo facil' ꝯtingit errac̄ Sic circa
p̄na ꝯclūs q̄ latent in p̄nc̄is ꝯtingit errare · Ro in
fine ꝯmēt 2 hꝰ 2

Q̄ Contingit sepe errac̄ circa p'a p̄na · ut antiq̄ · pz 8 hꝰ
Cōd ꝙ non est p'gle hn̄tem intellᵐ bn̄ sanū seu dispo
situm errac̄ circa p'ma p̄na cognoscendi Et qō est
vera in sensu diviso · et in sensu ꝯpo° est fl'a ·

Q̄ circa p̄ncipium cognoscendi ꝯtingit errac̄ · ergo zc Arf' q̄
circa ea s' multe op'ōnes ꝯtrie · utrū sit aliqua ut nulla · utr̄
tria ut yca Cōd ꝙ circa p'mū p̄ncipium ꝯtingit errac̄ ut est
sabilē remotum · sed n̄ ut est p̄ncipium

Q̄ circa ꝯclūs ꝯtingit errac̄ ergo circa p̄na Ꝯn q̄ ꝯclūs s'
p̄na / ut ꝯclūs sūe sbaltīne Cōd ꝙ circa p'ma p̄na ut sic
non ꝯtingit errac̄ · sed circa p̄na sciaꝝ sp̄alium ꝯtingit
errare ·

Q̄ Lucisso erravit circa hoc p̄ncipium ubi est dac̄ maius
et minꝰ ibi equale Cōd ꝙ erravit p̄ intellᵐ indispo
situm · vn̄ illud p̄ncipium intell' in hīs q̄ s' unius sp̄ei

Q̄ circa fores ꝯtingit errac̄ ergo circa p̄na Arf' d' cbō
Cōd ꝙ n̄ ꝯtingit errac̄ circa fores non ꝯvenientē im
pedimento · Ꝯ'r p̄na assimulant' foribꝰ / Cōd q̄ sicut
ianue domꝰ sunt facil' note · sic p̄na · Et sicut p ia
nuā sit introitꝰ in interiora domꝰ · et patent ea que
sunt in domo Sic p̄ p̄na · intus ducit' ad notitia ꝯclūm
q̄ p̄na hn̄t se ut media p̄ q̄ venit' ad notitia ꝯclūm

Vtr̄ duo sint modi difficultatis cognōdi 6

Sic ex lr̄a · Primꝰ modꝰ est ex parte cognoscentis s' ipiꝰ
intꝰ q̄ p̄ eꝰ debilitatem non p't se elevac̄ ad cognōm
reꝝ excellentissimaꝝ Et maxima in n̄a s' difficillima
ad cognoscendū Scd̄ꝰ modus est ex parte obi seu
intelligibilis q̄ intell' est modice entitatis · ita ꝙ n̄
sufficit p't movere intellᵐ sicut ma p'ma · Et est ima
ginandum in sīli sicut in visu Nam qd̄a s' q̄ intm

q̄. 40 ꝫ uale dependen ad cognoscendum deum et uale dependent ē ysc
uitur c vi² q z dt s. hec ꝙ circa in ꝫ uitez scharaz ad deu i ꝯsupe de
hnt de lucciditate q̄ sit difficult' visibilia. et h difficultas nō ē
ꝫ se ex pte poē visiue. q̄dam que modicu. ita ꝙ n pnt speale
bn moue pōm visiuam. q difficultas ꝫ se ex parte obi
sic de intu. difficultas go cogōi sbas sepatas. ꝫ se ex pte
nr̄i intus
C q omnis ꝑfcio est fcat suo ꝑfctibli. oīs cogo hq C dd ꝙ est
diffilis in adqsiton
C q nec est difficultas in cogōdo intue n ꝯsistue. No ꝑm
C q nec est difficultas in cog'do intue n ꝯsistue. Nc ꝫ qz videq qm
qz possumq intē qm volumq ꝑ q. Nc ꝫ qz videq qm
volumq C dd ꝙ in vtrsq cogōn est difficultas vm in hoc
ꝙ intgmq qm volumq n est difficultas. sed est difficul
tas ꝯtitū ad modū qz difficit ē maz ꝑ que possumq cog'e sbas sepa
C q plures st modi qm duo. go rō ans² qz unq est ex pte
organi st maz C dd ꝙ plures sunt modi difficul
ꝯtius st organi st maz C dd ꝙ plures sunt modi difficul
tatis in cog'do ꝯpald. sed ista duo st gnales ad quos alii re
ducitur pt difficultas ex pte ꝯsub̄q reducuntur ad pm̄ mediū ex pte intq
C q na est difficultas ex pte obi. go rō ans ꝑ lram No in
rebus sed in nobis est eius ca C Nc ans. vm est in co
gnoscendo sbas sepatas nū ē difficultas in rbq qz st maxime
C q si zt facultas difficultas in rbq. hoc zt i ma pma
fz qz ma pma est facilis cognoslis. qz est maioris entitatis
qz ca est pstatior suo effectu z de aia C dd vm est in gnē
cause effectus. C No uis q est minime entatis est ea suffis
difficultatis quo ad nrm intm. et n vn eqauqz cogitatis
qz dei. non est difficultas C No ē ꝙ sbe sepate sunt ma
infestissime in nā et in se. ꝫ quo ad nrm intm sut
ocultissime qz assui rimotisse
1 **Sicut se ꝫ oculus nicticoracū ad lumen [illegible] diei. sic et aie nre intus. ad ea que sunt maīma in natura** sic exlra Ro si
uic sicut nicticoracis ~~difficult~~ difficult' pnt
multitudinis qz sicut nicticoracis difficult' pnt
apphnde lucem diei. et hoc n ē ꝓ defcm lucis sed oclor sic
intus nr difficult' pt apphnde ꝑma cam et alias sbas
sepatas. et ille defctus non est ex pte illar sbar. sed est de
fctus ex pte intus C No deus et alie sbe sepate dicuntur ma
infestissima in nā qz ꝯtitū est ex nā sua magis apte na
te sunt maiz se intui. ꝫ car magna entitatem et i
eis magis seruatur rō obi ꝫ entis. sed ꝙ eas intus n pt apph
hnde. hoc est ꝓp sue debilitatis. manifesta aut dicitur in natura
imaīma qz intellectualitas ꝓpter acta solū est in po. ita ꝙ
non mouent intm n in pō. ~~ita ꝙ no mouent intm~~ Et io
rquit² aliquid aliud qd faciat de motore in pō. motorem in actu
Et hoc fit p lum nale intus agentis C deus n est in

2

natura qz nec in nānte nec in nāta C dd ꝙ est in na
turante identice seu intrinsice. sed est in at nāta con
sūatiue pductiue ut effectiue
C q Non est pmq effectus go n est pma ca C qz ꝑ lorn a i
latiuus C Nc qnia dē pōm dd ꝙ ī ua n ꝯsequitur se in
2° et 3° adiacente nisi cū ttmīe tnsendente
C q Notificatia deū st maifestiora deo. maīalia st hq. a
C dd a vm est quo ad nos.
C q No sic se hnt ocli n go rō ans qz ocli nicticora
cu hnt se ad lum die sic sba ad aāns. intus aut n sic
se ꝫ ad maīma in nā C ⁊tra in nā st silia qz silia
sunt quor ꝗlitas est una ⁊ māt C dd ꝑmū ꝫ sicut
n et dicta silitudm. Et no ꝙ ꝑ ista silitas n innuit i
pssiblitatem sed difficultatem C dd phm silia rō s. q hnt
silitom ꝗlitatez in spēbus in ꝓportōn sicut est hic
C q pma ca n ꝫ esse difficult'. go n ꝫ cognosci difficult'
qz ꝑ lram qz sicut se ꝫ reb ad ee sic ad cognosci C Nc qa
ad pōm. vm ē qm est in se qz sicut pma ca ꝫ ee ꝑfctissim
sic in se est cognoscibilis ꝫ defctus ē ex parte nri intus
C q q sunt magis silia intui. facilius cognoscuntur. maīma in nā
sunt hq C dd a. vm est si sunt silia in silitudine aānli. pma at
ca et intus sunt silia qm ad nām C car² ꝯtiuis sunt silia quo
dām. ꝫ sunt magis dissimilia. ut declat mgr in ꝑmo. d. iii
C q ca pma est maxime prns intui go maxime cognoscibilis
qnia pntia videtur ee sufficiens ca cognitionis C Nc qnia ad pōm
dd vm est obiualis. deus aut est prns intui qm ad contiam
et no ut obm. Nam in sit intus est ꝫ ipi maxime prns. tm
ipse semp difficult' cognoscit C quo phi cognouerunt deū. hr
in ꝑmo d m c n
Vtrum possibile est intm cognoscere ꝑmam cam 8
C dd ꝑ lram et com. ꝙ sic. Ro qz de pma ca hc sca go pt
cognosci. ans 8 phis. Et in cogōne pme cē ꝯsistit nra felici
tas. impossible aut est nos non ee felices ex 1 et 10 ethr
Et ꝑma ca ꝯtinet sb obō intus quod est ens. in pma aut
ca maxime saluatur rō entis
C q in oppositum est. s. t sup ista lrā Et boetius dt Ro no capit sim
plicem formam. sed deus est simplicissima forma C dd 1. vm est
quo ad eius essenciam et ꝗditatem. ꝫ a pōsti pt cognosci C dd 2
vm ut sciat de ea quid est. pt ꝫ cam cape ut sciat qz est
C q pma ca ē pt cognosci qm ad znam eius. qz si n. erit frustra
ex quo nō zt cognoscibilis C dd ꝙ est cognoscibilis quo ad
znam a sbis sepatis et maxime a seipso
C q Si sic. maxime ꝑ fantasmata sua effectus. Fz qz cogō fit ꝑ
silic. fantasmata aut non sunt similia deo. a 3 de aia et
hq. bz C dd ꝙ deus nali cogōn cognoscitur ꝑ fantasmata sui

effectus · que licet non sunt sibi similia similitudine univocationis sed tamen analogie · secundum quam creatura accipit suum esse a creatore · et imitatur ipsum · unde finita ducunt in cognitionem dei mediate · sed in cognitionem eorum quorum sunt imagine

Contra finiti ad infinitum nulla est proportio · sed finita sunt finita deus infinitus · quod autem ducat in cognitionem debet esse quodammodo proportionatum cognoscibili Contra quod finiti ad infinitum nulla est proportio univoca · est tamen analoga · et hoc sufficit

Questio · omnis cognitio fit per unionem · sed intellectus magis unitur deo

Contra quod cum deus sit maxime presens intellectui ipsum ad cognoscendum non tamen ut obiectum intellectus

Questio Si sic ut a bonis tamen ut a malis etc. · Non sed quia in cognitione primo est consistit felicitas · sed mali non sunt felices · ergo 10 ethicorum

Contra quod cognoscatur a malis per rationem naturalem que ita bonis convenit malis sicut bonis · et dicendum quod non in qualibet cognitione consistit felicitas · sed in cognitione dei cum affectu bene ordinato et recto subiecto

Contra Intellectus et intelligens debet esse proportionata · deus autem et intellectus in infinitum distant

Contra Si intellectus totaliter debet intelligi · tunc intelligens ipsum et intelligens debet esse proportionata · deus autem non totaliter cognoscatur ab intellectu

Contra plus distat intellectus a deo quam materia a forma · sed forma non cognoscit materiam ergo nec intellectus deum

Contra quod plus distat secundum naturam non autem secundum aliqualem proportionem formas forma sensibus non est proportionata ad cognoscendum materiale · sed intellectus · si ergo plus distaret intellectus a deo secundum proportionem quam sensibus ab materia concluderes.

Questio In separatis a materia idem est intelligens et intellectum · si ergo intellectus intelliget deum · intellectus est deus

Contra Dicendum in separatis quia in eo quod intelligunt se idem est intelligens et intellectum.

Contra Infinitum est ignotum · deus hoc

Contra quod loquitur de infinito secundum quantitatem · ut tum 1 physicorum secundum quod infinitum est ignotum

Contra oportet intellectus infinitum secundum quod que est abstractione non extendit se ad deum ergo non potest cognoscere deum

Contra uno quod abstractione non est propria operatio intellectus agentis sed potius intellectus facit actu intellecta

Contra abstractione est propria operatio

Contra quo aliquid potest cognosci per intellectus quo ad res materiales

Contra species tenetur uno modo sunt alienas · cum cognitio fiat per species tenetur dici per naturam alio modo per reputationem · primo modo sunt tenetur non possunt

Contra deus est innominabilis per auctoritatem de causis ergo incognoscibilis

Contra quod est innominabilis nomine exprimente perfecte naturam suam que est infinita · et ita non cognoscitur

Questio Si sic ut totaliter vel partialiter · Non primum patet · hoc non

Secundum quia non habet partes

Contra quod partialiter id est imperfecte cognoscitur et non totaliter id est perfecte

Utrum deum esse sit demonstrabile ¶ Dicendum quod sic et 9
hoc 8 phisicorum ubi demonstrat primum motorem esse et in
motu. ¶ Non sic quod deus est prima causa omnium aliorum
entium. unde eum esse potest demonstrari per effectus nobis no
tos.
¶ Quod non per se notum est demonstrabile. deum esse est per se notum
a quia per se noto nichil est notius. b quia primum principium est
per se notum et hoc. deus est primum principium et hoc. ¶ Nec b ad probandum
unum est cognoscendi. deus autem est principium essendi que multi
negabant ponentes solum res materiales esse.
¶ Quod illud est per se notum cuius cognitio est naturaliter nobis insita sed cognitio dei
est hoc. a quod triplex b per b. ¶ Ne ad b dicitur verum est sub quadam
confusione scilicet in quantum est homini beatitudo. quam quilibet naturaliter desiderat. sed hec
non est simpliciter cognoscere deum. sicut cognoscere venientem
non est cognoscere petrum
¶ Quod veritatem esse est per se notum. deum esse est hoc a. Dicendum quod veritatem
esse in communi est per se notum sed primam veritatem esse quod dominum
¶ Quod illud quod est articulus fidei non est demonstrabile. deum esse est hoc
b ¶ Dicitur sic deum esse et hoc que per rationem naturalem nota possunt esse de
deo. non sunt articuli fidei. sed preambula ad articulos. quia fides presupponit
rationem naturalem. sicut perfectio perfectibile. Credo deum scio deum
¶ Quod illud de quo non potest cognosci quid est. non est demonstrabile. de deo
non potest. a i posteriorum b 12 huius. ¶ Dicendum demonstratio duplex quia propter quid et quia ut modo potest
¶ Quod omnis demonstratio debet esse ex notioribus et prioribus. sed deo nichil est
prius et notius. ¶ Dicendum quod est quo notius et prius quo ad nos ¶ Dicendum effecta
non sunt proportionata deo ¶ Dicendum per effecta non proportionata causae non potest haberi cognitio perfecta
de causa ut sciatur secundum naturam suam. sed per quodlibet effectum nobis manifestum possumus scire
¶ Quod deum esse est necessarium. sed quilibet effectus est contingens. ergo deum esse non potest
non potest demonstrari per effecta. a quod necessarium non sequitur ex contingenti ¶ Dicendum
cuius quilibet effectus est contingens esse quod esse tendit ad non
esse. tamen ex propositionibus sumptis ex effectibus quod sunt necessariae potest demonstrari causam
esse. ¶ Nec tamen est verum quod ex contingente non sequitur necessarium. sed econtra
¶ Quod nata propositio de 2o adiacente est demonstrat. deum esse est hoc. a
quia habet predicatum notissimum ¶ Dicendum a verum est demonstratione directa. tamen ypotetica
est. Ea enim quo probat 8 physicorum motorem esse
potest demonstrari.

Philosophia est scientia veritatis. id est scientia ordinata finaliter 10
ad ~~veritatem~~ speculationem veritatis. Ex hoc sequitur quod prima scientia
est speculativa. Secundo de ortu scientiarum sic differt. Est unius
rationis quod quod cum studio bene vivendi. Ut in h ethicorum. Est divinarum
humanarum que rerum cognitio cum studio bene vivendi coniuncta.
Philosophus ergo est homo habens cognitionem rerum divinarum ac humanarum
omnem rationem bene vivendi tenens. Et duo primum
requiruntur ad philosophum. ut patet

Q ma amor est scientia. philosophia hoc. A quia est affectus seu passio scientia habitus et ethica. Nam philosophia est nomen grecum a philos quod est amor et sophos sapientia quasi amor sapientie. Nam amor duplex capitur active et activa amantis, passive et res amata. Sic philosophia est amor sapientie i. sapientia amata. Et sic ad a
Q philosophia non est scientia speculativa sed practica. Quod philosophia quo ad totum suum ambitum non illorum et membrorum sed aggregatum ex his et si de omni scientia ut est speculativa practica. Quod hoc est unum de scientia sumpta una. Unde hic ex his huius divisiones sunt admittende
Q scientia et habitus quaestionis philosophia non est hoc. A. i prius. b. quia est ex pluribus et Quod a. unum est eadem scientiam pars unum philosophia sic sumitur pro aggregato ex multis et scientia et hic aggregatum et scientia contra
Q scientia de vacuo de infinito est de non ente ergo est fictitius. Quod quod de his est scientia negativa non dua. et est vitalis
Q amor nam scientia est fictitiis ergo superflue addit vitalis. Quod quod addit ad exprimendum finem proprium philosophie pro dicte speculative. q est speculatio vitalis
Q sic sic scientia quod alia scientia et scientia vitalis. quia omnis scientia est de vitalibus quoniam. Quod scientiam esse vitalis est dupliciter modo duplic quia est de aliis verbis. sic omnis scientia est vitalis dicitur vel ordinative quia finaliter ordinatur ad speculationem vitalis. quia i consensum dei et sanctorum separatorum in quibus maxime salvatur ro vitalis i entitatis. Et sic dicitur a fine scientia vitalis. Nam hic quod sic dicto est philosophie perfectissime sive mere mota et phie naturalis

11 Utrum scientie speculativa et practica differant inter se

Sic quia hic quia finis speculative est seu theorice est speculatio practice vero opus. Sic differunt penes obiecta quia practica est de rebus constantibus a natura. hoc est de rebus non libere operabilibus per nostram voluntatem. Et sic sunt metaphysica mathematica et philosophia naturalis. practica vero est de rebus libere operabilibus a nobis. ut est scientia moralis et alie. Sed dubia est an similiter different penes fines ut obiecta. probable dicitur quod similiter per fines. Ro quia de aia quia omnia sunt denominanda sunt a fine sic quod dicta ab eorum sunt ordinate ad finem ergo
Q intellectus speculativus et practicus non differunt. ergo non dicitur scientie. Ans de aia. Quod s. t. quod non sunt diverse potentie primo eadem est potentia diversis de consulata. Nam intellectus speculativus dicitur quia id quod apprehendit non ordinat ad opus sed ad virtus speculationem. Sed dicitur practicus quia hoc quod apprehendit ordinat ad opus et sic differunt fine. Alter dicitur quod intellectus speculativus et intellectus non extensus nec protensus ad practicum aliquid sed simpliciter quia proprium est intellectum speculari quod est practicus simpliciter. Sed practicus

est per practicos altius quia per operationem que est practio operatis. Et sic differunt sicut sunt. Secundus est de sensu quia ille habitus se ut habitus. Sed diversi habitus possunt esse in eodem intellectu. Et sic et ans et quarta possunt negari
Q speculativus est practicus ergo scientia est practica. Ans a quibusdam. Quod quod sic in potentia adiuvativus sive virtute denominativus et ideo debet
Q virtus sicut sicut finis est sicut ergo non differunt. Ans per virtutem. Quod quod finis practice est facere. Sed hoc sic virtus ordinative ad opus. Declarat hoc. Non speculative ordinatur ad opus intra. hic intellectus opere non possunt esse opus
Q scientia practica est per practicum intellectus ergo est speculativa. Ans. quia scientia quia est per practicos dicitur speculative. Nam quia ad practicum unum est si practica vero practica per activa activa hic est per practicum intellectus. hic per practicos appetitus possunt dici activa. quia factiva est per practicum vel operative. Non more et quia factiva est naturalis. finis eorum consistit ut vitalis consistit ut in mane et naturalis
Q vitalis ordinatur in alium finem ergo non est finis meus. Ans quia ordinatur ad practicum intellectus. Quod unum est sed non ad opus est
Q non vitalis actualis non habitualis est finis speculative. Nam sic quia ipsa est iterum scientia. hic non est finis simpliciter. Non primum quia illa ordinatur in alium finem sicut in habitum. Quod quod vitalis actualis quoniam habitum est finis scientie speculative. sed prudens habitum non est finis eorum
Q opus non est finis practice ergo Ans. quia si sic Iam sacerdos post mortem non sunt finis quia non possunt in opus. Quod sunt quoniam scientie post mortem non ordinant in opus. hic habitus nobiliores sunt practice quia doctorem anime. Dubium est utrum ille sacerdos manent post mortem hominis in anima. Non quod non quia mors est gravissima permutatio et sic corrumpit omnes habitus. Quod s. t. quod scientia quo ad aliquid respicit post spiritualem. quo ad aliquid naturam. Nam adhuc scientiam requirunt fantasmata. et sic respicit potentiam sensitivam. Sed quantum ad habitum in se. respicit intellectum. Et sic scientia corrumpitur in morte magis respicit potentiam sensitivam. Sed quantum ad habitum in se. manet. Et hic non ordinatur ad opus hic est doctor anime

Utrum prima principia sint verissima 12

Sic Ro hic quia sunt vera in summo gradu veritatis. sic quod sunt causa aliorum veritatis. Sed quecumque attribuitur effectui ea magis esse sicut ignis est calidissimus quia per ipsum alia sunt calida. Per unum quodque tale et per ipsum inde nec sic probam nec sic statum. Nam dicitur prima Et sunt necessaria maxime in sua veritate. aspiciunt demonstrationem ergo sunt verissima

Sed principia cognoscendi intrant demum ut h[ic] sic ut h[ic] et illa vocamus dignitates et de utrisque potest in tertio quo quia hec scientia considerat de ente maxime communi. et ita considerat utraque principia quia in ipsis maxime salvatur ratio entitatis et veritatis. Unde principia cognoscendi sunt ita sicut sed entitative. declaratum.

· Contra tamen unum est primum principium quod non potest quia quamque per superabundantiam et cetera. Dicendum quod tamen unum est primum principium essendi. Et etiam tamen unum cognoscendi et quod sit illud tamen vide in tertio parte, in ultimo.

· Contra primum principium non est verum quod sit verissimum. dicitur quia non est propositio. Dicendum primum principium essendi est ubi entitative

· Contra Si principia prima sunt verissima magis ideo quod magis ipsis inesset veritas quam principiatis. sed quia iam idem inesset pluribus. Dicendum quod in specie non est minus

· Contra quicumque per se sciuntur est magis unum quam quod conclusiones. sed conclusiones per se sciuntur et principia conclusiones. a nam. b per posterius per [illegible]. Dicendum sicut ex litera elicitur quod maior est veritas in principiis quam in quibus quia ratio est veritas in causa quam in effectu quia veritas principiis convenit ex habitudine sua ad posterius. non loquitur nunc de habitudine sua ad posterius tam in principiis quam in quibus tamen necessitas [illegible] sunt. ac necessitatis principiorum non non est necessitas in conclusione nisi prius radicetur in principiis ita quod tota radix conclusionis est in principio Ratio 2. quare magis etc quia principia magis accedunt ad complexum terminorum quam conclusio quia principia cognoscuntur cognitis terminis. Conclusiones vero attingunt complexum mediante terminos cognoscatur. Conclusiones vero attingunt veritatis. Sed quoniam per medium principia autem immediate attingunt veritatis. Sed quoniam per medium. principia autem immediate attingunt veritatis. Dicendum quod conclusiones magis sciuntur per principia sed principia sunt nota cognita ex cognitione terminorum et sic sunt magis cognita

· Non istud principium de quolibet esse ut non esse est primum inter principia quia caput terminorum communiorum scilicet esse et non esse et istud principium est illud de quolibet affirmatio et non esse et contradictorium Sed esse et non esse non sunt ut conceptum contradictorium quod sic fundatur principium primum est quia primum principium convenit quod non fundatur nisi contradictoria [illegible] quia in [illegible] non est quod ideo [illegible] ut [illegible] non est non convenit. esse sunt hec per se ut [illegible] non esse est [illegible]. [illegible] esse sunt hec per se ut [illegible] non ubi [illegible] de quolibet potest esse [illegible] ut [illegible] ut non [illegible] esse non est [illegible] sed a esse non [illegible] ut non [illegible] tamen esse non est [illegible] et [illegible] sunt [illegible]. Tamen nam istud principium est primum et verissimum inter omnia principia que includunt [illegible] ut [illegible] tamen non est primum simpliciter quia hoc est prius [illegible] est [illegible]. hoc

propositio non creditur esse aliquid verior et quod est verissima simpliciter quia aut hoc principium de quolibet esse ut non esse. non sit simpliciter primum. probatur quia stat in [illegible] istorum esse non est non esse Sed ista [illegible] ante se priorem scilicet istam esse est esse. Non esse est non esse. 2o probatur ut bonum non est malum. [illegible] ante se istas. bonum est bonum malum est malum. Unde omnis propositio disiunctiva [illegible] tamen sit vera et [illegible] praesupponit aliquas veras Sed [illegible] propositio de quolibet esse non est disiunctiva. [illegible] logicas. b quia [illegible] ponit vel disiunctio

2

Vtr̃ vnū qd'qȝ sicut se hȝ ad eē sic ad vi 13 43 48
tatem Sic ex hā Rō qr̃ esse est cā adeq̄ta vitatis
sȝ adequatis aut vnū n̄ excadit vl'aqm go qntu est
de vno tantū de vl'aquo Igitr̃ ē qntu res hȝ de esse
tm̄ de vitate. Ex hoc sc̃ p̄mo. p̄mam cām esse vis
simam. Ho sc̃ⁱ mām p̄mam mīª sbās esse debilissie
vitatis. Intmedie aut sbē. hnt vitatem ꝑ accessum
et recessum a p̄mo. Tōo sc̃ꝙ mala negond puoncs
sunt q̄ nulleus ~~entitatis~~ vitatis qr̃ sut q̄ nllq entatis
Hic illa autas dicit Sicut se hȝ res ad esse sic ad cogsci
qr̃ nos dr̃ vā in cp̄aton̄ ad intm̄ qr̃ vitas est ad cō
tio ra ad intm̄. Nō vitas entis et esse sz id re. sed vi
tas rspiat cognoscens. esse vō absolutū est
q aliqua res non hȝ se sic ad esse sicut ad vitatē go ans
qr̃ sbā ā ꝑus hȝ se ad esse q̄m acns ~~ga et ia~~ n̄ m̄ ꝑq
ad vitatem q̄m acns. qr̃ n̄ ꝑq ad cognosci q̄m acns go
non ꝑq ad vitatem q̄m acns Nō sbā via nature ꝑq go
hȝ esse q̄m acns. et hō ē hȝ ꝑus cognosci. dans vō ꝑq
ꝑq hȝ esse via nature go ē ꝑq cognoscit via nate
quod est ꝑus quo ad nos. ꝑ hoc ꝑȝ ad argm
q Si sic sc̃ꝙ p̄ma cā decȝ ꝑfectissime cognosci Fȝ qr̃ e
asbu inotissima. Pȝ qr̃ est vissima Con̄ qn̄s qntu
est de se. Cō in p̄ma cā maxime salnat ro entis
et vitatis. Dō ꝙ ideo qr̃ maxime scipam ꝑticipat
Il qr̃ est cā aliq̄ q sunt Il qr̃ hȝ esse stabile
q Si sic sc̃ꝙ deus ꝑus et ꝑfcius cognoscit vna rē
q̄m aliam Fȝ qr̃ deus eqlr̃ omnia cognoscit. Pȝ qr̃ sic
se hȝ res ad esse sic ad cognosci Con̄ qn̄s ad impon̄
dō ꝙ non Rō qr̃ n̄ dcȝ omnibȝ esse equalr̃. go ne
omnia cognoscat equalr̃ Cō omnia ꝑfectissime cogno
scit. go oīa hnt ꝑfectissima ~~entitatē~~ vitatē et ꝑ
cn̄s entitatem. Ambe qne tenet. ꝑ locū ab effu ad
equato ad cām Dō ad ans ꝙ oīa ꝑfectissime .i. ita et
non alr̃ q̄m sunt cognoscit. no aut adeo ꝙ hēant oīa
ꝑfectissima entitatē
q Si sic sc̃ꝙ et vna vitas simpr̃ p̄ma. Fȝ qr̃ multa
sunt vā nllo m̄ flā go multa sr̃ vā simpr̃ p̄ma Pȝ ꝑ
locū a descriptō qr̃ vm̄ simpr̃ p̄mū est. quod nllo m̄ ē
flm̄. Ans Con̄ qn̄s ad impon̄ nc̃ qna. necȝ ꝑ illū
locum. Sed vm̄ simpr̃ p̄mū. quo mcn est nec pt esse vū
et quod omī enti ꝑp est vnū.

18 **Utrum in causis efficientibus sit procedere in infinitum**

No. Sic quod licet Ro. quod ubicumque datur primum medium et ultimum ibi
non est procedendum in infinitum. sed in causis efficientibus est
sic. a. quod primum medium finis repugnat infinito. b. quod lineam
~~sed sufficit quod omne movens et motum sicut quod nam~~
~~omne movens et instrumentale et unum et primum~~
Hoc sic ubicumque est dare movens tamen ibi non est procedere in in
finitum In causis efficientibus est sic. a. quod movens tamen non mo
vetur ab alio quia ibi erit status. b. quod si in causis efficientibus
daretur movens et motum. tamen omne movens et instrumentale
et ita unum et primum Et intgatur quia de causis efficientibus per se
et non subordinatis. In quibus impossibile est posterima agere nisi
in virtute prime per media. q. et in virtute primo agit. quod causa
tamen primaria. et ut dicit philosophus. per hoc excludit infinitas patrum
qui sunt cause efficientes accidentales. declaratur Cum pater agit in virtute pro
prii quia non est causa non subordinata. Cum unum est in ordine
ad primum sed non ratione

Quia pater est per se causa filii quia est causa non subordinata in fi
lium. ans quod sine patre non potest causari filius. Ne ans ad propositum
quod non sequitur. quod illa non est causa per se. sed quia sicut causam causans
causat. No deus non dicitur propter causa subordinata sed or
dinata.

Quia deus in infinitum distat a causis efficientibus scilicet alienatis
quia non est status in causis efficientibus. ergo quod distantia infinita
repugnat statum ~~[illegible]~~ et termino Ne gratia ad propositum
unum est si ordinis. Si autem nature non ergo Cum unum est
similitudinis. Si autem vigoris et potentie non ergo

Quia primum non est causa subsequentium quia sicut asserit philosophus. ans quod
iam et causa mali Cum quod unum in positivis Cum autem dicitur quod
ultimum nullius est causa. quod verum sicut quod ultimum est finis. finis autem
est causa causarum. Cum quod ultimum simpliciter in isto genere. nullius est
causa in isto genere. Ne propter dicitur non est ire in infinitum. non
sicut directum nec sicut speciem. pro quo nota infinitas in causis dicitur
imaginatur Primo. aliquando et aliquando non causans eo modo quo
dicimus quod aliquam non causant per agens. aliam sicut
~~[illegible]~~ Alia vero sicut eundem modum et non causant
eo modo quo dicimus quod effectus remotum et propinquum variantur
primum modum vocat sicut speciem quod alia et alia ratione variat Se
Secundum vocat directum quod ubi est eadem ratio causandi ibi non variatur
species

**Utrum si essent infinite cause omnes essent equaliter me
die** 17 Sic quod non habent principium neque finem. omnes autem
ultra se habent alias. No. medium tamen peripateticus et tale
sicut color medius. equidistantie. quale sicut centrum in circulo et
punctum in linea. tamen punctum potius sicut medium distantie. abnegationis
quale sicut altera. prima duo media. cause si infinite dista
rent non habent quod est sicut hoc medium id quod dicitur in physica In infi
nito nichil est medium. habent tamen medium tamen secundum abnegationis
Quia inter omnia prima non est medium. hic cause sunt omnes prime
a b

Quia ubi non est principium neque finis. ibi non est medium sic est hic Cum
ad a unum est de medio primo duobus modis accepto No.
Si hic essent cause infinite medie. tunc essent equaliter medie
quod licet Ro. quod iam unum non magis appropinquat ad unum quam
ad aliud. nec magis accedit ut recedat ab una quam ab alio
Quia sicut est in linea infinita sic in causis infinitis. sed in
linea infinita infinita non omnes partes essent eque medie quia non
Cum Si linea et infinita ex parte utraque extremi. omnes partes linee
essent equaliter medie. sed ratio possit concludere de linea infinita
quoad unum extremum

Utrum in causis materialibus sit procedendum in infinitum 16
Et licet ar. quod non Ro. quod in causis materialibus extrema sunt finita
quia et medium. quia ex ponis quoniam sex est. ans quod esse et non esse
sunt duo extrema quorum media est materia prima. unde nichil or
dine mixtum est ex elementis. elementa ex prima materia. in qua nichil ordo
est finis quod infra primam materiam nichil est quod prima materia teneat
medium inter aliquid et nichil quod esse in potentia plus est quam esse nichil
et quia philosophus in physica eius in potentia vocat ens. In potentia autem esse
minus esse quam in actu et est materia tamen medium inter aliquid et nichil
No. causa materialis dicitur ex quo sit aliquid et ponit philosophus tres modos
est sicut quod dicimus ex aurora fit dies in physica. Secundus sicut quod dicimus
ex imperfecto fit perfectum. ut ex puero fit vir et hoc non est aliud nisi
aliud generatur. ut ex aqua fit aer. et ista duo materia medium
dicunt primum. quod in utroque unum fit post reliquum. Isti
ultimi duo dicunt inter se. quod in primo unum perfectum aliud
imperfectum. In secundo vero ambo perfecta et ex quo et quod fit Et
in primo non fit reflexio. sed in secundo Ro. primum quod unum
respicit aliud in quadam ordine naturali In secundo autem unum non
respicit aliud sub ordine naturali et in utroque necesse in infinitum
Quia causa materialis nichil causat. quia non est causa. quod ans quod
nichil agit quia sub abstractione negata alterius Cum
supplet causare non est insita ad agere. sed causare in genere cause efficientis

sed sic non tantum materia prima. Non quia deo sunt omnia effectiue. sed quia materia prima subiectiue

quia materia est infinita ergo in causis materialibus proceditur in infinitum. patet. Aristoteles 1 phisicorum. Negat Aristoteles dicendo quod est infinita imperfecte id est indeterminata quia secundum se non est determinata ad certam formam. sed est in potentia ad omnem

quia In generationibus est processus in infinitum et hoc propter materiam primam ergo etc. Dicendo quamuis sit processus in infinitum in generationibus stante eternitate mundi. tamen non quod sit processus in causis materialibus quia ibi est reflexio. Vel dicendo quod in generationibus tales materiales sunt accidentaliter ordinate

Non philosophus probat quod in primo metaphysice non est processus in infinitum sic ubi est determinatum medium principium et finis. Ibi non est infinitas. Sic est in primo metaphysice. Antecedens quia ista repugnant infinito. In secundo modo quod non sit infinitas sic probat. Ibi est reflexio ergo non est infinitas. patet quia ubi est est reflexio ibi est primum et ultimum. et ibi hec non est infinitas

11 Vtrum in causis finalibus sit procedendum in infinitum

Videtur quod non Et arguitur tangit quatuor rationes. prima quia de ratione finis est quod sit ultimum. ut ergo est dare ultimum ut nota. Si primum tollitur infinitum. Sic finem tollitur causa finalis. quod est impossibile. Secunda illi qui faciunt infinitum in causis finalibus. tollunt rationem finis ergo rationem boni quia finis et bonum conuertuntur. Tertia Si sic sequitur quod nulla esset actio quod est impossibile. patet quia nullus conabitur aliquid facere ad terminum non venturus quia frustra ageret. Quarta quia si sic ita tolleretur intellectus practicus quod est impossibile quia ille propter operatur propter finem

quia dicendo causam finalem nichil scilicet ergo non est causa. patet quia causa est ad quod esse sequitur aliquid. per auctorem de causis. Antecedens Dicendo Aristoteles unum est via generationis. tamen via perfectionis sequitur aliquid quia res est completa Non causa finalis est gratia cuius aliquid fit. Et finem sepe media non attingunt. quia aliter medicus semper sanaret. quere finem

quia In appetitu dicitur proceditur in infinitum 2 politicorum. et dicitur sunt fines yconomie primo ethicorum ergo etc. Dicendo prima probatur auctoritas dicendo ubi est inordinatio. Alioquin in finibus autem sic ordinatis proceditur in infinitum. Quia quis est iste finis ultimus. Dicendo quod deus quia omnia agunt propter assimilari prime cause et deo. Contra deus non est forma ergo non finis. patet quia forma et finis coincidunt. Dicendo unum est de forma informante. deus autem est forma formarum. Contra deus non est ultimus finis quia licet operum quod est finis rei 1 ethicorum. Dicendo quod opus dei non est distincta a deo. Contra creatio est distincta

a deo. Dicendo unum est eadem creatori passiue. Contra finis habet rationem ultimi Ideo quia de ratione finis est quod non sit in ordine ad aliud. finis enim omnia terminat et finem nichil quia iam non esset finis. Nota in 2 ratione dicitur quod finis et bonum sunt idem Et hoc sic patet quia illud dicitur finis quo habito quiescit et terminatur appetitus. quod autem terminat appetitum bonum est quia bonum ut sic est obiectum appetitus

Vtrum in causis formalibus sit processus in infinitum 18

Videtur quod non Ratio licet quia in conceptibus formalibus datur primum et ultimum. ut conceptus generis et speciei quia conceptus formales explicant essentiam rei quidditas autem rei est forma eius. Sic ergo

vt. Probatur In quidditatibus non est processus in infinitum. forme sunt quidditates rerum ergo etc. Item si sic. tamen nichil cognosceretur. patet quia infinitum secundum quod huiusmodi est ignotum Scimus autem magis rem cum eius essentiam cognoscimus. quia quidditas est forma rei dans esse

quia Supposita eternitate mundi. et perpetuitate humanarum animarum forme sunt infinite. ergo in formis est processus in infinitum

Dicitur quod non est inconueniens esse infinitas formarum numerales distinctas. sed secundum speciem est impossibile. Contra Aristoteles quod utraque pars contradictionis simul stare non potest utrumque. Dicendo materia prima est in potentia ad infinitas formas ergo ad minus erit infinitas specierum formarum in potentia. Dicendo quod non est inconueniens materiam primam esse in potentia ad infinitas formas numero distinctas. sed specie est inconueniens. Nec ista infinitas prohibetur a philosopho sed infinitas formarum per se subordinatarum. Contra Essentie formarum habent se sicut numeri 8 phisicorum. sed in numeris proceditur in infinitum ergo etc.

Dicendo quod quantum ad additionem non est simile. sed quantum ad resolutionem quia sicut omnes numeri resoluuntur in unitatem. sic forme in deum tanquam in id a quo habent esse Sed quid arguitur pro statu formarum in conceptibus formalibus. ut in partibus diffinitionis Dicendo quia conceptus formales exprimunt naturam et essentiam rei. sed in talibus non proceditur in infinitum quia in generalissimo est status. tanquam primo. et in indiuiduo tanquam in ultimo. Et per indiuiduum intelligit speciem specialissima

19 **Vtr̃ p̄or forã ē magis forã q̄m p̄gior** Sic
q̄ lr̃a Rō q̄ destructa forã p̄ori destruitur posterior et
non e°. Et posita forã p̄giori p̄us nã ponit p̄or
q̄ omnis forã est finis g° omnis est ultima g° nulla p̄
or. Dicit q̄ a\~ bñ concludit p̄ forã nãli n̄ intenōli
de q̄ ai intendit. Sī est hoc ūū vide. Cd̄r ad aũs omnis
forã est finis. et p̄ q̄ns ultima ĩn mē et dispositū
p̄cedentiū. Sed quando forãm ad forãm non.
q̄ Sī sic ut in uno sb̄o suppto ut in diuisis. De hoc
dubiū an in eo suppto sint plures for̃e sbales. De hoc
p̄bat in A. Vnica rei unica est actu
q̄ Sī sic sc̄ q̄ sbā suscipiat magis et minus. p̄z in p̄imis
q̄ Quo aliquid est albū n̄ est albū g° quo aliquid ens
n̄ est ens. Sed forã aliquid est ens g° forã n̄ est ens
Nc̄ q̄na p̄ma. Nec est simile q̄ albedo et q̄ est non
sunt eiusdem g̃ñs. forã aũt et q̄ est eiusdem. Sc albedo
entis in actu. forã sbalis entis in p̄o
q̄ Sī sic. ut f̄ coitatem ut p̄fcōm. non p̄m q̄ n̄a forã
inest plurib9. Non sām q̄ rō for̄e cōis cōuenit omnib9 for
mis. Cd̄ p̄m. ad impōm. ūū est sām min. Imo q̄
mīs. Cd̄ sām q̄ omnis forã cōior est p̄fctior et hoc
accidendum et sām q̄ omnis forã cōior est p̄fctior et hoc
sente ūū qūtum ad e\~e. sed n̄ q̄ntū ad bñ e\~e.
hoc uideo q̄ uia g̃onis ultima sunt p̄fcōra q̄ ad bñ
Int̃ e\~e. sed p̄ma ad e\~e.

20 **Vtr̃ p̄mã forãm que est deus et ultimã p̄nt capi infinite for̄e medie spēce distincte** ad cont̃ q̄ sic. Rō q̄ deus est oīps
similit̃ p̄o dei est infinita. ergo pt
inducere infinitas forãs medias. int̃ p̄ma et ultim
Rō pulcr̃ in quo tota uis q̄onis consistit quēlibet forã
sp̄ca creata. est quedā imitatō for̄e increate. nã
aũt forã creata pt tm̃ imitari z̃nam dīnam seu p̄ias
forãm q̃ñ aliud alia posset fi\~ que posset plg imitari
Nam z̃nea dīna est infinite p̄fctōnis g° infinitis
modis est imitabilis. Et q̄ infinitis modis ē imitat̃
idea p̄nt fi\~ infinite sp̄s. cum sp̄s est imitatō q̄da z̃ne
dīne. Dicit̃ n̄ q̄ non est dicit̃ q̄ nō deus n̄ est imi
tabilis infinitis modis. Et sic vid̄et q̄ sunt in intū p̄im
cont̃ finite. quod est ingnis.
q̄ Quod est magine unū non pt p̄duc̃ infinita
deus h̄9 q̄ q̄ unū sp̄ est aptū face\~ unū z̄ d̄ q̄on
~~de q̄~~. Nc̄ a ad p̄om. ūū est de agente nãli n̄
uoluntaria qualis est deus. Rō q̄ agens nãle agit
p̄ suã forãm que est limitata ad unū. Agens aut̃ uolū

Auctor de causis
omnis cã p̄maria plus est influens sup̄ suū catū
q̄m cã z̃na vlis. Cum g° mouet cã vlis z̃aria
vtutem sua a re. cã vlis p̄ma non r̄manet vtutem
suam ab cã. Quod est. q̄ cã vlis p̄ma. agit in catum
sc̄de cause añq̄m agat cã z̃na vlis in ipm. qd̄ seq̄r ipā.
Cum g° agit cã z̄ in catum qd̄ seq̄r ipam. non excusat
eius actio a cã p̄ma que est sup̄ ipam. qm̄ est cã ca
Et q̄n sepat̃ cã z̄ a cato quod seq̄ ipam. non sepatur
ab eo p̄ma cã. q̄ est sup̄ ipam ipam. qm̄ est ei causa. Sicut
p̄z p̄ e\~e et uiuū et hominem.

~~15a~~ 51

2

volutariu h3 forma3 n limitata ad unu. vn pt ad utrm
op oppositoz. Cd ar est q qui pt statu in quolz gne
cap. et q 8 phi3. Cd pt statu cap ar quo ad actu
non quo ad pom. Cdr. ar locutus est hic nal
Cq In formis zur ordinatis est dare ncio statu. sed forme
spccie distincte st h9. a. bz q sut ordinate quo ad pm
cnis. Cd ad a h alcr. vni et si znt zur ordinata ad dqd
pmu qd zt finite pfcois et qd finitis modis zt inmi
table. Et ad hoc est intuo phi. Si aut tle pmu est in
finite pfcoms. non oz
Cq forme spcie distincte hnt se sicut nui. sed est dare nrm
pinquiu unitati. ita q nq est ppinquior. go est dare spez
ita ppinqua. qua nq est pior. a est phi. Cd ad a q
pma fora non solu aspicit alias foras sicut unitas
nui. sed z sicut nrus infinitis spes nui. Nrus aut infi
nitus excedit quelz nrm in infinitu. go silr deq qualz spez
Cq ubi est dare detinata exma. ib est media. sed in
formis est sic. Cd ad a vni est quoz utruqz exmoz est fin
te pfcois

21

Utr necce e in oi eo qd mor intre maz. dd pt
Ro Necc est in oi eo qd patr intre maz. sed omne quod
mor patitur. go a. q omne qd pati ron me patir. b pz
q moui est pati. Itz omis motq est de cno in cnu 3 phis
et contra aut ccra idm hnt sic et hoc erit ma seu sbm motus
Cq volutum est go non necce. dicit q necce dz capi in ssu gto
Cq Si sic sc q celu hz maz. fz. Cdu celu heat maz pzbit
8 h9. et 1 celi. Cam qo intr de eo qd mor ad foram celu vo
mor ad ubi tntr. hoc dico q motq ad ubi vtq aut maz. ut clus
Cq Si sic Sc q aia intua hz maz. fz 3 d aia Cd q qo intr
de eo q mor psc. Cdr dicit q3 aia intua no heat maz ex q
hz in qua. q est sbm motus
Cq Si sic Sc q inna ps mixti hz maz fz q ia zt. isol
in cam. et non zt inna Conr gns ad mpom vni est
vni est q n zt inna sepr. sed vic
Cq Si sic Sc q omne qd mor zt corrle. fz de cela. q ce
ma tendit ad non z. a h9. Nec gna dd pcj dd vni est
de ma pe dra. Cdr ad am. vni est qd mor ad foraz
Cq Si sic Sc q inalia non hent maz. fz de tra q e inal
silr de mathcy. q3 in spo. Conr gns ad ypcj dd vni est

locat se totam. Mathematica vero dicitur imobilia sed intrinsece et non va
q prima causa pt z in aliquo loca in que prius non fuit. et
in nova stuba. go mo loca. et p qns imobilia erunt mo
Nō qna ad Ro qz ad motum localem non sufficit z in alio
et in alio loco. sed z q intrinsece hcat se a et a. qd non qnit
prime cause. Rō qz lra hcetur q prima ma est infinita .i. non est
determinata sed se ad ceteram formam. et non est infinita sed qs

22 Utr omnes spes causarum sunt finite dr qz lra q sic
idem pz z phy. z et z hg qz solum quatuor sunt Ro qz si in
finite essent. intellectus qtingeret nos scire dum non putamus nos scire
cum cognoscimus causas vel. si ig essent infinite tunc non possemus
causas scire qz infinitum sed qd hoc est ignotum sunt solum quatuor mo
di causandi dependent effectus qz omnis effectus dependet a causa
aut effective. aut finaliter. formative. aut qpletive. go non est pateat
aut effective. aut finaliter. formaliter. ... infinita distantia illa sunt infinita. Spes causarum hg
q Intt q dat infinita distantia ... a b qz int qtinentes. s. deum et mag est insi
de a uite a b z
nita dista. Ad a vim si hitudinalis si aut psonalis non q
q effectus sed spem sunt infiniti go et ce sed spem sunt infinite
q quot modis dr unum oppositorum tot modis et reliquum. dist
qz quot modis nui q cant qz dicunt qtinui. Ad suppositum ante de
de spedg nui q ... adhuc ga no vali. ad porm vim quo ad sta non quo ad sppta
car ne ans ad pos. vim sed porm. et sic sed quod
q ce sed directum sunt infinite ge sed spem. qz dist qz non de cale
facientem quod in directum p appositum pt augi in infinitum
Nē ans ad porm. vim est q augei pt sed extrinseci non intrinseci
q infinite sunt ptes sed situm distatis et qz illam
est ca qtris Similiter non dat prima ca qz qtrarii data
datur por ~~ad q ma prima dr prima qz ...~~
ad primum

q z non dat prim ptum forte. si aliquod magis gam. ... qz
eius est galus

q In coloribus medius procedit in infinitum p lineo in
h de coloribus. Ad q ibi non est nobilis dra que requit ad
dram spetam

q Si aqua et ca fuiat ulta magis deus ... qz deus non qt
ro bonum ga non fius. dist qz ro boi qsistit in non sse et
ordine sed hoc non qnit deo Ad q ro boni creati qsistit
in illis tribus. deus aut est bonum increatum

Utr ad metam ptineat demonstrare statum esse in 23
causis Ad pt qz processu ad qui pt statum in quolibet genere
causarum. Ro qz ad metam ptz dom: dom aut sit p
Nō qtor vult q solus physicus dz demrac primum
motorem esse. dume aut dt p q hoc ptineat ad metam
Nō sed marm q phica rones omnes fundant sup motum. Et
go dt p z phy que mouent non mota non sunt phica qsi
dationis et toia q p nalis qsirat. hoc p in or ne ad metam
qz ro forlis sue dz z qsores ad rom forlis sui sbi sed sbm
sac phica est eius mole go ro forlis phice fundat in motu
Ex hoc sc q omnis rones que non fundat in motu sed
sup esse ut identitate ut divisione. unum et multa ro non
sunt phica qsidaonis. sed mete Et sic statum in causis pu ptz
dere ad metam et non ad phicam qz statu esse in caus
est dere prima causam esse in quolibet genere causarum Sed ista demo
non fundat sup motum sed sup esse. dicit ig qtem loqui
p. Sed nondum q phicus demrat primum motorem esse
ab effectu inqntum est mobilis. hic aut ab effectu in qntum
est. Et go in phica vocat primus motor. h vo primus prima ca
seu primum ens. Cum primum motorem esse. includit rom forlis
~~metae~~ phice. Sed prima causam esse includit rom forialem
mete Ex hoc pz dra istarum qponum primus motor est. pa
ca est qz dicunt dra formalitates. Cum quis ista sit vera. primus
mobilis motor est prima causa. tamen non pt certificari nisi p metam qz
multi posuerunt primum motorem esse. et ipm non esse pri
mam causam
q ad phicum ptz qsiderare omnia genera causarum go et statum esse in caus demrac
dist z phy. Et si sic non metam dz hoc facere Ad ad ans
q phicus demrat omnia ga causarum inqntum sunt ce entis mot
sed metam inqntum sunt entis simpl
q ad phicum ptz demrac statum in causis inlibg go non ad metam
dist qtes s phy. Ad ans vim pnr. sed meta non ita pnr
qsirat causam materialem sicut alias causas Et ro qz ma non est
ca totius entis sed tm entis mobilis. Et vo meta qsirat causas
mam in qntum in ca salvatur ro entis

Utr in causis actualiter subordinatis pt fieri 28
processus infinitum Ce cause subordinate sunt in qbg
posterior ca dependet a priori in esse et agere
a priori Sic q nec esse nec agere posset nisi prior sit coexisti
ens Et ita in causis subordinatis posterior agit in virtute pri
oris Et iste ce alio nomine dicuntur cause per se Ce accidentales
ordinate p oppositum Ex hoc pz q in causis per se non sit
qtrarium posterior pt esse ut agere sed hoc q prior coexistat

processus in infinitum. Et in causis patentibus qui sit procedendo in infinitum quod ideo in causis est procedendo in infinitum quia infinite sunt plures [illegible] et plus formaliter quam quecunque est causa per se totius hic vide hic quo est hoc

Ad quartum sunt cause nec per se nec patentes. primo de partibus primi motoris non sunt cause per se quia sunt infinite. Non patentes quia sunt partibus illis primi mobilis inferiores et nec sunt nec agunt. Ad partes primi mobilis comparate ad se ipsas sunt et patentes. sed comparate ad causas inferiores quo movetur sunt et causas agunt. sunt et per se paralelas. sed totum primum mobile est causa totalis.

Quintum sic quod caliditas et causa non invicem subordinata per ignem calidi... quia caliditas potest generari non in gente. Contra quia ad ignem caliditatis non nascio generat caliditas. quia caliditas generatur et motu celi ut a sole. vel ipse negat ista quam. Caliditas enim invicem subordinatae ad hoc caliditas ignis quia caliditas est invicem subordinata ad caliditas ignis quia ab aer ablatione ad superius in celo includit negationem. Ista ista hoc invicem subordinatum valet hic sunt non posse fieri. Fertur autem est falsum

Quod Nulle et patentes agentes non gente pervenit quo omnes cause sunt invicem subordinate. Patet ad quintum quia nulla agit in gente deo. Causa includit in ea ad primam causam sed qua non agit. Cum hoc hic stat causa et autem subordinatas necesse

Quod Falsum in se. ubicumque datur primum et ultimum ibi non proceditur in infinitum in causis autem subordinatis est sic. Ad hoc patet quia datur finitum in causis autem subordinatis primum hoc et ultimum. Dicunt quod si hic infinitum autem genealogie primum hoc et ultimum dicit quod sic in infinitum in causis [illegible]

Propositum ut hic infinitum in causis consuetudo implicat. quia sic iste et sic subordinate ergo datur

Quod Ratio implicat. quia sic iste et sic subordinate. ergo datur primum et ultimum. Et proceditur in infinitum ergo non datur primum et ultimum primum et ultimum. Et proceditur in infinitum ergo non datur primum et ultimum causas subordinatas. in ista deberet

Ad quod ratio est in causis autem subordinatis et sic subordinatae est sic quod tamen autem. Et sic subordinate est sic quod

Contingunt autem etc.

27 Utrum consuetudo audiendi fabulas sit impedimentum in adquisitione sciencie. Quod sic quia illa quae... Ratio quod que consueta sunt vivere esse propriora et notiora his que sunt inconsueta. Et hoc patet in legibus ubi multa fabularia ponuntur que magis valent propter consuetudinem quam ea que sunt vera. Ad Fortissimum impedimentum in sensu consuetudo est. Et ergo ad 1 ethicorum Non parum differt sic ut sic assuescere in iuventute. Ratio quia consuetudo est altera natura. Ad ethicorum Juvat ergo illud quod motus naturalis solum movet ad unum. et si contingat movere in contrarium hoc est violentum. ita illud quod consuetum est non

motus non ad unum et si motus ad contrarium difficulter. Et ut motus non motus in contrarium non cum difficultate. ergo quod vera.

Quod Si sit sic quod non est congratulandum his qui sine ducunt. Falsum quia 2 huius c. 1. Quod quia illos impedimentum nobis in cognitione veritatis. Hoc contra quia ad primum quod non promovent. quia dicit littera Tales propter grata non sunt in veritatem.

Quod Si sit sic quod poesis studium est abiciendum. Falsum quia ipsius studium in veritatem promovet ad intellectum scripturas. Quod probatur. Non ista consistit in poesi. de quo vide alia de pluribus questionibus aut desse volunt aut delectare poete

Quod Si sit magis quod ducet ad assentiendum sic. Falsum quia nos potest assuescere ad id quod alia sibi nature inserta et cetera. Sed vitis cogitando nobis quod nature inserta sic hoc. Ad quod sic. Ad tertium dico quod vitis cogito est nobis nature inserta quo ad hoc

Quod Si sit sic quod leges non sunt defendende. Falsum quia in legibus sunt multa probabilia et fabularia. Ne contra ad primum quod fabularia hic quedam impediant veritatem. Sed vero utrique promovent veritatem vite. Et vero ut doctrine iustitie quod primum habere duo per scandala et doctrine iustitie quod primum habere fabule per sapientes

Quod inducte sunt fabule per sapientes

Utrum diversi hominum in adquirenda veritate sit diversimode assignata. Quod sic. Et est 2 quia littera Nam alii sunt qui non recipiunt ea quae dicuntur nisi probentur... ignorantia loquitur. Per naturam matheria. Ratio quod per consuetudinem. Alii sunt qui non recipi... inclinationem per consuetudinem nisi probent per dicta poetarum. et hoc sit per debilitatem intellectus. Alii sunt qui omnia quae quaerunt [illegible] Et hoc sit per bonitatem intellectus iudicantis. Alii sunt qui habent debilem certitudinem. Et hoc per impotentiam complectendi i. resolvendi sive et prima. et per micrologia i. parvorum ratiocinationem quia vult usque ad minima omnia scire 26

Quod Si sit sic quod aliquis appetat demonstrationem mathematicam per nos. Falsum quia sunt per se nota. Quod prima diversa. Ad quod intellectus in his que non sunt per se per se aut intellectum

Quod Si sit sic quod aliquis appetat demonstrationem mathematicam in natura. Falsum quia ibi non sunt tales demonstrationes. Contra quia adipiscuntur per demonstrationem mathematicam et demonstrationem naturalem. Falsum

Quod Item diversi Si sit sic quod aliquis appetat medianam. Falsum quia multa mentiuntur poete. Ne contra ad quod per dicta

poetica dicit iuxta dicta auctoritatis. Nota mihi videtur non g
fincte per dicta aliquorum est magnus error in adquisitione
scientie quia naturalis scientie est quod intellectus adquiescat rei quia intellectus
non monstratur a verbis non quod dictis aliorum
Quinto modo convenit cum primo ergo unus superfluit. dicitur
quod certe scientie est materie scientie. Dicendum quod quinto modus sic quod pte   oia
arguentis. primus quod pte modi arguendi. Nota quod quamvis intellectus
humanus sint equaliter producti a deo quantum ad esse. tamen in aliquibus
intellectus est debilior. et hoc provenit quod dispositionem eius seu vel
2 1 Utrum in adquisitione scientiarum logica debeat esse prior
Dicendum quod littera quod sic. absurdum est simul querere scientiam et mo
dum sciendi quia modus sciendi debet precedere scientiam. logica autem
est modus sciendi quod littera quia ipsa docet viam per qua de
venitur ad scientiam.
Contra dicit aliquis priora in via est his a 1 physicorum b 2 hic dicendum
b quamvis in via quo ad aliqua sint priora sit consimilia tamen
ibi non sistit. sed descendit ad aliquarum scientiarum separatarum
et ita est quo ad aliqua sint priora est facillima
Contra debet esse prior per alfarabium in libro de ortu scientiarum
Dicendum unum est positiva. non autem doctrinalis regularis. logica
etiam doctrinalis usualis semper precedit logicam. Dicendum unum
et sunt psis[illegible] . quia. Dicendum unum est quo ad esse. non
aut cognosci. Dicendum sicut res hic 2 sic cognosci. Dicendum quod non est
| Alia acta vide in parvis logicalibus. Dicendum ypocras
sunt optimus medicus. et tamen dicit de eo quod non fuit logicus. Dicendum
quod fuit excellentissimi ingenii. et habuit logicam naturalem
logica non artificialem. Nota tamen hesebi medicine
dubium est quo logica dicitur scientia. et quo modus sciendi. Dicendum
in quantum respicit propria principia et conclusiones dicitur scientia. sed quia ibi non
sistit sed docet quondam modum generalem sciendi quo utitur
omnes alie scientie. ideo dicitur modus sciendi. Sed quia magis
vocatur modus sciendi quam scientia. Ratio quia unumquodque debet deno
minari a fine ultimo. sed ultimus finis logice est doce
modum sciendi generalem quo utitur omnes alie scientie. Sed an
omnes scientie utitur isto modo sciendi logice. Dicendum quod quelibet scientia
apparat sibi suum modum sciendi. Et quia nulla potest scientie perfecte propria scientie
nisi sciat omnia. Et ergo dicit quare cum quilibet alias scias sine logica
quilibet tamen sit omnia. Nota per dicit dictum aristotelis metaphysica ma
thematica non est in omnibus expetenda i. certitudo et diligens
inquisitio mathematica non est in omnibus expetenda. Ratio quia non
in omnibus scibilibus est tanta certitudo sicut in scibilibus mathematicis
et ergo non omnino debet exquiri. Unum procemiat defectus scientiarum
certitudinis Dicendum aliqui propter excellentiam intellectus. aliqui propter hoc quod res est intim
immersa materie ideo quilibet sit absque intellectu etc.

3

Recte est ad quesitam scientiarum nos ag   49 55
gredi. Circa tertium notandum quilibet primo utrum vale   1
tibus investigare veritatem prepoperatur necessarium est bene du
bitare. Dicendum quod littera Ratio hic quia postquam dubium est preparatio solutionis illa
quin bene dubitat prima bene investigat. qui bene investigat bene in
venit ergo Secunda ratio quia dubium facit ad solvendum vinculum quia ille qui
dubitat. vinculatus est. et facit se esse vinculatum. et sic quilibet
solui Tertia quia ille qui dubitat aliquid an perficit alias non quo
verit. et ergo per dubium perficit nunquam sciebit Quarta quia qui
quilibet inveniens scitum debet scire quod quilibet. alias in fine inquisi
tionis nesciret. invenisset nec an non. Quinta quia per dubium
melius se habet homo ad iudicandum de re quesita. et hoc propter rationes
et dubiones adversariorum. Nota tamen investigatio scientie est processus a
magis notis ad minus nota. et a notis ad ignota
Contra ignorare non est utile ergo nec dubitare. Consequentia. ab eo ad idem
quia qui ignorat dubitat. Negatur antecedens. ad probationem unum est qui dubitat
quia ignorantia. Si vero quia non inducit intellectum non oportet. Nec arguitur
ab eo ad idem quia ignorans simpliciter nesciat se fore ligatum et sic
non quilibet solvere vinculum. dubitans per oppositum
Contra investigante veritatem non oportet habere operationem ergo nec dubitare
Consequentia ab eo ad idem. Negatur antecedens. ad probationem dicendum quod non quia opinio est assensus
cum formidine. dubio vero non est assensus quis est modus investigationis
sciendi
Utrum ad eandem scientiam spectet considerare omnia   2
genera causarum. dicitur quod sic Et hoc patet specialiter de metaphysica que considerat causas
in quantum ens. Similiter potest statuere esse in causis. Similiter physica
considerat omnia genera causarum
Contra in oppositum est littera. Dicendum quod logica disputate quia totus iste liber
est disputativus. Contra Contraria pertinent ad eandem scientiam. genera
causarum non sunt contraria. Secunda quia sunt idem. In hoc articulo est facta quinque
quia arguitur a duabus causis veritatis ad unam. Tertio in prima fi
gura bene quinque negativa. Nota tamen quod non quelibet scientia omnia genera considerat
causarum. mathematica que est de rebus immobilibus. in quibus non est causa in finis
Nota genera causarum dupliciter considerantur. uno modo secundum rationem eorum entis. et
pertinent ad metaphysicam. alio modo secundum rationem causalitatis Et hoc dupliciter
vel ut sunt cause rerum individuarum. sic utique pertinent ad metaphysicam. alio modo
prout sunt cause motus. sic pertinent ad physicam
Contra metaphysica solum considerat tria genera causarum. quod littera Unum est probabile
quod non considerat causam materialem. Ratio quia materia non est causa talis
generis causarum cum principium. Dicendum quod non. sed entis mobilis et physicis. Quarto utrum metaphysica considerat omnia
causam finalem. ~~causam finalem~~ principaliter considerat
causam finalem. metaphysica finalem. physica efficientem quia efficiens est
principium unum motus

3 Utrum in rebus immobilibus et mathematicis sit efficiens finis vel bonum. Et arguitur quod non. Ratio quia rebus quod non contingit esse motum et actum non contingit esse finem et efficientem et bonum. Sed in rebus immobilibus est sic. Non est efficiens nec finis ... sed finis est bonum ... ubi ergo non est finis nec bonum. Et in rebus immobilibus et mathematicis nec est efficiens nec finis nec bonum. Non substantie separate sunt immobiles patet. Igitur motus ... ab eis.

Quod substantie separate ultra primum habent causam efficientem ... quod ...

Quod in mathematicis est motus ergo est causa efficiens. Antecedens quod sunt quanta ... motus per se. Dicit quod ... movent in eo quo movent non ... in materia ... Sed sunt mensure ... et ... Quod quantitas est finis motus.

Quod mathematica acquirunt cum magno labore ergo in ea est motus. Quod in mathematicis est forma ergo finis quia forma et finis coincidunt. Et si in eis non est finis non est forma. Dicit ... Dicit quod ... forma ... Non finis et bonum ... quia finis ... ad agentem et ... finis ... ad motum et ... quod terminat motum ... ad recipientem et sic dicitur bonum quod finis rei ... ergo ... in mathematicis non est efficiens nec finis nec bonum ... sit ... per causam efficientem nec finalem. Utrum finis sit terminus motus. ... terminus motus dicitur intrinsecus et extrinsecus. Utrum terminus motus sit motus. Utrum omnis motus sit ... factum.

8 Utrum in mathematicis reperiatur causa melius. Et arguitur quod non quia ... ... in phisicis. Ratio quia ... ... sit ... motus. Sed mathematica abstrahit a motu. Sed solum considerat unum genus cause scilicet causam formalem.

Quod in oppositum est ... quia mathematica habet materiam ... non ... contingit ... materiam ... male quod est genus ... mathematica cum ... ... forma ... habent ... melius. Non materia ... Dicit mathematica habent esse in materia ergo habent ... in materia quia sicut ... esse sit ad cognoscendum ... Dicit sed ... ... quia ... extendit se in plus in cognoscendo. Sed ... ...

... quod ... sit cum ... motu ... ... et ... successive ad ... motu ... successio ... ...

Utrum omnis actus sit cum motu. Et arguitur quod sic. Ratio quia omnis actus est propter aliquem finem ... ad quirendum. Et talis non acquiritur nisi per motum ... de actu dependente. Qualis ... est actus ... 56

Quod in deo non est potentia activa ergo nec actus. Antecedens quia non est in eo aliqua potentia sed purus actus ... Dicit quod deus est purus actus. ... purus actus excludit potentiam passivam non activam.

Quod sensatio est actus et illa non fit cum motu ergo non ... Antecedens ... de sensatione ... quod non fit ergo non fit cum motu. Antecedens de sensatione fit ... Quod sensatio fit in instanti ergo non cum motu. Antecedens ... quod sit ... sensatio ... Dicit actus duplex primus ... secundus. Primus est forma rei ut habitus ... secundum qui procedit ab actu primo ... et ... quod omnis actus qui fit sit cum motu ... motu ... ... quod sit ... sensatio quae ... est ... alio est ... apud plures ... ... successive disposito ad sensationem ipsa disposito sensatio introducitur subito ... de forma ...

Quod motus est actus ergo fit cum motu ... quia ... non fit cum se ipso. Et ultimo est actus et illa fit in instanti ergo non cum motu. Antecedens patet ... de ... Dicit ... quod omnis motus fit cum motu ... motus ... actus fit cum quadam ... Actus ... fit cum quadam ... ut ... ubi ... mutatur medium. Et talis ... quadam inchoativa ... continuativa. Et talis fit in instanti et talis fit successive ... et hoc vult philosophus ... hoc ad ... de ...

Utrum unam et eandem rem unus alio melius possit intelligere. Dicit et arguitur quod ... quia artes ... hoc esse melius et hoc peius. Et hoc ... quod unus melius ... quam alius. Et hoc contingit ... ... dispositio corporis et virtutum inferiorum sicut imaginative cogitative que variant ... melius et peius ad variam dispositionem organorum suorum ut patet in phisognomia ... ... Non sit intelligere unam rem ... ... est duplex uno modo ut ... ... modum ... ex parte rei ... sit ... est ... quia ... melius ut peius ... est ... alio ... est et ita fallitur. Alio modo ut ... modum ex parte ... sit ... est ... quia unus est melioris virtutis ... in medio ... Alius Dubitant quidam utrum omnes res equaliter intelligantur ... ab homine non omnes res equaliter ... et ... ... equaliter omnes res ... et hoc ... ex parte

dei. sed cum ex pte rez non equar sed aliquos ex melius

intelligit una rem quam alia. An aut ydee sint ponende

et an plures ut una ptebit 12 hy

1 Utrum causa formalis maxime facit scire. dd ex lra

qui sic Ro lra quia causa formalis dt formalitatem et esse et ideo facit

~~formalitatem et esse et maxime facit rem quia si forma~~

~~lucidem et esse res maxime est.~~ Et ideo magis ducit

in cognitionem rei quam quodlibet aliorum ynutium ut causarum. Et quia causa

formalis facit rem scire in seipsa. sed rem scire in seipsa magis

scire rem quam in aliis. Et quia sicut res habet se ad esse sic ad verita

tem et cognoscibilitatem. sed quelibet res principalius habet esse per suam formam

quam per aliam ergo etc.

C q causa magis necessaria magis facit scire rem. illius est hy. a 1 pri

quia sciam est ex necessariis. Na a ad pom dd qui intr eg primis

quia sciam est ex necessariis. Nam a ad pom dd qui intr eg primis

necessis ut primis. et no ex ibq. posset negari b

C q scia est ex sitne et ideo causa effectus sitior et ergo causa effectus magis

facit scire rem ut effectum. dd a. verum est quia sitne q e in no

bis ex ideo sitdo magis sunt a forma. non tamen quia sitne causat

in re ex. hy ro quia res dependent ab esse in se solum

sed a forma in esse.

C q causa potissima et prima magis facit scire. finalis hy. a 1

poster. b 2 hy. dd a verum est si et intrinseca ideo vnq causa forma

post b z hy. Si aut causa finalis est extrinseca

lis et forma coincidunt aliquando. Si aut causa finalis est extrinseca

lis et forma non magis facit scire rem quia est ipsam et prior

rei. non magis facit scire rem quam est scire ipsam et prior

rei. non sic se quod mathica facit magis scire quam moralia. Si gna

C q Si sic se quod mathica ~~magis pr~~ considerat causam formalem. sed in fine finalem

quia mathica ~~magis pr~~ considerat causam formalem. sed in fine finalem

~~pr~~ Nec gna ad pom. verum est sed non solum finalem

C q forma magis habet rem effectus quam esse ergo non facit magis scire

rem. dd forma vel compositi est causa et prior aliis. habet tamen rem effectus

ru aliarum causarum.

C No quod tam causa quam scia magis cognoscitur per formam. et hoc causa

non habeant esse per se dicam habent tamen in pro dicam. dd causa

non habent causam formalem ergo non sciuntur per causam

8 Utrum per causam priorem et remotiorem magis

sciamus rem quam per causam propriorem et propinquiorem

aliquid dicit quod non. Ro quia causa formalis magis facit scire rem

et illa est propinquior et propinquior. Et quia scire per causam remotam est scire

in vli quia illa causa remota est causa vlis. sed scire per causam propriam

et propriorem est scire in speciali. Et quia propinqua et proxima sit

deinde propinquius. sed per remotam fit deo quia ... propinquo

magis facit scire rem quam deo quia etiam 1 post ... deo

dz esse ex pus. sed propinqua sunt magis propria quam remota. No

quedam sunt ex intrinseca ut materia et forma. quedam extrinseca

ut efficiens et finis. Et dra est inter causas quia intrinsece quanto sub

propinquiores tanto sunt nobiliores et perfectiores. et tanto dant

effectum nobilius esse et nobilius faciunt scire rem Et sic forma

rei magis facit scire rem Cause extrinsece opposito modo se habent

quanto sunt remotiores tanto sunt nobiliores et perfectiores. et ab

eis res magis dependet in esse

C q Nichil scitur per causam. ergo ans quia nichil scitur. ergo ans per plom

Nichil est de quo non sit iudicium contrarium. q ig rom assentit vni

parti contradictionis rom alteri et sic nichil scitur. dd quamvis nichil est de

quo non sit iudicium contrarium. non tamen contrarium assentiendum est sapienti et in

sipienti. sed magis sapienti Et cum multum magis assentit vni parti

quam alii

C q Si aliquid scitur per causam vel illa est scita vel non. Si 2m non scitur

scire quia quod est ignotum hoc non facit scire Si primum vel illa scitur

per aliam vel non et sic sic statur. dd ista ro supponit sine quod

per aliam vel non et sic sic statu. dd ista ro supponit sine quod

supponit quod quecumque scitur per causam scitur. quod sine de primis principiis. q co

gnoscitur ex noticia terminorum. dd scire est causam rei cognoscere

Unum est de scia proprie dicta quae est ... ...

C q per causam remotam res magis dependet in esse ergo per causam

magis scitur. dd ans verum quo ad esse sed non quo ad scire

C q remota facit scire causam propriorem et cum hoc suum effectum

et non eo ergo magis facit scire, ... facit scire magis generali

... speciali etc

Utrum genus predicetur per se de differentia dd quod no 9

ex lra ... thoz quia illa non est per se. rle est differentia

Ro ... quia illud quod predicatur per se de alio est de conceptu illius

et includitur in ratione ipsius. sed conceptus generis est extra conceptum differentie

ergo non predicatur per se de differentia sed ... per se quia illa o va

rle est at ... hoc quod homo est at. Et si sic tunc vnum at et

plura alia. ut sic nugatio dicendo homo est at at rle Et nec e ...

... per se nec ho. No primum quia pluraliter non est de diffinitione sibi nec

per eius Nec hm quia ... non ponitur in diffinitione pti. Et ...

... aliqua sic se habent quod sunt partes alicuius totius vnum non predicatur

de alio per se Sic est hic

C q genus predicatur de ~~alio per se~~ per se ergo et de differentia C q illa est

necessaria ergo per se C Con est pro 2 ... ergo per se quia ab inferiori

ad superius. C Con sequitur ex primis per se vis ergo est per se C q Superius

predicatur de inferiori ergo per se C No differentia sunt in abstracto

et in concreto. C per se causa duplex ... et logice. C duplex est modus

per se per se primo. et per se non primo. Utrum h sit primus rle e

at

10 Utrum inter species sit ordo. Et videtur quod sic Ro[spondeo]
quod inter eas prius et posterius. Nam figura triangularis est prior aliis
Idem potest declarari dupliciter via. Prima ex similitudine qua species
ad primum ens. Nam quanto aliqua species plus attingit ad primum
tanto est perfectior aliis. Secunda via sumitur ex similitudine qua species
species ad genus
Contra In infinitis non est ordo. sed sic species a et species b de speciebus
numeri. Ad argumentum vim sed actum
Contra species equaliter participant rationem generis ergo inter eas non est ordo. Ad
in comparatione ad genus inter eas non est ordo. in comparatione vero que habent ad
se est ordo
Contra Si sic sequitur quod genus sit analogum. Analogia dicitur per
alia attributionis
Contra Inter ethica non est ordo species hominis. ordo dicitur temporis et perfectionis
Contra omnis species est a causa perfecta ergo sunt eque perfecte

11 Utrum impossibile sit fieri quod impossibile est factum esse
dicitur quod sic et videtur quia factum esse presupponit fieri. Contra Impossibile dicitur
quoddam absolute et simpliciter. et tale nec secundum causas fieri res
necessario inferiores dicitur impossibile sed ex seipso et hoc est quando predicatum
repugnat subiecto. et generaliter que implicat contradictionem ut preteritum
non fuisse. Quoddam secundum causas naturales ut solem stare et
non fuisse. ergo mechanice impossibile est fieri. Antecedens quia
Contra deus potest omnia facere ergo mechanice impossibile est fieri. Antecedens quia
alias non est omnipotens. Contra Non posse aliquid fieri est dupliciter. Uno modo
ex parte defectu potentie etc. dicitur mechanice est impossibile et tale
posse est potentie non defective. Alio modo ex parte passivi quia
posse est potentie non defective. Alio modo ex parte passivi quia
non habet potentia ad posse fieri etc. et sic dicitur quedam non posse fieri quia
rationem passivi non habent que dicuntur impossibilia per se et absolute etc. sunt illa
que implicant contradictionem etc. dicuntur sic. Contraria dicitur ea non posse
fieri quam quod deus non possit ea facere quia illa impossibilia sunt secundum se
potentie possibilis etc. et sic dicimus quod deus non potest facere contradictoria
Contra etc. non sequitur deus non dicitur ideo omnipotens quia potest omnia possibilia quia
non potest comedere. sed ideo quia potest omnia possibilia fieri. sed potentiam
activam absolute. declaravi particulas
Contra Si etc. aliquod impossibile fieri maxime preteritum non fuisse. sed quia
est impossibile passivis. et tale deus potest facere. Contra sed preteritum non
fuisse est impossibile passivis si accipitur ipsa res per se preterita. ut
cursus sortis. licet non impossibiliter sub preteritione temporis. Sed si accipitur
sub actione sub ratione preteriti. sic est impossibile per se etc. In eius
unus

resurgere non est impossibile simpliciter sed solum secundum causas naturales. etc.
adhuc de sciencia
Contra deus potest facere quod adam non fuisset ergo antecedens quicquid deus olim po
tuit facere adhuc potest. sed deus olim potuit facere quod adam non
fuisset ergo nunc. Contra dicitur ad argumentum concedo quantum est ex parte dei. sed
tamen quedam sunt que non sciantur amplius eius potentie quia deficiunt
a ratione possibilium. ita quod amplius in se non possunt fieri dum sunt sic etc.
deus dicitur ea non posse quia non possunt fieri
Contra impossibile est preteritum fieri et tamen non est impossibile preteritum factum esse. Similiter sor
tem qui non fuit impossibile est ipsum factum esse et tamen ~~impossibile~~ non est impossibile ipsum
fieri quia creabitur. Contra ad minorem sed sic quia impossibile est fieri saltem eadem
Contra De alio illa in sensu diviso
in numero. mechanice factum esse presupponit fieri. Contra
in numero. mechanice factum esse presupponit fieri. Contra De alio illa in sensu diviso
in numero. mechanice factum esse presupponit fieri. sortem qui non fuit factum esse est impossibile etc. non
est fieri. sed concedo in sensu composito. sortem qui non fuit factum
dicitur potest in esse in propria forma. sed per pronomen demonstrativum. hoc est factum.
demonstrando sortem qui non fuit. quod est impossibile. Convenit facere non
Contra contrarium impossibile est factum esse et tamen non est impossibile ipsum fieri. Antecedens per
1 partem quia si sit ut quod est ut quod non est non etc. Dico quod ille quod fuit
et ita non est antecedens per 1 partem
Contra prius non dependet a posteriori sed econverso. sed fieri est prius quam factum esse
ergo Contra ad argumentum quod prius secundum tempus non dependet a posteriori. sed tamen prius factum
perfectionis quia ea que sunt priora via generationis sunt posteriora perfectione et perfectionis
Contra Dubium utrum deus potest peccare. Ad peccare est deficere ab
actione. sed deus non deficit ab actione. ergo non. Contra et theologi dicunt deus
potest peccare si vult. et utrumque est impossibile
potest prima causa agere. Ad quod loquitur quod ut sumitur contra opinionem gentilium. Utrum deus
tamen tota quodlibet vera. ut loquitur secundum causam opinionem gentilium
potest quicquid creatura potest

12 Utrum corruptibile et incorruptibile sint eadem prima. dicitur quod
Utrum corruptibile et incorruptibile sint eadem principia. dicitur quod
sic quia unum est principium omnium rerum scilicet deus. Contra quod inter
quia unum est primum omnium rerum scilicet deus. Contra quod inter
duplex. Uno modo de principiis intrinsecis. etc. similiter. quia sic alia et alia principia
sunt corruptibilium et incorruptibilium secundum rem. sed sunt unum secundum proportionem unde illa
principia habent se sicut actus et potentia. sed actus et potentia diversificantur in di
versis utrobique secundum rem. Alio modo de principiis extrinsecis etc. est unum
Contra in omni ente videtur et in physica de anima dicitur. aliorum alia sunt principia. Contra
loquitur disputative. In de anima loquitur de principiis intrinsecis
Contra Idem non potest esse causa non utriusque ergo antecedens 1 de generatione. Contra ad id agens naturale
non potest esse causa non utriusque quia agit per formam que est tamen una
Contra corruptibilia et incorruptibilia non sunt idem tempus ergo non principium etc. quia tempus et principium habent
similiter contradictionem quia sunt relativa. Contra ad quod incorruptibilia non habent tamen duratione
sed tamen ~~1~~ que ordinantur etc. etiam habent principium conservationis licet non per
ductionis
Contra Si sic ut ergo contraria ut intrinseca. Non primum quia illa sunt essentie et fines
sed non est idem essentie et finis corruptibilium et incorruptibilium. Utrum odium potest
esse causa corruptionis ut dixerunt antiqui. Utrum amor sit causa generationis

Et scia quedam ꝗ speculatur ens inquantum est ens et que huic insunt secundum se
1 cõsiderans in cõmuni Circa quem primo queritur utrum talis metaphysica sit
una scientia Et est disputata in hoc primo sua in ordine
2 Utrum scientia totalis capiat unitatem a suo subiecto No duplex est unitas scientie quedam realis et intrinseca
et etiam scientia capit a sua essentia que sit idem est essentia et unitas
alia a parte seu argumentiva qua extrinseca arguimus scientiam esse
unam Et talis unitas capitur a subiecto scientie a subiecto scilicet attributionis
adequato dicitur attributionis quia scientia non capit unitatem a subiecto inhesionis
dicitur adequato quia non adequata possunt esse plura Circa omnia sunt per quedam tota
3 Utrum metaphysica speculetur ens inquantum ens Sic
ex littera Ro prima philosophi quia ad scientiam comunem spectat speculari ens
inquantum ens metaphysica est huiusmodi Arguitur quia speculari ens inquantum ens non pertinet
ad scientiam particularem alias scientia particularis esset comunis et hoc non dicitur particularis
quia consideraret partem entis et non totum ens Circa ro quia ad metaphysicam
pertinet considerare primas et ultimas causas ergo ens inquantum ens quia prime
et ultime cause respiciunt ens inquantum ens eo quod omnia entia habent
attributionem ad primam causam et asspirant tanquam ad ultimum finem
attributionem ad primam causam reduplicatur subscriptum ergo est falsa Dicitur quod non
Quod in ista propositione reduplicatur de hoc in primo questionem
tenetur reduplicative
X Utrum ens sit univocum ad substantiam et accidens No
ex littera Et philosophi que precedunt et metaphysica ubi dicit ens dicitur multipliciter
et philosophus non logica sit Univocum pertinet sed non una Ens non est huiusmodi
et probat ergo Sequitur omnia entia univoca essent
a quia differunt unita b probat per rationem Sequitur omnia entia essent
a quia differentia univoca est genus ut sic dicta principaliter
vincupabit Ergo omne predicatum univocum est genus ut patet
ut accidens Ens est huiusmodi a in topicorum b non est genus quia tunc
predicata non zut gama sunt hominis pluralia predicata quam X Circa
omne predicatum univocum consistitur per aliquam differentiam condistinctivam
subalternam Ens non est huiusmodi Cum primo naturaliter sit Naturaliter prius primo dis-
tinctis inesset et univocum substantia et accidens sunt huiusmodi ergo de se
Quod Ens est genus ergo est univocum Arguitur per rationem Dicitur univocum est falsum non probat
Quod hoc est genus et hoc est ens ergo ens est genus et probat assumptum
dicitur hoc propositio Ens est genus in suppositione materiali seu simplici est falsa
sed in personali vera
Quod Ens predicatur de pluribus specie differentibus in eo quod quid ergo est genus
Arguitur per locum a diffinitione Dicitur quod diffinitio genus sit vera Dicitur Ens aptum
natum dici de pluribus ergo est vere Dicitur est vere large capiendo vere

Utrum ens multipliciter dicatur Dicitur ex littera quod sic 7
quia quedam entia dicuntur substantie ut materia forma et compositum
quedam passiones substantie ut qualitates alia via ad substantiam ut generatio
nes motus alia corruptiones substantie ut corruptiones alia privationes substantie ut
qualitatis vel affirmative substantie Et omnia ista habent respectum ad unum principium scilicet ad substantiam
Quod Nam ens dicitur in genere cum non dicitur in Arguitur Nec substantia non accidens
No ista propositio ens dicitur multipliciter in suppositione nihil quidam pronunciant
Quod Si sit scientia primum principium et multiplex ergo in multis
quia in eo potest tamen multiplex sed quia scilicet et nec unum in fine aut
et distinctum Nego Consequentia quia Ens ad impossibile dicitur quod non omne
multiplex est distinctum sed solum inordinatum unum multitudo de
ordinata et inordinata No Ens in metaphysica dicitur pertinet dici
in duo membra ut in ens per se et in ens per accidens seu
in alio Et secundum membrum dividitur in divisa membra scilicet in
predicta accidentia quia quedam accidentia habent attributionem ad substantiam
sicut mensura ut quantitas quedam ut relationes et sic
Quod Materia prima est ens et in nullo illorum ergo divisio insufficiens dicitur
Materia prima non est quid nec quale nec quantum Et non est ens
quia nec est quid nec quale non ad propositum dicitur quod non est quid
per se comune ergo non est substantia Nec Arguitur Nego quia substantia est per se comunis
id est in actu formali Ad formam Nego materia prima per se subsistit et non
ut pars in per se compositis Ad materia prima
in alia quam
Quod Intensiones et remissiones sunt entia et in nullo illorum
ergo divisio insufficiens Arguitur Si sic magis passiones substantie scilicet quia
substantia non intenditur nec remittitur Dicitur quod per se sunt passiones
qualitatis eo quod sola qualitas est intensibilis et remissibilis Improbe dicitur
possunt dici passiones substantie Non quod substantia intendatur ut remittatur
sed quia magis vel minus suscipit qualitatem No Ens ro
quia magis vel minus scilicet ab aliquo et talis alteratio intensiones
remissiones dicuntur ens diminutum secundum ab aliquo et talis alteratio
ut genus rationis
Et Premittit per ista dictionem ad designandum quod quamvis ens multipliciter dicatur
tamen omnia habent attributionem ad aliquod unum scilicet ad substantiam quod habet esse
fixum et per se No Tribus diversis aliqua attribuuntur ad aliquod unum primo
sicut ad finem Et omnia salubria attribuuntur ad sanitatem
Nam quedam dicuntur salubria quia conservant sanitatem sicut exercicium
quedam dicuntur salubria quia faciunt sanitatem sicut medicina
Secundo sicut ad unum efficiens sic omne medicinale habet aliquam
attributionem ad artem medicativam Tertio sicut ad unum subiectum sic accidentia
accidentia dicuntur habere attributionem ad substantiam Et sic omnia entia quamvis
sint diversa tamen cadunt sub una scientia sicut sub metaphysica
Utrum negationes et privationes sint entia Sic 6
ex littera No Negationes sunt duplices Uno modo prout est termini et propositionis
et est passio signorum Et ista sunt rationis Secundo prout est passio propositionis
Et tunc est quod propositio negativa talis est in libro periarmenias Secundo prout est
passio terminorum kathegorematicorum ut non homo talis accidit in perihermenias Tertio
prout est passio terminorum sincathegorematicorum Et dicitur Aliae sunt prout est privatio
in potentia Et hoc duplex uno modo actus Et est dicta negativa
6

quod metaphysica et negationes sunt negationes

aliq͂o paſſiue et ſic eſt pa͂o negati ꝑ q͂ ſcta ꝯpoſiꝯ nec͂e
ut tm̄ nec͂ut dicitur non ſꝫ et ſic ſuitur hic
Con deū nō eē eſt nec͂o et tn̄ n̄ eſt ens · q̄ incō eſt ¶ Ite chi
merā n̄ eē eſt nec͂o et tn̄ incō eſt ¶ Ratio ad negonē ꝯpoſi
necuar impli͂cm incō ſt ut dicu nō z ¶ Ad ꝯponēs necie
impoſſibil hīt ſe in dupti dria ꝙda ſt impoſſ · ꝙda necie
et hc dupccs · quēdā ſbā ꝑ nō ſuppit · alias ꝑ aliquo · ¶ Ergo
ꝑm deum non eē ¶ Sic chimerā n̄ eē ¶ Sic hoīeꝫ n̄ eē
aſinū · ꝑme necnē n̄ ſt entia ſcd ꝯa ¶ Chimeraꝫ n̄ eē
eſt vm · hꝫ tōn viteſ go entis ꝑ dr ꝙ negonē ſunt entia rō
nis · non r̄alia · et hoc vult phs in 6 hꝫ ens dicit in ens in
aīa et ꝗ aīam · ens in aīa vocatur ens rōnis · ens ꝗ aīaꝫ dicit
in x kathegorias · ꝑ hoc ꝑꝫ ad mota · ꝙ int de negonibꝫ vn
et de negonibꝫ ꝑ aliquo ſupponentibꝫ · ¶ Et nōnd ſcta necuaꝫ
oronū dicit ꝯpōm ꝑ ordm inſitām eīs ꝯuenitēꝫ ut hoīeꝫ
non z aſinū ✝ chimerā nō z ē vm · hoc dōm ſilit dupē vnō
m̄lr ꝑſe · aut ꝑ ſua indicatā · et ꝙ̄ · aliq͂o ꝑō̄ et chimerā
non eē incō eſt
¶ Si ſic ut z nt dicta ab omnibꝫ ut nō ꝑm ꝗ idm dā dat
quod nego negat · ¶ Dupꝫ ē nego queda totis ꝗ ſimpr negat
ꝯre ens · ſicut n̄ ens et tlis n̄ dt aliquā entitate diſtictaꝫ
ab aon ¶ queda ſꝫ ꝙ · ſicut n̄ hō · ꝗ negat ſolū nām ſcdam
et vocatur nego inſitans · et tlis ſincp̄nl̄s n̄ dicit aliquā
fōnalitēꝫ · ſed ſincōpāia ut ꝯcaute ut ſhō ſōn ꝑnl̄s ſit illd qd n̄
eſt hō ¶ Sed d nego et aō hīt ꝙ̄ꝫ diſtoſ ꝑ ꝑuaſ
¶ Qd vm ē in ſigno n̄ in ſignato · ¶ Vtꝫ illa ſit ꝯcedenda
non ens ē n̄ ens · dd ꝙ ē et hꝫ tcſ ſbꝫ ornē dōs et tlis vi
tas dependet ꝗ ꝑte intꝯs nō ex ꝑte rei ꝗ ex ꝑte rei incō
eſt non ens ¶ Latꝫ ſtablia ꝗꝫa ſint ponenda ¶ Nō aq
imaginabant queda ſtablia ꝗꝫa ꝗ nec z nt ē cator n̄
creatuā ſed vitates tūc ut chimerā nō z · ſed tūc tenē
ꝙ tlia n̄ ſt ponenda · ſed de hoc in 6 to facte ꝑꝫbit
1 **Ut ſicut vnuſqlꝫ ſenſus eſt vnius gnis ſic vna queꝫ ſcia eſt vnius gnis** ¶ Sic ꝙ
lra declat ꝑ ꝙa͂ ſicuta eſt vna ꝗ ſpectat omſ voceſ
ſp · liutaſ articulataſ rōis · Ex qua ſē ꝙ mōta ē vnꝫ gnis
ſcīt · It ſē ꝙ omnā entia reduc ad vnā ſciam
¶ Intꝯs n̄ eſt vnꝫ gnis go nec vnuſqlꝫ ſenſus · aus ꝗ
intꝯs ꝑcipit omē ens · ꝑt neri et gnā et aus
¶ Senſus cōis eſt ſenſus et tn̄ n̄ eſt vnꝫ gnis · ¶ Dicit ꝙda ꝙ int
de ſenſu exteriori · ¶ Alii dicūt ꝙ ſenſus cōis eſt vnꝫ gnis ſ ſbꝫ
in cōi
¶ Senſus viſꝫ ꝑcipit luce et coloꝝ ꝗ n̄ eſt vnꝫ gnis ¶ Dd ꝙ ꝗuis
lux et color ſit dicta vm z diuſa · tn̄ ꝑcipiūt ſb rōn lucis · q
hꝫ ſe ut fōnale coloris ꝗ ꝙnto color plꝫ hꝫ de luce tanto
magis apphendit
¶ Tactꝫ non eſt vnꝫ gnis ꝗ eſt pluium ꝯtrariu · dd ꝙ hꝫ omnu
gen cōē ſb tale

mēta
Noſſpā eſt ꝑm entis · ꝑ ꝑm ens vnoc int ſbā et mēta
dr ꝑm entis i · ſbē · eo ꝙ oīa hīt attōm ad ſbām ꝗ ꝗſita
ꝗ in ſbā magis ſaluat rō entis · eo ꝙ hꝫ ꝑſe eē et ſicuꝫ
aliqua ꝑt intꝯi dicitꝯ · Et mēta ē eſt ꝑm entis ꝗ ꝑm de
deo ꝯſirat ꝗ oīa entia ad deū hīt attōm ad ipm ſic
ad ꝑm ꝙ̄a͂ et vltim finem · ꝑꝫ hoc mēta dr ſcia diuina
Utꝫ ens et vnū ſint idem z nr et ꝙtitr 8
Sic ꝙ lra · ꝑma rō phi ꝗ addita vni nullam facit di
uiſitatem ¶ Ite ꝗ eadē n̄ dicūt in gon et corion ¶ Ite ꝗ vnitas
idē ē qd ſbā rei ꝗ eſt vna eo ꝙ vna qꝗꝫ res eſt vna ꝑ ſuā
ſbām non ꝑ aliud ꝗ entitas rei eſt ſbā rei · Sicut go mēta
hꝫ determinare de ente · ſic et de vno
¶ Ens et vnū hīt diuſa ꝑm et cas go n̄ ꝯutur · aus
ꝗ hīt diuſas lras · ¶ Dd ꝙ m̄lr n̄ ſt idem ſed ꝑrō
¶ Si h nomina ſiront idm · tūc erunt ſynonima · ¶ Dd ꝙ
¶ Si ſic eadē rōn ſor et hoc albū erunt ſynonima · ¶ Dd ꝙ
ſt id ſꝫ eandēꝫ nām · ſed
nō eſt ſimile · ꝗ ens et vnū · ¶ Con rōnibꝫ aut
ſor et hoc album ſt idm ſꝫ ſuppoſitum · ¶ 2 Si ꝯutuntr
nm denominatm ꝯutatr aum n̄ denominato ¶ Si ꝯutut
z nugao ddo vnū ens ¶ 3 vnū eſt ꝑum nūi et eſt
ſolū actus ens vō magis reſpiat ſbām ¶ 4 nm diuidentiu
ꝯutatur aum diuiſo · vnū vō diuidit ens ¶ 5 ꝯaꝗꝫ ꝯutatr
opponitur eidem · vnū vō oppor multo an ens n̄ oppor ¶ 6
nā ꝑ diffonis ꝯutr aum diffinito · ens eſt ꝑ vnꝫ ꝗ vnu
eſt ens indiuiſum in ſe et a quolꝫ alio diuiſum ¶ In oppm
eſt ar et ꝙtor qui dt ꝙ vnū incō addit ſup ens · imo eadē
ſbā rei eſt ens et vnū ꝗ ſi res z t vna ꝑ aliqd additū · ꝙrer
de illo addito · ut eſt vnū ꝑſe ut ꝑ additū · ſi ꝑm tūc erit
et ſtandū erat in ꝑmo · ſi ſꝫ ꝑcede in inſitū ¶ Dd go ad
ꝑmam rōm aom · vm eſt ſumptū a rē · Vnū vō ſolum
ſumitur a rōn · Et ita dīt ab ente n̄ rē ſꝫ ſolū rōn ¶ Ad ꝑm de
nominatm importat actus vl ꝑbm ¶ Dd ꝙ n̄ ſꝫ importat
actus ſalc · ſed modū actus ſe hndi ¶ Ad 2 dd ꝙ n̄ ē nu
gao ꝗ ibi licat idm ſe bis dū tn̄ non rōn · ¶ Ad 3 dd ꝙ
illud vnū eſt actus · Et illud vnū eſt ens qd ē dicus · vnū
vō put eſt res nūata eſt triſcendens ſicut et ens ¶ Ad 4
dd ꝙ ens n̄ ꝑe didr in vnū et multa · vnū ꝯtaꝫ eſt ens
et ꝯtas eſt vnū · vnū ꝑnū dicatur multi · ¶ Ad 5 vm eſt
ꝙ vnū ꝑmtc
indiſt oppo
multo · n̄ aut vnu
vnitate aggre
gationis et rei
¶ Ad 6 · dd ꝙ ibi
ens po in diffoni
vnꝫ n̄ ut genꝫ
ſed ut abiem
in ꝯrtolun

Vnu:
- Vnitate indiuiſibilitꝫ ut pūctꝫ
- Vnitate forme et zne
- Vnitate ꝯpoſonis ut domꝫ
- Vnitate aggregationis ut aceruſ lapidū
- Vnitate ꝯtinuitatis
- Vnitate ordinis ut indiuſ

Rōnes aut:
- ꝗ ſcl vtrūꝫ ꝯutr ad omnia ꝑdica
- ꝗ ſolū diuiſificant in diuiſ gnibꝫ
- ꝗ neutrū addit ſuā nām ſup illud cui adduntur

9 **Utrum ens et unum differant secundum rationem** Sic

quia littera est communiter dicit Ens et unum sunt unum secundum rem. non tamen per modum ut conceptum ut differunt seu rationem quia unum dicit negationem ut ca rentiam divisionis quia unum est ens indivisum. Et unum sumitur a modo intelligendi rem ut est in se indivisa. Et unum est passio entis quia quantum indicium ultimum entis. Contra hic quod illa diversitas rationis inter ens et unum non sumitur a re. eo quod res est eadem utriusque. sed sumitur a modo diverso intelligendi rem. Nam intellectus eadem rem potest concipere diversis modis. Unde alia est ratio formalis entis que sumitur a conceptu entis. alia a conceptu unius

Contra Ratio entis dicitur de uno et econverso ergo non differunt secundum rationem. Antecedens quia ens est quoddam indivisum. similiter unum Dicendum quod verum est sed non omni specie est quoddam indivisum tamen unum est indivisum Unde quamvis ratio unius affirmationem quia ens ut non est unum indivisum tamen ratio entis et unius ut sic sunt diverse dicitur de ente et uno. tamen ratione sua dicit privationem indivisionis ut

Contra Si sic magis quod unum in ratione sua dicit privationem indivisionis ut dicit littera. Falsum quia tamen deus non dicitur unus quia deo non attribuitur privatio Dicendum quod deus est unus et potest dici attributum privatio que est carentia forte in subiecto apta nata hoc est enim dicitur. Sed non privatio que est carentia forte in subiecto apta nata et deus unus prout unum convertitur cum ente. et non prout est principium numeri "unus"

Contra Si sic ut ratio est ens ut non ens Si primum tunc ens non differt ratione ab eo quia ens non differt ab uno per ens. Si secundum tunc incidit est Dicendum quod illa ratio est ens. et per illam rationem ens non differt ab uno. sed illa ratio est di visa a ratione entis. Et ergo ista ens et unum differunt secundum rationem. quia ad istum sensum. i. ratio entis differt a ratione unius.

Contra Si sic ut illa ratio dicit ens speciale vel commune Si primum non convenit omni enti. Si secundum per illam rationem ens non differet ab uno Dicendum quod est ens speciale quo ad conceptum concipientem. sed est ens commune quo ad applicationem quia potest applicari cuilibet enti

Transcendentia:

- Res prout habet esse ratum
- ens prout quantum principia specie et rei
- unum prout caret divisione
- idem prout a se ipso est indivisum
- diversum prout est divisum ab alio
- verum prout est adequatum intellectui
- bonum prout est appetibile
- quid prout habet essentiam et naturam

10 **Utrum idem est unum quod convertitur cum ente et quod est principium numeri** Dicendum secundum communem sententiam quod non. Et sic sit est dictum intellectum ea quia unum quod convertitur cum non est in defectu principio sed prout est principium numeri convertitur ad quantitatem Secunda dicta quia primum sed prout est principium numeri unum sumitur ab indivisione rei ad se ipsam. sed secundum [illegible] unum sumitur ab indivisione rei ad se ipsam. Deus ergo est unus primo eodem unum quia est natura in se continui. Deus ergo est unus primo eodem unum quia est natura indivisa in se ipsa. non secundo quia hic solum habet esse in rebus quantis Tertia dicta quia primum unum dicit naturam rei simpliciter. secundum quantitatem mensure ut mensurabilis

"ente"

Contra In omni est animus Dicendum quod loquitur Contra Nota unum secundum [illegible] ad primum sicut nisi ad superius

Contra Si non magis quod unum sumitur ab indivisione quantitatis sumitur Falsum quia tamen in intellectibus non est numerus Dicendum quod licet in intellectibus non est unum quod est principium numeri. sed non numerus predicamentalis. unde numerus predicamentalis est qui sumitur a divisione quantitatis. large sumpta est intellectus quantitas sive dilata sive medium. Et numerus predicamentalis qui est solum accidens solum est in rebus. [illegible] Substantia simpliciter predicamentalis est in omnibus. Et in divinis non est numerus predicamentalis Nota sicut numerus predicamentalis causatur ab indivisione quantitatis predicamentalis sic etiam

Sed continuum est indivisibile et tamen est ibi numerus plurium partium. Dicendum quod est indivisibile per actualem separationem ab invicem. est tamen divisibile secundum actualem assignationem partium quia se invicem situaliter continuant

Utrum in omni re esse et natura sint idem Sic causa dicunt. quia dicit per se idem est homo et ens homo. Ideo patet per commentatorem quod dicit hoc ipsum Nota quod illud est idem cuius esse rei quo posito solo ponitur esse rei. et econverso. sed posita aliqua re ponitur ipsum esse. Et item eadem generationis generantur et eadem corruptione corrumpuntur. Et Si non esset processus in infinitum. patet Capiatur lapis ut est per suam naturam ut per aliquod additum. Si primum habetur propositum Si secundum queritur de illo addito ut est aliquid ut nichil. Si primum habetur propositum. Si secundum erit nichil. Nota quod hic duos [illegible] primus utrum suppositum et natura sint idem. Et de isto plurimum. Secundus utrum idem sit res et rem esse ut homo et hominem esse. et de isto est ad propositum

Contra In commento super 3 de anima. aliud est magnitudo et magnitudinis esse et b. bonitas dicit aliud. In [illegible] dicit esse ab eo et idem est Dicendum quod aliud in auctore non dicit diversitatem realem

Contra Omnia diversa predicamenta non sunt idem. hic sunt hujusmodi. antecedens patet quia esse est omnium predicamentorum. natura intrinseca Dicendum quod eadem res potest esse omnium diversorum predicamentorum [illegible] ~~Nota in deo esse et natura sunt idem et et eorum~~

Contra Esse et natura in deo non sunt idem quia idem non est in se ipso a proprie Dicendum quod esse et natura in deo proprie sunt idem et sunt in deo ut hic et intransitive sed in hesive et transitive nichil est in se ipso

Contra Possumus scire esse dei et non naturam dei. ergo non sunt idem Dicendum Esse dupliciter sumitur uno modo secundum actum essendi. alio modo secundum compositionem qua anima advenit conjungens partem subiecti. primo modo eadem esse non possumus scire sicut naturam sed secundo. Nota quod hic dico esse et natura sunt idem in deo est propria. sed melius dicitur deus est idem quod sua natura Contra Diffinitio dicit naturam rei. et non dicit esse quia diffinitio est sine hoc. i. particulariter Dicendum quod est sine composicione Sed quod hic est negatio entis hoc. Dicendum cuius idem importantur res non tamen eorum Contra Ista est denominativa predicatio est esse ergo dicit Dicendum unum [illegible] Si sic Sequitur quod natura creata non est proprie quia nichil est proprie ad se ipsum quia nichil se producit de potentia ad esse Ista res imaginatur quod natura sit in potentia ad recipiendum esse. quod est falsum ergo non concludit. Sed natura est in potentia obiectiva quia tota natura rei est obiectum potentie creantis seu agentis. Et sic tota realitas rei est in potentia que dicit natura [illegible] Sed [illegible] creatura [illegible] ita

simplices sicut deus. ... in ipsis non est prima compo q est
ex esse et essentia quia natura ... alex dt q pa cpo sit ex
... et po q in rebus ... dicit ... sed solacion ...

12 **Utrum esse et essentia differant secundum rem** dr q sic ex ita
quia idem est ho et ens ho non secundum rem ... Com ... dt
Ro alri quia eadem res est essentia et 2 diversis ... Et iste rod
diversis assignantur. primo quidam dicunt q eadem realitas sita p
modum habitus est essentia sita p modum actus. ut lux sit p modum
habitus. lucere p modum actus Sic de esse et essentia. Alii dicunt q eadem
res dicitur essentia put est idem intus ... et dicitur esse. quam capit esse
p creationem. Alii dicunt q res dicitur esse sb ron finiti ... in
esse finito put ... . et dicitur essentia sb ron ... .
est ... intus. Alii dicunt q res dicitur essentia sb ron abta et
dicitur esse sb ron ... put esse ... temporis

Sunt idem ... et ... go non differunt. Sed ... loco esse et essentia
non differunt. sed ... ad ... ... i. ro a qua sumitur essentia est
diversa a ron a qua sumitur ab esse rei. Et ille rones non sunt ficte quia
sumuntur a diverso modo ...

Si sic et go illa essentia est ut non est. Si non est mch est si est
non differt ab esse. ... q essentia ... non differt ab esse rei. sed rones
sumpte a re

Si sic mage q 2 ... rem in tempore. et essentia non. ... quia ...
... rem esse. et non esse in tempore. ut dcm ... dicitur
... ... dei non est in tempore ... modum
... q essentia ... non sit in tempore
... cum 2 in tempore quia eterna ... non sit in tempore

13 **Utrum unum et multa opponantur** dr q sic quia ita Ro
... quia unum includit negationem ut privationem. quia unum dicitur ens indi
visum. Multa autem dt ... sed nec et ... opponitur go ...
... non ... de eodem verificari go opponitur ... privative ... sed
... multis go nec unum. ... pars non opponitur toti sed
unum est pars multorum ... ad hoc ... pro ... sed
... q ... non ... de eodem verificari
... hoc dico ... quia ... difformiter
et hoc ... uniformiter. hoc ... et multa sunt unum. ut multe ptes
... sunt unum totum

... multum et pauco go non ... unum ... i pryas
... ad ... e ... multa uno ...
... put ... omnibus ... dicitur et ...
... pluralitatis
... Aliqo put dt ... plualitatis
... Non tn unum et multa
ad aliam. sic et pauco ... sed ... privative Non
... opponitur ... solum ... in signis. sed ...
... go opponitur ... quod ... in hoc ... negat
in rebus Non ... et privo ... hoc ... negat
p negationem. negat ... privationem. sicut non videns et cecum ambo ne
gant videntem. Sed dicunt. quia nego ... de ente
... non de ente ut non videns. Privo solum ... de ente ut ...
... nego negat simpliciter sed privo ... pot ... q
non negat ... in subo

... non videns. sed ... est ...
vera ... falsa

... quia 2 et essentia quia ... eadem essentia q ... in ... sunt ...
... adesse in actu

Ex hoc sequitur q nulla privo ... e ... ... q unum
magis dt privationem quam negationem ... quia dt negationem in natura
entis. ... sequitur q ... non est nego ... sed dicitur nego
in ... quia negat ... sed videntem

diversum
dissimile ... ... inequale

... gratia reducitur ad unum. dd
quia ... dicitur ... sed
multa ... sunt unum ... etiam
quia unum ... est ... et ...

... sc ut privo. Aliud noblive et hoc ... sc ut habitus. sed
privo ... reducitur ad habitum

Utrum ipsius entis inquantum ens sint aliquas pas siones tocie dd q sic quia ita Ro quia quodlibet subm
dz hre aliquas passiones de ipso demonstrandas. Sed ... sbm est
... et passiones sunt tocie. quia alias non ... ... quilibet
Non quidam sunt passiones entis ... non ... ens inquantum ens
sed ens ... Sicut sunt passiones ... magnitudinis Et de talibus
... debet scia illius sbi. ... sunt q ... entis in se
... ut sunt idem diversum de talibus ... prima phie. i. meta
Non pao
... pao ... rem ... sed ... est ... rem entis ... ...
... rem non est distincta a suo sbo sed secundum rem ...
distinctum a ... sbu ... dr ... est ... rem entis. ... q
... e ... in re. de quo non dicitur hoc nomen ens ... ut ...
... omnis pao denominative pt de sbo. sed de ente ...
... denominate ... quia si sic iam illud importaret aliquod extrinsecum
... q non ... pt ... denominativ ...
... ens. ... sed suffit q secundum rem
... ... sbm secundum rem. sed suffit q secundum rem
... ... non ... passiones ... ... quia ...
... ... non in ... distinctum
est distinctum a suo ... ab ente vo mch e distinctum
... ad pom. suffit secundum rem. ... ens ... ... et ...
...
... idem diversum sunt in ... go non sunt passiones entis tocie et
... ... ad ens ... non ... ...
... ... in determinato sbo ... ... quo ad
sita seu supposita. dicuntur ... quo ad modum ...
Si sic sequitur q deus ... passionem ... quia ...
presupponit de ... Dicunt eadem ens ... non omne
... passiones ut dei ... sed ... mali. ... inquantum
ens ... ... de omni. nam ... ...
... de ... nam est una scia

17 **Utrum meta sophistica dyalectica conveniant circa idem genus** dd q sic quia ita Non iste tres scie ... in hoc quia
... circa idem genus quia circa ens inquantum ens ... differunt quia
meta est ... quia est de ... demonstrative ...
sciam de ens Sed dyalectica est de ens solum ... ... Et
... de ens ... et non sciam

sophistā vō deceptōm · C dīt mēta a sophistā vīte ꝓhēsi
·i· electōm seu desideriō vite ꝗꝛ mēta ordinat desideriū suū
ad sacdum vītatem · sophista vō ut videat̄ sare
C q mēta ꝯsat̄ ōīa ens go n̄ ēīa geng oꝫ ꝗꝛ ens n̄ est
geng ꝑ ꝑ̄m · C ad ꝙ mēta ꝯsat̄ ōīa geng sale n̄ p̄inde
C q dyca n̄ est ātꝗ ḡnis sat go n̄ ꝯsat̄ ōīa geng sale dus
ī pass · C ad aus vīm est de dyca vtente non docente · dyca
docens est que pcedit ex ꝓp̄is p̄ncipiis et regulis · et magē ē de
intentionibꝫ zis · instituens modū quo ꝑ eas pcedi possit in
singlis sciis · vtens est inq̄m vtit̄ modo adinuento ad ꝯclud
ēr in singlis sciis
C q sophistā n̄ est sāa go n̄ est ōīa geng sale · aus ꝗꝛ est appa
rens et n̄ exsens ī clencoꝝ · ut n̄ ordinat̄ in bonū finē · C ad
ꝙ sophia vtens dī sapia appaēns sed n̄ docens · et sophista
docens ordinat̄ in bonū finem zulem · qui est sare ꝓpt
ea sophia tecare · deceptio vō · aus est finis adulis cui etiā n̄ · et solue
solū finis aq est decipe sed ī deceptōnes caue
C q diuisaꝝ sāaꝝ dent est diuisa gnā · hec sꝫ hq · a x hq · C ad
ꝙ iste sāe hnt idm geng ꝯale · sed hnt diuisa gnā subiea
ꝗꝛ sꝫ diuisas rōnes ꝯsiderant · C ad mēta pn̄ ꝯsiderant de en
tibꝫ rōibꝫ · dyca et sophia zario ꝗꝛ p̄n̄ sꝫ de entibꝫ rōnī
bꝫ et ·i· de zis intēnibꝫ · que pnt applicari ad totū ens reale · Et
ideo ꝯrario asspiciunt ens in tēi reale · C Nō mēta pcedit de
ideo ꝯrario asspiciunt ens in tēi reale · C Nō mēta pcedit de
mūtatiue · dyca pcedit ex ꝓbꝫ · sophia ex apparentibꝫ · vel
pcede modo tentatiuo est pcede ꝑ quedā ꝯnīa · pcede
modo scientifico est pcede ꝑ p̄ma rei ꝯa et intrīseca
sola go mēta pcedit modo sacifico · dyca ān tentatio
ꝗꝛ pcedit ꝑ quasdam intenēs ꝓas et entia rōnis ad
inuenta circa totum ens

10 Utrum omnes habitus intellectuales sint eiusdem speciei

ad coīt ꝙ non · ~~et ad dum ꝙ non sꝫ eiusdem speciei me~~
C q oīa entia sꝫ eadꝰ speciē · habitꝗ intelclēs sꝫ entia · et ꝗꝛ
omnia entia sꝫ ead ut diuisa · sed idm sꝫ diuisū sꝫ spēs
C ad omnia entia sꝫ eiusdem spēi · aīatis ꝗꝛ idm et diuisū
sꝫ spēs aīalis
C q omēs habitꝗ intelclēs sꝫ de p̄ma spē ꝗlitis go sꝫ eiusdē spēi
C ad ꝙ n̄ est ꝯn
C q omēs habitus intelcēs pcedunt ab eodm agente · et sunt
in eadꝰ mā go sꝫ eiusdē speciē · ut sꝫ idm · ꝙ positis isdm
causis pō idm effectꝰ · C ad ꝙ ille cāe non sufficites · sed ꝯcurt
fanta et obā
C q omēs actꝗ intelci sꝫ eiusdem speciē · ergo et habitꝗ intelcēs
ꝗꝛ habitꝗ ꝯant̄ ex actibꝫ · sed ꝗlēs sꝫ actꝗ tlēs et habitꝗ
C Nō aūs ꝗꝛ sꝫ actꝗ videndi n̄ sꝫ eiusdē speciē a
ī alijs · Nō aūs ꝗꝛ sꝫ acta videndi n̄ sꝫ eiusdē speciē a
ſaciūt ꝙ ~~sicut~~ nec actꝗ intelci ꝗ · si n̄ magē ꝙ differūt

x

ex pte obōꝝ · Et ꝗꝛ diā specta dꝫ ꝯse zules et intrīseca 63
sed diā ex pte obōꝝ non est hq · C ad ꝙ illi actꝗ intelci
dupr̄ sumunt̄ vnō ab zūnis reꝝ tūsepto quocuꝗ ex
hita · alio ab extrīseco etc cā dīa ab obis ·
C q si sic sequitur ꝙ zt pcessꝗ in infinitum in actibꝫ intelci
ꝗꝛ ꝗꝛ intus pt se flecte sup actum pū et pt face actꝗ
infinitos · C ad ꝙ pt pcedi in actꝗ intelci in infinitū · sed
non pcedit̄ vꝫ ꝓ ꝓhibet ac pcessū in infinitū ꝫ actum
sed non ꝫ ꝑm

Utrum ad solam metaphysicam spectet considerare de primo 11
principio

dr̄ ꝙ sic ex līa Rō ꝗꝛ ꝯcurꝗ inest omībꝫ en
tibus et n̄ solū alicui ḡni sepatim ab alijs hoc ꝑtinet
ꝯsire ad mētam · p̄ma p̄na sꝫ hq ꝗꝛ omēs sāe
vtūt ipsis · Et sāa que est p̄ma et certissima dꝫ ꝯsire
p̄ma p̄na ꝫ est hq
C q quelꝫ sāa vtit̄ omībꝫ p̄ncipiis go qlꝫ ꝫ ea ꝯsire · aūs
ꝑ lrām · C ad ꝙ qlꝫ sāa vtit̄ omībꝫ p̄ncipiis ī ꝯstito in · et vtit̄
sed mēta formali
C q etiam ꝑtinet ad dycā sciē sophiā · C ad iste due sāe vt
sꝫ docentes vtūt de p̄no ꝯstituto · sed ut sꝫ vtentes vtūt
eo formali
C q etiā ad nālem ꝑtinet ꝯsire p̄ma p̄na ꝗꝛ ipsi ꝯsire de
omni sbā et omī ente ꝑ lrām · C ad ꝙ lrā narrat opīom
antiquoꝝ
C q gēa ī ꝯsire omnem errorem ꝯgnitam go et p̄m p̄num
sciē logica ī ꝯsire omnem ꝓpōem vēam go et p̄m p̄num
C ad p̄m p̄num ꝯsiē dupr̄ vnō put est demrāns etc ī d
ꝯsiderat mēta · alio que ad zes intenēs etc gēa et lōis
ꝯsiderat p̄m p̄num
C q mēta ī ꝓsuppone p̄ma p̄na go n̄ ī ea ꝯsire · C ad
mēta non ꝯsiderat p̄m p̄num demratiue · sed ꝯsiderat ipm
tradendo notitia terminorum eorum ex ꝗbꝫ ꝯstituit̄ · et hoc
ꝑtꝫ ad mētam ꝗꝛ dꝫ ī ꝑspr p̄na sermone maxime t̄minos
cognoscimus · C ad hoc ꝑtꝫ ad ḡēi · ad vīm est gnāꝰ et quo
ad quod nomen · sed ad mētam spāli et quod ad quid rei
C Nō p̄ma p̄na diuisa hnt noīa

18 **Utrum primum principium sit demonstrabile** Arguitur quod non ex littera Ratio quia demonstratio debet esse ex notioribus simpliciter. Sed primo nichil est notius quia oppositum sic autem terminis mentis Nota primum principium dupliciter consideratur ut demonstrandi cognoscendi ut de quibus esse ut non esse et de non ab eo sunt. quo modo de eo primo principio quod non potest per demonstrativum. sed bene elenctice Nota primum demonstrativum est procedere ex prioribus et notioribus simpliciter. sed primum elenctice est procedere ex datis a respondente. ut si quis negat dictum primum ut dicat aliquid vel nichil si nichil tunc cum eo non est disputandum. si aliquid. ergo quod concedat hoc principium quia in qualibet concessione conceditur hoc primum

Conclusio primum principium hic primus sic ergo est declaratur. arguitur quia hic terminos ex quibus componitur concepta non hic ad quod primum principium consideratum in ordine ad compositos concepta non hic primus sic. sed consideratum in ordine ad simplices hic. ut patet ratio.

Conclusio primum principium sic demonstratur. omnis propositio quae habet sic est. est vera ergo ratione. Arguitur quod de quolibet esse ut non esse est propositio quae habet sicut est. ergo ratione. Arguitur quod est demonstrabile. ut declaratur commentum

Conclusio primum principium quamvis sit declaratum. ergo primum principium magis. Nota primum principium et dicunt quod regula intellectus quod ambo non sunt etiam. ut verba gant et dicunt quod regula intellectus. arguitur. quia non. ut dicit ut plagas non sunt eiusdem speciei. Arguitur. quia non. ut dicit omne non sunt eiusdem speciei. ergo ipsum est omne

Conclusio primum principium sic probatur eius quod est primum ergo ipsum est. Sed an sit demonstrativum ad impossibile quod hoc est indirecte. et est petitio. Sed an sit declaratio ad impossibile. dicunt quod non. quia si sic. tunc declaratio deduceret ad aliquid quod est impossibile oppositum primum principium. quod est impossibile. quia opposito primum principium nichil est impossibile. tunc declaratio licet non deducat ad impossibile oppositum supponit. tunc quo ad negantem primum principium. accipit ex ignorantia antecedens et ut dicit Philosophus. declaratio primum principium quaedam sunt declarata. quaedam media per quae ubi docetur. quia quaedam sunt declarata quaedam media naturalia lumine sunt

Nota intellectus ut est natura. hic notitiam principiorum naturali est habere notitiam quomodo non quod sit discursu. Sed ut est ratio. naturalis est habere notitiam per discursum a magis notis ad minus nota

19 **Utrum circa primum principium contingat errare** Arguitur quod non ex littera quia prima principia habent se sicut forte. Arguitur quod non ex littera a sobrio. Ratio Philosophi quia sic sequitur sed non errat a sobrio. Ratio philosophi quia si sic iam retus cum quod si errat a sobrio. et ita possent aliquis posset simul habere opiniones contrarias. et dicit Philosophus quod in hic opinionis contraria sunt stare in eodem. quod est falsum. Et intellectus quo ad istum sensum circa de primo principio. mentitur Et intellectus quod ad istum sensum circa primum principium ut sic non contingit errare bene mentis eius hoc primum principium ut sic non contingit errare in mente et opposito eius esse mentiendo. declarata practicas Et Philosophus facit magnum passum quod verum tenendo. declarata prima principia. scire solvere rationes antiquorum negantem prima principia.

Conclusio Quod magis est difficile. circa illud contingit errare. prima principia sunt huius quia ergo in ea sunt fortes et difficiles rationes ut principia sunt huius. a. b. quia quod ea sunt difficiles non inveniri.

in littera Ad quod sunt difficiles non inveniri. in principio quod post solvit ut in fine quod

Conclusio ut primum principium est verum in principio quod ponit solum ut in fine quod primum non est. Ad quod ratio solum hic locum ponit se in fine. primum non est. Ad quod ratio solum hic locum in vocalibus et non mentalibus Et quod voles tunc est vera quod habet

mentalem veram et ideo si in principio habet mentales. est vera si in fine. in fine est vera. Ad quod dicitur quod voles est vera per esto tota quae quo formatur collectum

Utrum conditiones primi principii sint bene assignatae 20 Arguitur ex littera Nota tres conditiones assignantur primi principii prima quod debet esse firmissimum. ita quod circa ipsum impossibile est mentiri. Secunda quod non debet esse conditionale. id est non debet esse habitum ex suppositione. patet quia primum principium necessarium est habere quemlibet docentem in qualibet scientia. et ergo non potest conditionale. tertia quod non debet adquiri quia omnis demonstratio procedit ex prioribus et notioribus per demonstrationem. quia primo autem principio nichil est prius et notius

Conclusio primam conditionem. primum principium potest concipi ergo non est firmissimum. Ad primam conditionem. primum principium potest concipi ergo non est firmissimum quo ad evidentiam. sed non quo ad veritatem quod est firmissimum quo ad evidentiam. sed non quo ad veritatem

Conclusio ignis et caliditas. solum omne totum est maius sua parte. sunt firmiora primo principio ergo ratione. arguitur quia patet ad sensum. Nota alias firmiora primo principio ergo ratione. Et solum primum principium ad propositionem verum est dispositive non completive. Conclusio secundam conditionem

patet ad sensum. hic multas conditiones. ergo est conditionale. arguitur ex littera. Ad

Conclusio primum principium hic multas conditiones. ergo est conditionale. arguitur ex littera. Ad quod dicitur hic quia conditio inest. id est non debet haberi ex suppositione aliqua Id est debet haberi ex suppositione conditionis. Ad quod non habetur ex suppositione aliquid conditionis supponit terminos Ad quod non haberi aliquid formali ut quia sic et quia suppositione hoc principium non habeant aliquid formali ut quia sic est conditio.

Conclusio tertiam conditionem

Conclusio primum principium est acquisitum. ergo non inest nobis a natura. Et si sic. tunc innatum primum principium est acquisitum. ergo non inest nobis a natura. id est sine discursu. Sed non secundum per conditionem Ad quod inest nobis a nativitate. sic quod innato nascimur. id est inest nobis a natura. id est a nativitate. sic quod innato nascimur. id est inest nobis a natura id est habemus

21 **Utrum illa propositio. idem simul inesse et non inesse sit primum principium secundum idem est impossibile** Arguitur quod sic ex littera quia huic per secundum idem est impossibile. Nota maior et primo conveniunt conditiones primi principii iam recitatae. Nota maior et primo conveniunt conditiones primi principii. sed post locum prius alii dicunt quod oratio sic posita non est primum principium. ut quolibet eius est principium. ut de quolibet dicitur ut esse et de nullo sit. ut quolibet eius est principium. ut de quolibet dicitur quod per tanto dicit hoc esse primum principium quod ut non est. Et ad propositum dicitur. quod per tanto dicit hoc esse primum principium quod non potest per aliquod notius caret medio demonstrativo quia non potest probari per aliquod notius sicut nec verum primum principium. Ad quod sic quod est primum principium. Et idem valet verumque. sicut illud quod illi ponunt

Conclusio hic propositio est negativa ergo non est primum principium. Nota est modalis

Conclusio hic propositio est de tertio adiacente Nota est mixta. ergo non est primum principium.

Ad primum dicitur quod est mixta conditionis. Ad secundum propositio de inesse est prior sive simplicis inhaerentiae. et est primum principium cum evidentiae. ratione hoc simplicis inhaerentiae. et est primum principium. ideo quia non hic medium stat. quod ista modalis. est primum principium. ideo quia non hic medium stat. Ad tertium similiter Ad quod est mixta ordinatur bene potest esse demonstrativum.

Conclusio hic propositio est mixta ergo non est primum principium. Nota quia primum principium debet esse tale quale est aptum ad demonstrationem. demonstratio vero ex universalibus simpliciter. Nota propter quam ad propositionem verum est sic ingreditur in demonstrationem in propria forma

q t'm sit p'tinens isto p'n° g° hoc p'm n' est p'm. Solutu' e' an
q p'na mathema sunt cetera isto p'n° g° sit p'ora. Dicitur ad
a'us v'm est q' quadam ssuetudine. ut quo ad modu' demonstra'di
q istud p'm est opo aliq' sbm p' no' supp't g° est f'sm. q'
d'ns q' h' impl'e p' no' supp't. Dicitur impl'e n' dz dici f'sm q'ui
sed diuisum. ita q' capiat' ut est d'ra rei ut idem imp'lo
q' si capit' in s'bo q'to. tunc istud p'm z' q'dale. q' p'suppo
nit p'pon(em) q' q' supponet dem. Etiam si capiat' in s'bu q'to sup
ponet p' a'quo. q' p' p'pon impl'e. Dicitur istud p'm h' cas porest
q' dependet a reb' et in'n. Dicitur q' h' cas g'n'scat' stitui
sed n' notificatis. Sed an sit vnu' ut plura Dicitur q' vnu' q'
ad s'mam. plura quo ad formam t'bo(rum)

Utr' opiniones p'ponu' q'dictoiarum sint q'rie

d' q' ha' q' sic. ut supposito q' p'to opinet' q' sor est albus
et t'co q' sor n' est albus. opio istar' q'dar' p'pon' e' q'ria
q' impl'e est cas sunt esse in eodem. q' h'i tales opiniones
q'rias mentitur. Et hoc sic q' impl'e est idem opinari esse et
non esse
q opiones opinate sunt q'd'e g° opinionesst sunt q'de. Q' ab eod' adui
q' q'quid est ve'm ut sim est opo. sed ille opiones sunt h'q. g° sunt op
et n' alia ins' opinata. Dicitur q'ria — dicitur p'om dicitur q' q' opo est
assu' q'ns in in'n supadditu' p'pom opinate. ve' opo dicitur ua
ut s'a ad f'sm impu'. i. opo est a'a s'bm qd est ve'm ut sim
Et n' sunt opiones q'ue signant' caput dist' a p'ponib'
quar' sunt opiones. h' n' q' q' a'dio distinguant' ille. Nam in
situ a corporib' celestib' fuerint stitu' .... q'm. et h' illa n'
z n oppos q'rant' int' se. Sed q'ria opiones q'do(rum) sunt q'rie. Ro dicta
est q' opiones q'do(rum) n' p'nt esse simul in eod' s'bo. q'd e' ro
q'ror. sed p'pones q'd'e p'nt q'ntu' ad esse. lz n' q'ntu' ad assu'
q opiones q'dictoriaru' no' magis distant q'm q'dic' p'pos
sz q'dic' p'pos p'nt eod' m'z g° et opiones. Dicitur q' opi'
q'dictoriarum p'ponu' no' magis distant quo ad z v'm ut sim in
quo ad in'ssite sunt magis distant q'm p'pos q'de

22 ## Utr' omnes demonstratione sunt reducibiles ad p'mu' p'ncipium

d' q' ha' q' sic. Ro q' p'm p'n'ncipium est radix et fundamentum omnium aliar' dignitatu' q' est latus
est radix et fundamentum omni' aliar' dignitatu' q' est latus
sunt q' fundatur sup t'rmos' q'ssiores. cuius. non cuius No
simu' q' fundatur sup t'rmos q'ssiores. cuius. non ens Non
ind'ur' demonstrari in p'm p'm. et demonstra' factas
iterare in p'm p'm ca' evidentie et potioritatis
Et circum q' hoc q'tingit p' sym ad impl'e
q demonstrari in barbara et celarent n' sunt reducibiles i' p'm
p'm g° v'. Ans' q' sunt evidentissime q' materialiter
p' dici de o'i et p' dici de nullo. Dicitur

Non p'na h'nt se in duplici d'ra. queda' intrant deo(rum)
h' s'bam. i. forma' ut omne totu' e' maius sua p'te. Et t'lia
vocant' p'na p'pa. queda' s't q' n' intrant demo(nstrationem) h' s'bam
i. forma' sed h' v'tutem. Et talia vocant' p'na co'ia. Et p'm
p'num est radix omnium p'no(rum) g'n'alium. sicut ens in g'ne(re)

t 39 ## Utr' q'do sit maxima opp'o

23 d' q' sic q' ha' p'm in
et i p'ter. Et dicit p' co'dicta non posse esse simul v'a est p'm in
v'ssim q'd p' sit. q'd nemo q'cedit quo(rum) q'esso a'o. hoc e' v'ssim
v'ssim q'd p' sit. q'd nemo q'cedit q'd q'cedit a'q'd ut
hoc p'm est h'qi. Nam q' negat hoc p'm. ut q'cedit a'q'd ut
inch. Si inch cu' eo non est disputandu'. Si a'quid. aut ita
inch. si inch cu' eo non est disputandu'. Si a'quid. aut ita
q'cedit sic q' n' eq q'dm. Et si sic h'r' p'posituz. aut ita q'cedit
sic q' et eq q'dm. Et quo(rum) q'esso fructificabit scriptum
totalis q' h' sic in omnib' t'rmis et oib' p'pob'
q'da est maxima opp'a — simplicis q' p't formari p' eundem t'rm. ut ho' n' ho
p'meitis q' est p'ma oi'u' opp'anu'. v'n' ab q' n' q'nti q'na
r'pugn'tie q' est opp'o eq' h' se n' est dare mediu'
evidentie q' ipl'e est a'quid simul opinari duo q'da
q opp'o r'quirit duo e'ma. q'do n' h' duo e'ma g° n' e' opp'o
q' opp'e est r'lo. Et q' altim q'do(rum) inch est. Dicitur a v'm est
ut h' rem ut r'om. Ratio illa ro' fundat' sup f'lo q' inuit q'
q'do sit in v'bis. cum solu' sit in t'rmis .... p'pomb'
q q'da sunt in eod' g° n' oppon'. Ans' q' sunt in eod' in'n. Dicitur
q'da sunt in eod' g° n' oppon'. Ans' q' sunt in eod' in'n. Dicitur
q q'da sunt in eod' g° n' oppon'. Ans' q' simul v'a ut f'la
opponu't q'ntu' ad esse simul v'a ut f'la
q omne p'm in a'quo g'ne est min'. opp'o q'da est p'ma in
g'ne opponi g° est minima. a. lo'm. b. e' h'q. Dicitur ad a. in
minu' i. simplicissimu'. Et no' maiam. non dicit h' maioritatem
q'versionis sed evidentie
q contra opp'o est maior. g° q'da n' est maior. Ans' q' in
illa totu' toti opp'o. h' v'a toti parti. Dicitur q' opp'o q'da est
maior q'm q'ria. q' in ea n' est dare mediu' sic' est opp'o h'
q'ntitem et q'litem. sed in q'ria est dare mediu'. et solu' est
opp'o h' q'litem. Ad r'om dicitur q' p't q' e' maior quo ad plu
ralitatem suppositor'. sed non quo ad excellentiam. ut a'q's
h'a dicitur magis armatus. q' plurib' armis utit'. secundo melior
h'a et nobilioribus. Aliud ex'm ponit albus de carne inferis
et viri &c

28 **Utrum quidditas possunt simul esse vera** Arguitur quod non quia est
contradictionem. Ratio quia quicquid subiecto vel et predicatur per affirma
tionem hoc idem per negationem removetur ab eodem Sed impossibile est
eidem aliquid attribui et hoc idem ab eodem removeri. Et intra
quod de contrariis sibi invicem contradicentibus. Contra vide quod ista quidditas
possunt simul esse vera. in speciali diverso contradictione. quia cras illa potest esse
vera. Sortes est. et cras illa potest esse vera Sortes non est. Sed in speciali contradictione
vera. Conclusio Sciens et non sciens sunt duo quidditas. et tamen verificantur de eodem. Probatur quia
sciens et non sciens verificantur de eodem. ergo conclusio. Consequentia quia sciens et
utrumque verificantur de eodem. ergo sciens et non sciens. Antecedens quia utrumque
est non sciens. Probatur quia sciens non est utrumque ergo sciens non est utrumque
Arguitur quod sciens et non sciens in utroque non obstat. sed bene capiunt a
formis diversis quia sciens dicitur a sciencia. sed non sciens a utrumque
hicdobitze plicacio
Conclusio Sortes erit cras. Sortes non erit cras. sunt quidditas et sunt simul vera Arguitur quod
quidditas dicunt ad utrumque ad idem tempus presens et advenire
Conclusio Contradictiones apparentes aliquibus personis secundum totam speciem sunt vera. Contra dicens
quod non quia tota species iudicat secundum naturam ulterius quod non potest errare
hoc a non quia tota species iudicat cardium dulcem. homo vero non
... quia asinus secundum totam speciem cardium iudicat dulcem. homo vero non
iudicat dulcem Contra negat ... et dicitur quod asinus non iudicat dulcem
esse dulcem simpliciter. ex quo ille iudicium non convenit speciei sed individuo. sed bene
iudicat hunc cardium dulcem et illa diversitas iudicorum venit
ex diversa complexione hominis et asini. Iudicio autem hominis magis est standum
dum. quia melioris hic complexionis
Conclusio Sortes habens animam est homo. Sortes habens animam non est homo sunt quidditas et
hec sunt simul vera Arguitur quod tamen distinguitur secundum hanc in neutro distinctione
Conclusio Omnes homines ambulant. aliqui homines non ambulant. sunt quidditas ab alia posita quod sit solum tres homines ambulant
abbreviatis nunc primi et infans non ambulabat

27 **Utrum negans vocem habere ponit vocem habere** Arguitur
quod ex hac Ratio quia negans vocem habere concedit se negare
Nam ex hoc quod aliquis negat vocem habere. ponit se determinate
vocem habere.. aut non ~~oro propriam~~ vox per quam negat vocem
habere. habet aut non. Si primum habetur propositum Si secundum. nichil negat
Conclusio Negatio nichil ponit ergo Arguitur per hoc Negatio est malignitatis et Contra
quod negatio ponit habere vocem opposito modo voci affirmanti
Conclusio Negatio nichil habet ergo nichil ponit. Antecedens quia nec significatum non acervus
Non negatio quedam signum negativum. quedam propositio negativa. prima
significat secundum aliquid habet significatum aliud acervus. quod modo acceptis.
Conclusio Scribens illam ~~vocem~~ nam vox habet. negat vocem habere. et tamen
non ponit vocem habere

26 66
Utrum possibile sit aliquod nomen infinita habere
Arguitur quod non. ex litera Ratio quia nomina sunt signa conceptuum. sed
quia infinita non possunt concipi nec intelligi ergo nullum habere infinitum
et indeterminatum ~~intellectum~~ est habere nichil Et ergo omne nomen habet
finitum et determinatum
Conclusio hoc nomen infinitum habet infinitum. ergo Antecedens quia hoc nomen
finitum habet finitum ergo Conclusio quia oppositorum nominum opposita sunt significata
Non dicitur significatum nominis. immediatum ut conceptum vel. i. propriis
sunt ergo etc. quia sunt etc. mediatum vel etc. primo modo cado significatum
ergo est falsa. sed secundo modo significatum est verum Contra dicunt. quod infinita
possibile est aliquod nomen habere. et tamen nullum nomen possibile est habere infinita
Sicut in ista infinite sunt partes in continuo. et tamen nec partes in continuo sunt infinite
Conclusio per hanc orationem infinite sunt partes in continuo habent infinita
Conclusio Intellectus intelligit infinita ergo etiam nomen habet infinita. Antecedens probatur
intellectus intelligit propositionem ubi intelligit infinita
et anima intellectus in propositione ubi intelligit infinita. et hec sunt infiniti
Conclusio Homo habet omnes homines qui sunt fuerunt et erunt. et hec sunt infiniti
ergo hec habet infinita Contra iste termini possunt cado significatum secundo
Conclusio hoc nomen conceptus habet infinitos conceptus ergo habet infinita Contra
verum est sed non convenit

29 **Utrum non ens possit intelligi** Non ista propositio est multiplex
quia hic non ens duplex est. uno modo negante. i. nullum ens potest intelligi
et sic est falsa et impossibilis. secundo modo infinitante i. aliquid potest intelligi
quod est non ens sed sicut dupliciter uno modo ... et sic est vera quia
illud contrarium non ens. potest intelligi. alio modo. et dupliciter uno
~~modo~~ potest hic non ens supponit solum pro preteritis ut sit sensus
aliquid potest intelligi quod est actu non ens. et hoc est verum sicut
antichristus. alio modo potest supponere pro preteritis etc. ut sit sensus aliquid
potest intelligi. quod nec est. nec erit. nec fuit. nec potest esse. nec
potest imaginari esse ens et sic est falsa quia non est possibile
aliquem. intelligere et nichil intelligere quia si sic maxime intelligendo
...ut privationem ut ... ut infiniti ut non ens ... nec
sed nullo illorum modorum est possibile quod aliquis intelligat. et intelligat
non ens. quia primo dato non homo. secundo non homo. intellectus intelligit ...
... homo quia nec non tollit significatum ... sed medium
supponendi. ut addit novum modum ... Sic etiam intelligendo

ellem tm̄ scatas que e tīmg pueatis . int̄ ens q̄ careutia
visus in sb̄o apto nato . et hoc est ens . s . intyo vacuum in
tyo locum go ens . No mpe pt gerch illa non ens pt
intgi . i . q̄ intus pt intg̃e aquid quod stat p aque tim
p no suppritem . cu hoc stat q̄ illud qd st p aque tim sit
res vt do ho himil's . hoc totum di non ens . q̄ p nllo
supponit t'mi . erz bn pt aquid . Et sm hoc saluantur
vond aque motum tenndentes

Si di q̄ sit . Cq̄ ar in lra qui non vnu intgit nichil
intgit . sed qui ntgit non ens intgit non vnu go qui
non ~~vnu~~ intgit . nich intgit . Cd q̄ non vnu admitq
intgit . nich intgit

Cq̄ sc n ens pt intgi go nm ens pt intgi Cd ans
captu negant est fim . C etia captu infinitam̄ ans
est fim q̄ est vna ppo a'ua et sb̄m p n̄ suppt Cat
p nole

Cq̄ omne intle pt moue intm . No ens n pt moue intm
Cd a vm est si est intle ~~incohatiue~~ intuitiue et nuaate p spē
pab . C quo n ens pt intg̃i cum n heat . ss Cd q̄ int
p ss . que st siliido rez pritm phitar futar . Et hoc p
gitiam vz vn hns silitem homis in mente . illa silido
repntat homines futuros pntes ptitos

Cq̄ Non ens non pt sari . go nec intgi . ans) pz Cd q̄
p non ens intgit fim quod fim n pt sari ut sale ppmgm
Cq̄ quod non hz santa non pt . intgi . No ens n hz . a z
q̄ quemh intetem n . C Nc a ad porm . non q̄ pp
. eiusdem rei que int . aly dicat q̄ vm est do q̄ qd
int intuitiue ut p ss pas . hn n intgit qd e intg̃e illu
pue

Si di q̄ non Cq̄ . atm pt intgi go n ens . fn q̄ atm
est non ens a hq . Cd q̄ ar capit ens pe atm vo est ens atm
Cq̄ pplus int . et pplus est non q̄ nec est sba nec atm Cd
pplus est non ens nomia . sed pplus est ens pter . ar pplus
est ens non simp sed aggregatiue

Cq̄ puatio int et puo est non ens . a 1 phz Cd ad b q̄
puo est non ens h sc . i . in actu sicch dc hoc om repita
Cq̄ ange int et sens est n ens Cd b ange e non ens ado
ens p pntibus solum . est tn ens qd erit . Et int p silitem
spez aliaz rez

Cq̄ pt fiēri pt intgi . non ens pt fiēri . a b q̄ chiram gsse
pt fiēri . et chiram gsse est non ens . Nc b ad porm fiam
pt fiēri . vm est pns vt qd pt gsse . est tn ens qd pt imagina
ptem gsse

Cq̄ No ens pt sari go intgi . ans de vacuo et infinito Cd ista
ro pt q̄ intus pt intre rem ptam p tim q̄ nna suppntes
Ctra ptam dit q̄ de non ente n est sna positiua sed relca . Cn
impgle pt intgi . h aquis dd q̄ sic . q̄ dt p z ethe q̄ vo
luntas est impglui . et si voluntas go intq q̄ n iniens est
vigoris intq qy voluntas . Ctra dein pt intle impgle . dd q̄

non q̄ impgle int solum p gceptum gplexu et gposi
tum . ut chira . sed ita n intgit deus . Et intge impglia dt
impfitem intus que non est attbuenda deo

Vtz pgle sit intm plura intre . 28

aliq dicunt
q̄ non q̄ lra hich n gtingit intre non intentem vnu Et
q̄ ther est vnu intre plura aut sare . Et vo q̄ intus est
indilis . ett ad qcuqz se diuidit . tota se diuidit Et cu sit indil
et simpx n̄o pt se gūtē ad plura Et ido non gtingit simt
plura int re . Et st dt quicqd intq intgit . hoc intgit p
ss . sed non est pgle q̄ idm intus pficiatur diuisis specbus
intlibq ad intndu diusa in actu Et Algazel in mēta
sua dt sicut impgle est q̄ idem corpq figuret diuss fi
guris . sic impgle est . intm simt plura intre . Et hoc a
pz ad expiam . qn intq attente vtit se ad vnu . obliuiscit
totaliter de alio

Cq̄ deus intgit plura . et deus est intus . Cd go int de intu
huano . Cq̄ Etiam intus huanq intgit plua . pz p gtem
3 de aia . intus intgit infinita in ppon vlt Cd ad gtem
sed . q̄ vm est p medium vniq et sb vno gcepte gfuso . sed non
distincte et p modu pluim vt 3 de ~~a~~ aia . intq intgit
plures ptes in gtio . non vt st plures ptes . sed p modu vniq
put reducuiu ad vnam foram totius

Cq̄ intus intgit plura . et non h pus et pqq go simt . ans
pz ptz q̄ intus abstht a tpe . pa aut et pqq dt tpus
Cq̄ q̄ intus intgit plua h pus et pqq . et id non sicat fm
tpus q̄ intus est sup tpus . sed qa plualitas spez intllu
cat vicissitudine quanda spez intllm opatorm . h qua vna
opo est pror alia . Et ista vicissido totr nominat tpus Cd
dc melius sisos

Cq̄ spes intles st fore non apposito go pnt simt esse in ead
pte int nch . repugnat . vn sili color et odor st in ead
pomo zcur . Sicut Non solu ab fore non pnt esse simt in
ead sb̄o . sed nec eqd gnis fore licet n sint oppite vtz de
coloribq et figuris . Sic de spebq intlibq .

Cq̄ Si sit sic q̄ illa non zut simt na . i . nali netria . quod
st simt na q̄
est q̄ albium . Thos rpt al . Et dt quod st simt na q̄
ad actum et accasum . et n quo ad nalem intenciq Cd . intq intgit simt plua illa
non pt simt intre disspata Cd . intq intgit simt plua illa
p medu vniq sb vno rspectu

Cq̄ Egnum a casu eque pmo plua st . go rputat plua ass
pmo intm go zz Cd ztu est esse . sed gtu est q̄ pte intus
pus intq gcepit vnu ptam qm aliud

Cq̄ pgle est intq simt plua sere go intre . ans p thk con
tingit plua sere . vnu aut intre . Cnc qua q̄ sare dicat
potentiam . intre vo actum Cd cant ab eodem ra . dd sed
dni . Vtz intq sit infinite capacitatis i vtr pt intre
obm infinite pfeccionis aliod i vtr pt intre obm
h actq intdi infinitos ut infinite pfeccionis

29 **Vtr̄ accidentis sit accidens** dr̄ q non q̄ hrā Rō q̄ de
ron sbi est quod esse fixum et ꝑmanens. sed hec non
gruit accidenti. Nō accidens esse accns. int̄ multi
Causatiue et sic motus cā caloris
ordinatiue et sic virtutes ordinant̄ in scala [?] } vīm
Integratiue et sic plures gdus integrant calorem }
Subiectiue. q vnu accns sit sbm altius etc est fm
Nō q duo accia accidunt vni sb̄o. tn̄ vnu accidit alt̄
non p nam ꝑam sed ꝑ nam sbi
Cq ho est accns. et est sbm accñ go rē aut ꝑ ī pte heies
esse accidit sb̄o. Cdup̄ ē accns simpl̄e p illo q est q̄ res
inheret altius etc sicut in pntēs. Alio pe ꝑ sora accidit
inherente. etc loq̄ pns hrā
Cq Superficies est sbm albedinis go accns gnta est sb̄ts
tam album esse dr̄s. q̄ pnts Cad q sfes est sbm albed
zariu et innectum. et n ꝑmariu et medi Cd go sb̄ts
suscapit nam altius quam Et q̄ n albis go sbē Cad sfes
est media non quo ad ron sbi. sed ide q̄ color inest
non pt sui in sbm sed medie sb̄ac. Cq delectao est
in ope z eth^z. Cdm vin denoiate n sbue. sicut
dulce in dulce Cq album est accns. et est sbm ac
dulce in dulce Cq album est accns. et est sbm accñ
dulce in dulce. Cdicat h hom malo Cq In saco
dentiu multarum Conaedat h hom malo Cq In saco
altarus magdo et latitudo est sbm colors. Cd vin est
zariu Cd sbs dt q ibi st accia sn sbo Con fudamti
et ꝑmario sed non zario

30 **Vtr̄ In gbuslibꝫ est dare magis tale et mi nus tale. est dare simpl̄r tale** dr̄ q sic q̄
hrā Rō q̄ est dare magis vīm et min vīm go est dare
simpl̄r vīm quod est ꝑm pnm q̄ acts ꝑcedet in inf
initum Cho q̄ magis et minus dicit gradum ꝑpa
tam forme. sed ꝑtio dr̄ rn illius quod est simpl̄r
Nō aliquid esse simpl̄r tale quator modis int
1 vl̄r tale vt ho est rels simpl̄e
2 Marimetale vt nix est simpl̄e alba
3 In addito tale vt sync simpl̄ē sbm
4 Nich ꝑꝑrtos de quo vt ignis dr̄ calidus q̄ nich h de su
et iste moci gruit cum zo aliquo. sed dicit in hoc q̄ aliquid
pt esse tale sn ꝑtion gm quod n est maxe tale vt lumen
quod non h gnum. et tn non est maxe tale
Cq Est dare magis malu et min. et tn n est dare simpl̄r ma
lum Int de positiuus. Cr distingue de malo Nā malu
lum Int de positiuus. Cr distingue de malo Nā malu
entis nō dr̄ magis et minus malu q̄ gntu ēp ht
de entitate tn de bonitate Sꝫ malu moris dr̄ h magis
et minus. et simpl̄r q̄ malu moris q omittit ocs
circustancias bom. dr̄ malu simpl̄. Cho q zt dare ꝑm
simpl̄ ꝑftm. It hoiez simpl̄ ꝑfm. It zplexionē simpl̄ tpatam
It magstudinē simpl̄ puam Con oia vā sb̄ simp
mixtom sit tn go sb̄ simpl̄ vā qd est q̄ ꝑnt tre
Cad ꝑm. vīm. in suo gne. Cad z. vīm. qrto Cad z. vīm tao
no pustualez Cad q. int ī hys ubi n ꝑcedit in infinitu
Cad q. vīm god. Cbibē simpl̄ est bonu zoo

8
Vtr̄ actio sit ꝑor negone dr̄ cont̄ q hrā q sic 31 68
Rō q̄ aio h se sicut hitus. nego ut ꝑuo. sed hitus est ꝑor
ꝑuon Nō differunt ao et nego tr̄ gsiderant vno m se et
absolute etc ao aliquo est ꝑor negon. ꝑ ron dicam etc
q̄ nego h modu dicams. et ita ꝑtus. aio vō h modu
gpons et ita totius. sed q ꝑars est ꝑor suo toto. et etc
nego pt dici ꝑor Sco ꝑ gpom ad appem etc nego est
ꝑa aon q̄ in quali re ꝑus est non esse gm esse etc
ꝑa ꝑn° simdat sup non esse vt dt albus Cteo in ordi
cu suu genq. etc st cocqua sb hoc gne quod ē eppo
C st spēs cocque sb hoc gne eppo go. Cq dio ē ꝑor
gpon go aus q̄ volens gpone dz ꝑus distincte ea
apphnde. Cq aq̄ nego est ꝑo incta go n est ꝑor
Cq Non esse ꝑcedit esse go. Cq pō est ꝑor actu z
de aia go Cq Ista est ꝑor chira n est gm ea
chira est. C Seq̄ q intus ~~[?]~~ gporict ~~[?]~~ dim
dct. sꝫ q̄ intq n pt sit incta apphende. gpo aut et
dimisio est ita incta. Cd q pt sb ron vnius
gpom et diom quiqz tpus. sed intq abstint a tpe
go n gpomt nec didit. Cad z pte aūts. vīm est h se
It int q intgit ꝑ assitatez ad rees. sed in vbq n est
gpo et dio Cd ima est licet nō cedo
C Seq̄ q hitq zt ꝑor ꝑon. sꝫ q̄ igrantia est ꝑor sria
et in catulo cecitas visu. Cd q ꝑuo in eto gne est ꝑor
Cdimisio ꝑ distincta rei apphnsio. C assensu
gpo negatiua
actus simpl̄r et absolute Nā dei est actq h inch ē ꝑq
pō est ꝑor in ordine ad ctu ens Nā oe ens qd gat ꝑg ē pō
C ꝑma gpō est inc et fore. Sa sbi et accntis gm actu

Vtr̄ destruentes sciam ꝑ motu bñ destruunt eam 32 1. suppto q res sint in gtio motu vtr̄ de
ea possit hri aliqua scia. Rn̄ ad ꝑnle gsitum h ꝑm
q non Cctiam posito q res sbles sint in gtio motu adhuc
de eis zt scia. q̄ desiderium nale non est frust 1. ethy
hō aut nale desidat scie 1 hy. sed frust zt si non gtigel
eum scire. It quod ho desidat. ꝑgle est ei advenire. sed
hō desidat scie Cho qui dubitat an gtingat aliquid scire
non dubitat se dubitare sed ctm est se dubitare. no est
aut aliquis ctus nisi de eo quod scit go cum qui dubitat
se scire. nēte est gcede se aliquid scire Et qui negt sciam
gcedit sciam q̄ ctm est q non est scia. et n est aliqs ctus
nisi de eo q scit Nō Res sbles dupl̄r gsit̄ vno fm eius

esse finite. Et sic de eis non habetur scientia predicta. Aliquo
sub uno vel abstrahendo a quolibet individuo est de eis habetur
scientia. Contra. Quecumque sunt ex priori et notiora sunt vel
quo illud prius et notius sunt ut non. Sed primum iterum in
finitum. Sed ... non attingit sine per illud. Ad primum dicitur quod ...
de eo quod sunt predicte vero in principiis est status quod sunt ...
Consideratur quod ... sunt in quo motu ... de ipsis principiis
accipi ... fixe et intransmutabiles ab intellectu. Nam
... omne eius corruptibile ... omnis res est
mutabilis actu et ... etc.

33 Utrum inter contradictoria sit dare medium

Et quod sic. Arguitur quod non. ... quia est ... sic non est dare medium
in proportione. Nota medium inter
extrema. Unum inter contradictoria non est dare
medium participationis
quo ad esse unum et finem.
Contra inter que distantia est dare
medium quia sunt ...
Contra inter unum et non unum est
dare medium quia ... quia lapis nec est unum nec est non
unum. Ad ... unum ... est ... lapis est non unum ...
Contra inter privativa ... est dare medium quod inter ...
esse ... in generis ex propriis. Ad ... quia lapis nec
est ... nec videns. Ad ... quod inter privative opposita ... aptum
natum non dat medium.

distantie	spacii
participationis	lapidum
abnegationis	virtutis
inspirationis	bitumen
prosecutionis	divisionis
inunctionis	
influentie	cor
relationis	in logica

Contra inter esse et non esse est dare medium. Sed esse et non esse
sunt que ... quia materia prima est medium inter esse et non esse
... Ad ... quod materia prima est medium inter esse materiale
formale et non esse simpliciter quia in prima sic nec est in
formali ... nec simpliciter non est. Nota quod ... non
sunt ... de eodem ... sunt ... aliquo ...
Contra inter ... est dare medium ... Contra inter ... est dare
medium quia inter ... et ... quia est dare corpus neutrum
ex propriis

Principium dicitur aliquid quod in libro quinto
... nomina que pertinent ad istam scientiam
Circa primum hoc quinto queritur primo. Utrum ad metaphysicum 1
spectat distinguere multiplicitatem nominum. Ad quod sic ex passione
... Hoc unum ... primum in hac scientia ... in una
parte libri distinguere ... nominum de quibus tractatur
in hac scientia. ... quia ... inquirere veritatem
et quia multitudo nominum impedit inquisitionem veritatis. Ad ... nominum
est distinguere multitudinem nominum ut veritas adquiratur.
Quod omne nomen ... unum ... unum sit multa. ...
... Ad ... unam ... et unum
...
Eiusdem rei non sit plus ... non ...
nominis ... quia ... est ... Ad ... sicut ...
seu ... unde ... quod ... etc.
...
Quod nomen presupponitur in omni scientia ... est
quid nominis. Ad ... non ... investigari ...
... in aliquo ... investigari declarari
... et ... sermocinalis ... quia solum
... logica ... quia ... scientia
de ... Ad ... non ...
Quod distinguit ... a ... et non a ... Ad
... illa ... sic ... attributum ad ...
unum ... a ...

Utrum acceptio principii sit bene assignata 2

Nota quod ... acceptiones principii. Primo unum ... primo
incipit motum ut longitudinis ut ... et ...
illius motus dicitur finis. Secundo dicitur unum ... aliquid sit ut
inchoatur. Ut doctrine principium non a primo rei principio ...
inchoandum est. Sed unum facillime ... Tertio unum
... ut navis ... et domus ...
...
non ... et unum primum motus ...
ut puer ex patre et matre. Et bellum ex ... Quinto in
... voluntatem movent que movent ... et mutant ...
tant. Ut ... principia et ... et ...
... et ... architectonice ...
... Amplius in cognoscitur ... et primum ... ut
demonstrationum suppositiones. Et ita ... potius ...
... omnes autem iste acceptiones principii reducuntur
ad unam ... esse primum. Et ... utilitas istius acceptionis principii.

Cor vite sedes ...

Q tm quatuor sunt acceptiones cause ergo et principium. Quia quest idem. ~~ans minor~~ Ne ans vere quatuor sunt sufficienter esse sed quatuor acceptiones

Q Ex prima acceptione sequitur quod deus et principium primo in. Ad quod principium primo acceptum dicitur illud unde motus incipit subiective et non effective

Q Non est dare principium in longinque ergo non est dare principium longinquius quia longitudo est infinita ergo Ad ans verum est quo ad ans quia longitudo est infinita non autem quo ad inceptionem divisionem

3 **Utrum tantum quatuor sint cause** Re quod omnis causa ut est extrinseca ut intrinseca

Q Infinite sunt cause. sunt specie distincte Q Infinite sunt fere specie distincte ergo cause. quia ab inferiori ad superius

Q Privatio sunt cause quatuor. et nec mali nec effectus re Ad quod mali et effectus dicta Q ut ergo eque res ut unum Ad quod non eque. immo aliqua res ut dicitur non habet causam. Ne et eque res effectuales sunt quatuor cause

7

Utrum finis sit causa Ad quod litera quod sic et 2 phisicorum Et ratio quia ad ipsius esse sequitur aliquid. Notandum finis duplex scilicet gratia cuius seu principalis. Et finis quo. Ad primum finem requiruntur aliquae conditiones. prima quod precessit operationem que sit propter eum. Secunda quod gratia cuius fiat tota operatio Tertia quod eius intentio ~~digat~~ dirigat operantis in operando Et de tali fine dicitur quod sit quid optimum ultimum bonum aliorum. et gratia cuius fiunt omnia. Et ita deus est finis Et quodlibet agens potest 2 finis gratia cuius quia omne agens agit propter se ut tamquam propter se. Finis quo seu secundarius qui producitur per operationem ut sanitas producta dicitur finis medici Et sic effectus productus ultimo ab agente. dicitur finis quo. Unde finis gratia cuius. est principalis causa. sed finis quo. imperfecte. Et videtur finis quo ad intrinsecam formam per propter quod. Ratio autem similitudinis quam habet cum fine gratia cuius

Q finis non est ergo non est causa. ans. Sanitas propter quam operatur medicus est finis. et illa non est. Ad ans licet non sit in esse reali. est tamen in esse intentionali. maior negat formam. quia arguitur a non amplo ad amplum. Unde aliquid est causa quod non est

Q ad finem non sequitur effectus ergo non est causa. ans quia est quid ultimum ad quod sequitur via perfectionis licet non generationis

Q finis non est primum ergo nec causa. ans quia est quid ultimum. Ad finis non est primum eiusdem quia est principium ~~intra~~ secundum ultimum in generatione quod est ultimum et primum

Q omnis causa est prior effectu. finis non est huiusmodi. Ad a verum. aut secundum esse aut secundum intentionem. et hoc maxime de fine quo

Q finis nec est causa quando agens agit. nec quando egit. Non primum quia tunc finis non est. Non secundum quia iam cessat actio. Ad primum et quamvis non sit re. est tamen in intentione agentis

Q finis est effectus ergo non est causa. ans quia sanitas est effectus medici. Ne quia unde sanitas est effectus agentis sicut medici et est causa finalis. patientis. ut operationum precedentium sanitatem

Q finis est optimum causarum Ad quia finis habet bonitatem in se. et illam largitur illis que sunt ad finem quia ea que sunt ad finem habent bonitatem in ordine ad finem

Utrum cuiuslibet effectus possint esse plures cause Ad quod litera quod sic Et hoc patet exemplo. Statua enim habet causam materialem es. dispositionem eius causam formalem. statuefactor causam efficientem. suppeditationem causam finalem. Ratio secundum alios quia de ratione effectus illius est quod sit producta de potentia materie per virtutem agentis. quod agit propter aliquem finem. Materia ibi potentia habet rationem materie. actum forme. Et ibi requiritur agens quia nichil se deducit de potentia ad actum quia nichil generat seipsum Et quia omne agens agit propter aliquem finem. et ergo ibi requiritur finis 7

Q Si sic sequitur quod idem effectus posset plures produci. Probatur quia ex quo habet plures causas. sed quilibet illarum potest causare Ne quia. Ad probationem dico quod non quilibet potest ~~causa~~ seorsum potest causare effectus

q si sit ut pse ut paciens Non sim p iam . dicitur aut n paciens . Ad q utroqz . et iam mit q n solu sit plus cac sunt plus cause sed n pse . No q in cod gne et in duis cod effectus sunt plus cause in cod sed n cuz imediate

q ca mils non qz ad effectu . go duis qz mch agit go mch cat . et si mch cat no qz . Cuiar qt q si oime cac e agens sed solum in gne sue effectus . q ca facilis uis e ca cui ...

[illegible]

6 Utr cause sint sibi invicem cause Ad qz . q . qz ma est ca fore et qo . Simili effus est ca fine et qo . Et ng mit in diuis gnibz cause

q si sit se q idm zt ca simplius . qz qz qcqd e ca cac est cati . Ne qnia ad pom vni est ny cod gne causa ... et q idm pl esse ca simplius ...

q si sit se q idm zt pus et psqq qz qz idm et effectu et ca Ad q idm est pus et psq i n cod sed n si eude modum spalem . Sicut ma est por et pqior i n fore sed non sm eudem modu perfcis . qz ma est por via gnis et est pqior via pfcionis Et sic gnit gen q n est mirus oppta lnc de cod i n cod sed non cardo

q si sit se q demro a uis st pqqs Ad q sic in duis gnibz demrois ...

q ca malis est ca oppositi go n fore . qz qz n est ca duisoz . Ad p q est ca fore p pus . sed qposita p pqq . Ad p q dt ma et fora sit ca pse qposita Ad q hoc dz mtqi . pse i sm suam fbam et hoc est vni . q bn ma est ca pse et pmo fore

8

Utr idem sit causa contrariorum Et hic clarat q sic Declat p qcar de nauta . qui p sui pn ham est ca salutis naus . p absentiam periclitationis . Et sic idm est ca oppositoz . Et videtur q hoc dm de ente nat

q idm mqui idm sit aptu natum est fare idm . q de qda sit vng rei tin vng est visibili . q polest sit vng rei vng est actus Pma autas sit mt idm agens nale . cod so huis in cad ma codo disposita . non est apta fare n idm . Ca zam autem . vng rei tin vng est visus pus et imediatus et de pse . Ad tram vng rei vng est actu zmis

q si sit se q ca dcrz sit diffinir . Ad q z sequi gna Ad q posset sic diffinri paciens

q absentia naute est pus go n est ca . No pertin et absentia naute . reduc ad idm geng cac qz una et cad ... p sui pntiam et absentiam duisa aspicit Et no absentia naute dr ca puate . non q agat aliquid ut sit sed qz si opposito n sc hz . efficit oppm effctu Et absen naute dr ca submssionis . no q eam efficiat . sed qz si zt psn zt ca salutis . Ut deus qui est mage idm et vnus sit ca qnioz . Ad q sic qz est agens voluntariu

Utr modi seu dicones caz sint bn de clarate

No qz iam huius quatuor diones caz

1 Ca alia p pus i remota a q sit p nom cac ar mediata
Ca alia p pqq i ppinq a q sit p nom spale ar imediata

2 Ca alia pse q i sui fone forli includit effctu . ut statuefex
Ca alia paciens de q im non est aspicit tlem effctu ut polcletz

3 Ca alia in actu que est simul cum suo effctu . sic sol ca luce
Ca alia in po que non est sit cu suo effctu . sic septor et septua

4 Ca alia simpx ut ca pse tm aut ca paciens tm
Ca alia qplexa ut ca pse et ca paciens . sicut polcleta statuefex

q omis ca est por suo effctu go omis ca est p pus . Ad cac una effctus mese sint se si ra et pqq . sed in ordine ad effctu . ambe sit p pus Ut et dubiu utz ppinqm et remotu in causis pnt fundari sup cad ralitate . ut sup duisis . Et dia q sup vnitam cad et sup duisis . Sup cod realitate . sicut artifex et medicus sup duisis . sicut celum et ha

q pse et paciens sit dre duis duisiue gnis go n cac . qz duisz gnrn et non sbaltnatum positoz zc Ad q sunt cad quo ad vote ut pse et paciens absolute non sit dre zc . nec gnis . sed ca pse ca paciens sit gnis pse . gnis paciens . zt pse paciens absolute sumpta sit insecondaria

q omis ca est p rlom ad sui effctu go omis ca est paciens qz rla est aciens . No hoc est mltx . Na si hz paciens sicut put ... q sbam gns est vin ut pt io . duo sunt put dest q pse gns est sin . pmos sit duo ptes . hoc una Ne go gna . Ad poj ad q

pt quis esse vim qut hic patiens dist quo sbam
q idem ca pse et patiens go dio insuffis. ans quod polecletus
et statuefactor est ca pse et patiens. et polecletus et statuefactor
sunt idem. Cod quod sunt idem sbo sed non rc. vn qsidando po
lecletum sub ca rom qua polecletus est ca patiens. sed qsidando
polecletum ca rom qua statuefactor est ca ~~patiens~~ pse.
q si aqua zt ca patiens ut zt sba ut aans Cod quod sba et aans
vt polecletus musicus. est ca patiens statue. sed dicit quod po
lecletus est propinquior ca patiens statue quam musicus. Ro quod aans
maiorem hz approximationem ad sbam tanquam ad suum sbm quam ad
aliquod aans
q ~~tantum dicimus~~ pm membrum tac dicimus. dicimus ca
in actu sortis. et tm n est simul cum sorte Dicit quod in
de ca ptin Cod deus eat p rom effectum go est ca ptin
ad lig eat p ores cu hoc plures. et go est ca vlis ptin
q ca in po et eius effectus sunt simul go st sunt Dicit
quod ista tm. ca et effectus st r ua. sed n res hta p tios
q zm mbrum sptc dicimus. na ca est oro go na ca est qua
quod omne qplexu est oro. Nc gna cum sua pon
q plies dicimus rc. quod ca alia vlis alia ptins Cod quod
qprehendit sub illis. alie dicimus. Itam ille st mag sepata
rc. No sps cas sumuntur a diuisis rombg cand. sed mo
di cas sumuntur ponis vna et cand rom cand. dicit hic
ponis diuisas hitudines ad eunde effectum. vt approximatio vmo
tum. portatem qpitem

9 # Vtrum polecletus sit ca patiens statue et statuefactor ca pse

ad quod lra quod sit Ro quod
differentia pse et patiens. It accidit stuefactori esse polecle
tum No pse sunt multis modis. Et vide quo in sunt
in qoy

pse:
- solitarie Sor pse c
- p sua nam. ho est pse rit
- ex intentione. lapis mo deinsu pse
- znle. esse vole hor. est pse
- ut e dra qpos. ho c at. c ppe pse

No go pt sm in suppon qsenali. Item in suppon mali. No
ppo pse di est que p hom suoz tmoz determat sicut quod sit ca
ppo patiens va p oppm
statuc q polecletus nos est ca go ans supponendo quod nesciat facere sta
tuam. Coi de polecleto statuefacto
q omnis sba est ca pse. polecletus hq. et j phz quod ve c nlli
accidit Nc a ad pam dd sut i nlli inhet acca. cu hoc q
stat quod n sit ca pse sed patiens

q omnis statuefactor est ca pse statuc. polecletus est statuc
factor go polecletus est ca pse statuc Cod quod maiore mod
ficata cum pse. et hic sump n st go pse
q Statuefactor est ca statuc pse go et polecletus quod quod q
cunque st idem. qcquid qt vni et reliquo. Nc gna ad pom
vni et si zut ivni rc et rom
q nq statuefactor est ca patiens statue. polecletus est statuefactor
go rc Cod si patiens sunt vniformi ut est dra qpomis rei
a est fa. nisi sumat cum replicatione
q polecletus est ca statuc p sua nam go pse. Dicit Cod quod polecle
tus est pse statuc hoc sed n poe eado pse Ar dic
q ho est ca pse statuc go polecletus. Ans quod p sua arz
Nc ans eado pse vltoo quod valet tm h est pse va ho
facit statuam Ct hi sadi. ppo pse va dr tpbat vnoo
quod sbm determat sicut ptum. ut ho est al. Hoc quod ptm de
termat sicut sbm. ut al est ho Tao quod vtrq determat sibi
vtrq ut ho est rlis et cq modo ho est ca pse statuc
pt dca pse zoo declam

Elementum est ex quo qponitur res. primo inexistente. indivisibili specie in aliam speciem. 10

(glosses: pma; sta; caa; qrta)

Ex
ista diffone hes quatuor qdicones elti. utz in glosa Ex hoc pz
quod eltm dr de pmis intrinsecs rei. et pc de ma pma h com
quod ista qtuor qdicones magis qvunt me pme pt z applicari
eltis vocatis. Et tunc hic pmo
exponatur ncuc etc pla
pnt esse plura pma

eltm
- in cando. deus. celum.
- hic zndo
  - verum
    - ma
    - fma
  - vocatum
    - ignis. tra
    - aer aqua

q vltimam ptlam. ma est dilis spe. quod est qrta quod ho est
extensa et non tom forte go tom matie Arlium n est q quod ma
hm est dilis h qntem. diffo vo innuit quod est indilis spe quod eadem
est ro totius et partis. quod quelz pars est vniformis et homo
genea. q ignis est eltm et est dilis spe quod in mas et
forams. Dicunt quod elta vocata sunt indilia in aliam spem
hm partes integles. pnt hi didi in alias spes h ptes znles
et ita p istam ptlam innuitur quod eltm dz esse homogeneum
q maxime vka sicut gramatica dicuntur elta Cod quod dicuntur
elta translative quod sunt prima alys vtiliora et magis idilia

11 # Vtrum natura p prius dicatur de forma

ad quod sit quod fine c 2. Ro h boetim quod ipa imtur pse. ma vo
p analogiam It ipa est magis pnm mota et quetis quod forte
est agere motum cu sit pnm actus quod n hoc mo sursu. illud
deorsum. est p formam et ita fora qparticat motu. ma aut est

movens ad omnem motum. Tracio q de rom nate est rom
reponi in etiam gnem. Et hoc magis fuit fore gm natu
gno nascentur . i . ipa nascentia . ut fructus est na arbo
ris vel fetus matris. Et di a natu
Natura pinm ex quo fit gno nascentium. sic arbor di na . et fructus
mat embonis
pinm motus et quietis quorum entium et sic est 2 phys
pinm ex quo fit aliquid mate . ut ma
ipa res sba . i . fora finalis q tunc rem diximus hre na
suam qn hz esse rei

q na ma et fora est acciis. Natura est accns go ma na non est
ma et fora forma non est na . a b q est in pinto elonis . vn p tios
elonis distinct. Na est pinm et ca re . Idicunt q na est ana
logicale . sed non tale.

q Si pma et sa accepcio ne esset na se q gpom dicatur
na . gnsm . Et nm hns nam est na . gpom . c hz . ct q
q hns albedinem n est albedo go esset. Con qns
nege sic do est ead . acci. sed na diuide vy gpom est
q albedo na pma ut sco . et hz nam quto ut qto ru septem
q sm in se . na pus di de pori . ma est por form . Od ma
via goms est por . fora vo via pfoms vn q fora est ens
in actu . imo mot actu . ma vo est ens in po . ideo na p
pus di de fora tanq de ente simpr . qm de ma q est ens
s quid p gpom ad foram
q diffinicia st eligibliora ming illbg . ma est diffinior
fora . a 3 thor . b 1 phys . Cd mt in hns q se cuiss spe
aut ceteris paribus
q Si sic se q fora et magis na . fz q ia sba sapet ma
gis . Od q est magis na pfeoms non intensioms id est u
q Si sic maxime pp dem boecii dicti fore est specificaro
et non mc . q ma 2 sperat . ut statua erea . statua dicitur
dicunt q ro boecii mt de ma pma . q dic
Or ma do mordinata . Ro q ordo 2nis po est a fora
ma aut si so nam et fora d'mat ne magis vna qm alia
Od ma pma est imutablis p pam ptatem . Ro q in
est pati et moueri 2 phys . ome aut qd ma ab alio mot
1 phys.

12 Nichil est quod non contingit aliter se habere

Ut ista diffo nati sit bona . Od q ita q sic . Cno Necm est
nale ont a pnus intriss si a ma et fora . vn aliquid di esse nam
ex parte ma . Sicut si aliqd gpom est ex gns non pt alit se
hre qm sit corrle . aliquid aut di ncim ex pte fore . Sicut
omnis tangbus hre tres angles non gtingit ad se hre . et hoc
est ex parte forme

q Si sic se q ciera esse et ncim . Od q rectilu p gens sit
ens
q lapidem moui sursum qm ma . et ncim . et gtingit a se
hre . Od q mt de ncate nali et n coactioms . a lapis
intrim q mo sursum non pt a se hre . q ome qd est
nale est esse qm est 2 phys
q Si sic se q deus non et ens ncim . Ro q deu gtingit
se a hre . q tingit epm creare gutina annchulac . Od q
deum gtingit se a hre s mutatom actiuam sed n passi
q mutatio passiua mc est mutatio dei . et ita deus a se hz
s mutatorm passiuam . Od q mutao mc pnc est mu
tao dei extrinseca . mc a intrinseca . Cd in deo st intus et vo
luntas que st dusa 2 de aia . go vz q deus a se hdut . Od
q intus et volutas in deo n st dusa s rem . sed s mem mo
dum intendi st dusa q deus mlta intgit q n volt . Intgit
em omna q hz n volt omna . Cd de deo vifitant . gda et n
creat . et creare ga a se hz . Od q vin est sed non s sm mu
tatom passiuam . sed s mutatom creature ad q . q in dd na
est mutao . sed bn in creatura . No q dt q ncim est in
~~sic et ens gtingens~~ q na non est possibilitas ad de
ficiendum et hoc sic se q sortis et ens ncim q in sortis na
sz in ma et fora non est possibilitas ad deficiendu . cmba
em sint ppetua . Cd q dem gns mt . In q na tota et gple
ta

Octo pmisse sunt ncae . Utz in sempiternis sit neccitas sicut
in deo . Nond ncitas ont ex quatuor causis quas et illas vot efficte
ncitas violento quas ex fine q ma . Et q hns causis
ncitas in deo seu in sempiternis non est ncitas quas naitas oit
ex ca forali . Et illis pt esse in pmo sempiterno q pm sem
piterni forale est . in esse forale est esse a fora

Utz omnes acceptiones neim reducantur ad gitam 13

No quatuor sunt acceptiones ncim
Sine quo non gtingit re viuere ut hre esse gpletu . ab sustetas
Ncim Sine quo n gtingit bonu adire ut hre ut malu expelle vtile
Qd est pt impetu ne ut volutas violetu
Qd n gtingit a se hre et ista est pssima accepo ncim pfectum
q illis oit ex gns pnns intrinsecis rei . pmc go tres accepto
reduntur ad gitam q in vna quaq acceptom impgle est a se
hre et ita in qualz illar triu acceptonu ncim salutat ro
ncim gitto ~~vtile pfectum sustetans ac violentum~~
~~quatuor expsse vox denotat ista ncia~~
q Sine cibo alia viuit go nest ncim . ans oui p nale tpus na
q Rane aliqh viuit p noble tpus sn cibo dicunt quida q non
sumunt cibo ab extrinseco adquisito . sed hnt aqua liba diuturn q

sustentant Ad 2m dicitur quod alia sunt debilis caloris et ita nimio cibo indigent et sic infundunt quoddam humidum in stomacho quod est sufficiens Ad 3m cibus est necessarius

Quia non est necessarium 200. ergo non requiritur ad contra et ad anima. Ad aliud illud quod est per impetum non est ut voluntas Quia voluntas non potest cogi 3 ethicorum Dicendum quod voluntas non potest cogi quantum ad velle et nolle. Sicut beatus laurentius non potuit cogi ad ydola. potest tamen quantum ad actus exteriores Ad secundum quod fit ab inclinatione naturae. et quod fit per inclinationem non est obstaculum est necessarium. sed dicunt quia primum fit a causa intrinseca. secundum a causa extrinseca. Notandum quod in contra acceptum necessarium. salvatur ratio necessarii simpliciter. In aliis vero secundum analogiam vel 3m allegorum quia in aliis tribus acceptionibus necessarium a primo quodammodo ... a sic et ab efficacia ut alia quodammodo a primo quodammodo ... ... et ergo in ultimo necessarium magis ... ... salvatur in accepto non ... ...

secundum formam aut materiam aut accidens

18 Utrum subiectum et accidens sint unum et idem Et arguitur quod sic quia idem est coriscus et musicus Et ratio quia hoc quod vel coriscus est musicus ergo subiectum et primum sicut idem et suppositum ergo eodem ... ergo subiectum et accidens sunt idem

Quorum unum potest fieri sine altero non sunt idem. Subiectum et accidens sunt huiusmodi quia constat caliditate aqua remanente Ad 2m dicunt quod ergo non sunt idem Ad ... non sunt idem secundum rem quia sunt penitus distincta. Nec secundum rationem quia alia est ratio subiecti et accidentis Ad ... magis dicunt quia homo et asinus sed homo et asinus non sunt idem ergo nec subiectum et accidens sunt idem ... ... de ultimo articulo quia ... et accidens ... non est ...

17 Utrum continuum sit unum per se Et arguitur quod sic quia philosophus ponit quatuor modos unius hic scilicet quorum primus est continua 74 quae sunt continua sunt unum per se Et ratio quia unum dicitur indivisum ubicumque ergo est indivisio ibi est unitas. sed in continuo est indivisio quia continuitas non est aliud nisi indivisio partium a parte Nam hoc dicitur continuum cuius partes non sunt ab invicem divise.

Quia continuum est multa ergo ... quia continuum est multe partes Ad 2m quia hec est ab opposito. Sed dicitur unum et multa opponuntur ... unum est modo sumendo. Quia multa possunt dici unum aut per intensionem ut extensionem sic multe partes dicuntur unum totum per unitatem extensionis sicut multi gradus caliditatis dicuntur una caliditas. Aut quia unum est in ... et aliud actus cum sic materia et forma sunt unum compositum. Aut per aggregationem Et plures homines sunt una turba unitas=

Quia unum dicitur indivisum ... sed continuum ... ergo continuum non est indivisum= unum Nota de ratione formali unitatis est quod dicitur indivisum

Indivisum { quia in se ut quod sic non est divisum. sic omne continuum est indivisum
quia non habet partes. sic deus est indivisus. sed continuum non est indivisum
quia partes non possunt separari sic celum est indivisum
quia actu partes non sunt ab invicem separate sic omne continuum est indivisum }

Quia forma ... continuum est unum contingenter ergo non per se. Ad hoc argumentum solutio. unde in 2 ...

Quia plus dicunt partes continui quam subiectum et suum accidens sed subiectum et accidens non faciunt unum per se ergo nec ... partes continui faciunt unum per se Ad ... quod subiectum et accidens ... tanto non dicunt unum per se quia ... est in actu et diversorum ... partes autem continui sunt ... ... unam formalitatem ... sed ... et accidens non ... per hoc potest negari a

Quia unum in primo de ... per se ut in ... Non in primo quia per ... in differentiam subiecti Ad ... duplex potest ... ut ... per ... partes ... in infinitum sic est in primo ... per se quia hoc est ... ... partes ... ad ... ... magis et ... sic est in 200 ... per se ... sic illa ... est denominata continuum est unum

idest secundum suam naturam { natura est 2 unum ita quod est sicut ... quod sit unum sicut aqua ... 2 per se frigidam ...
defectus ... quod sit unum ita quod non possit non 2 unum ... ...

Continuum est unum per se

logice idest ... est per se ... Continuum est unum ...
unum per se { quia continuum ita quod continuitas est unitas
quia indivisum non ... solum sed sic et omogenea
quia ... est ... unum et ... quod ... assistat ...
quia ... est ... ... ut aug et ... Non quod totalis ... in ... sed in ...
... est unum ... duplex { quia ... unum et altius ...
quia sunt in ... ...

... et ... est ... ... et accidens ... et ... non ... partes autem continui ... ...

f in gtim inueat² una mot[...]

16 **Continuum e cum motus e indiv[isibilis] s[ecundu]m se et n[on] est pgle a[liquid] se hre** q[uod] tra clat² q[uod] sic. Ro quod est unu pte illius motus est indiv[isi]b[i]lis u[el] continuus hy

q imaginabile n est diffile. gtim hy a 1 phys b² q² est in finitum Cut sic infinitum n est diffile. gtim hy. Dd q gtim est infinitum in po. Et hy infinitas ptes po. solu vo duas actu Nō b atr. ptes gti' non capiuntur a nob ut faciunt quidam infinitatem. sed solu ut sunt reducte ad unitatem ipius totius

q gtim est quedda mathem go n dz diffiniri p motu q² q² mathem abstrahit a motu Continuum g[ene]ri² dup[liciter] unao ut est q[uo]d n[atur]ale. sic hy diffi. alio ut est q[uo]d mathem sic diffi in prima

q omnis motus est divis[ibilis] b phy quotus gti' est motus Chor arbitrary solut tra diversis fuiditas aut b temporis. ita q quo tpe mo' una pars mo² et alia. nec est pgle q una pte mota q alia quiescat un motus gti' hy est divis[ibilis] b temporis. i. in partem priorem et posteriorem temporis. sed n co m quo dem est

q gtim pt movi diversis motibus go cum motus est divis[ibilis] arg² de homine ambulante in navi. qui mo² ad motu navis et progressionis Cra solut diversis non nt b se q² gtim pt movi diversis motibus p accns ut pt ro

q sic q deus et gtim q² deus est cum motus est indivis[ibilis] u de dt q dz addi q gne quantum

q deus est finitus ut infinitus go e quantus q² finitu et infinitum sola quanti gnt Cui est extensionis non vigoris

q si sic sic q nullum continens et gtim Dd q continentis corporis est motus ~~indivis~~ b aptitudinem non actum Quid de 30 n a cum una pte mota alia quiescat

17 **Dic unu quemento dicat² in unu b spe[cie]m b num et b genus et b analogiam** Ex tra clat q sic Et pz p sufficientiam q² omnes term. ut sic se hnt q p[ri]ncipia de se invicem et sic est unitas n[atur]alis. ut hnt se ad aliqd tam q[uo]d de ipis pt² Et hoc dup[liciter] ut b eandem rom ut diversam hntem in attributum 1. p[er] b eandem rom aut specias sic e unitas specifica sic generica sic est unitas b gen b form rom diversam hntem in attributum sic est unitas b analogiam

q nm unu dr in 2t go dns. Nec res. n vox. nec conceptus No res q² nec ho nec lapis ūi No vox q² diver' in ideas ut silbas ut dicones. Ho conceptus q² icsig. Cbus ista dea est voces in suas pones et² dco ipe dca ad istu sptum aliud q[uo]d illa vox unu pt indistincte. hoc sunt ista x mebra distincte

7

et b rones speciales. Mar dt. hy diver' modis qua ahq ut di qua dur unu in p[ri]ma rnl

q q st unu nuo st ida spe go unu mebri sfluit Dd non est integris alq comode in re. n aut in rem

q alq st unu b se alq b accns alq b gtitatem. sicut dt boecius ponens 8 modos unitatis Dd q hic solu divi² unu in or dine ad p[ri]mam rnlem utz q² suffa No in 1 to²l n pot gtiu mebri q² ibi capit unu p[ri]ut extendit ad unitatem

q deus est plus unus qm anglus. et n est unus nuo. nec spe. Non nuo q² unu nuo st qui ma est una. Cnt² in his q hnt mam Quid de aquis divisis eiud fontis Dd q st unu in p[ro]prietatibus rc vide 1 to²l

q omnis dico dz dare p ota. b non.

Modi unitatis b alo²l sic capiunt² de hoc vide alias

18 **Unu ~~est~~ nuo sunt quorum ma est una** Ro q² q² dicit matie catur multitudo n[atur]alis in ead spe Et q² qd unitate poterit unitas n[atur]alis in eadem spe sicut in pasta q[uo]d vtit in panem Nam si ma est una quamvis agentia st divisa. non faciunt nisi unu effectum nuo sicut si aqua est una et st duo ignes. pducit unam caliditatem nuo. si aut st divise ma e al una agente erunt divisi effectus

q sic q deus non erit idem nuo. q q² ma cuius n est una Sc q ista diffo dat² de rebus hntibus mam Dd quo dz diffini' ut gviat omnibus. Dd q sic unu nuo st quorum ma e una Cor st bene

q sic q omnia gnalia et corrupta sunt unu nuo. q q² omnium gnali et corrupti est ead ma. 1 phys. 2 degen. Ne q[ui]a dd porm unu est indeterminata.

q unu q[uo]d est p[ri]mum nm non hy mam go illa q st unu nuo non hnt eand mam. dns q² unu q[uo]d e p[ri]mum num est ens mathemaice. sed mathem abstrahit a ma. Dd q ista diffo unius dz dici n[atur]alis qm mathemaice. tra

q sic q cadaver et ho 2nt ead nuo Dic sicut ad sctm. vel int² de his q st eadem spei. ho et cadaver n st ead spei

Sc q albedo et dulcedo in lacte erunt idem nuo. Dd q n st eiusdem spei

Sc q medietas dextre et sinistre 2nt ead nuo Dd q int² quorum ma est una adequate. m medietatis dextre et sinistre e una ma non adequate

Cq vnitas nialis magis sumit ab vnitate forme qm mate
rie magis dicit differentia p formam. Ans. qr forma est actus esse
et vnu esse. Cod. q vnitas nialis magis sumit a ma
sed vnitas formalis magis sumit ab agente origina
quia omne agens agit p suam formam. et go vbicumque
est vna ma. ibi agit vnam formam et facit vnu
nio. Et ex hoc pz qr in diffony n exprimit vnitas forme
qr sic vtas formalis est ab agente. nialis a ma

19 Vnu spe dicitur quoz ro est vna. qr
nichil spe differunt nisi spa qr differentia constat ex gna et dra q
in sola spe inveniunt

Sc q omnia entia sunt vnius spei. Pz qr cuiuslibet entis est
vna ro entis. Sc q ho et asinus sunt vnius spei. Sc q oia
vniuersalia sunt eiusdem spei. Sc q cad nro sunt vnius spei. Sic
Cq ma et forma sunt vnu nio ~~et tn~~. et tn illoz ro non est
vna. Cd cado mam et formam sunt sine coplatiom. sic
sunt vnu compom nio. et cor est vna ro specia sicut ro compositi
vt hominis. Sed cado diuisim. non

Cq Sanguis. caro. os. sunt cad nia. et tn illoz ro no est vna
Ding dt q h nomina n st sbalia. nec imptant diuersas
formas sbales. sed solu diuisitem accidentium. qr dicit in accidentibus
s. s duriciem molliciem. sed tn hnt eandem formam sbalem
18 Cd go ad sham ptem antis. vt coplatum ~~vni et~~ sm. vl' ~~cum~~
vm
Cq Sortis et plonis non est cad ro. go n st vnius spe. Ans. qr
singularium non est diffo. Ne ans. ad pom. hoc pt intelli
dupliciter. vnoo. i. qm singularis non est diffinitio vm. alio i.
singularia non diffiniuntur p candem rom specialem. sm
Cq Sortis et plonis est alia sba go diffo seu ro. Pz qr ro sub
a sba roi. Cd q a forma specia vt a dra specia

Vnu gne dicitur quoz cad est figura pdi
catione i. que hnt eund modum pndi. vel q st in eo
dem pnto. Ex hoc sc q que sunt in eodem
gne hnt eund modu pndi de pma sba. vt q st in gne
sbe pnt in quid. de pma sba. que st in quitate pdicnt
in quiu de pma sba. q in qlitate pdicnt in quale. vnus
st p oppm. que st in diuisis gnibus hnt diuisum mod pndi
de pma sba. vt dem est. Scdo sc q gena et sua spes st
in cad pnto qr hnt eundem modum pndi
Sc q omnia gna sunt vnu gne. Pz qr hnt vnu modu
pndi in quid. Cd sed non de pma sba.
Sc q dra sbalis non est in gne. Pz qr n hz eude modu
pndi cu sba. qr quo pt in quale. sba vo in quid. Dicunt
q dra sbalis est in gne sbe non pn sed p reductiom et attribu
tom ad suu genus.
Sc q omnia gna accidentium sunt vnu qlitate. Pz qr oia hnt
modu pndi qlitatis s. in quale. qr omne qd ptur a pt in
quid aut in quale. Ne gna cum sua pon
Sc q album est in pnto sbe pse. Pz qr pt in quid de
sba pma. qr albu pt in quid de hoc albo. et hoc albu
est sba pma. go album pt in qd de sba pma. Dicunt
q variat suppo
Cq Corple et incorple st diuisa gna. ex hq. et tn hnt eudem
modu pndi. Cd corple et incorple st eiusdem gnis pndis
sed non nialis

Vnu h pportom sunt quecunque sic se hnt vt 21
aliud ad aliud. i. sicut se hz hoc ad aliud ita se hz
aliud ad aliud. Et hoc pt esse duobus
modis. vnoo. h qd duo hnt diuersas hitudines ad vnu tertio
quo dicimus vrina et medicina hnt hitudinem ad sanitatem
alis qr sicut vrina est signum sanitatis. sic medicina est ca sa
nitatis. Alioo h qd duo hnt hitudinem ad diuersa. vt sicut
se hz rector nauis ad nauem. sic rector ~~scolaris ad scolares~~
scolarum ad scolas qr vtrque dz sare rege sorte et arte
sic q est analogia int deu et creaturam. sicut int sbam et accns
Dicitd. Cd int deum et creaturam nulla est ana. qr nulla vni
tas. vnitas cm dicit indiom. m int deu et creatura n est
indio. Cd qualis int deum est vnitas talis e indio. Et q int deu
et creaturam est vnitas anae sicut int cam et effcm. hz ibi
est indio anac. Cd int non finita n est pporo. Dt st ppor
vnoo sumitur pce sm pmam nominis acceptom. Et ppor dt hi
tudinem quitis ad qntom h determinatu excessum vt adeq
tom. alioo sumit tinslatiue seu tinsumptiue. Et pt hic dz
hitudinem cuiuslibet ad aliud. Et p hunc modu dicimus ma
q esse pporta forme. Et int deu et creatura est ppor. Cd
finiti et infiniti n est ppor i. cu deus est infinitus crea
tura finita. Cd vt pius qr licz ibi n sit ppor a pa ele
sit. ido ppertas

et est ibi simil[itudo] sic creaturis ad creatum et licet creature non pertingat
ad hoc quod sint similes deo secundum naturam sunt tamen eiusdem
secundum representationem rationis intellecte a deo. ut domus materialis est
similis domui que est in mente artificis. Contra creator est unum ergo et
creatum debet esse unum. Contra quod nulla creatura gerit perfectam et completam
similitudinem cum deo. et ergo non est. Contra deus habet
relationem ad creaturam. Contra omnia accidentia habent attributionem ad
substantiam

22 ## Utrum quecunque sunt unum numero sint unum specie genere et proportione. et non conuerso

Dicendum quod licet ita sit
et non licet semper ita quod priora precedentia sequuntur. Declaratur
quia opposita non possunt verificari de se inuicem. sed unum numero
sunt hic. a b quia secundum umbra diuidit unum. omnis autem dicto
se habet ut dicitur de. Contra ad a verum est de oppositis secundum rationem et rationem
esse per opposita ut dicitur
secundum autem opponunt solum secundum rationem
Quia si contradicit secundum rem ergo secundum rem. Contra quia resolutio a re. Nota
qua ad propositum non sequitur. immo a modo intendi rem. sicut
potest unam rem diuisione intelligere
Quia omnia sunt unum numero ergo quecunque sunt unum genere et sunt unum
numero. Contra quodlibet alteri additum facit maius. Nota ad
numero. Contra quia quodlibet aliquid non dicitur esse unum numero quia potest
debet secundum aliquo non quam
numero. sed ideo quia ipsorum materia est una
Quia sor et album sunt unum numero. non tamen specie ergo et cetera. diuisio
Quia sor et album sunt de diuersis generibus. Contra ad
parte potest ex predictis. per ista parte quia sunt de diuersis generibus. Contra ad
unum secundum accidens hec autem dicuntur unum secundum se
Quia materia et priuatio sunt unum numero. non tamen specie. Contra quod materia et priuatio
in eodem supposito sunt una res. et differunt specie et ratione secundum com
Quia materia et forma sunt unum numero. non tamen specie Contra materia et forma capte
complexim sunt unum numero. et in specie sui compositi. sed capte diuisim
differunt specie
Quia actio et passio sunt unum numero. non tamen specie immo nec genere Contra bene
actio et passio sunt idem motus secundum rem. differunt secundum rationem
Quia illud non est. marcus tullius sunt idem specie. et tamen non numero
Contra et non est quia sunt idem specie et sunt idem numero. hoc est verum sed
non obstat

23 ## Utrum ens bene diuidatur in ens secundum accidens et in ens secundum se

Dicendum quod sic. ut iustum musicum esse dicimus et
hominem musicum. ens secundum accidens. secundum se vero esse
dicuntur quecunque significant figuras predicationis quotiens
enim dicitur totiens esse significat

ens secundum se — Predicamenta:
- proprio per se vera
- ens maximum
- ens absolutum
- substantia per se subsistens
- quod secundum se habet esse et per accidens
- ens verum

ens secundum accidens:
- proprio per accidens vera
- ens complexum
- ens quod non est
- ens in alio
- quod habet per accidens
- ens fictum

Nota ens consideratum absolute diuiditur in substantiam et accidens sed consideratum
Nota quod 2°[?] accipitur ens secundum se. et secundum accidens. et non prout
sicut intendunt quidam

~~quod~~ quod secundum quod ponitur ex compositum sibi in plurali quod
quid ens significatur per ens quod est nota compositionis Sic
diuiditur in ens per se et 2m accidens
Sic ut in suppositum per se ut malum. Contra quod materia patet e
dia compositionis seu tale ita quod includit copulam compositionis
Quia aliquid est ens non ergo dicitur
Quia omne ens est 2m se quia de quolibet ente ens potest per se
et non secundum accidens
Quia quod nullus sonorum et ens per accidens. et quia ista dicitur numero
sonorum non est facta. Contra quia est ens concretum Contra Nota quia
ad propositum. verum si non habet determinatas res
Quia omne ens est per se quam ergo ens est per se

Utrum ens secundum se conuenienter diuidatur in x predicamenta 24

Dicendum quod licet quod sic. probatur diuisibile conuenienter diuiditur in x predicamenta ens secundum
se est diuisibile ergo a minor licet quia non dicitur totiens esse significat. b per inductionem
Nota per ens secundum se. potest intelligi ens quod animam quod habet 2 conscripta
opinionis intus et per oppositum ens secundum accidens. aut per ens secundum se de
intelligi diuisibile in genera et per ens secundum accidens diuisibile genera
intelligi diuisibile in genera et per ens secundum accidens est proprio per se Contra quod
Quia nam proprio per se dicitur in x predicamenta ens secundum se est proprio per se Contra quod
ens secundum se non causatur sed per se per se. Quia ut hic ens secundum se est
substantia ut accidens. Non substantia quia substantia non dicitur in x predicamenta Nec accidens
quia hoc dicitur in x predicamenta non utrum quia accidens non est ens
secundum se. Contra quod aliquod est substantia aliquod accidens Contra non dicitur ens
secundum se quia habet esse per se sed ideo quia secundum naturam habet aliquam naturam
distinctam et sic accidens est ens secundum se. Nota ens in anima solum
ut chimera
non est in predicamento. ut chimera
Quia nouem predicamenta accidentium sunt entia per accidens ergo ens
secundum se non dicitur in illa Contra ens per accidens dicitur 2 modis quia
alterius subiectum Sic omne accidens est ens per accidens. Alio
modo quia subiectum ut accidit alicui non secundum causas in se in
lesionis. ita quod predicamenta accidentium non sunt entia per accidens
Nota logicus considerat predicamenta quo ad modum predicandi
sumptum a rebus. metaphysicus quo ad modum essendi
Utrum 2e intentiones sint in predicamentis

27

~~17~~ Utrum sba dicat de ma forma et cpte Theo

ce lra quedam ꝙ sic. Et hoc idm pz 2 de aia in pn
cipio dicit sbam in mam formam et cpom in cpom ex
ȝtem. Cum vsco est in 4 phicorum in lra. Na ſ leng

aeqa sbam dr dr ←
  oi { uo mdm in pmto sbe dr sba
     { quo ps zulis ipius indi q est forma dr sba
     { ps zulis ipius indi q e ma ut mb aliis
     { Secde sbe ut gna et spes
  n oi { Illud quo pnato pnat sba ut e forma
       { Illud qd' vndet ad intrrogem factam p qd

Cq Totu non dr de ptbus intergbus ꝙ ethz go sba non
dr de ma et forma. Cq Equivoce dr ꝙ sba q est genus n dr
de ma et forma. Sed put est qda trascendens. Eodem dicit
ꝙ genus n solu hz se ut totu sed ꝙ ut ps qz ps diffonis
Sed ſ quedam vim est ꝙ n m totu etherogem pt de sua
parte et sba pt de eis ſ analogiam pticionis q non

aqd 2 — impedit genus. non aut ſ analogia attributionis. q spalis

Cq Ma non est sba. go sba n dr de ea. Aſſ qz ma n
quid nec qle nec qm. Cod ma non est quid i. non est hoc
aliquid in actu ~~actu~~

Cq Forma no est res pse subsistens go n est sba. Cod sed e ps
rei pse subsistentis. Cq ꝙ accns et sba qz est ps rei pse
ȝntis. Sed non zulis. Cq Albu impgle est ſi fit albedo
et albu est sba go albedo erit ps zulis sbe. Cod albu ut
albu n dr sbam formalr

Cq Quiditas n est dista a forma. go hoc melius supfluit
Cq Dicit q mea qitas est quedam ~~res~~ formalitas inclu
dens pna zulia rei. forma aut e ps eius formalis etc dicit
sicut totu et ps. Sicut humanitas et aia rolis

Cq Aqua est sba q n m illorum est go Aſſ qz pncipu Cod pn
cpu est sba trinca p ptem ubi capit sbam ſ medium n vero
Cq Demonia st sba et nec forma nec mo nec cpus
Cq Ne demonia sunt sbe ſ platonem. No de hoc l. Ioannes

46 Utrum simile et dissimile sint opposita Cq qz
lra qr Et hoc pz ex terminis trinorum qz silia st q sunt
in qualitate. Sicut duo agni. dissilia p oppositum
Cq Na st quorum qltas est una go na st v silia. Aſſ qz silia
sunt quorum qltas est una. Cod in spe n nuo. Cq ꝙ agnus
et ethiops sunt silia. qz qltas que e in agno est eiusdem spe
in dentibus ethiopis. Cod sed n in ethiope. Cu quorum qli
tas est una sufficit denominare totum sbm

7

silia dr ← { quorum passio est ead. ut illa q sunt suppedaneo
           { q pariunt sive n' sive deorsum ut qn unu de albo r
           { quorum qualitas est una. pmo aliud denegat
due acceptiones dur inusitate et impe. tria
vsitata et pa Sm hoc forma et solue argta
Cq Na st silia go dns n ſ mag et mina nec ꝙ
Nō p'm qz siltdo ȝsistit in indivisibili. Nō 2m qz est
ȝ lram Cod ꝙ ſ utrumque vn siltdo ȝpleta et pfecta
aliis ȝsistit in indivisibili. Sed incopleta hz se ſ mag et mi9
Cq Fm in se Site et dissile vsificant de eod go Cod
sed n vu eod. Cq Na spe opponis opponu
Sile dissile { Nō sile ȝdictorie
             { In sile sed aptu natu esse sile pnate
               { Hit qlitez dintem ab alio ȝrie

Utrum plura accia nuo dinncta pnt esse in eodem sbo 21
~~Ex~~ lra dicit ꝙ non Ro qz dinna nuat
sumit pencs mam ut dcm est Na eo
accns ab accnte dr nualr qz in alio et in alio sbo est
dicere go unu sbm et in eo esse pla accia nuo dinncta e
ignorare nam dictorum nulis. imo est dicere oppm in adiecto
Na eo qz si et psgle sit ꝙ ma posset trahi ad actu p
unu accns. et pqca ad actu aliu p aliud accns Credendm
sbm trahet ad actu et distrahet quod est impgle. Et nec
eo ad ista Nō Non est psgle /nali/ duo accia rolia /so
lo nuo dinncta/ non ȝstituentia aliquod tertiu esse in eod
sbo /pse et adequate/ Dr in sbm qr Non est psgle qz in
sbm diuerso est psgle Cq Due spes albedinis st in eo
dr medio Cq Albedo et sapor st in lacte et dinnt
nuo qz spe. Cq Plures gdus caliditatis st solo
nuo dinntes et st in eod' sbo mag n et min9 n
diuisificant spem. Et n ȝstituunt aqd tertiu qz ex zbus
entibus in actu n fit tertiu Cod vim in actu formali
sbali. Cq Negio similitatis in eod sbo est non repu
gnantie ut opponis Sed duo accia solo nuo
dinncta no repugnt go Cod ꝙ est repugnantia ex pte
sbi. Imo dicere unu sbm hre pla accia re est
dicere oppm in adiecto Sed ex pte forme n dinnt
Cq Duo binarii st in eod qrnario go. Cod ꝙ
ȝstituunt aqd tertiu /a' intr de accntibus inhesiois
duo vero binarii st denoiatonis. /a' st ptes intr
gralis ipius qrnarii. Cq Duo lima st in eod aere
Cod in se st accia intenlia. n nalia Cod spe dinna qo
eidem et n nuo solo dinna. Roz fac ut melius
ordem

28 **Utrum prius et posterius dicuntur in ordine ad aliquod primum**

Ex littera dicitur quod sic. Ratio quia illud dicitur prius in aliquo genere quod magis appropinquat primo illius generis, ut quia littera est ante dictionem magis calidum quam terra, ut aqua

et hoc dicitur prius secundum naturam

quod est propinquius alicui primo determinato et hoc quinque modis: loci, temporis, naturae, perfectionis, ordinis

Prius — quod est propinquius alicui primo determinato, et hoc quinque modis; rationem, sicut universalia sunt priora ratione, individua et singularia ratione sensu; quod potest consequi sine alio et non econverso, ut non convertuntur sive dependentia; secundum actum et potentiam, ut forma est prior materia secundum actum et econverso materia est prior forma secundum potentiam, per comparationem

Quoniam est primum secundum naturam, ergo aliqua dicuntur priora et posteriora secundum naturam non in ordine ad aliquod primum. Ratio quia aliqua dicuntur priora et posteriora secundum naturam, et hoc variatur quinque modis ut dictum est. Et sic quantum quod est illud primum secundum naturam. Sed in hiis quae sunt secundum locum centrum terrae, ut ultima sphaera.

Ultima sphaera est primum locum, ergo non est dare primum locum. Sed quo ad deorsum centrum terrae est primum locum, sed quo ad sursum ultima sphaera.

Non est dare primum temporis, ergo priora et posteriora secundum tempus non dicuntur in ordine ad aliquod primum temporis. Sed stante aeternitate mundi, sicut dicit albertus. Sed ad aliquod non est dare primum tempus simpliciter, ut in comparatione ad instans. Nota illa dicuntur nunc signatum, ut in comparatione ad instans. Nota illa dicuntur priora ad praeteritum tempus quae sunt remotiora a praesenti nunc, sicut bellum troianum est prius bello maiori. Sed quo ad futurum tempus est oppositum.

Puer non est prior viro secundum naturam, probatur quia natura prius intendit perfectum quam imperfectum. Nota prius puer dicitur prior viro secundum naturam, perfectum quam imperfectum; et hoc prius secundum perfectionem quia magis appropinquat primo moventi. Et perfectum est prius ... non generatione, dicitur prius secundum naturam.

Subiectum praecedit rationem, ergo non est prior potestate simpliciter. Nota prius potestate est quod excedit aliud in potestate.

Secundum acceptionem universalia sunt posteriora secundum rationem, ergo non priora. Ratio. Sed quia ibi loquitur de alio ordine cognoscendi, puta comparando singularia ad universalia; sed comparando universalia ad ... universalia sunt priora ratione. Secundum aliam acceptionem et aliquid tale prius magis est et totum ut dicit ... quae sunt natura. Sed quia non immo prius prior est secundum naturam, quia sunt partes priores toto. Sed componentibus totum partibus prius est

cf. ut in codice — id est effectivum

Potentia activa est principium motus et mutationis in alio inquantum aliud 29

Ex qua diffinitione elicitur differentia: potentia activa est principium transmutandi aliud inquantum aliud. Ex quo habetur quod potentia activa non est ad aliud, ut ad idem inquantum aliud. Et intendit diffinire de potentia activa naturali.

Forma est potentia activa et tamen non est principium. Quia est ultimum, sed forma est finis generationis et est principium motus et actionis naturalis.

In diffinitione idem reduplicatur superflue, ergo est inepta. Sed quia non tenetur reduplicative sed specificative. Causa potest dici ad diffinitionem est additum, ut in glosa.

Sed quia materia prima et potentia activa, quia est principium motus in alio. Sed quia est principium subiectivum sed non effectivum.

Potentia creandi est potentia et tamen non est principium ante motum. Elicitur quod intendit de potentia activa naturali.

Potentia creativa simpliciter est potentia activa et tamen non est principium mutationis in alio. Intendit de potentia non reflexiva.

Potentia motiva gravis est potentia activa, tamen non est principium mutationis in alio. Elicitur quod potentia motiva gravis de cursu dicitur generantis, quod quidem generans dat formam et gravitatem generatum. Et adhuc potentia activa est quoddam aliud.

Sequitur quod in deo est potentia activa. Ratio quia in deo non est potentia ... quia in deo non est materia et imperfectio.

potentia — sive
— imperfectionem
— vigorem

Utrum deus sit una potentia ut plures. Sed quod una quo ad naturam, plures quo ad diversas rationes attributorum, quia alia est ratio regendi, alia creandi.

Potentia passiva est principium transmutandi ab alio inquantum ab alio 30

Ratio sicut omne corpus movet ab alio, sic omne quod movetur movetur ab alio. Et illud quod movetur ab alio vocatur potentia passiva.

Sequitur quod potentia passiva magis materia prima. Ratio quia materia prima est immutabilis et hoc. Sed ad autem unum est prima potestate.

Materia prima est infinitae passibilitatis, ergo nullum agens potest agere in eam. Ratio quia omnis actio debet fieri a fortiori maioris magnitudinis. Sed agentia sunt finita et ita minoris sunt magnitudinis. Non erit igitur potentia passiva. Sed omnis actio habens resistentiam debet fieri a fortiori maioris magnitudinis, alia autem nullam habet resistentiam.

Ista diffinitio convenit potentiae activae, ergo ... quia intendit quod est potentia activa et de dicitur. Elicitur eadem potentia in re est activa et passiva

ut intus [illegible] oppositum vitalium dicitur potentia passiva sed [illegible]
[illegible] intellectum passiva.

Q aliqua est potentia passiva que principium transmutationis a se ipso ergo non ab altero
Contra de potentia naturali et non [illegible]. [illegible] [illegible] transmutationis
ant a se ipso. hoc autem est inquantum aliud. et ergo differt passiva sic potentia
in potentia activa est principium transmutationis ab altero ut ab eodem inquantum ab
altero. Secundum quod deus est potentia ~~activa~~ passiva. quia est principium transmutationis ab
altero scilicet ab intellectu. Ad hunc dico non est potentia passiva quia potentia passiva dicitur
[illegible] que est defectus et [illegible] imperfectionem. unde deus non transmutatur abinde
[illegible] intelligit ergo patitur
quia non intelligit per [illegible]. sed intuitive. Ad deus intelligit ergo patitur
Unde salvative non corruptiva. Ad sic et [illegible] patitur
salvative. quia est incorruptibilis. Unde sed suscipit actionem
deus aut non. Et ita negative. deus intelligit ergo patitur
Colligitur de eius et primo et [illegible] passivam

31 Utrum propositio ex eo dicitur impossibilis quia sua contradictoria est necessaria
[illegible] modos possibile et impossibile [illegible] in [illegible]
[illegible] distinguit modos possibiles [illegible] in [illegible]
plexis. distinguit modos [illegible] impossibilitas [illegible]. ut diameter
est quo necessitas dicitur potentia et impossibile. quia [illegible]. [illegible] tale [illegible] non
commensurabilem esse. est impossibile. quia [illegible] commensurale esse. ergo commensurale non solum
solum [illegible]. sed et necesse non commensurale esse. ergo commensurale non [illegible]
[illegible]. sed ex necessitate [illegible]. Secundus modus quo dicitur [illegible]
de veritate in [illegible] et [illegible]. ut in propositionibus contingentibus [illegible]
[illegible]. Ad ergo [illegible] quod sit. Contra [illegible] propositio impossibilis dicitur quia
quacumque sit. impossibile est sic esse. quod intelligitur de [illegible]
totali et adequata propositionis [illegible] de [illegible]. [illegible]
et vide quid valet. Ista [illegible] notificat impossibile
propositionem. [illegible] 10 dicitur quia contradictoria sua [illegible] quacumque sit
Contra necessaria propositio de necessitate est ergo necessaria propositio de necessitate
est vera. Unde cum hoc [illegible] aliqua propositio est necessaria
Sequitur quod necessaria sua [illegible] sit impossibilis. [illegible] quia necessaria [illegible]
[illegible]. Ad [illegible] intelligit contradictoria
propositio dicitur necessaria quia quacumque sit et necesse est esse
Ex [illegible] necessaria dicitur quia quacumque sit [illegible]
necesse est non esse
Utrum propositio possibilis habeat contradictoriam possibilem ut impossibilem

Quantum est divisibile in ea que insunt. quorum 32
utrumque aut singulum aliquid. et hoc aliquid
natum est esse [illegible] quantum est divisibile in partes que sunt in
[illegible] quarum utraque apta nata est
[illegible] aliquid [illegible] est illud quod [illegible]
dividitur in res [illegible] in eo ut in duas partes quarum utraque [illegible]
[illegible] ut sit [illegible] et [illegible] aliquid [illegible] ut sit aliquod indi-
[illegible] et demonstrabile [illegible] que sunt in ipso [illegible]
[illegible] quod est divisibile in partes [illegible] sed [illegible]
[illegible] sed [illegible] et additur quarum [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] quod est divisibile in materiam et formam [illegible]
Q Nulla [illegible] est definibile quantum est [illegible]. Ad [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible]. Ad [illegible]
Q Ista est definitio quantitatis ergo non quantitatis [illegible]
[illegible]
Q Ista definitio [illegible] qualitatis ut albedo ergo [illegible] album est divisibile Ad [illegible]
et aliis [illegible] quantitatis quantitati [illegible]
Q [illegible] [illegible] per Gilbertum Ad [illegible] in partes
[illegible] Ad quod est divisibile [illegible]
Q [illegible] et divisibile [illegible] celum non est [illegible]
assignatur [illegible] infinitas [illegible] finitas [illegible]
Q Vel dicitur in partes finitas ut infinitas [illegible] de eodem Ad quod [illegible] partes finitas [illegible]
infinitas [illegible] et [illegible]
[illegible] et in partes infinitas et [illegible] reduci ad actum [illegible]
[illegible] Ad quod non [illegible] reduci ad actum [illegible]
[illegible] sed sufficit quod reducatur ad actum [illegible] Ad
Q [illegible] hominis est [illegible] et tamen non est divisibile in ea que insunt Ad
[illegible] sed [illegible] esse in [illegible]
partes dicuntur esse in suo toto
Q Si [illegible] quod aliquid divisibile componitur ex indivisibilibus [illegible] Ad [illegible]
[illegible] ex partibus integralibus [illegible]
partibus [illegible] est [illegible] et [illegible]
Q [illegible] caliditas est quantum et tamen non dicitur [illegible] quorum quodlibet
aptum natum est [illegible] gradus caliditatis est [illegible] ergo non [illegible]
[illegible] Ad in diffinitione [illegible] quantitatis [illegible] que est
ab alia divisa

Utrum differentia specialis sit qualitas [illegible] clarum quod 33
Ratio quia illud quod specificat naturam rei est qualitas. differentia
specialis est huiusmodi. [illegible] quia specificat genus. Et differentia [illegible]
[illegible] forma. [illegible] forma est qualificativa rerum
Q differentia specialis predicatur in quid ergo non est qualitas [illegible] quia dicit naturam rei Ad
[illegible] dicit quod differentia specialis predicatur in quale Et Albertus dicit illud quod dicit naturam
[illegible] in quid [illegible] naturam [illegible] modum [illegible] si vero dicit naturam
dicit

p modu actus informatis cu oz ep pcdere i quid sic e dra Sotti
pz vo quae ges ptur i quid et dra i quale cu tn candez znam
impztet vn qzmus candez znam impztat tn n eodo

Q Ita sba e qualitas dra sbalis est sba Od p mado pos dra sbalis est qualitas sbalis Od. Ita sba est actus go na sba e qualitas. Ilc ga qz actus solu e spins ad qualitate actuale cr dt gd

Q Si sic se qz plus zut spes qualitatis qz qz dra sbalis est qualitas et in na spe glis repo Od tantu qz ov sit spes qualitas actualis Iar qualitas n ra h ut e spale pnt disturam ab alijs sed ra p illo i q repetr modq qlt qm e spensificaci rem

Q Agonon est dra sbalis triuh et tn e qltas actulis Od pt agonon e dra sbalis ipius triuh et ab a qd e sn et go non angulq qz figa sn angulo aus se qz dra sbalis ca guar p dra zuli ut p ma

38 Utr tres sint modi ipsius ad aliquid Od qz lra qz C pro quo nd relatia dur p mi ut p pm eo mo quo dicis duplu di ad dimidiu triplu Et gnar ome excedes aliud p quatez di relatiu ad id qd exce Et p diversi mod excess varia ista relatio sic triplu qdruplu Et i isto mo ponitur isti tmi id equale sile et de alijs relatis equiparantiu C Sdo mo relatia dur p potaz activaz et passiva eo mo quo dicis calefactiuu refertur ad calefactibile et gnar ome activu et passivu Et pt filius dns servus ponitur i isto mo C Tcio dur relatia p mesura p qd dicis scile refer ad sciaz et sns ad ssile Et gnar oe mesuratu ad mesuraz C P q no isti moi relaos sumunt penes fundamentu sed qz fundamentu relationis triplu varia Ita fundamentu relationis dns e unus et diversi et iste mos fat pmaz spez C S fundamentu relationis est actio et passio et p hc sum sca spes C Tcio fundamentu est pfctum et impfctum eo mo quo imperfectum a pfcto mesuratur et distat a cpleto et sumitur za spes C No relatia disquantu nomi cphendur sub 2o et 3o mo sed relatia equiparantie reducuntur ad pm mod Sz suppositoe et suppos reducuntur ad scdm mod C q quae aliq relatia dur suppos et suppos Od qz hc ozr qz fundamento relatioz Ita qn fundamentu unius relationis nale ordine suppor fundamento altius dicitur relatia suppositi ut dns pt qz vo eqo sz fundamentu unius relationis supposito altius dicitur relatia suppons ut servus dni

~~ordine suppor fundamento altius Et hc ozr relatio~~ ~~suppos~~
~~aliud fundamentu ad supponis et aliud suppos sic dns et pt~~ ~~supp~~
~~suppos sed servus et dns filius sit suppos~~ qn aut ~~aliud~~ sic datu unius equar fundamento altius tunc dur relatia equiparantie q plures sunt modi relaos. Od relatia disquantu nomi sicut pt et filius cphenduntur sub modis 2o et 3o. Alia qua sub 3o sicut ssle et scius. Relationes aut equiparantie nomi sicut maiore disssile diuisu sunt p oo. Relatia aut equiparantie reducuntur ad pm modu. Suppons et suppons ad zm. C No relao realis e q oritur ex realitate fundamenti Na hac est ex na fundamenti realit aliq qz relo sit realis Sicut silitudo fundatur in qlitate qz duo alba sunt silia Sed relo rationis est realis ut qn duo alba sunt silia Sed relo rationis q e d re n pp naz rea sed pp intnu sic ga inventez Sicut eqd ad sciam e relo rois Et pt no ee ibi relo realis quia n h e ibi e distinctio intr nas rium relataru est n int gma distincta eq dex aut ad sit ipm na est distinctio Sic dextr et sn instru in coluna capiuntur. Ubi isti duo modi pnt ee in quoz in relatis h posito eqz in quoz pt ee ee relo realis et rois. C Relatia h 2 sb po. h dra sit relo realis et rois. C q Terius modu & pma est ura mesuraz 3o cphenit C q n dicit. dnt qz in po po ad et mensuratu go n dicit. dnt qz in po po aor et mensuratu go n dicit. ant mensurat alia Od tn et bor relationis. una aut nus mesurat alia h qd b nus mesurat i poo pnt dup qsiti unoo h qd b nus mesuratur sicut alia et hnt se sicut mesuras et mensuratu ee n ptinet ad pm modu. Alioo h qd hnt qntz et ptinent ad pm modu. C Nus a et maiorem et ptinent ad pm modu. C Nus a et in gnte. Sed b qsiti absolute pnt iportat intring e in gnte. Sed sb ron excessy ptinet ad pm modu ad aliquid C Sic sb ron absoluta sit in action passivu et activu sb ron absoluta sit in actio et passio pnt fundamentu in pa acta et paua sit in 2oo sed pnt fundamentum ad aliqd. C In pmis duobus modis relatia sit sunt ad aliqd. C In pmis duobus modis relatia h dra et dur ad quq. Sed in 3o n oz. sit n relatia h dra et dur ad quq. Sed in 3o n oz. sit n relatia h dicit sicut in sba et sali C Genus et spes sit in poo rdu sicut in sca et sali C Qz relo tunc qz genus excedit spem in coitate C Utr int deu et creatur sit relo C Utr int deu et creatura sit relo

Relo	h rem et h z	ut pt et filius
	realis hm dra	ut sba et sale
	rois h ee	ut dextr et sinistr i colmna
	rois h dra	ut deus et creatura.

Spm rem qz includit realem respm h reale fundatu
Spm ee qz qltas importata p nom pm includitur ab aliquo reali rn inclusa
Realis ubi relata realia sunt realitr p cepm rois
Spm ee ubi relata cptetitur a na ccpm h dra

37

Utrum convenientia et differentia distinguantur a rebus quarum sunt

et convenientia duarum albedinum ad invicem differt ab albedine et convenientia albedinis et nigredinis an differat ab albedine et nigredine. Quod sic probatur quod non, et ad hoc sonat verbum magistri alteri et aliqui antiqui. Ratio quia impossibile est aliquid de novo attribui de novo sine realem mutationem ipso non mutato. Relationes autem sicut convenientie diversitates attribuuntur rebus ipsis non mutatis. Et sic non sunt in rebus ipsis rebus. Uno sunt res inter. Etiam si sic sequitur quod in deo est distinctio et diversitas. [illegible] quia est summe simplex. [illegible] quia deus est diversus a qualibet re. Item sequitur quod solum generato Sorte generatur res totius mundi et ipso corrupto corrumperentur res in omnibus entibus mundi. [illegible] quia Sor generatus est diversus ab omnibus entibus mundi. Si ergo illa diversitas est distincta habet oppositum ipso corrupto corrumpetur aliquid in omnibus entibus [illegible]

Conclusio. Similitudo que est in albedine inter Sorte et Platonem est [illegible] [illegible]. Ubi notandum [illegible] convenientia et [illegible] est Sor [illegible] Platonem [illegible] [illegible] dependentium [illegible] sunt convenientie et dissimilitudines [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Conclusio. Res absolute [illegible] a rebus [illegible] [illegible] [illegible] diversitas Sortis et [illegible] [illegible] [illegible]

Corrupto Platone diversitas manet sed non manet diversitas. Sicut corrupto filio pater manet sed non manet paternitas [illegible] ad filium

36

82

Utrum relatio sit distincta a suo fundamento

ut paternitas Sortis a Sorte. Primum similitudo duarum albarum ab illis albedinibus. Quod sic arguitur quod non. Ratio quia eadem res est albedo et similitudo habet diversis comparationibus quia dicitur albedo in respectu sui subiecti album et similitudo ut habet respectum ad aliam albedinem. Sic paternitas Sortis est Sor inter quia si non tunc oportet ponere diversitatem in dictione

ad relationem tamen requiruntur subiectum, fundamentum, terminus. Sortes quia habet relationem in se; albedo quia est causa relationis; similitudo quia est causata [illegible] albedine [illegible]

Si non sequitur relatio non et distinctionem [illegible] ab aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Item [illegible] [illegible] [illegible]. Notandum. Res [illegible]

[illegible]

Conclusio. [illegible]

Conclusio. Quod advenit relatio [illegible] est distinctum ab eo [illegible]

Conclusio. Diversitas Sortis est relatio distincta a Sorte [illegible]

Conclusio. [illegible]

Conclusio. Illa dicuntur [illegible]

[illegible]

3a Utr̃ cãlitates effectualitates et dependẽ
tie sint res supaddite cãis effectibꝫ et re
bus dependentibus via. luz dependẽs a sole
sicut effectus a cã. utr̃ go
illa dependentia sit luz ut aliquid aliud supadditum Et
ꝙ sic ꝙ n̄ Ro qr deus est cã dĩuinꝫ. et tñ nichil est sup
additum cãlitati dei qr est sume simplx Et dependentie
et cãlitates sunt s̃m inseruientes. go non sunt aliqd sup addita
sicut unũ non ẽ aliquid supadditũ sup eas Et aliqd cãtu
dependet semp a cã. ut sba a deo. Nam si sba depe
dependeret semp a cã ... ut sba a deo ... tam ... deperen
deret a deo dependen̄ supaddita. iam ... depen
deret qm̃ sba. et ē ... Scd̃ si depen̄ est sup addita
ut ia depen̄ est sepa supaddita ... hec ... vel
alia et ē pcedit in infinitũ Secunꝫ ... p̲ cãlitas
et effectualitas in pposito ... cãm ...
cãe s̃t ad effectũ. et ... effectum ... non ... effect̃
s̃t ad suas cãs ... Item ... depen̄ effect̃
s̃t ad suas cãs ... ut res ... supaddita sibi
a sua cã sit ipse effectꝫ ... cãlitas dei ... sorte
Sed de cãlitate. ... dici ꝙ cãlitas dei ... sorte
est ipse deus met

Con̄ Sed n̄ Sẽ ꝙ effectꝫ n̄ ... magis ad aliqd ... cãe
cãe ... qr cã et effectꝫ s̃t ... modi et id n̄ ...
sunt conuertunt ad inuicẽ. ... qr cã ... se ad effectũ sic
mensura ad mensuratũ qr cã est mensura ... Ad
Ista ... cã et cãtũ s̃t ... modi ... et ...
et ... actiuũ et passiua Ad qũ ... ꝙ sint ...
s̃ ... actiuũ et passiua ... rem̄ ... modi
modi. Ad ꝙ res s̃te ... conuertunt ad inuicẽ ... in ...
et iste n̄ ... conuertunt ad inuicem ... in uno ... et ...
... modi ... est in ... et ...
passiuis
Sed no Sẽ ꝙ in cãto no ẽ aliquid ... nisi absolute
... qr ... cãtũ sit res absoluta ... qr depen̄ n̄ ...
... qr ... sup addita ~~...~~ ... qr ... non
aliqua ... sup addita ... Ad ... absolute et ...
et ad ... in cãto ad ... qr idem est absolute et
in signo ... in signato qr ... est res alba et ... luz
... in signato et ... sensibus ... ꝙ in ...
diuisis ... et ... nisi absolute ... Ad ... est ...
to absolute nichil est ... nisi ... ꝙ ... est aliqd ...
tudo ad sua ... Ad ꝙ ... ut ... ad ...
... sed ē res met ... se ... ad ...

Con̄ Illa s̃t ... de ... visitant ... ista ... Ad ...
depen̄ est quid ... et res dependens n̄ ... Ad ...
... depen̄ ... visitant ... pta ... Et
... res ... absoluta et ...
... diuisis ... et ... diuisis ...
Sed ...

Corrupto pre sentis depen̄ manet. sed n̄ manet ...
pon̄ sub ... cã

Utrum deum esse tam sortis sit deus

Et arguitur quod sic quia deum esse tam sortis est quedam caritas dei. modo caritas non est res superaddita cause ut deum. Item quia deum esse tam. Et aliquid ... et non est aliud quam deus. Item deum esse tam est deum si sic in deus aut si sic non dicit esse ipsum et ipsum esse

Contra nullum complexum est deus. Dixerunt quidam quod deum esse tam sortis nec est deus. nec sortes. nec aggregatum ex hiis. sed est quoddam speciale complexum. et quod talia speciale complexa non sunt creata nec creatura. Sed ista speciale complexa sunt reprobata

Contra hoc complexum patet supra 2ª materia. Sic est complexum. probatur Sic in re est deus. Quinimmo ergo deus sit summe simplex tamen significari potest per orationem complexam Et hoc est secundum nostrum modum intelligendi

Contra nullum contingens est deus. deum esse tam sortis est contingens quia deus est contingenter creans sortem. Conclusio. Secundum materiam sumendo deum esse sortem valet id est hoc est contingens deus est creans sortem. probatur valet id est deus contingenter est creans sortem

Contra Item est pariens deus est creans sortem. quia prima et quarta communis quod deum esse tam sortis non est deus quia quia in dictis si arguis non est idem ipsum et ipsum esse Conclusio ista. deum esse tam sortis accidit deo. intelligendo 2º specialiter est quia nichil accidit deo. loquitur sicut quod. 2 tam prima accidit de deo sicut unum quia impertinenter ... Conclusio dompnum Unde ad quod intelligendo loquitur id est ipsum partem accidentale non est parti accidentale ut sit id est quod ipsum secundum sortem tamen accidentaliter denominari non est ipsum 2 id est secundum nomen quo supponit probatur et hoc verum est sicut aliud est quod tamen in tempore accidit et diciturum male

Quia deum 2 non est deum 2 tam sortis quia ipsum est absolutum. cum complexum absolutum non et respectivum est alia quantitas. Quantitates non permittunt sunt imprimixte Conclusio quantitas sicut eiusdem modi intelligendi et sicut eiusdem communis specialiter non est in diversis partibus unum quantitas rei magis sicut 2 aut non intelligendi rem quam ab ipsa remanet quia quantitas est ipsa res modificata seu res accepta sub ratione speciali Et sic quantitates permittunt sunt impermixte id est rones conclusive sunt diverse confinis sunt id est 2 nec permittunt sunt impermixte

Contra nulla figura est ad aliquid Sed deum 2 est figura. et deum esse tam sortis est ad aliquid. et in proposito Conclusio sicut bene verum est quod tamen tempore sicut cum reduplicatione

Contra quod incipit 2 non est deus. sed deum 2 tam sortis est hoc probatur quia sortes incipit 2 quod deum 2 tam sortis incipit 2 quod ... et effectum sit sit necessaria. Nego hoc ad propositum verum est quod ... tamen ... causa sit sit necessaria. non ad rem. Conclusio sicut sit verum est quo ad complexe ... sed non quo ad naturam seu compositionem sicut mathematicam

79 Ut perfectum dicatur explicitur. Et primo hic quaeritur totalis
dicatur perfectum scilicet perfectum secundum quantitatem, secundum virtutem, secundum finem.
Perfectum secundum quantitatem dicitur quod non est accipere aliquam particulam
ipsius, id est tunc est perfectum in aliquo secundum quantitatem quando tota quantitas
attingitur et omnes particulae eius, ita quod nulla est particula quae hoc
quae non habeatur. Sicut tempus vicesimum decimum perfectum
unum dicitur communiter. Quaedam sunt ipsa centum annorum quae dicuntur mensurare omnium
et vita ipsorum. Et decimum quod unusquisque rerum habet sua propria periodum
sic est secundum communem totum. Unde dicitur perfectum secundum quantitatem quia habet totam quantitatem
sic est secundum communem totum. Unde dicitur perfectum secundum quantitatem quia habet totam quantitatem
quae requiritur ad naturam suam, sicut est corpus dicitur perfectum secundum quantitatem quia
linea et superficie. Perfectum secundum virtutem est quando aliquid quia ad (et non superius)
aliquid sic bonum habet non habet aliquam excedentiam ~~in illo genere~~ addendus gradum, id est illud
virtutum perfectum in genere secundum virtutem quod attingit ultimum gradum
suum generis. Sicut illud dicitur divinum in tali genere quod attingit
ultimum gradum. sic decimum
naturam generis. Sed non secundum perfectum totum, nec ultimum gradum. Sic decimum
perfectum medium quod in non deficit secundum speciem propriae virtutis. Hoc est
quod attingit medietatem non secundum defectum. ~~Sic dicitur textus perfectum~~
~~secundum virtutem est quod secundum speciem propriae virtutis nulla deficit pars eius~~
Perfectum secundum finem est quibus inest finis studiosus et perfectus
quia finis bonus dicitur perfectio rei sicut homo attingens bonum non
quia finis
dicitur perfectus.
Primum modum scilicet quod deus est perfectus secundum quantitatem. Quia deum
in quo est accipere. Ad quod perfectum secundum speciem est quantum
inest est accipere aliquid accipere. Ergo modus non est perfectum secundum quantitatem
quia medium est aliquid accipere. Item quod alia sunt extra optima vita ducentia. Non
autem quia ea addit aliqua particulam ipsius. Vide bene ista autem
Secundum modum scilicet quod magis parum est magis virtuosum. Quia
quia non habet excedentiam in tali genere. Ad quod non est sic de parte
quia non habet excedentiam in tali genere. Sed malo. Quia secundum modum voluntas
ea quia parum non habet sic bene sed malo. Quia secundum modum voluntas
secundum virtutem. Quia virtus est ultimum potentiae, id est caeli. In hoc omnino
dicitur potentia et virtus. Quia potentia potest dici de omni gradu potentiae
sed virtus de nobilissimo gradu. Contra perfectum secundum virtutem dicatur
etiam in malis. Ad secundum ideo non in bonis sed in malis
ut perfectus latro, perfectus calumniator. Quia in et
inflative. ut perfectus
bonos decimum ipsos.
Tertium modum scilicet quod latro est perfectus secundum finem. Quia attingit
finem suum. Ad perfectum secundum finem potest dici de malis inflative
quia finem suum. Et perfectus secundum finem. Quia attingit
scilicet quod homo qui moritur est perfectus secundum finem. Quia attingit
finem suum. Ad duo requiruntur ad finem proprie, decimum scilicet ultimum
et optimum. Quorum si unum deficit non dicitur proprie finis. Et mors
non dicitur proprie finis. Quia non est optima. Et aliud est sermo
non dicitur proprie finis. Quia habet rationem ultimi. Ex hoc patet quod finis
pleniae finis mors quia habet rationem ultimi. Et dicitur quod perfecte tertium quia mors
inflate potest dici in malis.

deficit a non extremis

Perfectum hic est quod secundum bonum esse in nullo 80
deficit. Nec habet hyperbolen. Nec est aliquid
quod extra accipere. Non contra dicuntur tres conditiones perfecti
hic scilicet. Prima quod quo ad bonum esse in
non deficiat. Ita quod nulla bonitas ei deficiat. Secunda quod non habeat
hyperbolen id est excedentiam ab aliquo alio in bonitate. Tertia quod
extra ipsum nihil sit accipere quod non sit in sua bonitate. Et ex
eo dicitur quod haec est perfectio primi entis. Nam omnes bonitates
quae sparsim et divisim inveniuntur in aliis, in ipso primo
unite sunt unite.
Quod perfectio dicitur habere principium medium et finem. Deus non habet. Ergo caeli totum et perfectum sunt ea potius
perfectio dicitur habere principium medium et finem secundum quantitatem. Rationibus sancti Thomae
Ad argumentum est de perfectione secundum quantitatem.
Quod deus non est totaliter finis ergo non est perfectus. Quia ex quo nomine. Ad primum
quod deus non est totaliter finis ergo non est perfectus. Et sunt rebus quae incipiunt
finem proprie tamen valet sicut totaliter finem. Et sunt rebus quae incipiunt
esse aliquod perfectum intrinsece ad finem omne illud cum non decet
esse in actu. sive habeat esse per modum perfectionis sive non. Et ita
sunt deo non primo.
Quod primum principium non est simpliciter perfectum. Deus hic. Antecedens quia primum principium est
principium perfectibile a formis. Nec ad primum unum est de primo
primo materiali. Deus autem est primum principium entis
Quod est ~~summum primum~~ perfectibile a formis.
Quod est coniunctum non est simpliciter perfectum. Deus hic. Antecedens quia coniunctum
est recipiens additionem aliorum. Ad antecedens bonum est si est coniunctum ad
recipiendum sicut materia prima. Sed deus est coniunctum quantum ad actu
alitate quia est esse perfectissimum. Et est actualitas omnium rerum. Ideo
deus non comparatur ad alia sicut recipiens ad receptum. Sed magis potius
Quod deus non potest ridere. Thorisare ergo deficit in multis bonitatibus
ergo non perfectus. Quia per differentiam. Ad deus non habet omnes bonitates rerum quae ad
esse existere. Sed eminentiori modo. Sed per modum existentis et tace
et de quod ridere est imperfectionis quia venit ex admiratione et haec
ex ignorantia. Deus autem est cognitor perfectissimus omnium.
Aggregatum ex toto mundo et deo excellit deum ergo habet hyperbolen
ergo non est perfectus hic scilicet. Quia prima per regulam topicam, cuiuscumque boni
ponitur maiori reddit ipsum eligibilius. Ad ad illam bonum est ubi

e ppon finiti ad finitu. et du ista bona sunt eiusdem gnis
q ter deu est aliquid accipe go n est h se pfeus qz p diffi
q dt om Cdd q deu est bn aliquid accipe quo ad esse genitie
sed n quo ad esse entiae qz oia entia hnt esse in deo sicut
in ca. et nobiliori modo qm q dm qz q dn dependent
et cetera
Sc q nq ho et pfeus h se fz qz quilz ho in suo gnre e pfeus
h se. Cdd q ho est pfeus h se in gnre. sed non est pfeus h se
simpr. duz go pfcm h se vtz. Cvtz oms pfcones rez sint
in deo Cdd q qz h arm. deo non deest aliqua nobilitas seu
pfcio rto hq duz h s t qz deus est pma ca omn rez ut se
et io q os pfcones rez existe in deo sicut in ca pma etiam
eminentiori modo hz hz esse in sua ca Cha ro qz deus
est ipm esse pse subsistens. Etc qphndit in se omnes rez illa
oms pfcones rez ptinent ad pfcom entis et h hoc hnt
aliquo esse in deo

81 **Terminus est illud quod est vltimum cuiuslz rei et extra quod non est aliquid accipere de primo. et infra quod sunt omnia q sunt primi**

Iste qui dicit q hoc totu sit diffo tmi. elicuit tres qd
conds ad tmn. pma q sit vltm rei. et tn a quo ut pm
linee non dr tm. Alie pnt. vn imaginant q tm sit qd
da meim int pm et fim. eo m quo imaginam instans
esse medii int ptitu tanqm int pm et int futm tanqm
int fim. vn instans est vltm ptiti ex qd mch est de
ptito sive pmo. et infra quod st oma q st ptiti tpis
seu pmi qz instans includit oma q st ptiti tpis
Sic e est de tmo
Cq aliquis tm est pm go n vltm arg tm a quo est pm go et
q ab infe ad sup Cdd q tm pe solu ca p finali ut h arg
sunt tm tam p tmo inceali qm finali. ut in arto
Cq fora finalis est tm et tm no est vltm. qz est pm rei
n alis Cdd q hic loqr de tmo magnis. et n de tio n
n alis qualis est fora
Cq puncta est in meo linee est tm et tn n est vltm Cdd
tm est pm mem et tm
Cq nq tm est vltm cuilz rei Cdd q lz cuilz tene p signo pr
et est modq gtes et hat q pmo psm
Cq q tm est aliquid accipe de pmo go arg qz q tm
est accipe pmam ptem rei Cint h ptila q qd n e
aliquid accipe de pmo qd n e aliquid pm. in pa po
rei est aliquid pm. Cq tria pbam infra um tm sit
oma go infra um tm st oma q st pmi Cdd q no q

qz aa a sup ad infe ndlc cu dam includete neqq
sq cu suplato sicut n se. ille non est fortissimus go non
est fortissimus int homnes
Cq ista diffo quit pmo Cst puncto in medio linee Cdd q
ista diffo pt quenire pmo et puncto sed n ut sit. vn
pnm et tm quq idm st in re sed dnt ron qz tm ma
qs respiat pcedentia. sed pnm sequentia etiam hnt se
sicut supiq et infius utz in lra qz ome pnm e tmq
et non eqo qz illud ad quod tiatr mota est tm sq ad
quem. et tn non est pnm. Etc quqz dnt re

- quod tmat magnem ut supficies corpq
- quod tmat motum sicut mactio finis cultelli.
- aliq ca sit aliquid et actu ut sanitas
- enna sive sba cuilz rei Etr tm rei et tm cogms.
- ena sive sba cuilz rei et ex hoc dnt q caet st pna entis et cognoi rei

Aqe illud

Utrum accidens possit esse subiectum accidentis qz dr q co 82
lor e in supficie. dum e qr vtr sbm inctum colois sit
supcs Rz cont q non qz sbm dz hre esse fixu. qd n gnat
supcs Rz hoc id pz p hq Ro arar qz iam aliud a sba et
accnti et hoc id pz p hq Ro arar hoc et vm de magne ut supe
susceptile gnoz. Et si sit arar hoc et vm de magne ut supe
ut cont dr. nj hoc e q com p phz Calia ro qz omia
accia reducun de po ire Etc sunt in ma tanqm in sbo
et n in aliquo accnte Etc color est in ma extensa et n in
supe
Cq est p in lra dns supcs est colorata. et dt illa esse i
inctam. Cqda dnt q color inete inhat magm Etc dnt
in sacro altaris alnem inhere magm Ccn cu obr dcia
in sacro altaris alnem ... sba qz n e ibi
ibi stant sn sbo. dnt. vm est pmaio sq sba qz n e ibi
sba cu inheant accia qz n sunt inhesive in core Calij
dnt om gendantes cu pho q vnu accns n est sbm aliq
qz dr p hq accntis n e accns. Et hoc id volt st al et com
Cdd go ad arm q p loqr exa Cat illa. supcs e colorata est
incta immediaton sbo. i. n in sbm mediat int colores et supcs
qz ambo accidut vm tno Etc p n volt q color sit in supe
ut in sbo. sed volt q ambo incte accidunt vm tno. Cro
dica ad illud in pntes Tanta e albo qnta est supcs. i. albo
e in sbo extenso p supem ut qtm. i. p extensiom o inhits
Cq Sapor est pao humi. et n inqne re assints qz ali sapor
et humi digeritis et n digesti. q om de de ssir et essato. go in
qne et inalis Et si sit accntis est accns tanqm sbi Cdd sapor
est pao humi. et est in humidite dispositive non inhesive
Etc humiditas est ca malis dispositiva saporis. sed n inhesiva
dn aut dt p Sapor est passio humi et n humiditatis
Cq leuitas trasmutatr ad caliditatem go caliditas est ina le
uitatis qz qz enim trasmuo fit ad sbm. arg qz leuitas
aliqn non est in calit ut in sro ignito. aliqn e ut in aq ca
-perata

Qd hec levitas inhe̅at calidi nec eo sed ambo inhe̅nt unitio scilicet in re extense. Et est ibi tractus tanta sicut fere cum in he̅nt. Et quantum est ex parte rei calidetas et levitas eque inherere capiunt in subiecto quantum aut ex parte disponis rei caliditas per pars recepit in ma̅ sicut qualitas prime dicuntur partes quia non presupponunt alias [illegible] partes & passiones adnectas. et materiam disponentes ad earum receptionem

Delectio inhe̅et operationi ergo dicitur quia delectio est perfectio operis vel ut est actus aut perfectio inhe̅et sicut perfecti tanquam subiecto Dicendum quod opus non inhe̅at operationi delectio subiective. nec eam perficit inhesive. sed eo modo quo operans delectatur in opere que delectio facit ipsum quietum et attentum

Assensus inhe̅et propositioni ergo dicitur quia positis premissis evidentibus statim generatur assensus propositionis et per posito assensu patet propositio et e moto assensu remota propositio etc unum est causa alterius Dicendum quod assensus non inhe̅et propositionem sed dependet ex propositione disposita per premissa evidentia et ita assensus consequitur propositionem sicut forma posterior priorem. Non alia anima tenent se ex parte materie ut disponat materiam pro sequentis forme receptione ut sunt organisationes. et non idem quod forma inheat eis Ex hoc patet quod unum causa sepe recipitur in subiecto mediate dei in causa mediante non sunt in eo subiecto. sed causae dispositivae ut sunt quantum. Sic color recipitur mediante extensione

X Z **Dispositio est ordo habentis partes** Non dispositio secundum communi est quod situs vel est positio secundum philosophum Anima in dispositione est eadem quod positio quod dispositio dicitur rem dispositam disposita autem res dicitur eo quod sic vel sic est posita dispositio ergo non dicitur hic similiter ut est prima species qualitatis secundum propositum ut dictum est Secundo notandum dispositio secundum philosophum habet tres species Prima quod est dispositio secundum locum et est ordo partium secundum locum Alia vocatur dispositio secundum formam et est quantitate ipsum compositum in quo sunt partes et genera eo divisi secundum formam sicut totum eterogeneum ut domus aliam formam habet tectum aliam pariete. Tertia dispositio est secundum [illegible] quia partes totius non distinguntur secundum formam sed sunt eiusdem rationis sed solum distinguntur positione et imaginatione sicut in omogeneis et dicitur secundum positionem quia partes que sunt infra tale totum solum potentia distinguntur et non actu eo quod participant actualitate totius. eo quod quales partes aque

Contra: unitas infinita non est ordo ergo dispositio dicitur habitudo dispositorum que dicitur habitudo aliquorum ad locum Quod potest esse infinitis modis quia infinite sunt partes habentes habitudinem ad locum Dicendum positio non dicit omnem actualem infinitorum secundum formam secundum positionem modo infinita secundum positionem ubi est ordo

Contra punctus habet positionem in continuo et tamen non habet partes ergo est indivisibilis dicitur quantitas Punctus per se non habet dispositionem in partibus ut reducitur que habet se ut partium habentium positionem modo partium non reducuntur ad suum principium Quod punctus dicitur indivisibilis secundum imaginationem materialem sed secundum rem est divisibilis

Sequitur quod in te esset dispositio quia quod in te est ordo partium Dicendum in te licet sit ordo partium tamen non situs Unde ad positionem que est dicitur quia requiritur primo ordo partium esse quantitas infinita sicut esset non haberet positionem in partibus Secundo continuitas partium esset nulla quantitas discreta habet positionem in partibus Tertio

situs et permanencia partium et tempore non habet positionem in partibus Aliquo sumuntur positione ut est per se partium est dicit prout secundum se esset dicit omnem partium secundum locum est sumitur pro ipso positionem Aliquo sumuntur ut est differentia partium esset dicit omnem partium adimpletionem Et hic contingit duobus modis secundum formam et positionem ut superius dictum est Tempus ergo non habet positionem ut est differentia quantitatis // eqd

Sed quod anima humana esset positionem quia habet partes per communem rationem anima dicitur anima operationem permixtum agente et pro Dicendum anima humana per se non habet partes esset non habet omnem in partibus habet in se quod dicitur habere partes positionibus et communem quod non tamen vel dicitur quod per hoc innuit differentiam rationis

Vltimo quot modis dicuntur negationes tot modis dicantur privationes XX Ex hac elicitur quod est ratio quare qualiter privationes et negationes quod quo non plures potest quatuor modos privationis Primo aliquid dicitur privari si non habet aliquid quod est natum habere ab aliquo licet id quod dicitur privari non sit aptum natum habere id sicut planta dicitur privari oculis Secundo dicitur aliquid privari aliquo quod est aptum natum habere ab ipso vel a genere eius et tamen non habet sicut homo dicitur cecus quia actu non habet visum sed aptus est habere Sic talpa dicitur carere visu tamen sunt genus licet aliud habet Ex quo patet differentia inter primum et secundum modum Anima primus modus negat aptitudinem unde in primo quod dicitur privari secundum autem modum potest aptitudine in primo quod dicitur privari Tertio aliquid dicitur privari quod aliquid privari aliquo quod aptum natum est habere et catulus ante nonum diem non dicitur cecus quia non est aptus habere visum Ex quo patet quod privatio respicit determinatum tempus immo etiam determinatum locum et determinatam partem et determinatum modum et determinatum tamen et hoc dicitur per hoc Quarto privatio dicitur ablatio alicuius rei per violentiam sicut privatio manus pedis vel oculi Secundo quod res motu a suo naturali impetu quem tamen apta est habere et violentia rei est quedam privatio Tot etiam modis dicitur negatio Uno modo dicitur invisibile aliquid omnino quod non habet visum sicut lapis Alio quod non habet visum sed aptum est eum habere Tertio dicitur invisibile quod licet habet visum tamen quod parum habet de visu Quarto dicitur invisibile quod non faciliter vel non bene videtur // ante nonum diem

Que est differentia inter negationem et privationem Dicendum quod negatio quod negatio potest salvari tam in re posita quam in non posita sicut non videns Sed privatio solum habet fieri in re posita. planta. talpa. catulus. [illegible] dicendum de hoc

Primum modum planta non est apta habere oculos ergo non est privata oculis Quare per locum a differentia quia privatio est carentia alicuius forme cum aptitudine ad ipsam Dicendum quod primus modus privationis est improprius et ergo non presupponit aptitudinem Unde in primo quod privatur

Sed dubium est utrum primus modus privationis reperiatur in qualibet re et dicendum quod sic per dictum. Nam quelibet res deficit aliqua perfectione bonitatis que apta nata est habere ab aliquo alio. eo quod ipse res habent se sicut mixtum sed in deo non est ille modus privationis eo quod deus habet in se omnem conditionem perfectionis

Secundum modum Talpa non est apta habere visum ergo non dicitur privari visu Dicendum Talpa non est apta habere visum in sua specie tamen in genere Notandum iste secundus modus privationis est magis proprie dictus quam primus eo quod presupponit aptitudinem

Tertium modum etiam sic esset aliquid privatum ideo magis id quod non habet aliquid in tempore quo debet habere et sic etc.

in primo quod dicitur privari quod non contingit in proposito Unde dicendum privatio sunt duo scilicet negatio forme et aptitudo ad eam formam capiendam in parte subiecti et tamen pro modo quod utrumque negat formam inter contradictio dicitur secundum aliquem propositionem

se q̄ int' p̄uaūe ot̄a et daē mem / n̄o. Cdd. h̄. com. q̄ int' p̄uatīe ot̄a ē daē mem respc̄tu sb̄' in q̄o n̄o ē aptū repiri a'quot p̄uaūe ot̄oꝝ vn̄ p̄uaō et h̄itus n̄o diuidūt vnī et ſm̄ in q̄ſtuq̄ȝ sb̄' sed in sb̄' d'tiato / sic par et impar. hn̄t ſi' cā d'tiatū sbm̄ ſt̄ nūm̄. Sed ad q̄ue dcm̄ dr̄ q̄ int' p̄uaūe ot̄a n̄o ē daē mem q̄r sb̄' cā et de tiati / sed l'r n̄o d'tiati daē mem. Nō cā ıtū mod̄ q̄ p̄uaō r̄spicit diu'ſas cīrc̄ſtātias vt̄ tp̄s q̄ p̄uaūe ot̄a dūr ſi' te d'tiato a n̄a vn̄ aequus n̄o dr̄ cecus. ſ' om̄ez etatē ſi t̄c al' vr̄tur cecū q̄n n̄o h̄t visū in ı̄a etate q̄n aptū est hr̄e. Sil' r̄spicit cīrc̄ſtātiā loci vn̄ nox n̄o dr̄ p̄uaō luc̄ in q̄ocūq̄ȝ loco sed in c̄to loco in quo apta natu ē esse lux. Sil' a'q̄n r̄spicit cīrc̄ſtātiā p̄t' et q̄o esse edentulū in q̄cūq̄ȝ p̄te corꝑ' n̄o ē p̄uaō dentiū ſȝ in dēt'ata p̄te. Sil' r̄spicit d'tiatū tm̄ / et q̄o h̄o n̄o dr̄ p̄uai magnē ſi n̄o h̄t magnē turrꝭ. Sil' r̄spicit d'tiatū mod̄ q̄ aliq̄s n̄o dr̄ tardꝯ ī motu ſi n̄o currit ita velocit' sic cap' vel canis. vn̄ id dr̄ p̄uatū ꝑe q̄d aptū natū ē hr̄e in eo t̄e et loco in q̄o aptū natū est et ſ' [illegible] ꝑtem ſ' q̄uā aptū ē et ad tm̄ ad q̄ue aptū ē et ſ' modū ſ' q̄ue aptū ē hr̄e

C q̄ntū mō ablacō rei p̄ violenciā n̄o ē p̄uaō q̄ ſiſic se' q̄ raptor ēt p̄uaō q̄ aufert p̄ violenciā. Cd' ablacō li' cā' p̄aue n̄o actie

87 Vtr' modi ipius esse ex alio sint bn̄ positi

áq̄d fit ex áo

1. Sicut ex mā vt domꝰ fit ex lapidibꝰ et lign̄ et ex [illegible] et malis
2. Sicut ex p̄uo mouēte vt pug' fit ex q̄uitꝯ.
3. p̄ modū r̄ſolutionꝭ vt ex q̄to fit m̄ et fōrā. et ex yliade fit [illegible]
4. p̄ modū q̄pōnꝭ vt spēs ex gn̄e et dīa
5. Sicut ex a'q̄ parte vt puc' fit ex p̄te
6. Sicut p̄ꝯ a'quid fit' nox fit ex die ı̄ p̄ꝯ diem

et ı̄ ex est nota p̄ꝯ et hec fit ſ' dur' vnco. ut h̄ ex ot p̄ꝯ tēꝯ et tūꝯ hec ordīneꝯ. et ı̄ dicimꝯ. ex q̄uo fit q̄ p̄tū ı̄ p̄ꝯ vnū q̄īaū fit aliud. Alio° q̄ ſolū fit nota ꝑtꝭ et nōꝯ ordīnꝭ in trāſmutatoꝯ et ı̄ dicimꝯ. ex equinoctio fit nauigato ı̄ p̄ꝯ equinoctiū fit nauigaō.

C q̄. 1. nichil fit ex vno go nec ex m̄. Cd ans' vn̄ se solo tā q̄ꝯ ſuffcīt cā n̄o p̄ dt dīa ſiq̄blia ſiūt ex a'q̄. Cd

C q̄ 2. ſeq' q̄ impoſſle ē a'quid ſi' ex nichilo fit de creatoꝯ. Cd creatio est ex nichilo ead ex ı̄ m̄

C q̄ 3. p̄tes ſe' porꝭ toto go ex toto ſi ſiūt p̄tes. Cd ans' vn̄ p̄d q̄pōnis. sed totū est p̄tes via r̄ſolonꝭ. Nō ſ' com. et to ſiūt p̄tes q̄tinu forali ex tolitas h̄ locū forc. ı̄ h̄ est forā

C q̄ 4. dīa est id' cū spē go ſi est p̄s spēi. Cd ans' vn̄ q̄ntū ad ſuppoitū et ſitū. nō h̄ q̄ntū ad q̄notatu conn̄otat ı̄ forām q̄ ē p̄s tolius. C p̄s et totū ſe' ſimꝰ nā ex [illegible] go p̄s ı̄ ē prior toto. Cd ans' vn̄ ut dt ı̄tum ıe

C q̄ 5. puc' fit ex mr̄e go ı̄ ex p̄te q̄ ex [illegible] effēt ı̄ ſe' p̄dt ēe eq̄d' g̃ns. Cd p̄oꝫ q̄e vn̄ mrē sed mrē ı̄ p̄te

puc' fit
- ex p̄te
- ex scie
- ex mr̄e
- ex m̄ſtruo

Ps dicit[ur]
1 In quod dividitur aliquod quantum et vocatur pars quantitativa et est illa que per modum componens attingit quantum actu
2 In quod dividitur aliud ut genus in species et vocatur pars qualificativa seu formalis species igitur est pars generis
3 In quod aliquod dividitur totum ut species i. diffinitio speciei in genus et differentiam genus et differentia sunt partes speciei
4 In quod dividitur aliud ut ens naturale in materiam et formam

Utrum acceptiones partis sint bene assignate 80

Circa quod nota primo in littera ponit quatuor acceptiones partis ut patet in littera. Contra primum modum. Secundo quia duo sunt pars trium in fine ex littera quia dicit duo non sunt pars trium. Dicendum quod non est pars. unde mensurans tria i. non est pars aliquota ipsorum trium / i. diffinitio speciei
Contra secundum modum species est totum per primum ergo non est pars. Dicendum species est totum diffinitum. cum hoc stat quod est totum subiectum
Contra secundum quia species sunt partes generis. maior est qualificata ut dicit commentator. Sed quia species non est forma. ergo non est pars qualificativa. Ans. quia est componens ut forma rei
pars qualificativa — specificatio confusa ut species generis
quia forma rei dicitur pars qualificativa et non materia. cum utraque sit pars rei compositi. Responsio quia sola forma dat modum qualis quia forma est rem ponens in determinato esse. materia autem secundum se nec est quid nec quale nec quantum
Secundo quia omnes species sunt in predicamento qualitatis. Dicendum quia solum qualitatis per se modus qualitatis accidentis est qualificare. Qualitas dicit modificatio seu specificatio
Contra quia omnis pars componit suum totum. species non est huiusmodi. Patet quia genus est componit speciem. Dicendum a primum est quantiva
Contra tertium modum. tertius modus non differt a secundo ergo ans. quia sicut in tertio modo totum dividitur in partes sic et in 2o
Dicendum tertius modus differt a 2o quia in tertio modo componens vale dicitur
dividitur in materiam et formam. Sed in 2o forma qualis dicitur in formas
spiritales. seu forma intentionalis in formas intentionales
Contra quartum modum. quartus modus non differt a tertio ergo ans. quia in quarto sicut in tertio componens dividitur in materiam et formam. i. in genus et differentiam. Dicendum componens. s. species dividitur in materiam et formam. sed in tertio componens genus per se non est materia. sed habet se sicut materia. Sed in tertio componens dividitur in materiam verum et valentem
Secundo quia idem sunt pars et totum. Quia quod species dividuntur in genus et differentiam et est totum. et species est pars generis. Item genus est pars speciei et genus est totum speciei. Dicendum verum est sed diversimode utrum. Quia plures sunt acceptiones quot sunt totius totum non dicitur ut magis in quantitate in in in loco in tempore

Utrum omne totum sit maius sua parte. 81

Dicendum quod sic. quia de ratione totius est quod habeat partem et partem. et quod una pars non sit alia et sic de ratione totius est quod saluetur in multis partibus. Circa quod nota primo ponit duas acceptiones totius vide in textu et ergo intelligitur de toto ratione quantitatis
Contra idem est totum et pars ergo totum non est maius sua parte. Dicendum quod non est totum sua parte. non semper parte quia sic et similiter. ex quo illa parte distribuentur. Contra sunt diversa idem est totum et pars. et idem in diversa et maius et minus. Contra omne totum ut sic est maius sua parte. Contra anima est totum quantum. et tamen non est maius sua parte. ergo ans. primum parte quia habet partes et de anima de parte anima. Dicendum quod habet partes potentiales non valentes

C ho est totu . et est ex his sue pti sz corpi qz tanty est
homo qnti est suu corpus . Similr celu est ps mdi
et toty mu q n est maior celo . Ad ij dd totum integrale
qngz est equale pti znh . ut pz io ste rno mt de pte
integrali . Ad zm Sicut toty mdus est quoddam totum . sic
etiam est mag sua pte gtentiue . Ad ut ad pm celu est
ps znhs totius mdi . Dubim est que e dra int tom integ
le et tom vle . Dr ex la . Hic dra qz tom vle ptur diuisum de qlt
pte sic al ptur d' qualz ps . sub se contenta Toti aut integle ma
xe etrogeim no ptur de qlz pte diuisim sic no qlz ps domg e
domg Et cand druaaz inuit auicena l inc te dus tom inte
gle unat sus ptibus i to tua totu integlis no e inqlz pte
sic to cena domg no e in piete uel in tecto Tom aut vle no
unat sus ptibus i to tua saluat in qlz pte sic to tua hol
e qi sit al' vole . Sim dubim Vtr ic sit tom et pfetum de qo
h tom Sed duis rombg qz cad' vel di pfcta in qua nil d'na
sua remaz go cam sic ho ti nim mebz pdit Tota aut di inqn
tz chp nem e ci de ptibus eius . Tercium q est dra
int omne et totum . In hoc quint qz vtrugz importat dis
tributom . dint tn pones mam et sbm . Nam si avm
totum dr indint in qtinuis et discretis vt tota ho to
tus mus . oma aut tm in discretis vt omis mus Alia
dra qz totum dr quod qz ptes simp. omne aut dr in
vnitatis . Alia dra qz omne reqrit intitinem in actu qz
distribuit p distinctis in actu ul' ppinquis distinctiom
ett non diamg omis deus Totum aut qenit ptes
ut vnitas et collectas infra vnitatem totius Ex hoc cl
at a dra qz oma additur pititm in actu . vt oca
totum vo distribuit p ~~prob~~ ptibus reductis ad collectom
vnius . Sic diamg . totum at Alia dra qz omne cui
additur toti simulen ptium Sicut in omogeneis vt os
aqua totu ao addit toti t dissimilen ptin vt tota
domus . Vide qz his veras dras . falsas abijce

88 Colobon qntu di minuti membro

Vtr qdiconce ipius colobon sint bn assigte

No Colobon est totum diminutum ~~sive imperfectum~~ Et ad
hoc qp aquod qntu sit colobon requirunt 8 qdoncs . Prima
qp oz ut ps diminita non sit natadiuidi a toto vn lig at ca
rcat pilis et auis plumis no pt hr dur diminuta mebro qr
hr ptes nate sint diuidi a toto Sza qdio qp oz ut ps diminuta
no sit equal' ei qd dr dimintu mebro p ablacoz illius ptis et pt hc
si aquid fuit qtu ex duabz ptibz equalibz ex qo dimi a alta i ca
piu od no dicat dimintu mebro Tcia qp oz ut p ablacoz ptis no
auferatur nom et for sine ss cuis a quo sit dimintu Vt si in
artificialibz dicat archa diminta mebro / uel ho in naturalibz . p
ablata sit tal' qi no auferat form nuq nom hos uel arche Et h
hr tum no dr dimintu mebro m sntit decreta ut in muis C

7 88 90

eni ex tbz dimint vni no dr qp sit dimintu mebro qr no manz
cadz ss inn Quarta qdio qp oz ut id qd di diminui mebo no
qstet ex ptibus consilibz in fora qr in tlibz sp remanz id mis
ptm qp no e meo qp e dimintu mebro In ipo eni manz ss
et for sil' tu nol sed sit diminto in mio ptm Et qp in pdictis
maneat id mis ptm pz p hr qp tu a tali toto abscindi aqua
ps q qd remanet pt diuidi . h nun eadz ptm h que diuidebat
prius tom Et go oz ut heat ptes dissiles in fora Quinta qdio
qp oz ut tom qstet ex tlibz ptibus ex quaz diuisitate in situ diuisi
ficet tom in for Sexta qdio qp oz ut tom sit ex ptibus adinuice
qtinuis lz eni aliqd qponat ex ptibus dissilibz situ distintibz in
toto no tn adinuice qtinuis . p albatoz tlis ptis no dicet dimintu
mebro Septia qdio qp oz ut ps ablata no sit ps pnl ut caput a
splen . aut cor aut cerebru . aut aa hoi ps sine qua res esse no
pt . Nec oz ut sit ablata a qrtuqz loco indrnt . ut a qrtuqz qnti
tate sit archa lz fuit pforata no dr diminta mebro Sed
oz ut ps albata sit aqua ps qtinta sine qua tom pt esse
ut aqd mebz organi sic aurl in hoie a uaso aut ad mebz
qsile Octaua qdio qp oz ut ps ablata no possit generari in toto
ema sic . p eius ablacoz ~~ut~~ dicet tom dimintu mebo Et liz
adt ps ablata no possit itm generari nisi saluet ae qdios pde
cte no dr tom dimintu mebo p tlis ptis ablacoz Et io addit
quaz pt calui no sunt colobi i diminti membro
Con Seqz . colobu est totu qo pfcm . et e diminu
tum qo no pfcm . cont qdictio Qd qp n est h id .
qz totum est pfcm ad esse . et dimintu ad bn esse .
Seqz qp calix et colobus . qns q lcam Qd qp requi = pforatm =
rit qp p remotom ptis n dz amitto non et diffi
nitom calix pforata amittit sic tn calix cio qz
Seqz qp sacdos quilz et colobus calix pforatus q
Qd qp qz sacdos p tonsuram platte amittat illa
ptem q apta est regari Si na rasi st colobi
Calui vo ~~stultitiae~~ illam ptem amittit q n pt re
gnari . In alie qditones illis n qnt go n dicur colobi
Q uny omogen pt e colobum . qs ho e omogen
Q qz quelz ps homis est ho . Seq e negat bn
et aly qz non qz ps homis est organica qd requi
ad esse atis vols vide de in z de aia
Q prius detinauit de toto et pfco ideo et dicat
de colobo qd est et totu diminutu

89 Utr̄ acceptiones falsi sint bn̄ posite

Alij { in rebus — p̄ple / impple
in diffcōibus — p̄se / p̄ceius
in hoībus — hō fals q̄ p̄mpte et electiue eligit res fals ꝑ se
hō fls q̄ alijs facit res fals ꝑ apparentiam glan }

Cq na rs ē ꝑtē go na rs est fls Cdd uitas fltas est in rebus cautue. in ꝯpōibg sigficate. in intu inhesiue

Sc̄ q fm sit cns. ꝓ qz omē quod est in rebq est cns. Cz

Cdr negat istā. oē qd ē ꝯnūs pz ꝑ lram qz fm n̄ ē cns. in rbq ē cns Sicut p̄uo est in rebq et tn̄ n̄ est cns. sed ꝯsistit in rbq ē cns Sicut p̄uo est in rebq et tn̄ n̄ est cns. sed ꝯsista entis Sic ē fltas fōralr̄ ē n̄ cns et apparentia entis sine ē fltas entis. et ista n̄ entitas in ente fundatur

Cq omē quod ē in rebus est vm. fm est in rebq. ꝯ qz omē qd ē i rbq ē cns. go vm ꝓ a q̄ul̄ ad q̄li Cdl ꝯ duos sbq vnū put h vm determinat alteri rei. alio put determinat vitem ꝯpōnis. Cadeus salue sicut inu̇ett ꝑcedens

oē qd ē i rbq ē vm; s. vā rs. fa ~~...~~ vm est ipm esse in rebus et sic est fa vā

Cq Si et aliquod fm in rebus maxe qd n̄ ꝯpōni cum rc ut dt lra. ꝑ qz deus et chīa z sunt fa in rebus. qz nec deus nec chīa ꝯpō cum rc Cdd int̄ de rc ꝯpōnibl. vide

Cq diffo nec ꝑt esse nec nonz. go Cdd ans vm ꝑe qz hoc ꝯpōn ꝯnt. in diffo dr̄ z fla qm assigt dān au n̄ ꝯnt

Scq̄ q quid mgr arguens et hō fls ꝑ qz p̄mpte eligit ronēs et orones fłas. Cn̄e qua Cadpm vm sed non ꝑ se eligit fm. sed ut ꝯret sciam vm ille hō dr̄ fls qui ꝯ intu et p̄mpte et delectabilr dt fm ꝑ se et ita tā refert ad fm hoīs z ulli

Nō. fm rei de quo hic tractat p. ꝯsistit in ꝯpositione et diuisione ꝯceptuum Sed ꝑtanto dr̄ fltas rei qz eo m̄ res non sunt quo m̄ dr̄. Est igr̄ fm ꝑe in aīa sed in rebus impp̄e

bonū et malū sunt in rebus. vm et fm sunt in mente ꝯ m̄tē. Ro qz cogō fit ꝑ qd cogitū ali quo° est ~~in mente~~ in cognoscente. appetitū aut eg° refertur ad rem appetibilem inquitū appetens qrit in quo quiescat

Utr̄ acceptiones accntis sint bn̄ assigte 70

Nō p ponit duos modos accntis. Accns p̄mo m̄ dicat quod inest alicui et vē dr̄ de eo. non tamē necessario nec in pluribus sed in paucioribus ut si aliquis fodiens fossam plante inueniat thesaurū. hoc est accns p° isto m̄ qz de fodiete vē dicat q inuenit thesaurū zc

Nō q hic dat p vna regulam vitem ipius accntis scz qm aliquid aspiciat aliud non p naturam illius. accns cnt isto° accntis. Accns n̄ isto° est qd̄ ꝯuenit aliqui non et ꝯtingentis ut in pluribq ꝑ aut qd aspiciat aliud nec ꝑ naturam illius aspiciat Sic qm aliquid aspiciat aliud ut in pluribus. aliquo m̄ ꝑ naturam suam illud aspiciat Sicut natura hoīs aspicit 4 digitos ꝑ naturam suam. lic hoc deficiat in paucioribus Quicquid go ꝯuenit p̄m aspm et zm. oz q sit accns isto° Et hoc siue q° ad fi. siue quo ad esse. siue quo ad esse in loco siue in tpre vt in lra Scdo m̄ accns dicatur. qm aliqd inexistit alicui ꝑ se. non tn̄ est de zna rei Sicut hīc equales duobus tres angulos est accns triangulo Quod et si sit ꝑse tn̄ n̄ est de zna

Con ꝑse dicatur ꝑ modis go° p accns. ꝑ qz qt modis dicat vnū oppitorum zc Cdd poz ꝯnc. vtz. si non non conueniunt opa oppta. ꝑse n̄ magis saluat in p̄mo m̄ q in 2° qd n̄ est ꝑse p̄mo° nullo m̄ est p accns. qd aut est ꝑse ꝑ°o est ꝑ accns q° ad p̄m modū h alr

Con plures st̄ modi accntis q̄ duo. qz accns quo ad fiem. accns quo ad esse. it quo ad esse in loco. it quo ad esse in tpre. Cdd q ista oms modi dicti reducuntur ad p̄m vt in lra

Principia et cause quarunt entium
[p]entium. palam autem quod inquirantur en
tium precedentis libri parabili sunt ad libros sequen
tes. primo quod non dubitavit phs in 3o de quibusdam
terminatis in ista scientia. et primo in 4to ondit de quo
est ista scientia. primo et in 5to distinxit ea de quibus est
ista scientia. hic in 6to incipit determinare de subiecto huius
scientie. et 2 f. quia primo ondit de quo est et de quo
non est ista scientia. Secundo exequitur de illo de quo est
scilicet de ente et de his que consequuntur. 2 c. Sed quoniam ens
circa primum queritur

1 Utrum sola metaphysica habeat considerare quiditates rerum
et primo huius lectionis dicitur quod sit ibi primum autem Ro[?] s.
aliquid quod illius est scientie considerare quiditates rerum que considerat
ens inquantum ens. et hic

Contra nullius scientie est considerare quiditates rerum ergo non est istius
Ans quia quelibet presupponit quid est vel propter quid. Contra ans
ad primum. verum specialis. metaphysica autem est totius. Si autem
aliqua specialis scientia hoc faciat. hoc tamen est per metaphysicam
Et minor de metaphysica totali. quia particularis non considerat
quiditates rerum. ut hic 19 quoniam deus est sua natura. est scientia
metaphysica. que non est totius sed non considerat quiditates

Contra ut omnium rerum. ut non. Non omnium quia accidentium
non. Non habent non quiditatem a hic. Ad allegationem. verum est
de divinis

Contra dialectica et considerat. ergo non sola metaphysica. Ans quia
idem considerat metaphysica et dialectica secundum hic. Ad allegationem. verum
diversimode. quia metaphysica principia quod ad intentiones primas. sed
dialectica inquantum principia et quo ad intentiones 2as

Contra physica naturalis et considerat. ergo non sola hic. Ans quia considerat
quiditatem primi motoris. 8 phisicorum. Ad primum ans. verum sed
per modum traditum in metaphysica. dicitur verum sed non consequenter.
non simpliciter et absolute. sed sub quadam ratione accidentis. sicut
est ea primum motum

Contra sicut se habet scientia universalis ad considerandum quiditates omnium entium in universali
sic scientia ad quiditates particularis. Sed illa considerat in universali ergo ista
in particulari. Marsilius tota ratione concedit. quia scientie particulares
sic se habent. i. considerantes particulariter quiditates rerum sunt partes metaphysice.
Responsio ergo intelligitur quod nulla scientia particularis distincta a metaphysica considerat
quiditates rerum. Contra ista ergo physici non valet. Scientia particularis
non considerat ens inquantum ens. ergo non considerat de quid quod
est. Vide de hoc alibi

intelligitur
Utrum divisio philosophie in naturalem. mathematicam et metaphysicam
sit bene posita. Non iste tres scientie sunt theorice. i.
speculative quia neque sunt active neque factive. Est
autem agere secundum operationem manentem in agente. facere vero secundum
operationem transeuntem in materiam. In hoc ergo conveniunt quod sunt
theorice. Sed differunt sic quia quia physica naturalis est de ente
inseparabili secundum esse et rationem per articulum patet. quod dicitur per intentionem secundo
mathematica vero est de ente inseparabili secundum esse sed non secundum rationem.
metaphysica vero est circa inseparabilia et immobilia sempiterna.

Contra primum. physica est de primo motore et de anima
intellectiva que sunt separata et immobilia. Ad. verum est sed non
quoniam et sub ratione accidentis. De anima intellectiva dicitur ut scis.
De terra dicitur quod est mobilis. quia alteratur. Et simpliciter se tota
locata habent non sunt. Et ita intelligitur autor ipse intelligitur

Contra mathematica non sunt separata secundum rationem ergo nec secundum rem. quia
quod intelligitur sequitur rem in intelligendo. Contra quia ad primum verum est
intelligitur sequitur rem in intelligendo inchoativam. sed ad per completam non est
consequentia ad cognitionem inchoativam. sed ad pro completam non est

Contra metaphysica est de natura forma et composita ergo non est de ente
separato. Ad quod intelligitur visio quantum ad partem principaliorem
de qua est 12mo

Contra. metaphysica est de ente inquantum ens. sed ens inquantum
ens non est separatum a materia. b quia ens inquantum ens. si
est separatum a materia omne ens est separatum a materia. Et aliqui
quod ens inquantum ens vocatur separatum secundum rem. non quia omne ens
sit separatum secundum rem. sed ideo quia non est de ratione entis quod sit
in materia. quia si oppositum. tunc omne ens est in materia.

Sequitur quod omnis scientia est metaphysica. quia quia omnis est de universalibus
universalia autem sunt separata quia abstracta. Ad quod universalia sunt abstracta
secundum rationem. non autem secundum rem. prima est quia vi intellectus.
secunda quia natura rei

Utrum theorica convenienter dividatur in physicam ma 3
thematicam et metaphysicam. Sic quia littera. Non. res que non sunt
active nec factive. habent se in triplici differentia quia vel sunt
concrete secundum esse et rationem de quibus est physica. vel secundum esse et non
rationem de quibus est mathematica. vel secundum esse et rationem separate de
quibus est metaphysica. Contra musica est scientia speculativa
et non quia his ergo ans. Non mathematica. quia dicitur sunt quod sit
naturalis quia procedit per principia a natura. Non tres sunt scientie medie
astrologia ut astronomia. ~~musica~~ et ~~perspectiva~~ que sunt partim
mathematice et partim naturales. prime due sunt quia geometria. 3a
quia arismetica sumunt principia ergo vide opinionem verum quod sunt
naturales quantum ad conclusiones. sed mathematice quantum ad causas principia

Scientie medie: astronomia ex geometria; perspectiva; musica ex arismetica — sumunt principia

Con logica sit moralis sit speculativa quia ars. quia ideo discitur ut sciantur quia cum finis est scire quia sit spec
Sed quod hec sciencie ordinantur in opus. Si aut quis
eas disceret ut solum sciat. ipse sibi motiuus est etc.
Con tot sunt sciencie speculative quot sunt principia. sed hic sunt ergo
a. quia una scientia speculativa est de quantitate scilicet mathematica
quia aliqua dicit et de aliis. Sed eadem sciencia speculativa potest et
de ex principiis quantum ad conclusiones ipsas Sed quamvis mathematica
est de quantitate et non de principiis. aliis. Ratio quia ad principia
non sunt tales rationes que inniuntur eis sicut considerationi
mathematici sicut sunt mathematica. Alia autem dicta sunt prius

Sed quoniam ens simpliciter hic intendit removere
entia illa de quibus principaliter non intendit Et primo
ens per accidens Quia primo Utrum de ente per accidens
sit scientia Ad quod non per litteram Ratio quia non habet causam de
terminatam Scire aut est causam cognoscere Item de infinitis
non est scientia. Entia per accidens sunt infinita Infinita non
enim accidunt. Ad concludis quod de entibus per accidens non
est scientia. sed de ente per accidens est scientia. dico quod non
quia quia non et de ente per accidens uno eadem non de
ambobus et ita id provenit. Vide litteram aucthoris
Con Nota pro intellectu questionis. Ex ipsa. Ens per accidens est
enim quod accidit inhiet Sic quod principia sunt entia per accidens
hoc aggregatum ex accidentibus ut musicum album et
ex subiecto et accidente ut homo albus ut vilis. Aliquando dicitur
Ens per accidens dicitur quia unum aggregatum ex duobus accidentibus
ut musicum et album. Secundo illud quod est preter intencionem a
gentis. ut casus et fortuna Secundo sicut eadem non. Ens
per accidens potest et consistit unum quo ad tercium secundum accidentia
secundo quantum ad intentionem accidentis. Ex hoc patebit solu
tiones ad argumenta movenda

Con de quocumque potest demonstrari de illo est scientia. Ens per accidens
hoc. b in littera. Sed b enim est sic habet determinatam causam
Con de ente mobili est scientia quia de ente per accidens. Sed
Con de casu et fortuna est scientia. et hic non habet determina
tam causam. Sed de his est scientia quantum ad intencionem agen
talitatis. magis presupposita quia possumus demonstrare quod en
tis per accidens non est aliqua scientia determinata Sed quod est
ens ut in paucioribus
t scim. Con pluuia esse sub cane habet determinatam causam. quia littera
sed. antecedens per astrologos qui ex determinata causa predicant
pluuiam et sub cane ut frigus. Dicitur quod quantum ad pro

est ens per se. quia quantum ad eius medium potest dari causa
determinata in entibus per accidens. sed non quotum ad to
tam speciem contingentis ad utrumlibet in paucioribus in pluribus
Con de eclipsi est scientia ~~quia etc~~ et est ut in pau
cioribus quia non habet determinatam causam. ~~Nota quod contingen
tia quedam sunt~~ Cuius eclipses contingunt ut in
paucioribus quantum ad tempus. in se quo ad suas
causas secundum eodem modo contingunt. et quia non sunt effectus con
tingentes Con Deus est causa determinata entis per accidentis
quia etc Sed ars enim sed non per accidens Con de ente
per accidens est medicina quia aliqua scientia. ars quia est de omni etc
Con de ente per se est scientia quia de ente per accidens
quia quia oppositorum est eadem disciplina. Concedo
quod de ente per accidens ut in pluribus est scientia. sed ad
utrumlibet et ut in paucioribus non. nisi nescia. Ut
solue per notabile ultimum Dicat pro Ens per accidens
est ens solo nomine quia parum habet de entitate
est non adveniens et quod nec unum Item quia ut in pau
cioribus contingit etc ut contingit erit naturam entis
est non ens sic non habet determinatas causas quo ad speciem
etc et per magis esse contingens non entis quia
per se non intrat naturam entis sed solum secundum dictum

s. ens per accidens extra

7 **Ens per accidens est quod nec semper est nec frequenter magis** Ista diffinitio est accidentis primo modo accepti ut in fine huius quaestionis patebit quia non convenit accidenti alio modo accepto. Duo ergo requiruntur ad hoc accidens scilicet quod duabus partibus diffinitionis.
Contra ens per accidens est non ens ergo non est diffinibile. Antecedens quia est principium non entis per litteram. Ad primum antecedens id est pars huius de ratione entis
Contra ens per accidens nec est ens corporale nec spirituale ergo Non corporale quia non est generale per litteram textus quod sunt Non corporale quia non est generale. Ad litteram. Unde una generatio quae accidens nichil est generale. Ad litteram unde una generatio quae ens per accidens non terminatur una forma ut una natura. Et per duas naturas introductas per duas generationes. Et per hoc non sequitur quod sit spirituale quia utraque generatur
Contra Nec est substantia nec accidens Non substantia quia ita et ens per se Non accidens quia aliquid est substantia Non utrumque quia nichil est substantia et accidens. Ad quod est aggregatum ex vnoris plurium accidentium sicut musicum esse album Et si dicitur omne ens vel est substantia ut accidens Verum est de ente uno simpliciter
Sequitur quod ens mole non sit ens per accidens. Falsum quia ens mole dicit aggregatum ex substantia et accidente. Contra quia ad ipsos omnes. Verum est sed unum est subiectum alterius
Sequitur quod hominem habere quinque digitos non sit ens per accidens. Falsum quia non est ens per se. Non non semper est. Contra quia. Ad ipsos omnes licet non semper est tamen ut in pluribus
Sequitur quod omne ens corporale et ens per accidens. Quia per locum a diffinitione Ad aliquando et frequenter magis est et Unde quod plus tempore est quando non est. Et enim ens corporale est frequenter magis quia est quando non est. Aliquando quo ad causam frequenter quod plus tempore non est quando est. Et sic est frequenter magis ut frequenter procedit ab eadem causa
Sequitur quod non omne accidens et ens per accidens. Contra

6 **Utrum entis per accidens sit aliqua causa determinata** Videtur ad quod licet quod non. Ratio huius est in ultima quaestione huius quarti. Videtur ad quod licet quod non. Ratio huius est in ultima quaestione
Contra litteram Ens per accidens causatur ab ente ut in pluribus
Et omnis effectus habet causam determinatam Ens per accidens habet
Marsilius ponit item notitiam quae sunt quando aliquid est ut utraque
propositio per accidens vera ut in paucioribus ut ad utrumque ita sit
hitudo timoris non est causa determinata quod ita sit
quod in apposito sit vera quia unquam timor non includit
nec possit aliquid Sed haec conclusio est aliquibus ut haec
figura est sub cancro. Responsio sic ipsius entis per
accidens prope capitur uter non est non est aliqua causa determinata
et per se quo ad totam speciem. Excluditur contra ut

in pluribus sicut habere quinque digitos quia non sunt per se per accidens
dicitur ut quia contingit quod effectus contingit causatus a superioribus habet causas determinatas quia superiora sunt causae determinatae superinferiorum Et dicitur determinata et per se quia habet
plures causas generales accidentium et similitudine adinvicem
Et dicitur quo ad totam speciem quia ad istum individuum habet causas
determinatas. Unde de primo sicut claret Ens per accidens causatur
ab ente ut in pluribus quia non causatur ab ente necessario quia
ens necessarium tunc suum effectum impediri non potest. Nec et causatur
ab ente per accidens ad utrumque quia tale est indifferens ad causare
et non causare. Nec et ab ente per accidens ut in paucioribus
quia idem non est causa sui ipsius. Ergo ens per accidens causatur ab ente per
accidens ut in pluribus Quod a sufficienti divisione Quod non ens per accidens
ut in pluribus impeditur eveniunt ens per accidens ut in pau
cioribus. Et dicitur esse causa ipsius entis per accidens ut in paucio
ribus ipsum ens ut in pluribus quia non evenit
Quod eadem est causa entis in pluribus et in paucioribus sed
est determinata entis pluribus. Ergo erit determinata entis in
paucioribus. Quod quia alias idem et determinatum et indeterminatum. Antecedens per primam partem quia eadem virtus seminis est causa quinque digitorum
generaturum ut in pluribus. Et sex digitorum ut in paucioribus. Negatur quia ad primum Non est in genere suo divisorum
bus. Negatur quia ad primum Non est magis virtus indivisorum
agens non ex hac materia intendit effectum per se. sed propter materiam
superfluam vel diminutam aut male dispositam veniunt
effectus non intentus per accidens
Contra fortuita et casualia sunt entia per accidens et
tamen habent causas determinatas scilicet naturam et intellectum patienum
ergo Ad antecedens per secundam partem Ad quod natura et intellectus sunt causae per accidens
fortuitorum et casualium. Declaratio
Contra. Frigus sub cancro habet certum cursum astrorum ergo habet
determinatam causam Ad. quod ens per accidens quo ad istum tempus
determinatam causam. Sed non quo ad totam
ut individuum potest habere determinatam causam. sed non quo ad totam
speciem
Contra Ens per accidens habet materiam et materia est causa determinata
Antecedens per primam partem est contra. Negatur antecedens per secundam partem Materia non contingit est
quae sic est indifferens

Utrum omnia futura de necessitate eveniant Non quia 1
iam non oportet esse consilia. Item minus mali punirentur et boni praemiarentur Contra omne futurum de necessitate est futurum ergo omne futurum de necessitate evenit Quod ab
eadem ad idem Antecedens quia idem per se de se ipso. Negatur antecedens Ad primum Unde
in illis de inesse verum ista bene quae futurum est futurum Nec valet haec quia de necessitate omne futurum est futurum ergo omne futurum de necessitate est futurum quia est falsa divisionis sicut ibi de necessitate
omnis homo est animal ergo omnis homo de necessitate est animal ergo
Contra omne futurum habet causam sufficientem eveniendi ergo Antecedens quia

deum qz est posita ca sufficienti de necessitate est effectus Ne
ga ad primum verum est in agentibus naturalibus non voluntariis
Ad 2m diuina voluntas non tollit contingentiam a rebus
neque eis necessitatem absolutam imponit Vult enim deus omnia
que requiruntur ad rem quam vult Sed aliquibus rebus
secundum modum sue nature competit quod sint contingentes et non
necessarie Igitur vult aliquas res esse contingentes Efficacia
autem diuine voluntatis exigit ut non solum sit quod deus
vult. sed et ut hoc modo sit sicut deus vult esse.
Nam et in agentibus naturalibus cum agens sit fortis
assimilat sibi suum effectum non solum quantum ad speciem sed et
quantum ad accidentia que sunt quidam modi ipsius rei Igitur
efficacia diuine voluntatis contingentiam non tollit
Contra futurum de necessitate est futurum et inde est futurum de
necessitate quod illud sit futurum ergo omne futurum de necessitate
est futurum quod ab exponentibus Ad 3m patet ista omne
futurum de necessitate. est futurum et hec est vera. sed illa
est falsa. omne futurum. de necessitate est futurum
Contra omne impossibile. de necessitate non euenit. ergo omne
possibile. de necessitate euenit. ergo contingens. patet consequentia
Sicut oppositum in opposito sic propositum in proposito

vtus

6

Vtrum ens et bonum conuertantur Sic quia habetur 8 ~~87~~ 95
1 ethicorum bonum dicitur equaliter enti. Si enim aliquid est ens
est bonum et si est bonum. est ens. Dicitur tamen rem quia
ens dicit in quantum habet esse. sed bonum in quantum est appe
tibile. omnia enim bonum appetunt 1 ethicorum
Contra Ens non suscipit magis et minus. bonum suscipit
ergo non conuertitur. Ad 1m quod bonum secundum quod non suscipit. sed secundum
actum ut virtutis seu moralitatis. vt bonum morale
Contra bonum dicitur per informationem Sed nichil informat se
ipsum. ergo antecedens probatur 1 parte patet per commentum in de substantia orbis
Contra per actum supplementum
Contra bonum extendit se ad existentia et non existentia ut
dicit dionysius Sed ens solum ad existentia ergo. Ad 3m ex loquitur
more platonicorum qui dixerunt materiam primam non ens
ratione priuationis annexe. et tamen ipsa participat bonum
quia ipsum appetit. Aliter verum est secundum causalitatem non predicationem Ita
quod per non existentia non debet intelligi non entia simpliciter sed
ea que sunt in potentia et non actu Et extendit se ad non
existentia id est ad ea que sunt in potentia
Contra bonum est vltimus ente ergo antecedens quia bonum dicitur
ratione appetitus 1 ethicorum aliquid autem appetibile non ens. Item
non aliquis appetit non esse. Ad non esse secundum se non est appetibile
sed per accidens inquantum per non esse aufertur aliquod malum
Contra aliquid est bonum quod non ens. ergo antecedens quia totum
inquantum bonum et non ens quia nec substantia nec accidens
Ad primum antecedens illa dicto datur de ente simpliciter vno
totum ergo mundus est ens aggregatum et bonum et
aggregatum ex multis substantiis et accidentibus
Contra Non omne ens est bonum ergo antecedens. quia ma
lum vt homo malus est ens. Ad primum antecedens. verum sed
in quantum ens est bonum. Sed in quantum caret quodam
esse dicitur malum. vt ceccus dicitur malus quia caret visum
Contra Non omne ens est appetibile ergo antecedens quia ma
teria non. omne enim quod appetitur habet aliquam perfectionem
Materia non. Ad 5m Sicut materia prima est ens in pura
materia neque habet. Ad Sicut materia prima est ens in potentia
potentia. sic et est bonum in potentia et participat aliquid de bo
no. eo quod appetit bonum
Contra In mathematicis non est bonum nec finis 3 methaphysice. et
in mathematica sunt entia ergo. Ad autem id est in mathematicis
in mathematica considerantur aliquid 2 medius ut per aliquid alio
non considerant. aliquid 2 medius ut per aliquid alio
Aliter mathematica vt sic non dicuntur bona ut mala quia neque
appetitur linea separata quia ibi vsque non est et nec finis
Dubium est ex quo ens et bonum dicuntur secundum rationem quod il
lorum est prius secundum rationem. dicitur secundum quod ens quia prius cadit
in intellectu Et ergo prius primum obiectum intellectus

9 **Utrum ens et verum convertantur** Sic quia licet sic non ens convertitur cum bono ita cum vero. dicit tamen sic verum quia verum est per rationem boni. hoc est primo ens sit cognitum deinde cognitum. sit appetibile quia nichil volitum nisi cognitum. Idem ergo dicitur ens quod est. verum. quod cognitum. bonum quod volitum

Sequitur quod finis sit verum quia finis est ens. est non in rebus et hic. Ad primum quod verum nuper ut patuit in 4 Ad 2 opposita habent fieri circa idem Sed verum est in intellectu ergo et finis. Si ergo finis est ens in intellectu. finis est verum in intellectu. erit ergo finis verum. quod capitur est verum fa fin est verum licet verum quod capio fin va

Contra verum extendit se ad non ens ergo ens quia verum est. quod non ens non est. Ad Intelligunt quod capit verum de non ente Sicut chimera non esse. et istud verum est ens apud intellectum

Contra habent se sicut prius et posterius ergo. Ad quod illa prioritas et posterioritas est rationis

Utrum sit una veritas danda per quam omnia sunt vera. Sic Nam veritate divina omnia sunt vera

10 **Utrum bonum et malum sint in rebus** Sic per rationem Ro duo sunt primo ... in rebus scilicet bonum et malum Ro omne quod est ut est in rebus sit in intellectu. bonum et malum sunt ergo etc. Sed non sunt in intellectu sed ut cognita ut vera Intus non ideo cognoscat quia licet cognitum aliquo sibi unitum seu quietum. bonum autem et malum sunt obiectum appetitus. appetitus vero ultimum non est quietum appetitum quia si esset quietum. cessaret esse appetibile quietatum non appetitum. bonum ergo et malum sunt in rebus

ult.

Contra si bonum esset in rebus maxime in deo. sed quia in deo non est modus species et ordo. alias esset limitatus. Ad quod ad bonum creatum hoc requiritur. deus autem est bonum increatum

Contra quod nichil est. non est in rebus. malum nichil est. b per dionisium malum non est existens nec in existens. et b et c b boecii in fora. Ad dionisium malum ultimum nec est substantia nec accidens sed est privatio privatio Sic ad boetium.

malum in concreto est aliquid
in abstracto actu / habitu est aliquid
privatio boni nichil est

Ad malum est in rebus sicut in subiecto. sicut cecitas est in oculo sicut in subiecto Si dicitur. non ens non requirit subiectum. Ad verum est negatum sed non privatum Quia deus permittit

mala in rebus. Ad quod propter hoc ut appareat magis perfectio universi. quia opposita iuxta se etc. sunt quia deus est ita bonus et sapiens quod vult et scit quod malis eliceret bona etc.

Utrum verum et falsum sint in mente Sic per rationem et per 2 primo de vero ratione quia veritas est adequatio rei et intellectus. ubicumque ergo est adequatio ibi est veritas subiective. sed adequatio est subiective in intellectu ergo et veritas b quia res mensurant intellectum. ita quod mensura est in re mensuratum autem in intellectu Et sic intellectus imitatur rem et non res intellectum. ita quod imitatio est subiective in intellectu et non rebus. hec autem imitatio et hic mensuratio passiva idem est quod ipsa adequatio qua ipse intellectus rebus adequatur Si ergo imitatio est subiective in intellectu ergo et adequatio deinde non imaginari quod hic adequatio causaliter est in rebus quia res adequant intellectum Subiective autem est in intellectu quia intellectus adequatur Si autem est ibi subiective est ibi formaliter et non ubi causaliter Sicut sanitas est in medicina causaliter in animali formaliter. ~~Sequitur veritas est in intellectu ergo et falsitas quia opposita habent fieri circa idem subiectum~~ Et ideo verius dicitur esse in animali quam in medicina. a simili hec adequatio quia formaliter est in intellectu et non in rebus Sic ergo patet ratione Auctoritate vero sic. Ut autem in ... in loco isto bonum et malum sunt in rebus. verum autem et falsum in conceptione vel commemoratione duo sunt prout ... in rebus. scilicet bonum et malum duo autem sunt prout ... in intellectu. scilicet verum et falsum Hec autem sic dicta videntur dicere quod ens et verum non convertuntur quia entitas et veritas non sit una realitas ubicumque esset entitas subiective ibi esset veritas Cum ergo entitas rei ut dictum est sit vera veritas rei. dico quod ubicumque est entitas ibi est veritas Entitas autem reperitur et in rebus et in intellectu et sic veritas similiter et est in rebus et in intellectu

11

Hic sunt duo declaranda primo quod est veritas in rebus. 2o quod est in intellectu Primum patet sic exponendo illa dubiorum diffinitionem quod veritas est adequatio rei et intellectus Ad cuius evidentiam sciendum est quod veritas essentie et entis qua hec quecumque idem est quod essentia rei huius omne id quod dicitur habere Illa non vocatur vera humanitas que licet quecumque requirit essentiam humanitatis Et hec autem essentiam creata licet quecumque dicitur habere quia in suo gradu et in suo modo imitatur essentiam primam ipsius intellectus primi Debemus non imaginari quod intellectus ipsius primi continet intellectualiter omnem essentiam creatam, ita quod essentie create se habent ad intellectum primi sicut artificiatum ad artificem Sic ergo in artificiatis illa dicitur vera archa que imitatur ideam arche que est in mente artificis. ita in essentiis illa est vera essentia que imitatur debite ideam in mente primi. ita quod sicut hec veritas super essentiam addit imitabilitatem. hec autem imitabilitas qua imitatur essentiam ... essentiam primam vel intellectum primi nichil aliud est nisi quedam adequatio

rei ad intellectum primi. Que quidem adequatio in essentia est quia in suo gradu et suo
modo habet quod debet habere. Ex hoc autem habet quod debet habere quia secundum suum gradum assequitur
suum exemplar in intellectu primi. Que quidem assecutio adequatio est. Et secundum hoc veritas
ista in essentia est adequatio rei essentialis et intellectus. Hoc est adequatio mensure et
mensurati. Ita quod intellectus primi est mensura essentie. Alie autem secundarie sive creatorum sunt
mensurate quam mensurationem habet unaqueque res in proprio gradu et propria modo secundum
suum aspectum ad intellectum primi. Idem est ergo secundum istum modum essentia et veritas. Sed
essentia videtur ex hoc quod est primum formale entis. Veritas autem videtur ex hoc quod habet
quicquid debet habere in suo gradu et in suo modo. Quod autem habeat quicquid debet
habere ex hoc est quia suo modo assequitur intellectum primi. Que assecutio ut iam dictum
est adequatio est. Cum ergo hec assecutio imitatio et adequatio sit in re et in
essentia patet quod veritas est subiective in ente et in essentia. Et de hac veritate dicit
philosophus 2° huius quod dispositio rei in esse est dispositio eiusdem in veritate. Hoc est dicere
unaqueque res nobilioris essentie est nobilioris veritatis. Non est autem res
nobilioris veritatis nisi quia magis approximat ad primum et per consequens nobilioris essentie,
q. d. philosophus: elevata essentia elevatur veritas. Que quidem elevatio essentie et veritatis
non est nisi in approximatione ad primum principium. Huius ergo declaratum primum scilicet quod veritas
est in essentia. Declaratur ergo secundum scilicet quod veritas est in intellectu. Ad cuius
evidentiam notandum est quod duplex est veritas scilicet veritas essentie et conceptus. Veritas con-
ceptus est quando conceptus rei adequatur. Ut sic veritas primo dicta est adequatio
cuiuscumque essentie creature ad intellectum primi, ita veritas hoc secundo dicta est adequatio
conceptus ad ipsam rem de qua est conceptus. Debemus enim imaginari quod res habet
duplex esse: unum esse in re, et unum in concipiente. Primum esse ex hoc habet
quod aliquo modo assequitur primum. Secundum esse habet ex hoc quod intellectus aliquo modo concipit id
quod est in re secundum quod est in re. In primo esse fundatur veritas essentie de qua di-
ctum est in primo articulo. In secundo esse fundatur veritas conceptus. Et primum esse est esse
completum et extra animam, secundum autem esse est esse diminutum et in anima. Ista
prima veritas scilicet essentie est veritas perfecta, secunda autem veritas est veritas diminuta. Que quidem
est adequatio essentie est subiective in esse et est ipsa veritas essentie. Ista secundo veritas
conceptus est adequatio conceptus et est subiective in concipiente quando concomitantur plu-
ries vero entitatem diminutam apud animam, quam etiam id concomitatur vero fictis
ab anima. Debemus enim imaginari quod intellectus de re simul format sibi conceptum simpli-
cem quem conceptum diffinitionem vocamus; format etiam de re concepta secundum conceptum
complexum quem enunciationem dicimus. Et tam in prima formatione quam in secunda apud con-
cipientem vel formantem est similitudo rei de qua fit formatio, quam similitudinem vero
concomitatur entitas diminuta et fictitia a concipiente. Sit ergo concludamus quod duplex
est esse rei et duplex entitas, et secundum duplicem entitatem est duplex veritas. Primum
esse est esse rei in se in quo radicatur entitas extra animam, in quo etiam esse
est subiective veritas essentie. Secundum esse est esse diminutum apud animam per similitudinem rei,
in quo esse radicatur veritas conceptus que quidem est subiective in anima concipiente.
liret Et sic secundum istum modum ens convertitur cum vero quia sicut se habet ens ita se habet
verum. Ubi est essentia ibi est veritas essentie, ubi autem est entitas diminuta ibi
est veritas conceptus. Ad argumenta illorum qui ponunt omnino veritatem in

intellectu quia adequatio est in intellectu patet quod dupliciter peccat. Primo quia non loquitur
de omni veritate sed solum de veritate conceptus que quidem est adequatio intellectus ad rem
extra. Secundo peccat quia non omnis veritas est adequatio est subiective in intellectu et per consequens
non omnis veritas. Possumus enim ducere adequationem: una que est ex hoc quod essentia rei
imitatur intellectum primi, et talis est in intellectu primi subiective non et formaliter in essentia.
Alia est adequatio que est ex hoc quod intellectus noster imitatur res extra, et ista cau-
saliter est in re extra, subiective autem in intellectu, et de hac procedebat argumentum eorum. Ad
auctoritatem philosophi dicendum est quod non est intentio eius quod verum et falsum omnino esset in
anima sed quod non ita apponitur sicut bonum et malum, quia bonum et malum tantum sunt
in rebus. Verum autem et falsum possunt esse in rebus et in anima. Ad cuius evi-
dentiam notandum est quod aliter est de voluntate et aliter de intellectu quia intellectus est aptus na-
tus facere rem apud seipsum sub entitate diminuta que res apud seipsam est sub
entitate completa, et ideo per virtutem intellectivam res est apta nata habere duplex
esse scilicet in se et in intellectu. Appetitus autem non est aptus natus facere quod res
habeat aliquod esse quam in seipsa. Cum intellectus est motus rerum ad animam, hoc
est ex hoc quod intellectus est quod res habet aliquod esse in anima, quia intellectus quodammodo
omnia est secundum entitatem diminutam. Appetitus autem est motus anime ad res ut sunt
in seipsis. Si ergo hec sunt vera, ipsum verum quod est obiectum intellectus est in seipso ita
et in re quod aliquo modo est in intellectu secundum aliquem modum essendi. Bonum autem
et malum sunt in rebus tantum quia per virtutem appetitivam non fiunt in anima
magis in anima per appetitum fit in rebus

12 Utrum vniuersale et singulare sint circa compositionem et diuisionem

Sic quia lra et 1 phas Ro quia vniuersale et singulare consistit in affirmatione et negatione. affirmatio autem et negatio est circa compositionem et diuisionem ergo etc. Contra est quia intellectus vna est que vocatur simplicium apprehensio qua apprehendit quidditatem rei vt hominis ut alius. Alia que vocatur compositio et diuisio qua intellectus enunciat vnum de alio aut ut negat.
Conclusio vniuersale et singulare sunt in mente ergo non circa etc. quia quod est id circa quod non potest esse in duabus speciebus. Ad propositionem quia vniuersale eodem modo est in mente et in compositione et diuisione. est sine quo eodem modo est in intellectu sit vniuersale ut sensus per se. sed compositio et diuisio ut sensus intellectualis ergo non eodem
Conclusio tercia vniuersale et singulare sunt circa simplicem apprehensionem ergo non solum circa etc. Antecedens quia intellectus apprehendit apprehensione simplicium ens et non ens ergo vniuersale et singulare quia a quibus
Dicitur alio quod circa simplicium apprehensionem ut intellectualis est vero tamen ut in apprehendente. sed non ut in enunciante vniuersale quia intellectus simplicium apprehendit quidditatem rei abstrahendo sed non dicit se apprehendere. nec dicit ista vniuersalitatem alicuius sed simpliciter apprehendit eam etc.
Conclusio circa primum principium est veritas et non compositio ergo antecedens probatur quia est simplicissimum. Ad primum principium eodem modo est verissimum veritate incomplexa. Cognitio vero est verissimum veritate complexionali intellectus est verum
Conclusio 3 de anima simplicium intelligentia .i. conceptio simplicium sunt vi. Dicitur ut ad 2m. Ista fit fictio. phs ibi per intelligentiam intelligit habitum principiorum quia circa que principia non decipitur intellectus
Conclusio circa ipsum quodquid est veritas ergo non solum circa antecedens quia ipsum habetur ab intellectu per se sibi quam suam etiam est quedam veritas quia entitas. Dicitur ut ad 2m
Conclusio sensus propriorum sensibilium sunt vi. et ibi intellectus compositio ergo antecedens probatur per 3 de anima. Ad propositionem antecedens vniuersale est intelligere Non cognoscunt non verum. sed quia apprehendunt ita ut est in re
Conclusio ubicunque est adequatio rei ad intellectum ibi est veritas sed in simplicium apprehensione est adequatio ergo etc. Certum potest quia in simplicium apprehensione est veritas incomplexa ut entis. sed non complexa
Conclusio intellectus est per se similis ad res. sed in rebus non est compositio ergo neque in intellectu. Antecedens probatur per se quia intellectus enunciat hominem esse animal et ibi nunc est compositio. Dicitur quod similitudo rei recipitur in intellectu secundum modum intellectus vnde compositionem et diuisionem intellectus in intellectu secundum aliquid ex parte rei. tamen non eodem modo se in re sicut in mente
Sed vtrum sit aliqua compositio in re. in se quod probatur

6

Utrum ad veritatem compositionis aliquando requiratur compositio in rebus et in negatiuis diuisio 13 ~~40~~ 98
Non. Ibi quoniam aut compositio et diuisio in mente et non in rebus Et vero 2m Marsilium quia dicendo Deus est. est compositio in mente et tamen in re non est compositio Sic etiam dicendo homo est animal est compositio in mente et non ex parte rei Sic de diuisione hic est dicendo in mente chimera non est homo et tamen non oportet quod sit in re
Conclusio per intellectum dicentis. vniuersale habet quodammodo in composito et negationem in diuiso. Ad quod non est contra Intelligitur non sic Tunc affirmatiua est vera quando subiectum compositum cum predicato per copulam supponunt pro eodem Et tunc negatiua est vera quando subiectum et predicatum ab inuicem disiuncta per negationem copulam non supponunt pro eodem
Conclusio intellectus sequitur rem in intelligendo Sed in intellectu est compositio ergo et in re. antecedens 3 de anima. Ad antecedens Intelligitur sic. ad hoc quod intellectus intelligat requiruntur species intelligibiles recepta a re quia omnis quecumque intelligit fantasmata speculari 3 de anima
Conclusio compositio est vera quia ita per eam significatur sicut est in re sed per eam significatur compositio in rebus ergo est compositio in rebus. Probatur quia dicendo homo est animal. est sit compositio. vt ergo in rebus habetur compositum. vel communionem. et si sic quecumque terminus erit falsa homo est animal. homo est corporeus. quia significat hoc commune homo. est hoc commune animal. Est si non etc. compositio in rebus sequitur quod quecumque compositio erit ficta. quia quia nichil correspondet ei in re. Ad 1 sit compositio communionem non potest ut patet vero sed per sensus Ad 2 negatur quia. ad compositionem. dicitur quod correspondet sibi compositio in terminis ad sensum dicendum. vnde autem compositionem vero in mente respondet aliquid ex parte rei. non tamen eodem modo se in re sicut in intellectu Nam ea que componit in re sunt diuisa. sed ea que componit in intellectu sunt id Nam compositio intellectus. est signum identitatis eorum que componit Et hoc designatur per copulam Et ergo aliud est in re aliud in mente
Sequitur quod ista sit vera. omne animal est homo. quia quia animal et homo sunt idem et ita supponunt pro eodem. Marsilius dicit ad propositionem aliquam veram requiritur quod subiectum et predicatum supponant pro eodem vniuersali modo significandi compositionis. et hoc in propositionibus quarum non reflectunt singularitatem super se. vnde licet in ista omne animal est homo communia supponant pro eodem tamen non vniuersali significationem compositionis. Nam subiectum distributum nondum pro hoc sed et pro aliis supponit ab homine. Dicit que non reflectunt ~~unitatem~~ singularitatem super se. propter istam insolubilem. Sortes dicit falsum quod est verum sed reflectit singularitatem super se. Vtrum aliqua compositio sit in re

compositio { omne forte in re
sibi conueniens
sibi parti. sed in mente

18 **Utr̄ ppō q̄ eo dicat̄ v̄a. q̄ ~~sicut~~ qualiter cumq̄ p eam situr ita est in re**

Non sm̄ marsiliū et bidam licma illa ē v̄a antixt cit et tn̄ non ē ita in re sit p eam sit̄. Sed hc bn̄ suff̄ in illis d̄ p̄nti

Con̄ Ista pmo est q̄ phm in p̄ntis dicit ex eo q̄ res est ut non est ora dr̄ v̄a ut fa. No illa ca non suff̄ in omnibus pponibus a'us v̄s. sed so lum trat̄s de p̄nti. ad item sm̄ q̄ omnis ppo a'ua de inesse et de p̄nti dr̄ v̄a. q̄ qualitercumq̄ p eam sit esse s̄ eius totalem s̄om adequatam ita est in re si est de p̄nti. et ita erit in re si est de futuro. et ita fuit in re si est de p̄tito. et ita pt̄ ē in re si est de pg̃li Et hoc id wlt p̄ i p̄nti dicens Ex eo q̄ res est ut non est. hoc ē biliga et scola gallis volunt

17 **Utr̄ pportionalit̄ attendenda esset v̄itas in ypoteticas sicut in kat̄s**

Respon̄ s̄ marsiliū et alios co'it̄ q̄ non Et hc idm pz p phm p hrs Rō est quia v̄itas et f'litas in ypoteticis ut co'it̄ atten̄ penes v̄itatē p'cui ut dt p hrs. Sed v̄itas in katis sum̄ ut dictū est in p̄cedēti q̄stion̄ Pro quo nota aliq̄s relus ita ppo ypcas q̄s inde in pe hrs et in p̄ius longis

16 **Utr̄ ead̄ ppon sine equocaton sit v̄a et fa simul** R q̄ non Rō q̄ v̄m et fm̄ eo mantur modo qūa non p̄nt simul eid̄ in

Con̄ Illa ppō Sor sed̄ est v̄a et fa sit q̄ ans̄ Cd ē est v̄a an pndiu. et est fa p̄ q̄ p̄ndiu sed ppon antis. sed non adeq̄te. Sed potius an et p̄ q̄ non est simul

Con̄ Ista quicquid viuit sp̄ est. est v̄a et fa sit

~~97~~ 99

Cd q̄ hz vnū s̄om v̄m et aliū fm̄ utz

Con̄ Illa ppā. homo est asinꝰ est fa et v̄a simul q̄ sit v̄a q̄ sit ta'r quā'r est in re q̄ sit ho esse et asinu esse et ita est in re Ne'ga ad pōm dd q̄ hoc non suff̄ sed requit̄ q̄ hoc fiat totalr et adequatam ip'ius ppōnis Et vo'r fa to'lis et adeq̄ta ppōnis que cāt̄ ex pl'ibus simt et eod̄ ordine suptis

Con̄ Illa Sor dicit fm̄ est v̄a et fa simt. q̄ sit v̄a q̄ sit sortem dice' fm̄ q̄ sit fa q̄ ans ppo insolu'lis est fa. dicit q̄ ipa est fa in casu et n̄ seq̄ sit ta'r quā'r est in re q̄o est v̄a q̄ vlt requit̄ q̄ non reflectat v̄it f̄litem sup se. est

Con̄ Illa ppo. hō est asinꝰ et deus est. q̄a et fa simt. q̄o ans q̄ est v̄m et fm̄ simt q̄o Ne'g ans ad pōm ne'ga.

Con̄ aliqua ppo hz plu'es s̄ous vnū v̄m et aliū fm̄ q̄o aliqua ppo erit v̄a et fa simt. ans̄ pz p richardum in biligam ibi impgl'o est te vide solem. et i elenc̄s Ne' ans. q̄ iam non ē ppo. sed ppo plu'es. ad pōm dd q̄ sit int̄ q̄ ord simulis ppōi hz plu'es s̄ōs Et si dr̄ hz aliqua ppo est distinguenda. q̄o hz pl'es s̄ōs. marsilius dt q̄ na ppo d̄ sui nā. sed qn hoc fit. fit p assistētes. et ita hoc contingit de p'acōnis

Con̄ Sı non maxime p̄ v̄m s̄am s̄z q̄ v̄m et f̄m non q̄riant̄. sed gdit. nam v̄m est id qd̄ est. et f̄m id qd̄ non est Et sic h̄nt se ut esse et non esse q̄ con̄ dicunt Cd s̄ s̄t q̄uis ē et non ē in voce gdicant hz apud mentem h̄nt se sicut q̄ria. vt dm̄ ē in x Et si dicatur. f̄m fundat̄ in v̄o q̄o n̄ q̄riant. q̄ q̄ vnū q̄rarium non fundat in alto Cdt s̄t. f̄m f̄un datur in v̄o sicut malum in bono. non tn̄ in v̄o si cut q̄rio. sicut nec malum in bono sicut in q̄rio sed in eo q̄ sibi subr̄atur

Utr̄ ens p'acōnis et ens vt v̄m sint p'ce t'mittanda a considatōne met̄c 11 R q̄ sic

Rō quia entis p'acōnis non est a'qua ca detīata Sed ens vt v̄m hz se ut pao mentis seu intell'. de quo detīnatur in ē de a'ia q̄o et ibi dz detīan de ente vt v̄o q̄ q̄ eod̄ est sac detiare de s̄bo et de paōn sibi

Con̄ tm̄ est ens p accñs. Si aliquod maxe in pau
tioribus. Seq̄r q eclipsis solis et ens p accñs sit
qr de eclipsi est sciā. Iam de hoc dictu est prius
qr in cōpon ad tempus est ut in paucioribus. sed i
cōpon ad suam cām sic fit semp. Eod'a dicat
de ente vero.

Con̄ phus sibi ipi cdt. qr in prio h9 & et in
fine cti dtminauit de ente p accñs. et h dt q
q ptermittendum est a csidan meta. Rdt maior. q
de ente p accñs bn csirat meta vt de sciali remo
to ut remotissimo. non aut pxinquo. qr ipo p
accñs vra non est determinalis. et hoc vult phus. a
ut prius

Con̄ de quolibet ente meta dz csire. ens p accñs est
ens ergo. Soluatur sicut iunctum

Con̄ 2a ptem. n9 ens sic non est ptermittendus
vm est ens sic ergo

vm
- incidens — ptz ad man
- no incidens
  - vt pro va
  - vt qdda ens
  - vt opo intus n ptz

Con̄ meta est sciā maxime vitatis ergo n dz ptermitte
ens vm. Qz qr potius talis sciā dz csire maxe vm
Soluatur p figurm

alr Nō ar dabit intre in lra tā entia. vnu ens p se
scdm ca̅ cam. et duo alia entia. sz ens vm et ens
p accñs. h duo deviant ab ente pse. ens n p accñs
vnoo dr ens in paucioribus. quod dvat ab ente
in pluribus et de tali ctum est q n p̄e dz dici ens
ē cam. sed magis deviatio ab hoc ente. Na dz dici
ens pse intutu ab aliqua na. sed deviat ab intuitu
aliod dr ens p accñs. aggregatu ex duabus cām
vt album & musicum et hoc non dz dici ens pse
qr lꝫ esse albu. et esse musicu possint aliquo dici
ens pse. tn cōcursꝫ albi et musici est p accñs omo
l bn ergo dicit p. q ens p accñs est cā relinqn genq
entis aliud ab isto. Sbn et dicit de ente qd est vm
qr tale ens est ens diminutum fictm ab aīa. de quo
ctum est q est aliud ab ente ē cam. Et sic cōpl
et 6ti Seqr 7mq in nomine dni

Q(uestio) u(tru)m d(icitu)r mult(um) sicut d(i)u(i)simus in his que 1
de q(ua)n(ti)s q(ua)erit utr(um) a(cciden)tia h(abe)ant de se a(li)quam
entitate(m). Ad q(uo)d r(espon)s(i)o q(uod) sunt in p(r)im(o) Et q(uod) s(un)t
fr(om) mota. Et sunt r(ati)o agendi. sicut caliditas est r(ati)o calefa(ciendi)
color e(st) r(ati)o mouen(di) visum. Et sunt instrumenta agentis p(rinci)p(a)lis
Nam a(nim)a m(edian)te calore g(e)n(er)at nutrit et vegetat
Con(tra) l(itte)ra d(icit) a(cciden)tia non s(un)t entia sed entis. Dicebant a(li)q(ui)
q(uod) a(cciden)s de se n(on) h(abe)t a(li)qua(m) entitatem. sed totu(m) (e)sse suu(m) de
p(e)ndet a s(ubstanti)a. sed hoc n(on) valet q(uia) a(cciden)s for(m)al(ite)r d(icitu)r a s(ubstanti)a
go h(abe)t for(m)alitatem distincta(m) a s(ubstanti)a et p(er) (con)s(e)q(uen)s entitatem. Ad l(itte)ram
d(icitu)r Non vult q(uod) a(cciden)tia q(uod) se n(on) h(abe)ant entitate(m). sed q(uia) q(uod) s(un)t n(on)
h(abe)nt entit(at)e (com)pleta(m) et p(er)f(ec)tam. sed diminutam. q(ue) apta nata e(st)
denoiar(e) entit(at)e s(u)b(iect)i q(ue) e(st) (com)pleta
Q(uia) tota for(m)alitas a(cciden)tis dependet a s(ubstanti)a go a(cciden)s q(uia) h(abe)t a(nalo)g(i)a(m)
ad s(ubstanti)am. Ne(gatur) a(ntecedens) ad p(r)o(bationem) d(icitu)r al(ite)r. a(nalo)g(i)a q(ue)d(am) d(icitu)r m(od)o a(li)q(uo)
q(ue) h(abe)nt vna for(m)alitatem sed n(on) for(m)ale. sed vnu(m) ...
h(abe)t. aliud for(m)ale. vt medicina d(icitu)r sana ... ... for(m)a(lite)r
alia est m(od)o plu(r)a q(ue) h(abe)nt vna for(m)alitatem for(m)a(lite)r. sed n(on) eodo(m) ...
vn(de) ... s(u)b (e)sse dim(inu)to et att(ri)buto ad aliud. in alt(er)o s(u)b (e)sse
(com)pleto et p(er)f(ec)to et n(on) r(e)ducto ad aliud. et t(a)lis e(st) m(od)o a(nalo)g(i)a vt p(atet)
r(ati)o ... n(on) ... q(uod) tota for(m)alitas a(cciden)tis dependeat a s(ubstanti)a p(ri)ma q(uia)
se h(abe)nt entitatem h(abe)at diminutam
Q(uia) quod h(abe)t entitatem p(otes)t d(ic)i ens. a(cciden)s n(on) p(otes)t d(ic)i ens. (pro)b(atur) in l(itte)ra
a(cciden)tia non d(icu)ntur entia sed totali(ter) entis. Ad p(ro)b(ationem) (pro)b(atur) vn(de) e(st) (com)p(ar)a(ti)o
ad inhesionem. n(on) aut(em) (com)p(ar)atione(m) ad entitatem | q(uia) n(on) inhe(re)t
Q(uia) si sic vt h(abe)nt entitatem p(er) se ut p(atet) a(cciden)s. Ad p(ro)b(ationem) d(icitu)r a(li)q(uid) | q(uia) n(on) depe(n)d(e)t | q(uia) h(abe)t ...
Q(uia) a(cciden)s in abstracto n(on) h(abe)t a(li)qua(m) entitatem. go a(cciden)s q(uia) a(cciden)ti (con)ue(nit)
... in abs(tra)cto n(on) e(st) h(abe)t. a(ntecedens) q(uia) diffi(nitio)n(e)m a(cciden)tis. (pro)b(atur) q(uia)
gen(er)ic(e) s(ubiectu)m. a(cciden)s in abstr(a)cto n(on) e(st) ... Et s(ic) p(otes)t p(ro) s(ubiectu)m go n(on) h(abe)t (e)sse in s(ubiect)o. No(ta) q(uo)d(am) vole
qu(o)d n(omi)n(a) Et s(ic) p(otes)t ...
bant q(uod) a(cciden)s abstr(ac)tu(m) n(on) h(abe)t entit(at)e(m) in se sed solu(m) (con)cr(e)tu(m). ...
a(cciden)ti sed hoc n(on) val(et). q(uia) utr(um)q(ue) s(ic) idem for(m)a(lite)r l(ice)t ... Et si
entitas et ablata abstractio. iam m(odu)s intendo ... ...
... s(u)bi(ectu)m. Ne(gatur) go a(ntecedens) ad p(ro)b(ationem) a(cciden)ti (con)uenit gen(er)i(c)e. i. denoi(n)are s(u)bi(ectu)m
q(uo)d s(u)b(iectu)m. Ne(gatur) go a(ntecedens) ad p(ro)b(ationem) a(cciden)ti (con)uenit (e)sse in s(ubiect)o. Ad (pro)b(ationem) ne(gatur) (con)s(e)q(uen)ti(a). vel
(pro)b(atur) ... aut (con)uenit (e)sse in s(ubiect)o. ... vt s(ic) n(on) in (e)sse s(ubiect)o. s(ic)
ad a(cciden)s. s(ic) p(otes)t p(ro) s(u)b(iectu)m, no(n) ... s(u)b(iectu)m. ... vt s(ic) n(on) in (e)sse s(ubiect)o. s(ic)
... sicut m(od)o intelligit sic no(n) aptu(m) est s(ic) ... sed m(od)o q(ue) intelligit
... in abstracto p(otes)t s(u)b(iectu)m i. no(n) m(od)o s(ubiect)o. sic e(st) non p(otes)t s(ic)
a(cciden)s in abstracto p(otes)t s(u)b(iectu)m i. n(on) m(od)o s(ubiect)o. ...
a(cciden)s in abstracto ... entitatem diminutam seu i(n)(com)pletam. dicit
Dum est q(uod) a(cciden)s h(abe)t entitatem diminutam seu i(n)(com)pletam ... ad s(ubstanti)am
vel ideo q(uia) h(abe)t (e)sse p(er) quandam a(nalo)g(i)am ad s(ubstanti)am

Utr(um) a(li)quod a(cciden)s na(tura)l(ite)r possit ~~separari~~ stare sin(e) s(ubiect)o 2
Ad q(uaestionem) q(ui) r(espondet) q(uia) l(itte)ra q(ue) d(icitu)r s(ubstanti)a est separabilis ab a(cciden)te, sed e(contr)a n(on)
est p(ossibi)le. Et hoc vult po(r)ph(yrius) ... aut in s(ubiect)o subsistens. No(ta)
q(uod) go m(od)o de a(cciden)te inhesiuus non denominatiuus. vt sunt
quantitas et p(re)d(ic)am(en)ta. ... d(ic)o est v(er)a ... s(u)bi(ectu)m ... ...
Q(uia) ... (con)tingit non in (e)sse s(ubiect)o go. Ne(gatur) (con)s(e)q(uen)tia q(uia) q(uod) ne(ce)ssa(r)ia p(ro)p(ositi)o

p(er) p(ote)ntiam di(uin)am
hoc p(otes)t stare si(ne) s(ubiect)o
hoc est a(cciden)s na(tura)l(ite)r
... v(er)a go a(cciden)s na(tura)l(ite)r p(otes)t stare si(ne) s(ubiect)o

h(oc) na(tura)l(ite)r p(otes)t stare si(ne) s(ubiect)o
h(oc) est a(cciden)s
q(uia) fa(lsu)m go a(cciden)s na(tura)l(ite)r p(otes)t stare si(ne) s(ubiect)o

non sē āna
Sē q nūm accns et sēple. qui q porm. Nē qna.
q figura fertis remanet forte rezto go Nē qna
q accns hz entitatem forlē distinctam a sbā go Nē qna
q imago apparens in specto est accns et n̄ est in aliquo
sbō. Dō q est in aere ppinquo ipi specto
q lumen est accns et n̄ est in aliquo sbō. Non in aere
qr n̄ mōr ad motū aeris. ad motum n̄ sbi mouen
accia. vn̄ sē fuit sbm gruens

3 Vtr̄ p aquā pōm accns possit stāe sn̄ sbō
dē q̄ t ut p pom dinam et dr̄ pt quicquid pt cā
pma cum cā 2ā pt sē sola
Sē q deus posset aliquid simul face ēē et non ēē. qr
qr accntis ēē est inesse Si go accns staret sn̄ sbō. accns
erit et non erit. Nē qna. ad pom dr̄ q p hoc n̄ aufer
inherentia aptitudinalis. licet actualis
Sē q diffō possit vē neri de suo diffinito. Dō q diffinit
accntis sunt de accnte dimisso pē natue sut dic ut pq
q Si sic ut est ens in sē ut in alio. Si pm cat fōm sbā
si 2m non est sepatū. Dō q pm. et n̄ sē q sit sbā qr
si 2m aptitudinem inherendi. quia n̄ hz sbā
hz aptitudinem implicate. qr sē est accns go accidit. et stat
q Sic inde est implicae. qr sē est accns go accidit. et stat
sn̄ sbō go non accidit. Nē 2ā qna qr in tli accnte no
est ablata accidentia aptitudinalis
q Si sic sē q non posset diffiniri. qr qr accntia diffiniunt
p sbā ear. sed iam n̄ hebit sbm. Dē accntia hnt diffiri
p ear sbā diffonem nali. ut hebunt aptitudinem inherentiam
ut accns est ens de cū na est q n̄ sit in alio. ita q
aptitudo inhesionis sit de na accntis

8 Vtr̄ sbā sit pōr accnte tpe et diffone dō
ex lrā q̄ t Ro pmm qr nūm aliorum pintorum est sepato a
sbā. sola aut sbā est sepalis ab aliis qr pt reperi sbā sn̄
accnte. Cha rō com. qr omē accns ut est sepato ut insepa
si pm sbā pt ēē sn̄ tli accnte. etē est pōr eo. Si 2m. gsēr
foram rei. et fut ma ex q fit tle accns est pōr eo. Tā cā
rō qr sbā hz rōm independentis. accns vō dependentis
sed nāt independens pq est dependente. Sic ē diffonem qr
pōr qr accns diffinit p sbām. m̄ illud p qd aliud diffiit
est pus. Sē q sor sit pōr magne aeli. Dt dr̄ sbā est

1 pōr accnte tpe. n̄ sic q ois sbā pcedat omē accns. sed q
ut sbā pm pm. et sbā est pōr accnte suo
q sbm et 2ā pao st simul tpe go rē. Dō ut pq. qr licz sit
simul tn̄ aliq sbā pcedit paom
Sē q sbā rt pōr tpe et si sic tpus pcedet tpus. qr illud tps
in quo sbā est pus

q Etiā mich est pus multa accia sē cānā. go bz de magne
cli. Com dt q dz intgr de accntibz corzlibz
q Ro phi est fa qr ē sbā est insepablis ab accnte vtz de
ma pma q inigm est sn̄ morpheis et paombz 1 dgon
Dō q rō intē sic 1 non repugnat sbē sepāri ab accnte
et repi sn̄ accnte. sicut est sbā pm pm
q ffam ptem. sbā diffinit p accns. go n̄ est pōr accnte
diffoni. arf qr ma diffinitur p motum. sili aia. ut aia
est q mouens rē. Dō sbā absolute gsita non diffinit p
motum. sed bn̄ ut est ens n̄ale. etiam diffō sbe p accns
ut p motum non est qua
q Sē q accia mathica non rnt accia qr qr n̄ diffiniunt
p sbām. Dō accia absolute supta sn̄ put non genit sbm
p sbām. sed put genit sbām
diffiniunt a put diffiniri n̄ p sbām. sed put genit sbām
dent diffiniri p eam. Mart dt q mathica incplete et
inpfcte diffiniunt sn̄ sbā. sed gplete et pfcte p sbām

7 Vtr̄ sbā sit pōr accnte noticia Ex lrā chat qr
Ro phi qr sbā magis facit cognosce rem. qd magis
facit cognosce rem. est pus noticia. sbā est hmi. b qua
qn cognoscimus sbām et nām rei. magis ipam cognoscimus
qm qn cognoscimus eius accia. Con sbā e diffinē coghtga
q accia magna pte 1 de aia. Ē qr ex cognon accin
devenimus in cognom sbām sbā. Ē ois nra cogō hz ortu ex sēsatis
pus noticia dupx passiue. quod est pus cognitum
actiue qd facit pfectum et alīq noticia rei
q Noticia cause est pōr. accns est cā sbē. b qr calor
est cā ignis. qr cat ignem. Dō q cā effis pnlis bn̄ e
pōr effectu. modo accia sunt cae insfles et dispositie
pus noticia tpe sic accns est est pq noticia qm sbā
pfcm sic sbā est pōr noticia qm accns

6 **Utrum forma sit prius ens et magis substantia ipsa materia et composito**

~~Si concedit quod~~ | Ad questionem respondetur quia forma secundum se facit rem in actu simpliciter, sed actus est prior et nobilior potentia. Et quia forma est substantia causativa et est ratio essendi

Quod in oppositum est Aristoteles dicens materia est magis ens toto genere, et per consequens prima substantia nichil est prius. Materia est prima substantia ex Aristotele. Et compositum est prius corruptibili, materia est generabili. Ad argumenta ad 1 Aristoteles loquitur secundum opinionem antiquorum. Ad 2 materia bene est prior via generationis. Ad 3 compositum est prius cognitione via generationis et in perfectionis. Unde continens materia quantum ad hoc habet nobiliorem conditionem quam forma, tamen forma multis conditionibus excellit materiam
~~quod substantia dicitur a substando sed hoc magis convenit materie quam forme quod est magis substantia~~ Quod contra magis substat est magis substantia. Materia huius a ex littera et ex principiis

Substantia
- quia substat
- quia per se stat
- quia est ratio et causa per se subsistendi

Quod causa est magis ens causato. Materia est causa forme. Ad a verum est de causa efficiente et non substantia
Quod forma est propter materiam, ergo materia est magis ens, quod propter unum quodlibet et ipsum magis. Negatur consequentia quia materia non est causa finalis forme, sed agens educens formam de potentia materie. Qualis est ista divisio substantie substantiarum alia forma alia compositum alia materia. Ad quod est analogi in sua analogata. Utrum materia possit dici substantia. Videtur quod non quia materia est in potentia ad substantiam, ergo non est substantia. Patet quia illud quod est in potentia non est. Negatur consequentia ad probationem dico verum est si est in potentia obiectiva ut Antichristus. Si autem in potentia subiectiva non, quia verum materia non est illa substantia ad quam est in potentia, sed bene est substantia ~~[illegible]~~ ens potens substare illi substantie puta forme ad quam in potentia subest

1 **Utrum forma sit perfectior composito** Si dicatur sic. Quod contra Aristoteles dicens totum compositum est perfectius et nobilius ~~[illegible]~~ forma. Ad quod vult compositum esse magis substantiam, quia substantia dicitur a per se stando seu subsistendo. Forma autem dicitur magis substantia talis
Quod totum est prius suis partibus in perfectione. Et non est figura que non sit talis secundum auctorem, verum est in genere cause finalis. Forma autem dicitur prior composito in genere cause efficientis
Quod pars est perfectior compositum est perfectius quam ipsa forma. A 8 physicorum
Quod forma et compositum sunt generantur et eadem generatione ergo non est ordo quod forma terminative compositum completive
Quod compositum est finis forme ergo est perfectius et nobilius forma. Negatur quia finis sunt finit
Quod totum compositum includit totam perfectionem forme et cum hoc plus ergo est perfectius forma. Ad quod hec ratio non sufficit ad probandum hoc quia sic preter quod aggregatum ex deo et mundo est perfectius deo

1

Quod quod est magis intentum a natura hoc est perfectius. Compositum huiusmodi quia natura intendit formam propter compositum. Negatur b ad probationem dico quod forma est finis compositi. Et ita intendit a natura sicut compositum immo prius forma quia esse compositi dependet a forma
Quod quod habet rationem perfectionis est perfectius. Compositum huiusmodi quia habet totam. Negatur b ad probationem dico quod totum est perfectius suis partibus integralibus non essentialibus, immo totum prius ex illa pars potentia habet rationem imperfecti et dependentie
Quod quod est magis substantia est perfectius. Compositum huiusmodi b quia ratio substantie est esse separale et esse hoc aliquid. Ad probationem b ratio substantie convenit forme ut esse. Et perfectius et nobiliori modo et composito convenit substantie sicut est esse hoc aliquid convenit forme sicut esse
Si dicatur non. Quod est prius et forma est magis ens composito. Nam via compositionis generationis via perfectionis sic. Forma est prior composito in ratione cause formalis ut probatur. Quia et forma est prior composito in ratione potentis prius in suum effectum. Et via causalis. In causa utraque habet rationem prioritatis sive substantia quam compositum et hoc est vult per formalis. Forma est magis ens sive substantia est esse. Esse autem est in forma et est in composito quia ratio formalis substantie est esse. Et quod est ratio essendi ipsi composito. In composito vero esse in forma vero est et quod est substantie et formaliter sicut in eo quod est.

Quod quod est causa alterius est perfectius. Forma huiusmodi a quia omnis causa est perfectior causato
Per boetium in 3 Marsilius negat a quia anima sit causa substantie et bene non sit perfectiora. Ad b dicitur quod intellectus de causa effectiva principali et solum
Quod sicut est in anima modo fit in bruto, sed in anima modo forma est nobilior composito ergo et in bruto. Ad quod est dissimile quia forma nostra est nobilior composito et intrinsece perfecta. Et natura perfectior per bene addit. Forma autem bruti est dependens infirmiter perfecta. Et natura perfecto per bene addit. Sed dico non sit mundi est perfectio est in composito multiplicitur. Sed dico non sit est perfectior quam est in composito quod habet aliud. Forma
Quod huius perfectionem suam a se est perfectius eo quod habet ab alio. Forma huiusmodi. Negatur b. Immo ab agente quia incohat dat bene ipsi esse
Quod huius actus sitnem cum deo est perfectius. Forma huiusmodi b quia huius actus situm, b est licet est super in quo conveniunt cum deo, tamen non [illegible]. Negatur b et licet est super in quo convenit cum deo, tamen non esse completum et perfectum et per se. Compositum vero est tale
Quod cuius privatio est peior eius positio est melior. Forma huiusmodi a 3 ethicorum
Negatur a quia ex hoc possit concludi materiam esse meliorem forma et composito. Ad philosophum verum est in hiis que sunt eiusdem speciei vel ubi unum non est per alterius
Quod independens est nobilius dependente. Forma huiusmodi b quia est causa compositi. Dicitur ad a verum est ut sic. Et conveniunt dicitur quod ita bene forma dependet a composito sicut compositum a forma, quia compositum habet se ut causa formalis sic est verum non per

8 **Utrum materia nec sit quid nec quale nec quantum**
Ex littera elicitur quod racio quod materia secundum se est ens in pura potencia
et est in potencia ad substanciam ad quantitatem et qualitatem. Ex hoc sequitur quod
materia prima secundum se non est ens principale quod est nisi reductiue racio quod omne
ens principale sumitur a forma. materia autem secundum se non habet esse formale sed est
in potencia ad omnem formam
Sed quod materia prima non est ens. Patet quia omne ens vel est substancia vel accidens
materia neutrum, ergo per racionem. Dicendum pro ad primum dicendum quod est substancia. Et racio
intelligitur non est quid id est non est hoc aliquid id est substancia in actu formali eo quod
secundum se nullam formam substancialem sibi determinat. Nec est quale nec quantum id est secundum
se non determinat aliquam formam accidentalem. Ex hoc patet quod materia est difficillime cognoscibilis vel quidam. dicitur quid sit ille non est dicendum etc.
Contra materia prima est substancia ergo est quid. Conclusio per litteram. Dicendum quod materia prima
secundum se non est in actu formali. dicitur secundum se quia materia non est sine forma. sed non
secundum se. igitur textus bene dicit secundum se
Contra est substancia in actu formali ergo dicens quod habet formam. quod ipsa lege est
stare nudam. Contra secundum se est in actu formali quod tamen secundum se dicit a
forma. Communiter dicta sumitur a forma. Unum est in compositis. ut dicta
sunt a forma id est a racione formali etc. ... i.e.
Sed quod est in potencia ad omnem formam Patet quia non est in potencia ad formas
celestes. Dicendum quod materia prima est in potencia ad omnes formas generales et corruptibiles.
Contra dicendum quod non numquam reducitur ut sit in actu sub omni forma Dicendum quod non est
simul. sed successive
Contra materia ignis est calida ergo est qualis Dicendum materia ignis est calida
Contra secundum commentatorem in de substancia orbis dimensiones ab eterno fuerunt in materia
prima ergo est quanta Contra Licet sit secundum commentatorem ab eterno dimensiones etc.
Contra dimensiones interminate ab eterno fuerunt in materia prima etc.
... sed non est quanta secundum se ...
... est quanta dimensionibus interminatis. Quod materia prima magis potest in
Utrum materia prima sit ens principale ...
principio substanciae quam accidentis. ... ita indiuisus sit ad formam accidentalem
sicut substancialem Racio alia quod ... apta ... aspirat formam
substancialem. Racio accidentalem etc. ... ductorem magis potest in principio
substanciae quam accidentis

9 **Utrum compositum sit magis substancia quam materia** Dicendum quod
ex littera quod ... formalis substancie est per se existens et quod hoc aliquid. hoc
autem magis conuenit composito quam materie
Contra compositum et materia non sunt ad inuicem comparabilia ... ergo etc.
Dicendum quod non sunt per se comparabilia sed per accidens ... quedam ...
Sed quod substancia suscipit magis et minus. Dicendum ut magis et minus dicitur
... intensiones et remissiones ... suscipit
non suscipit
Contra compositum est substancia ... ergo materia est magis substancia ... quia
... alterius est ... totalis et sufficiens alia Contra
... materia est tota ... rei per philosophum ... Dicendum quod loquitur narratiue
et secundum opinionem aliorum. Contra compositum est materia ergo non est magis substancia quam
materia ... idem non est magis seipso. Dicendum compositum potest esse materia
... ut ... Contra ... est magis substancia quam ...

... certa sunt paria
quod diuturniora sunt nobiliora Dicendum verum est ... Et ulterius dicendum
quod materia ut ... est nobilior composito. sed non sunt ut sic est nobilior ergo
nobilior quod non sunt certa paria
Contra sit maxime secundum commentatorem philosophi. ... compositum est separabile ergo
est magis substancia quam materia. ... quod forma non est magis substancia quam materia
Dicendum compositum est separabile id est separatim potest reperiri. sed accidens. sic accidens non
est separabile. quia non potest separatim existere. Dicendum forma dicit aliquid ... non separatur
est separabile. ... materia est ... dependens quam sit forma quia potest
a materia nec econtra. ... magis dependet ab actu quam econtra. ... autem est dependens
est ... et ideo magis forma separatur ... minus dependet ...
Et huius signum est quod non est de racione actus quod sit in materia seu in potencia ...
de actibus separatis. potest autem numquam reperitur sine actu

Utrum ipsius accidentis sit aliqua vera diffinitio Dicendum quod est 10
ex littera et est per quod accidencia diffiniuntur per eorum substancia etc. habent diffinicionem
Alia racio quia ... est diffinitio ... est ipsum quod quid erat esse. sed ipsius accidentis
est quod quid erat esse. ergo ... quia ipsum quod quid erat esse inuenitur
in omnibus predicamentis Contra ... litteram dicentem Solius substancie est diffinitio

diffinitio: quid nominis, descriptiua, quiditatiua, causalis	est oracio exprimens quid per nomen significatur. Tot modis dicitur quod quid erat esse	absolute; data per principia accidentalia; data per principia substancialia; data per causas	... substancie

Solius substancie est diffinitio. Dicendum verum est prima et simpliciter. sicut et quod quid erat
esse. accidentis autem est diffinitio secundario et ex additione. Dicendum accidens habet ...
genus et differenciam. ergo habebit diffinicionem ... Dicendum verum est absolute ...
datum ... ad ea quae sunt sine ... Sed ... ut ...
... non potest habere diffinicionem ...

Dum est quid debet intelligi per ipsum quod quid est quam philosophus dicit quod ipsum quod quid est
reperitur in substancia dicit commentator quod per ipsum quod quid est intelligitur esse quiditatiuum seu
formalitas rei et est ens in primo modo dicendi per se et comprehendit in se tota principia
essencialia scilicet genus, differencias et diffinicionem ita quod illa tamen dicunt eandem formalitatem rei licet
sub alio conceptu quod genus dicit sub conceptu confuso Differencia vero per modum qualis
specificantis diffinicio autem dicit naturam utraque actualiter specificando per differenciam et utraque for
malitatem notificando et tale quod quid est est proprie ipsius speciei et excludit ...
... quod sola species specialissima est proprie diffinibilis

11 Utrum accidentia habeant diffinitionem per cor substantia. Quod sic quia littera vult dicit accidentia habent diffinitionem ex additione. ut simus dicitur nasus curvus. Simitas est nasi curvitas. Ratio quia sicut res habet esse sic et diffinitionem. accidentia habent esse in subiecto. igitur habent diffinitionem per ipsius. Ppao differt per substantiam quia hoc dicit psc

Contra accidentia habent diffinitionem per genus et differentiam ergo non per substantiam. Solutio est

Contra non differt dicit per additionem 6 thys. Quod verum est prout dicta

Contra album est accidens et non differt per substantiam ergo accidens. quia non vere album est accidens habens alienum. Quod verum prout intelligitur de accidentibus principiis. Ratio quia accidens habens alienum. Quod quo modo intelligitur dicit nam substantia ergo habent diffinitionem per substantiam vera tum accidentia intimatur per naturam substantiae. Nota tamen quod accidentia concreta diffiniuntur quia differt exprimunt tantum rei. ut album est ens habens alienum quia ficantur substantia cum per substantia concreta.

Contra accidens separatum est accidens ut in sacro. et non differt per substantiam. Quod quod accidentia separata diffiniuntur per substantiam non quantum ad actualem inhesionem sed aptitudinalem

Contra accidentia mathematica non diffiniuntur per substantiam quia mathematica abstrahit a substantia ergo non habent diffinire per substantiam. Quod quod diffiniunt ea sunt substantia inexplete ut dicit quod accidentia mathematica sunt absolute considerata ergo non est quod diffiniantur per substantiam

Contra quod substantiam ponit de ista paone in primo dicit psc. Quia quod primum modum dicit psc est eorum primum est de diffinitione substantiae. Nota quod ad hoc quod intelligitur de diffinitione quia

Contra si sit ut substantiam dicitur ponitur loco generis ut dicit. Quod quod habet absolute

Contra si sit ut substantiam dicitur ponitur loco generis. Quod sor est simus ergo genus ponitur loco dicit in generis loco generis. Quod sor est simus sinodochice. sed sor est nasus curvus. Quod quod sor dicitur simus sinodochice. sed nasus dicit simus prout quia simitas accidit naso tamquam subiecto proprio et primo. sed sorti tamquam subiecto impreso et secundario. Utrum substantia possit diffinire per additamenta — ut album — ut albedo

12 Utrum in dictis secundum accidens sit idem ipsum et ipsum esse

Contra ratio est contra philosophum in littera. Quod quod philosophus dicit quod aliquo sunt idem. quia nomine et non ratione. et sunt idem in secundo dicit psc ut sunt idem accidentale non quia scilicet non per modum quod est illud dicitur esse unumquodque per modum quod in alio. quod est identitas altitudinis ut ps quod eius est non sunt idem substantiam et per accidentale

Contra pao et secundum suam substantiam sunt idem psc ergo in dictis secundum accidens idem est ipsum et ipsum esse. accidens et ipsum. Solutio est

Contra homo est verus homo est albus ergo substantiam et per supponunt pro eadem. Quod quod supponunt pro eodem et habent idem. sed non secundum eandem rationem formalem. ~~Et ita homo est albus~~ Et ita non sunt idem per modum quid

Contra si non intelligit idem magis per eorum per se secundum utrumque hic. sed quia si sit pari ratione homo et hominem esse non erunt idem quia homo sit utrumque scilicet corpus et animam simul. Quod quod non est simile quia

homo sit animam et formam et supponit per utroque. album autem non supponit per utroque sicut sed solum per sicut inhesionis. ita dicit

Utrum idem sit album et esse album. Ling dicit quod secundum philosophum non est idem quia album supponit per substantia. sed esse album supponit per accidentale quia esse album de suo conceptu nihil importat alienum

Utrum quod est accidentale sit eius idem per modum quid. Dicitur aliquid quod est accidentale habet duos aspectus. unum ad aliquid singulare sicut albedo ad colorem. et ut quid est accidentale est eius idem quia illa est pao intrinsecus et quia albedo est color. Aliud aspectum habet ad aliquid quod est extra suum genus sicut ad substantiam. et quod quid est accidentale non est idem suo subiecto per modum quid. sed per modum qualis aut quanti et cetera

Per ista et eorum scripta vide quod philosophus vocat hic quidditatem esse et cetera habens ipsum. unde ipsum non dicit a quo est nisi sit genitum ab absoluto

Per se sunt ut vocabula —
2 Essentia autem dicit hoc id substantiam eorum principiis formalis
3 Esse vero dicit hoc id substantiam eorum principiis fluentis
1 Quidditas dicitur in se et absolute
6 Ipsum dicit quale quid diffinitum per principia intrinseca
7 forma per comparatum ad materiam

Utrum in dictis per se idem sit ipsum et ipsum esse

Quod non quia secundum phylosophum 3 de anima aliud est magdo et magnitudinis esse. Sed contra quia hic aliud non dicit diversitatem realem sed rationem quod est quia pars conceptus que magdo concipitur conceptu simili sed magnitudinis esse concipitur ut
Quod homo non est sua quantitas ergo antecedens quia quantitas hominis est differentia quantitatis sed homo non est sua differentia. Sed nota antecedens ad propositum unum est in sed non per se
Res cum est quantitas est divisibilis sed quantitas indivisibilis ergo. Probatio quia divisibile et indivisibile non sunt idem. Antecedens quia esse rei est indivisibile. Res autem ut homo est divisibilis. Nego antecedens ad propositum dico quod in esse differentia quantitatis ut indivisibilis in pluribus speciebus. Tamen potest dici in pluribus realiter secundum genus et dictum
Neque sunt obiecta diversarum potentiarum. Illa non sunt idem. Sed hic. A quia potest distinguitur per obiecta distincta 2 de anima. B quia ipsum est obiectum sensus sed ipsum esse est obiectum intellectus 3 de anima. Ad b dico quod sed potest percipit ipsum et ipsum 2. Sed ad a quia ipsum sit concipitur ut ibi est diversitas conceptu simili et ipsum sit conceptu ut ibi per intellectus percipit ipsum et ipsum esse sed conceptum non rem quia dicit per non eodem quia unum reflexe aliud directe
Quorum unum est quale et aliud aliud inequale et inequale sed quantitas per se potest est inequalis sed pars animi non sunt idem. Sed hic. Sed quia quantitas per se potest est inequalis sed pars animi in esse individuo
Ipsum quodcumque quid est est forma rei. Sed hominis compositum non est forma rei sed forma lis et ergo. Ad 1 pars antecedens ipsum quod quid est est forma rei id est forma lis et ibi aequivocatur ipsum quod quid est quia loquitur est differentia quantitatis rei. Vel ideo est ipsa quantitas
Ipsum habet compositum. Sed ipsum esse non habet compositum. Probatio quia ipsum esse est quantitas et littera. Ad a sed bene ipsum habet est quantitas rei. Sed quantitas non est quantitas et littera sed autem intellectus ratione non compositum id est differentiam quantitatem hoc est unum sed autem
Quorum est ulterius quantitas sit quantitas. Et alter quia a quo potest quia quantitas actualis est in specie et ideo actualis est quantitas specialis quia quantitas actualis est specialis in quantitate specialis quia dependet ab ea. Ho quantitas est quantitas sine ratione non in non sunt quantitas incompleta. Ad phylosophum dico quod quantitas completa est bona quantitas incompleta. Ad phylosophum dico quod quantitas completa non est quantitas completa quia quantitas completa est ipsum speciei non est sicut quia una prima non respondet in aliam speciem nisi species. Sicut quia una prima non respondet in aliam quantitatem completam sic nec una quantitas completa in aliam quantitatem completam
Sortes et animal rationale non sunt idem. Ergo. Probatio quia Sortes est ipsum animal rationale ipsum esse. Antecedens quia animal rationale reperitur sine Sorte. Ad antecedens unum omnino sed sunt unum in actu et duo in potentia quia Sortes est in potentia quam importat ultra animal rationale ut quia est principium individuationis. Utrum

quantitas necessario est quantitas per lineam ergo habet nam est alietas a superiori ad inferius negative

sunt duo in ro qz at sole hz tm pon q pt repi qz ros
sortis et thes ro non amit sorti

Q Si sic magis qz ron com f. qz si idm nomne et ron
et si sic se q in dens h acns idm et ipm et ipm esse qz
qz e si idm nomne et ron. qz si idm nomne go ron qz
qz quibz conuit diffinitio et diffo. Ced q com. inf. St id
noie et ron p modu ronis. modo aut ronis est pn i qd

Q Ro phi assumit fm. go ans qz assuit q illa quor ro
e ead. n si diuisa. qr fm qz sortis et plonis e ead ro
et tn si diuisa. Sm alz aliqd 2 id ron est 2l vno
m qz conuit tria. sicut sor et plo in ron homis. et thes v
infas ronis gpatur scdm diuisitatem aliqo qz vnu est ro
altius. sicut sor et ho. ut ho q at sole et tn n gpatur

18 Utr gretum hret sz sbam et acns

Se albu et albedo idm hrent qz qz albu hon sorti hret
eandm gltem qua fit album. Ced q idm hret hon sorti si
n eodo. qz gretu hret p modu inhrentie. sed abstetu abso
lute. Et drut penes modu

Se q gretu mch hret qz qz qd n vnu fit mch fit p mo
Ad autem vm admiro

Se q gretu hret pla fz qz intus n pt pla sint inte
go nec tiung hre. qz qz hre e intm rei gstitutum. Ne f
gretis. ad pon vm est p modu plurim. pt tn pla inte
sit ron gfusa

Q Si sic vt vna ron ut plurbz. No pm qz sbe et acntis n
e vna ro p hq No s qz ia rq grtq et quorz. Ced q plui
e vna ro p hq No s qz ia rq grtq zt quorz Cd q plu
bq. sed n sorlibq q cant gom. Ia s li. fit vna ron gfu
sa acnli. q pt z cons sbe et acntis

Q vel eque pri ut non

Se q h zt inmpgles ho est albq. qz qz albu idn fit sbam
et acns. ho aut n est qd aggregatu ex sba et acnte
als n zt in pcnto

Q Intensu v remissum si gcta et tn n hnt sbam et acns
Similr p magm e sba et tn n sbam eda magis e ma
gna. Sed q intensu et remissum n hnt sbam qz hc si
false sba aut at e intensa aut remissa

Q Role est grctu et n fit sbam. Cst pr est grctu et
non fit acns. Solue h cante argumta. Role est q
cretum sbale. Cnat fit p modu acnti se ipse ut hnd
Intensum remissum solu denotant qltates Inf go qo
ut in plurbz Et de gcreto impuro. gcdu amus qd e pcas
ut fit sba i sbm

r. f. con q fiut

Quedã fiunt a nã. quedã ab arte. qdã a cãu 17 112

Ad naba fiut quorum go est ex nã. vide in 6

Q Monstra et arbor fiut. et n ocr. Ced q dio potiu e in fiti
mo

Q Asinq fit. et n a nã. et a fora go n ex a nã. No a fora
qz ex vno mch fit Cum se solo

Q aliquid fit a fortuna Ced q casa h fiut caut n pe

Q Si aliquid fit a nã. ut sba ut acns. No si qz acns
non fit go non fit a nã. Ans i de gon Cfien h ca large

Q qz fiut ab arte fiut a nã go supflum. Ans qz q fiut
ab arte fiut ab intu et ipe est nã

C

Con Si aliqua znt ab arte max quorum spes est i aia
Ad hoc e fm. qz spes rerum artificialium est si in re arti
ficiata. Ced p specm dr intgr fora specta q e qd qd crat
ce rei vn pma fora est in aia artificis. q hz se ut gcar
hario est in re artificiata

Con omnia fiut a gposito pme cause go nlla fiut a casu
Ad q in pme cause mch fit a casu. Sed in ordine ad
intntom intus nri aut ne. aliqua dicu esse a casu

Con aliq fiut a ptate ut iactus lapis sursum go dio in
suffins Cd q hoc reducat ad ea que fiut ab arte qz ea
que fiut p intn gnoz p violentia fiut a ptate

6 A nã sunt quorum go est ex nã. Ab arte quorum spes
est in aia. Vn in nalibus fora in gfetu est ea fiere in
conceptu In artificialibz e go fora in gceptu est ea fore
in effctu artificiato

nã { Gnio est eorum que fiut p nam
actio
fctio }

16 Utr̄ in gn̄e sbali illud qd̄ gat̄ sit m̄a ul̄
uel gpositum Nō q̄ s̄ ph̄m q̄ nec m̄a gatur
nec fora. sed totum gpositum Et hoc p̄z ex c̄oi m̄o lo
quendi. dicimus n̄ asinu ut hominem gari. asinus aut̄
et hō est totum gpositum
m̄a gatur sbiatiue qr̄ sbīat gōm
fora t̄minatiue qr̄ t̄minat gōm
gpositū gpletiue seu totalitatiue tanq̄m totale ga
tum Et ē id gari dr̄ quod ēē p̄ius n̄ ptes. d. qre
phus solū dt̄ gpositū gāri. dd q̄ loqr̄ s̄ coēm mo
dū loquendi et wlgarem Cd quod horū p̄e gatur
dēm q̄ fora
Con̄ m̄a in sua ūitate gat̄ go n̄ solū gpom ans̄ p̄
gn̄. Cdd ans̄ ūm sbue
Con̄ m̄a p̄ma gat̄ sbue go incipit ēē sbm. go
p̄us non fuit sbm gnsn̄ qr̄ tr̄ est sbm
m̄a gatur sbue. i. m̄a incipit ēē sbm fl̄a
m̄a sbue gat̄ i m̄a sbm ēē incipit ūa
Con̄ hō gat̄ simpr̄ go m̄a gat̄ sipr̄. p̄z qr̄ motus
nobis mouent oīa q̄ in nobis st̄. Cūm motu locali
Con̄ fora gat̄ simpr̄ go n̄ gpom. ans̄ qr̄ fora p̄
cedit de non ēē ad ēē. Cctm ūm pt̄ ut patuit
qr̄ quicquid gnerit causē et cato p̄ p̄q gnit eac
s. go gari gnit tā fore et gpoito p̄ p̄q fore qr̄ fora
est ea gpositi Cd gn̄o ignis gat̄ in sp̄a sua cum
non h̄eat gnū. go n̄ est m̄e gnā Cdd q̄ ignis in sp̄a
sua gat̄ s̄ ptes Et lic̄ non h̄eat gnū ab intrinseco
h̄z m̄ ab extrinsecu.
Con̄ Si fora et gpositū gat̄ ut eadē gen̄ ut alia Si
p̄m st̄ eadē qr̄ q̄ eadē gen̄ gant̄ st̄ eadē Si alia. in eod̄
erunt plures fore sbales Cdd q̄ eadē. ad impon̄ ... si
eadē.
Utr̄ eadē alia gent̄ sn̄ semine et ex semine

1
Utr̄ fora ante eius gōm h̄eat ēē aliquod i
m̄a distinctum ab ip̄a m̄a Cdd ex l̄ra q̄ non 11
Rō qr̄ fora simpr̄ procedit de non ēē ad ēē Et ē mch̄ ipius 113
p̄fuit in m̄a It̄ si p̄esset in m̄a sic q̄ nā et go sbiat fz i de
gōn. p̄z qr̄ non ē go sbiat m̄ aliqua sbā de nouo h̄eat
ēē que p̄us n̄ h̄uit ēē Et hoc n̄ est m̄a qr̄ tlis h̄uit ēē
Nec et fora si p̄esset in m̄a an̄ eius gōm Cnō de ista m̄a
fuerunt opiones quidā dt̄ foras p̄exist̄e in actu sed latere
p̄ immixtionem aliorum ... sed p̄ gōm apparz fora que p̄q la
tuit Et ita fore appariō et euo gō. alia dt̄ foram fi̇ de
nichilo. Et h̄ ponit creatom. alia dt̄ foram an̄ eius gōz h̄re
ēē p̄ole. et p̄q gōm actuale. Albti opo dt̄ foram an̄ eius
gōm h̄re ēē incopletū. sed post gōm gpletum. has omes
improbat h̄m̄g
Cq ar̄ In h̄ijs q̄ fiunt p̄ arte et nām p̄s rei fiende ē in sbō Cdd
q̄ p̄ ptem rei intigit quoddā n̄ale p̄um s̄ sermonis arti ut
q̄ p̄ ptem rei ... apti do
nature Et hoc ē ponendum. ut ē p̄ tlem rem m̄ apti do
Sed q̄re phs normat ptem rei fiende Rō qr̄ ptia sic h̄z ad
totum in agendo qr̄ gcurrit tanq̄m p̄um ptiale ad rei gōz
qr̄ ad gōm rei plurā gcurrunt p̄ua
Cq qd̄ educā de pō m̄e h̄z aliqd̄ ēē in m̄a. fora h̄ij. b. i phr̄
p̄ com et ar̄. Cdd q̄ educi dr̄ capi p̄ induci aliqd̄ i aliud p̄ a
gentia n̄ra. et aliq̄ p̄ influxū corpm celestiū
Cq qd̄ m̄ ē in m̄a. n̄ est sem. p̄q h̄uit ēē in m̄a. fora h̄ij. b.
Cq qd̄ m̄ ē in m̄a. n̄ est ... Cnē b. ad pos ūm
p̄ lram. nec m̄a fit nec fora sed totū gpom
est tanq̄m gatū totale
Si non. sc̄ q̄ gtz fora crearet. p̄z qr̄ mch̄ ipius p̄est in m̄a
Cnē gna ad pām foram ēē ex nichilo m̄
et ex nichilo fit. Cnē gna ad pām foram ēē ex nichilo mr̄
duplr̄. uno m̄ ex nullo sbō. sm̄. alio ex nichilo i. ex aliquo qd̄
non est aliquod sui. Cque ē dra m̄ gōm et creatom
Si non. sc̄ q̄ fora n̄ h̄z magis ēē in m̄a an̄ gōm q̄m chira
p̄z qr̄ neutr̄ h̄z ēē aliqd̄ in m̄a Si ḡ incoplete ē s̄ chiraz
incoplete est s̄ foram sbalem Cdd incoplicat ēē. m̄a n̄ ...
Cq fora h̄z ēē p̄ole in m̄ an̄ gōm. go h̄z aliqd̄ ēē p̄z qr̄ ēē
p̄ole ē aliqd̄ ēē ans̄ qr̄ fora h̄z ēē actuale in m̄ p̄q gōz
go p̄z qr̄ ēē actuale p̄cedit ēē p̄ole. Cdd ans̄ dd q̄ sit m̄
i. fora que nunc ē in m̄ actu. p̄q q̄m fuit potuit ēē Et eo
modo ista. h̄e ēē p̄ole n̄o ē aliqd̄ ipius fore sed m̄e
Cq h̄z ēē incopletu in m̄ an̄ eius gōm go ans̄ p̄ com s̄ mce
... ... eius fore de pō ad actum non largit̄.
... pām sed actū. ar̄ forte st̄ ūba gñs. Idm p̄z p̄ aliē Cq ...

hec sunt. Et non. Secundo quod non sunt tantum principia sic in naturalibus sicut in phisicis quia
iam solum sunt duo scilicet materia et forma. et privatio non est principium. Tertio secundo quod
omnis generatio est violenta. quia omnis talis fit a principio extrinseco
quo inchoantur forme in materia. quod producatur ab extrinseco
agente. Ad secundum potest dici quod per hoc non voluit quod forma habeat
esse in materia. sed intendit quod generatio non fit per aggregationem certarum
suppositorum distinctorum sicut antiqui dicebant quia antiqui dicebant generationem
fieri per aggregationem materie et forme. Cum hoc dicit tamen quod non quia nec materia
nec forma sunt entia supposita distincta. sed sunt due partes entis actualiter
existentis. Et forma dicitur largius prius materie. quia educitur per agentia
naturalia. Ad aliud dico quod loquitur prius. vel potest dici quod per esse inco
pletum intelligit in materia quod est esse potentiale incompletum. sed
completur per receptionem forme. Et illud incompletum non est dis
tinctum a materia. De alio aliqui posuerunt tantum principia naturalia
a rerum naturalium scilicet materiam formam et privationem. Et per privationem
intelligunt formam quam materia privatur. Et posuerunt aliquid esse forme
ante eius generationem. Sed potest dici quod tantum sunt principia transmutationis naturalis. ita
quod quando res debet fieri de novo. tantum principia requiruntur. non tamen distincta
sed secundum rationem. Ad ultimum communiter quod omnis quod fiat a principio extrinseco
intrinseco. in passo confert unum quia materia habet inclinationem ad i
stam formam eo quod disponitur ad eam. Si non non haberet inclinationem
et violenta. Et ita nec generatio

18 Utrum omne quod fit fiat a sibi simili in univoca
tione. Et quod sic quia sicut ratio dans esse dat ei secundum quod aequo
illud Et si sit secundum aequalem similitudinem. Et si non
iam generans non magis produceret illum quam aliud. quod falsum est
Contra quod omnes sunt similes putrefactioni. Ad quod intelligendum de generatione uni
univoca est ubi generans et genitum sunt eiusdem speciei vel quando
effectus seu genitum est in generante formaliter et virtualiter. Et contra per oppositum
Tertio dicit tamen quod in generatione equivoca generans et genitum sunt similia virtualiter.
Nam calor solis et stellarum in generatione aliquorum habent virtute seminis
quia sicut in generationibus semine determinat generans ad talem effectum. sic
illi calores determinant agentia ad tales effectus. Unde non oportet omne
generans cum genito habere similitudinem simpliciter specificam sed sufficit quod habeant
similitudinem virtualem. que non est aliud nisi determinatio virtutis ad pro
ducendum talem effectum quia nisi agens esset determinatum ad talem
effectum. non esset ratio quare magis produceret illum quam aliud. Et illa similitudo sufficit
inter generans et genitum
Contra quod mulus est similis asine et equo. Dicitur tamen quod similitudo ibi est
virtualis quia sperma muli et asine sunt mixta. habent proportionem
ad mulum quia est complexionis medie. Et quare est similitudo. Ad secundum
de principiis. mulus autem est imperfectus quia non potest generare
Contra omnis actio fit a contrario. quare est actio. quia non est quia non assimilatur Ad
a univoco est in principio

Contra quod motor celi est similis intelligentie. Ad quod est ibi similitudo virtualis quia
intelligentia secundum eius virtutem est determinata ad talem motum. Ad aliud patet
Contra quod mulier genita quia viro sit similis viro. Ad quod vir et mulier non differunt
differentia substantiali sed accidentali. Et sic sunt similes
Contra quod domus est similis domificatori. Ad quod sic quia artifex gerit similitudinem
artificiati in mente
Contra quod casualia et fortuita sunt similia intentione quia quod fiunt ab intentione. Contra
de positivis. casualia autem et fortuita sunt quodammodo destituta causa
quibus unita cum prima causa non habeat similitudinem cum effectu casuali
et fortuito. nec est determinata ad talem effectum. Tamen omnis cause
sunt generantes sunt determinate ad talem effectum. et ut sic sunt similes
Contra quod sol sit similis homini quia homo fit a sole. Contra dicitur de agente
propinquo et primo et remoto. Ad sol est similis homini virtualiter
Contra quod sperma sit simile homini quia ut patet. Contra de agente principali
sperma est agens instrumentale. Ad sperma secundum similitudinem virtu
alem quia capit virtutem a quo est decisum. Quinto dicas. quia
sperma est superfluum tertie digestionis. Et ita quod assimilatum omnibus
membris defert secum virtutem omnium membrorum ut posset
similia membra producere de natura passi. ita quod idem quod formaliter
est in passo et effectu. hoc virtualiter est in spermate et illud quod
habet nisi determinate magis digerat. Contra patet per omne quod fit
fit a sibi simili in univocatione. dubium est quid sit univocatio. Unum
omnis univocatio est a forma una et ex hoc sequitur quod non habent unam formam
non sunt univoca et ideo non est presta univocatio in genere quia genus diversas
formas comprehendit

Utrum necesse sit ponere substantias separatas agentes 19
preter generationem substantiarum sensibilium et preter scientiam. Et quod non quia
[illegible] quia [illegible] in hoc philosophum quia posuit substantias separatas
a singularibus. Contra philosophus posuit ydeas [illegible] de eis. unde ab
Contra [illegible] est quod [illegible]. Necesse est ponere substantias separatas agentes
Ad quod non secundum intentionem Platonis
Contra opinionem antiquorum. forma substantialis inducatur in materiam. et non a forma
quia illa non est activa. Et quod unumquodque agit secundum quod est in actu
et quod habet generationem. Non ab agente quia inchoatur agit ultra suam speciem
Ergo ab ydea separata. Ad ista ratio supponit quod natura forma substantialis proveni
at ab ydea separata. Ad principale Ut patet dici
agentis agat. quod falsum quia agit tamquam agens principale
quod forme accidentales agunt et inducunt formas substantiales in virtute forme
substantialis. ut calor inducat de passo calorem. et in primum agit in virtute
substantialis. et calor inducat igneitatem sive formam ignis. Et sic
ista ratio persuadet quod substantie separate generant ad generationem forme substantialis. sed non
eo ut ponit philosophus

Utrum sicut se h(abe)t tota r(ati)o ad tota(m) s(ic) se h(ab)eat
p(ar)s r(ati)o(n)is ad partez rei dicitur quod sic. Licet q(uia) sic ho(c) ergo 20
r(ati)o i(d est) diffi(niti)o explicat totam e(ssenti)am rei igitur p(ar)s diffi(niti)o(n)is p(ar)tes
rei

q(ui)a nihil i(n)diuisibile h(abe)t p(ar)tes. Respondeo dicendum q(uod) hec r(ati)o p(er) illo p(er) quod
r(ati)onem de re resoluendo ad sua p(ri)ncipia. et n(on) p(er) po(tes)t dic(ere)
q(ua)m diffi(niti)o sit p(er) actu(m) i(n)t(ellectu)s q(ui) e(st) simpliciu(m) q(uo)d n(on) h(abe)t p(ar)tes. dicendum q(uod)
actus diffinitiu(us) i(n)d(iuisibili)o (ui)detur simpliciu(m) intelligentia. q(ui)a p(er) t(er)tiu(m) actu(m)
n(on) affirmat(ur) r(e)s esse et non esse. u(e)l q(ui)a sit unam n(atur)am
simp(lice)r et non p(er) aggregatum ex pluribus et p(ro)p(ter) hoc ens p(er) ac-
cidens n(on) e(st) diffi(nibi)le q(ui)a n(on) sit una n(atur)am simp(lice)r
Con(tra) diffi(niti)o n(on) h(abe)t p(ar)tes reales nec r(ati)o(n)is. Non r(ati)o(n)is q(ui)a po(ten)m
qu(a)n(do) d(ici)t gen(er)a esse m(ateri)am et d(ifferenti)am formam. dicendum q(uod) loq(uitu)r a s(imi)li.
Con(tra) tota diffi(niti)o solu(m) p(ar)te r(ati)o(n)is sit q(uo)d n(on) tota e(ssenti)am. Ar(istoteles) s(ecundum)
q(uia) solu(m) quod quid esse sit. in s(ecun)d(o) q(uo)d est forma rei 1 hoc q(uo)d
p(ar)s. quod quid erat esse t(otum) totale. totum (com)positum. h(ic) (com)p(re)h(en)dunt
p(ar)tialis. forma q(ui)a ab ea sum(itu)r diffi(niti)o
Seq(uitu)r q(uod) nihil i(n)diuisibile p(ossi)t diffini(ri). dicendum immo q(ui)a in sep(ar)atis
a m(ateri)a q(uo)d quid n(on) h(abe)t locum. ideo et n(on) p(ossu)nt diffini(ri) p(re)cise dicta
u(tru)m r(ati)o(n)e sicut totam e(ssenti)am ut p(ar)tem. dicendum q(uod) sic n(on) p(ri)ncipali et
suppositali totam. sed formali p(ar)tem. dicitur diffinitio a(n)i(m)a n(on)
e(st) q(uod) h(ab)eant ut dicant p(ar)tes e(ssenti)e

Utrum in diffi(niti)one totius d(ic)ant p(ri)m(um) p(ar)tes i(n)t(egra)les 21
Dicitur q(uod) non. Contra q(ui)a infinita non d(ic)unt p(ri)m(um) in diffi(niti)o(ne) s(ed)
in diffi(niti)o(ne) d(ic)unt p(ri)m(um) notiora. partes aut(em) s(un)t minus note suo
toto. q(ui)a l(itte)ra. a(n)i(m)a m(ateri)am diffinibilibus u(idetu)r esse ign(ot)is. Respondeo
sic. sic r(e)s h(abe)t esse sic d(ebe)t diffini(ri). R(e)s h(abe)t esse p(er) m(ateri)am. q(ui)a duo
s(un)t p(ri)ncipia e(ssen)di rei s(cilicet) m(ateri)a et forma. dicendum q(uod) in diffi(niti)one (com)p(ar)atiua totius
non d(ic)unt p(ri)m(um) p(ar)tes m(ateri)ales (con)tinue eiusdem r(ati)o(n)is cum toto
et m(ateri)e sic q(ui)a t(ale)s sunt infinite. h(abe)t bina et bin(a)

22 **Utr in diffone totius dcant pom partes formales** ad qd sic ar lra Ro qr diffo dcit dar p genus et drām. hec aut sr ptes formales

Totu
- vl'e ut homo
- integrale ut domus
- in qnte ut ans ho
- in modo ut ho
- in loco ut ubiqz
- in tpe ut ss nuqz

pars
- subiectiua ut sor
- integralis ut paries
- in qnte ut sor
- in modo ut ho albus
- in loco ut hic ibi
- in tpe ut nūc tūc hodie

s p hispan

Nō totum vl'e hz ptes dupces sbiuas et formales. formales sunt genus et dra. p̄mo non dcnt pom in eius diffon hz scdo

Utr mā sit tota sbā et quiditas rei materialis 23
ad qd non
dr res mlis { qr est matia . sic mā mat e res mlis
{ qr e cposita ex mā sic de cpom e res mlis
{ qr est in mā sic fore et acca dicu res mlis
q lra quare nete e mām ee solam sbam rei . ad qd loqr
narratiue non assertiue
q qua ablata auf tota sba rei . go e tota sba rei . dnsz
q cōmo ablata auf tota sbā rei . go e tota sbā rei . dnsz
qr tol ani gceptom . et p inductom . Nē ans in sua pon
q corpus e tota sbā et qtas rei mlis . go et mā . qz . ans
qr homo est tota sbā rei mlis go corpus . qz ali infor ad
supiq . ad ans . vm est put corpus dt sbam gpoitaz . sed no
put dt altām pte gposin puta mām

Ut forma sit tota quiditas rei ad qd n ar lra 28
quia dt phus qd qtas est sbn vnigauqz rei . non solum
aut fora est sbā . immo et in . sc qtas rei est nā rei . n solu
aut fora est nā rei . immo et in . vn com 7 phys sor n e ali
ud qm alitas et sonalitas Ets duc sunt qtes rei gposite
q qtes non est qtas ∧ hq . ad vm est gplete . gpleta .
q 8 hq quod quid cāt ee est actum et ipius forme Etim
fora e totu vm ee rei . Et dt qd mā non requit ad totu nisi
quoddam desctus ee rei . ad phm dcnt qd loqr moē ptom
quoddam Defēns ee rei . ad phm dcnt qd loqr moē ptom
qz q diguut res sbas p pta qua ee foras et qtes rerū
Et dicu qtes rex et pta qua . qr rnr ad intrognz sram
p quid . ad 2m dcnt qd loqr h plam epom

q In intrens fora est totu ee ri go . Intr in sbis gpositis
nō etiam qom gadunt ad ssm logicum s . de ptis qtius seu
diffon qtua ut in tractatu zaronis
q magdo e tota qtas rei et est fora malis go in mlibus
fora dt tota qtem rei . ad qd magdo n est qd gpom leg mle
ctm de 3 de aia aliud est magnitudo et magnis ee
q diffo est tota qtas rei et diffo e fora . Solut nolo
q Igneitas est tota qtas ignis . et est fora ignis . ad Igneitas
sunt dupr vno° p tol qte ignis . sic e ignis mct . ets est
tota qtas ignis . alio° p partiali qte . Ets n e to qtas
q form hominis est to qtas hominis . go ans qr ho e mage
simus intl'is q ethr . Int smodochne . ipi prlus

z 1 Utr pta qua de pmto sbe fiet foram tm ul' qpom ex ma et fora dd qp fint qpositu si n fient foram qpositi n pnt de toto qposito

9

z 6 Utr in eod sbposito sint ponende pls forme sbales s pluralitatem ptorm quorum dr qp q' ltra lt id' pz p com in de sba orbis vmq rei tm vnq est actus lt si sic seq' qp ho posset fi brutum q' si aia sua posset separ ab intua ut dt adusarius. quod remanet erit brutum

~~n aliud ... et ... qp n ...~~

q rho e q p 2 phy. ptes difformes sunt fore. dd qp pfor int' qceptus qui st diuersi. ut p foras integt pta sotalis fintes foras rei absolute

q com. anima est in sbo in actu. dd sugpleto

q in eodm sbo sunt plures opones spete distincte go fore q' opo arguit foram. 2 de aia. no hoc arm pomit aq pluatem foraz sed hoc n ez q' ab eade fora pnt pce de diuse opones. ut a fora ignis. leuitas. raritas. caliditas lt hoc fit aut ray diuso organoz. ut in viuentibq. aut ray disponis mie a' et a'. ut sol indurat lutu. liquefacit ceram. ad idm incipm idm. cum e si m e eada disposita. ne go gna ad pom. non ez si opo arguit foraz qp plures arguant plures foras. nisi in diuisis suppositis

^

110 118

q genq et dra pnt de eod' supposito diuss modis pndi zulibq go q' q' modi pndi zules diuisi. sumut a foris diuisis. dd qp genq et dra fint diuisum modu pndi q' eade res diuise fint. genq indetminate et qfuse. et dra detminate modo intus pt eand rem diuise fit. Alr modq pndi gis et dre sunt distincti 2n' cur q' q' gnis in quid. dre in quale sit simon. ta n 2nt q ulia spete distincta. in oppm q' sumut ab ead fora. Dicas ut sas incluss

q aqua inest sorti s qd ho et n s qd at. et eq' go. dd. li s si dt diuisitem rems puta qceptum. ans vm. si dt diuisitem realem. ans fm

q dha e fora offis. aa sanguis zc go n. Cbmq dt qp h noia st officialia. et non sbalia nisi qsiderent absolte q' sic rnden ad interogem fcam p quid

q fore in eod suppto fint se s pus et pquq go distm. Ans q fore in eod suppto fint se s pus et pquq go distm. Ans dd qp int' noia poz de vegeta sua intua in homine eod' dd qp int' noia poz hoc non aia vegta est pus. i. cums reos

q in eod' homine. sua e ezlis. intua morlis go. dr qp aia sua in homine est ezlis non s znam sed qpom aia sua in homine et intua st' ead' res lt s hoc qcedond' qp sua in homie et intua st' ead' res

q hoc. se qp aia sua homis et equi differret gnie. q' q' homis morlis. eq ezlis. lt si sic. ho et equus drnt gne et ipsa. dt st. qp aia sua q' q' quox fore drnt gne et ipsa. dt st. qp aia sua qiungit intue lt licet non dct intue morlitaty tn cam non aufert. ne go gna ro q' fore n st in pmto nisi p reductom ad sbas qpositas. vm q' cas n arg' dra sbarum qpositar. sed eq'

q sbus et intus fint qria iudicia go st distincta ans. i ethr. sbes adusa' rom. dt bmq in eod' pnt stae diuse roes et diusa iudicia s diusas pos. cand' tn diam

D p quid distur pta qua. dd qp p diusos modos intndi

Utr ex duobus entibus in actu pt fi unu z 1

lt lra dici qp non q' alias in eod' suppto znt plures fore lt int' sic lx duobq entibus in sbales Cuq om patiut lt int' sic lx duobq entibus in actu forali sbali. non fit unu. lt put ly ex dt causitatem cae actu forali sbali. non fit unu. lt put ly ex dt causitatem cae mali. Di in actu forali q' ex duobq entibq quox vnu e mali. Di in actu forali q' ex duobq entibq quox vnu e in actu entie pt fi unu. ut ex ma et fora fit sba qposita. Di sbali q' ex duobq entibq in actu forali acntli pt fi unu. ut ex pluribq gradibq calitis fit una calitas gbar ddo. Di put ly ex dt cunsitem cae mlis q' si dt causitem ce efficis. ex duobq entibq in actu forali sbali fit terea. ut ex homie et sole fit sol. lbi ex equo et asina fit muly. lt int' etiam de entibq naliby excludit domq q qpot ex entibq in actu. Tam in artificialibq. sba qposita est lora mic. et ita gnt nec poc

28 **Utrum singulare sit diffinibile** dr qd n qr ſ bon
ſola ſſ diffinit etia diffo det dici ſnam notica d' re
et det 2 vlis. Smira vo ſt in qto motu et mala
Con indim e qd de vno ſolo pt go diffe Cam p inmon
de iſta diffo gmt reb ſbiatis intnom Cam ſed n pmo
Con ho eſt ſint et tn diffe Cmid in zndo aliq eis e ſint ref
Cam in pndo n gntz
Con Sol eſt ſint et tn diff Cdd Sol luna et ho gntia eſt
qr nr ſndi timozu n rpugt eis ſuppone p plurib Cd iſta
diffo at iole morte gmt ſorti Cam ſed non pmo Cd iſta
hoc at iole gmt ſorti pmo Cdd qd n qr pmu pſuppt d
om Con Sortes ht qd quid eſt go eſt diffle dr qr hoc
e ſorte diffoms dns qr ht znam Cnc gna ad poz im
ſi zt abſtractum a qdinbq malbq.
Con Sor et ho ſt idm mo Si go ho diffi go et ſortes
qr eorund cadem eſt diffo Cnc gna ad poz vm re et non
alia eſt n ro ſortes et hoīs et ſic gcepti alius

29 **Utrum oīs dra ſumatur a forma** dr qd ſic qr dra
detn ſcpat et diſtingunt Id' pz p porn dra gduat ad eē
et eſt pars rei Ex hoc pz qr dra pz in glc qr forē e
qualiſicatē rem Et intr ſic omnis dra rei ſbalis gpo
ſpecta ſumitr a fora ſbali Excludir aīa ſlic ſimplicas ut
ma fora intnca indiuidua pma dint ſe ipis
ſed indiuidua formis aītalibq puta indiuiduantibus
Etiam intr de dra rei nalis excludir res artificiales
q dint formis introductis ab arte Cx hoc pz quo
ſba differat ab aīte et qn gueniat cum aīte vide

ſ idez et

30 **Utrum idem rlu eiuſd' poſſit gueniē et ēē diuiſum** dicat qd c dedant de ſbā et aīte q dint
et gunt ſ idm rlu eiuſdm ſile de homie et
aſino q dint ſ foras ſpecies et gunt ſ eaſdm forte coach
ſimt ſic dicam ne gpellantr admittē in vno ſuppto plis
foras ſbales eē
qr ſt vnu ſ anaz tria dint ſ idm qr ſi ſ aliud dint
quorit de illo ad ete zt pceſſu in infinitu Ite ho et aſi
ng gunt quia ſi n gunt no magis poſſet ſum gceptus
gales ab homie et ab aſino qm a lapide qd ſm qr gae
pta alis ſuit ab hoc aſino res et n a lapide Etiam
dint ſ idm qr ho n eſt aſinq Ite gunt et dint in
fora gali qr alitas hoīs et aſini ſtant p vna coe
et 2 dint qr ſtat qd alitas aſini ceſſa manente

alitate homis ... aliam gporalem et poſſint ſal
Pro quo nota ... uare dram et gntiam rati ſbo
q aliq opina ... hoc n cz ut dictum eſt
bant qd ho et
aſinq tn gunt
in fora gali ſc
in alite et di
ſtant in fora
ſpecia Ite qd hnt
diuiſas foras ſpe
cificas Et ſic in
eodm ſupposito
poſuerit plures
foras vna galem
Con dra et gntia ſt ota go n pnt vni de cod' ſu
eiuſd' et p qns qd fa Cdd qd pnt ſed no cadē qr ſm
alin mon gapi gntia ſru et ſ alm dra Intq n pt
candi rem intlr intre Car dd qd gntia et dria abſote
n opponit ſed modo gporati ſz ſz gntia ſ im oppo
dre ſ p im et q ſ gpom et q ſ gpom Cdr ſnt identitz
et gntiam hoc diſtat qr q dicur idm ptc et ſimp vnde
dicc hoc eſt idm Sed q gunt n oz qd ſint idm Sic ho et
aſinq gunt et n oz qd ſint idm Et tunc dd qd diuiſitas ptc
oppo identi et n gntie Ne igit qd gntia et dra ſint
oppoſita Craſne Phottz
Seqr qd rlo gntie non zt alia a rlom diuiſitatis Ez qr
illa ſundant ſup diuiſis ſundamentis qr gntia ſundatr
in vnitate et dra in diuiſite et gor rlones ſt in co e
dn ſundamento p unionē Cdd qd p rlone intgitur tm rla
tiui tunc dint Si vo res relate non dint qr cad' eſt res
gntia et dra Cd vm go capit diuiſitas rlonis Cdd qd a
diuiſite modi intndi Et qn dr tn rlones diſtur rom
terminozū et fundamentozū Cim reales et non romis ſolu
Seqr qd ſimpr gret cum ſipa et et zt diuiſum Ez qr ubi eſt
dra dz qſe aliqua fora p quam vnu dīt ab alio Et ſeqr
qd dra gret cum gntia qd eſt otr in adiecto Cdd qd ſipx
gnt cu ſipa et eſt diuiſum ſcipo et intnte et totaliter quod
gtingit in gpoſitis Et go ibi poz fora p qua dint gpom
a qto qr n tota ſed p foras p hoc ad ſ duo
Seqr qd idm pt ~~pictur~~ de cad' ſuppoſita verificaretr aliuc
et neuc qr qr vitas neue gſiſit qr diuiſite ſed vitas aliuc
x gntia Nc ga ad poz vm ſi eſt diuiſitas ſipr et gntia
ſimpr
Con idm rlu eqd' gre et 2 diuiſum implicat gdom
gra zt ans qr ſi gnt cum alio et idm Ia dit n et
idm Nc ans ad poz Nc qr dicta eſt dra int gntiam
et identitatem pnt n aliqua gre et n z idm
Seqr qd aliqua grent que et znt diſta gque qd iplicat
qr Si gunt que hnt pta gqua Et ſi ſt diſta gque
no hnt pta gqua Cdd qd n iplicat qr eſt ſ diuiſu
modum intndi ho n et aſinq gunt in pto gquo
ut in alitate et dint ptis gquis ſz gpalibq

31 **Utrum diversarum rerum specierum possit esse unus conceptus communis indivisibilis**

Ra(tio) quod non Sortis et Platonis potest esse unus conceptus communis indivisibilis sicut hominis et asini. Consequens dr̄ quod sic quia Sor et Plato conveniunt in hoc predicato communi scilicet homo. Et homo et asinus in animali. Nunc
Con(tra) commentator 3° de anima intellectus diversificatur secundum diversitatem modi intelligendi. Si ergo res intellecte sunt diverse specie, intellectus erit diversus. Item 2° de anima actus diversificantur per obiecta. Sed quia diversa sunt obiecta, quia diverse res specie, ergo et conceptus diversi.
Ad contrarium. Unum si ille non intellecte non haberet contrarium rationem ... talis consilio una in mente. Item ad idem ...
Con(tra) omnis conceptus plurium rerum est collectivus. Sed talis conceptus indivisibilis sic habens non est collectivus. Ad hoc unum rationem scilicet indivisibilis est tamen collectivus representative.
Con(tra) vel ad eandem talem conceptum sufficit una res ut plures. Si una, ergo conceptus non erit plurium rerum specie differentium ex quo talis conceptus erit unius rei et non plurium. Ad hoc quod sic fiat una res a qua conceptus causatur non solum illa rem representat sed quamlibet aliam similem. Ex quo sequitur quod non omne obiectum intellectus sic se est intellectum ut conceptum. Sed sufficit si similiter
Con(tra) conceptus sequitur rem in mundo 3° de anima. Si ergo plures res et conceptus plures erunt. Ad autem, unum rebus intuitiva non abstractiva seu completiva.
Sequitur quod intellectus false intelligit quia intelliget rem aliter quam est. Cum res sit simplex et ille intelligit ...

Dicit S. T. Si h(ic) aliud dictat rem intellectam tunc verum est quod intellectus false intelligit. Nam tunc intellectus est falsus qui intelligit rem aliter quam est. Ut si intelligeret colorem non esse in pariete, false intelligit. Si non h(ic) aliter accipitur ex parte intelligentis tunc non oportet intellectum esse falsum. Unde aliud est modus intelligentis in intelligendo quam rei in essendo. Quia intellectus est in intellectu immaterialiter per modum ipsius intellectus et non materialiter per modum rei intellecte.

Dubitatur unde provenit unitas conceptus rerum differentium specie. Ad quod ex similitudine rerum quia res habent inter se tantam similitudinem quod similitudo unius representat similitudinem alterius. Et sic in dictu eiusdem speciei sunt quenam adinvicem et ideo unius similitudo est similitudo alterius. Et hoc patet exemplo familiari. Sit duo lumina accensa et tercia candela non accensa. Tunc illa tercia candela potest accendi a quocunque illorum luminum duorum et reputatur similitudo unius (com)munis eorum.

Utrum isti termini sicut convertibiles idem inter se scilicet unum numero, hoc aliquid et singulare idem

R(atio) quod sic quia Cesar et Brutus quod non. Unum isti duo termini unum numero et hoc aliquid dicuntur ab aliis terminis et inter se quia ille terminus hoc aliquid est terminus discretus quod uno solo supponit. Sed ille terminus unum in numero est terminus communis supponens indifferenter pro multis, in eo quod unum est dictum. Omne ens est unum numero. Alia dicta quia iste terminus hoc aliquid pro se et sic sunt numero. Pro non supponit nisi pro substantia totali per se subsistente et non pro parte. Sed ille terminus pro accidente nam pro parte substantie que est forma et materia. Hoc autem nomen singulare unum numero bene se extendit ad accidentia. Sed de hoc non secundum grammaticam opponitur huic nomini plurale sed de hoc non est ad propositum. Sed hec sunt pro ut opponuntur sibi vocale vel voce. Et ideo unum quod iste termini apud logicum singulare et individuum ubstantiam pro terminis sinonimis quibus opponitur iste termini voce et vocale. Et sunt hec nomina ... intrinsecum suppo nentia pro terminis ... ex ... dicta istorum terminorum
Con(tra) ista termini sunt idem unum ergo inter se sunt idem. Quia quecunque sunt eadem uni inter se sunt eadem. Ad. Dicitur quia sunt idem Sorti ... quod arguitur ... sed non ...
Con(tra) unum numero non supponit pro rebus extra animam quia non supponit pro terminis quia quilibet terminus est unum numero. Ad quod unum est sed ... supponit pro rebus ad extra.
Con(tra) hoc aliquid non est terminus discretus quia philosophus dicit in predicamentis quod omnis substantia sit hoc aliquid. Ad ... hoc aliquid est terminus discretus subalternus supponens pro substantia ... demonstrata ad philosophum dicitur quod intelligitur ad ... de qualibet substantia per se subsistente demonstrative signata potest verificari et vere dici hoc est hoc aliquid.
Con(tra) sequitur quod 1ª esset falsa omnis homo est hoc aliquid ... per ... Ad ... quod de virtute sermonis est falsa, quia sensus est omnis homo est Sor demonstratus. Ad mentem ... dico quod non ... hoc aliquid ...
Con(tra) Etiam hoc aliquid sit forma ... Sor sit hoc aliquid. Si ... hoc est hoc aliquid demonstrando ... Ad philosophum 2° de anima dicitur forma esse hoc aliquid tamen ... quia ... hoc aliquid est ipsa forma. Ad 2m dico quod ... est in materia.
Con(tra) individuum et singulare non sunt termini sinonimi quia ... supponit ... pro rebus ad extra ... pro terminis ... etiam supponunt pro rebus ad extra ...

Utrum possibile sit aliquam rem cognoscere sine eius sensatione. Dicitur quod non. videlicet per commentatorem 3° de anima dicentem. Intellectus intelligit vel comprehendit sed non sine intellectu in phantasmate. Et Boethius sic patet. omnem conceptum meum possum manifestare per verba. sed conceptum sine rem non possum manifestare per verba nisi demonstrando illud quod ego concipio. Verbi gratia si cognosco sortem quem nunquam cognovisti. tu petis a me quid intelligis per sortem. et ego respondeo quod intelligo quendam hominem morantem parisius qui est magister theologie addendo quascumque circumstantias. Adhuc non ex primo tibi conceptum sine rem et tamen ita bene concipet alius homo si illi inerint solum circumstantie. Et tamen verum quod non possum conceptionem sine nisi mediante intellectu ad sensum

Contra aliquis cognoscit deum sine et tamen nunquam sensit eum ergo etc. antecedens quia deus est res sine et tamen potest concipi conceptu sine. Dicendum quod quamvis 1ª res deus non sit sensata tamen reducitur ad cognitionem intuitivam. quia quis videt aliquem effectum per quem reducitur ad cognitionem dei dicit aliquis

Contra aliquis cognoscit patrem suum post ipsius mortem et ita sine sensatione. Dicendum quod intellectus supposito quod aliquis nunquam vidisset rem. nunquam cognovisset rem

Contra intellectus potest cognoscere istam propositionem: Sortes est homo. Et tamen potest cognoscere quod significatur per subiectum. Dicitur secundo quod intellectus cognoscit sine quodammodo indirecte convertendo se ad fantasmata. et non potest formare conceptum sine sensatione rei quia ista sensatio rei inducit quendam effectum ipsius rei quam etiam homo non potest aliter demonstrare

Contra aliquis cognoscit illam aristoteles disputat quem tamen nunquam sensit. Dicendum secundum boethium quod conceptus aristotelis bene fuit eius sine conceptus qui fuit aristoteles et quo ad nos qui non vidimus aristotelem non contradicit et aliquis conceptus sine sed quod dicimus quod aristoteles fuit talis sine etc. hoc provenit ex prioribus qui ipsum viderunt et aliis hoc ipsum notificaverunt. et sic quodammodo reducitur ad cognitionem sensitivam. Et sic dicitur bene quod iste talis aristoteles non est talis sine

Contra sequitur quod aliquis cognoscit aliquam videlicet novam esse veram cuius nulla sine posset cognoscere sicut patet de illa nova chymera est. Dicendum quod non est inconveniens in terminis pro non supponentibus. Nota ita vero aliquando facit fidem ad assentiendum opposito

Secundo quod rusticus possit formare aliquem silogismum expositorium quem nullus philosophus possit cognoscere. Dicendum quod non est inconveniens

Contra deus cognoscit omnia sine et tamen sine sensatione. Dicendum quod intellectus cognitio de cognitione discursiva non intuitiva qualis est dei

Dubium utrum intellectus possit intelligere rem sine. Et videtur communiter quia intellectus est virtus separata sine cum dicit. sic. Et quod intellectus cognoscit rem sine directe sine convertendo se ad fantasmata. sed videtur per se et directe. quod est contra separationem

Utrum in substantiis speciebus contrahatur ad individuum per differentiam substantialem ut accidentalem. Dicitur quod per accidentalem quia dicit auctor in hoc capitulo quod volentes diffinire hunc solem. procurant additionem talium. quibus ablatis adhuc est sol. quia dicit. quod differentia individualis qua quis ponitur in diffinitione individuum si diffiniretur ipsum. separata est ab accidente ut ab aliquo genere. quo ablata adhuc remaneret res eadem. Secundo et intendit 2 propositiones quod sub specie sunt infinite differentie sed non sunt substantiales nec potest. Sed non potest substantie vere diffiniri non sciuntur circa omnes differentie substantiales. Igitur si species in individua dividitur per differentias substantiales. necesse est ad scientiam perfectam diffinitionis cognoscere illas ~~differentias~~ differentias individuales. quod falsum quia non manent partes indifferentibus. Secundo oportet non dare speciem specialissimam

Contra responsio videtur esse contra porphirium dicentem individuum constare ex proprietatibus. modo ille proprietates sunt substantiales quia individuum non potest esse sine ipsis. Dicendum illa quamvis non videtur hoc non potest esse sine illo ergo est de essentia eius quia ignis non potest esse sine caliditate et tamen calor non est de essentia ignis. Capitulo dicit considerationem individuum unius secundum eius substantiam etc. proprietates non sunt de essentia eius. aliquo sub ea ratione qua est individuum etc. sunt de essentia ipsius ut probat ratio in solum si homo albus consideratur ut est homo. tunc albedo non est de essentia ipsius. si una ut albus tunc est albedo de essentia ipsius

Contra individuum addit formam substantialem supra speciem ergo etc. antecedens quia unumquodque individuum est aliquid per formam substantialem. Dicendum consideratio individuum per rem naturam substantiam addit supra speciem sed bene accidens. Et quando dicitur individuum est hoc aliquid per formam substantialem. Dicendum quod hoc sit intelligendum in genere substantie res est hoc aliquid per formam substantialem. non sic quod individuum sit determinatum per formam substantialem sed per accidentia quia similis forma invenitur in alio

Contra individua eiusdem speciei differunt a se invicem substantialiter et non per materiam ergo per formam. quia quanta est forma plures quanta sortes. Dicendum quod individua eiusdem speciei substantialiter differunt sed non per formam superadditam sed per accidens. scilicet per proprietates individuales sicut per divisionem ligni fiunt duo ligna que prius erant unum etc. est per divisionem.

Secundo quod individuum primo substantie esset in primo accidens. quia quod est individuum per accidens. Dicendum quamvis individuum substantie sit individuum per accidens tamen illud accidens non includit in suo significato. sed supponit pro ipso sicut homo albus quamvis includat accidens tamen solum supponit pro substantia

Contra duo individua eiusdem speciei habent duas formalitates igitur sunt ibi due forme ultra speciem addite. Dicendum quod individua eiusdem speciei substantialis dicuntur habere duas formas et ista diversitas provenit eis per accidens quod per diversitatem quantitatis

35 **Utrum individuum sit per materiam ut per formam vel per accidens sit formaliter individuum**
Quod non per materiam quia ita est eadem in omnibus Nec per formam quia alias individua eius-
dem speciei differrent formaliter et sic sic iam essent species et non individua
Contra individuum est unum formaliter per formam ergo individuum est individuum formaliter per formam
Ad argumentum unum tamen dicitur duobus modis primo quantitativum ente et sic res dicitur esse una
per suam formam Alio modo ut est principium numeri et hoc unum non habet esse a forma sed a
quantitate et individuum dicitur esse unum a quantitate et non a forma
Quod illud est principium individuationis per quod individuum est unum sed per materiam individuum est
unum probatur quia eadem numero sunt quorum materia est eadem vel huius Quod ad autem quod intelligitur
de materia signata Signatur autem materia per accidens declarata
Contra materia et forma sunt cause individui ergo sunt principium individuationis Ad
argumentum verum est quo ad esse existentie sed non faciunt conceptum singularem seu
individualem Et conceptus dicitur individualis per eo quod non est communicabilis plu-
ribus que incommunicatio causatur ex proprietatibus individuantibus
Contra Si sic sequitur quod deus non esset individuum consequens falsum quia non includit in se aliquod
accidens Conceditur quod de rebus materialibus
Secundo quod non individuum esset ens per se falsum de primis substantiis consequens falsum quia quodlibet
individuum includit accidens per quod formaliter est individuum Quod quamvis individuum inclu-
dat accidens tamen hoc non est de suo significato sed solum quo ad modum intelligendi quia
non possumus intelligere individuum sub ratione individui nisi per conditiones individuantes
Secundo quod sortes et plato differrent accidentaliter falsum quia differunt essentialiter substantia non sortes non
est plato Quod individua eiusdem speciei magis individualia differunt accidentaliter
Et quando dicitur sortes et plato differunt substantialiter dicitur quod hoc potest intelligi ~~dupliciter uno~~
vel sunt diverse substantie et hoc est verum sed tamen hoc est per accidens quia per divisionem
quantitatis Secundum quod individuum dicitur per indivisionem que est incommunicabilitas pluribus
Et hoc intelligitur dupliciter Uno modo in essendo quia habet existentiam singularem incommunicabilem
Alio modo in predicando quia non est predicabile de pluribus Et provenit hoc ei ex hoc quia
individuum cognoscitur intuitive

36 **Utrum unitas specifica sit preter animam distincta ab unitate numerali** id est utrum humanitas sortis sit distincta a sor-
te Respondetur secundum philosophum quod non quia reprehendit platonem in hoc quod posuit universalia esse distincta
a singularibus Et ratio quia si sic iam species non posset vere predicari de individuis
Contra Obiectum proprium sensus debet esse ens preter animam unum et non unitate
te numerali ergo specifica antecedens probatur secunda parte quia color est proprium obiectum visus visus
et non numeralis quia tunc non esset proprius ergo specificus Quod de virtute sermonis
ita est falsa Color est proprium obiectum visus sed debet concedi proponendo hoc
color vel concedatur in sensu suppositionis materialis id est iste terminus color sit proprium obiectum
visus vel quod ad intentionem sensum id est color a nullo sensu potest sentiri nisi a visu

Et quicquid proprie percipitur per visum sub ratione coloris percipitur
Contra Sortes et plato sunt unum secundum speciem et non unitate numerali ergo specifica ergo
illa unitas specifica est distincta ab unitate numerali Quod dupliciter potest sumi uni-
tas Uno modo simpliciter et proprie scilicet pro illo quod est simpliciter indivisum Sic sortes et plato
non sunt unum Alio modo pro convenientia et sic similia dicuntur esse unum sic sortes et plato
aliter sunt unum unitate convenientie et non unum simpliciter vel aliter dicuntur unum secundum
speciem id est concipiuntur uno conceptu specifico quia conceptu hominis
Contra unitas specifica est communicabilis sed numeralis non ergo differunt Quod intelligitur
ad sensum improprium argumenti id est conceptus specificus est predicabilis de pluribus sed conceptus
individualis non Possunt tamen concedi ad sensum realem id est quiditas rei
secundum se considerata est communicabilis pluribus quia ut est abstracta et ita indifferenter
se habet ad plura
Contra Themestius dicit Species una natura ut esse et hoc non potest esse verum per conceptum
ergo pro re Conceditur sic id est individua eiusdem speciei magis conveniunt in una
natura quam eiusdem generis Quia ab individuis eiusdem speciei potest sumi unus conceptus
communis specificus sed ab individuis diversarum specierum non
Contra unum dividitur in unum numero specie genere ergo alia est unitas numeralis et cetera consequens falsum
quia divisio debet dari per opposita membra Quod ille terminus unum dividitur in ibi divisio
tamquam in minus communes logice non realiter
Contra unitas specifica est collectio multorum in una natura sed hoc non
est verum de unitate numerali ergo de specifica Dicitur uno modo quod porphirius non dixit
hoc ex intentione propria sed platonis Vel potest concedi ad sensum improprium id est conceptus
specificus representat plura sub una ratione specifica
Contra Obiecta diversarum potentiarum debent esse distincta inter se Quod idem
potest esse obiectum diversarum potentiarum diversimode consideratum Sicut quando homines
absente sunt intrinseci ? est obiectum intellectus sed cum intrinseci est obiectum sensus
Et quando dicitur potentie distinguuntur per obiecta Verum formaliter non materialiter Est sciendum quod
forme et quiditates rerum sensibilium non sunt separate a rebus singularibus secundum rem
sed solum secundum rationem

37 **Utrum universalia in essendo sint ponenda** Respondetur secundum philosophum quod
non Quia philosophus reprehendit platonem in hoc quod posuit tales quiditates rerum
separatas Unde in predicamentis dicit Non existentibus primis substantiis et cetera et primo perihermenias
Gaudeat universalia quamvis si sunt monstra sunt id est nichil sunt Nondum plato po-
suit formas et quiditates separatas a rebus sensibilibus quas vocabat
ideas Sicut in artifice ponuntur idee rerum artificialium distincte a rebus artifi-
ciatis que sunt exemplar rerum creatarum Sic plato posuit quiditates rerum
in essendo quas vocabat exemplaria rerum sensibilium quod philosophus hic reprobat
Contra Si universalia platonica non essent ponenda sequitur quod multe auctoritates essent
neganda Et primo perihermenias universale est unum in multis Item universale nusquam est et ubique est

Item vlia sut incorruptibilia et eterna Dd phus sepe tꝫ modum loquendi philosophi Possit tamen dici quod prima auctoritas exposita sit .i. vnus conceptus est multa singularia representans Secunda sed Sit exposita sit .i. per abstractionem et temporis et loci vle est nusquam .i. vle ut sit concipitur absque tempore et loco et alijs circumstancijs Tercia .i. propones vles propositione sut incorruptibiles veritatis. vel sic .i. ex terminis vlibus sit constitutum propositionum incorruptibilis veritatis Sed ad 1a plures homines sut vnus homo vt dicit porphirius intelligitur sic .i. plures homines similes sunt per vnum conceptum specificum vel locutus est porphirius more platonico

Contra bonum est omne ens esse et non ens singulare ergo genus Quia nullum bonum singulare est omne ens Negatur ans et quando dicitur contra concedo Dd quod ad istum sensum Omne ens esse est bonum Et si dicitur volitum est a deo omne ens esse et si volitum ergo bonum Dd quod omne ens esse est volitum a deo

Contra Sor et plato conueniunt in humanitate et non singulari ergo communi Dd ans sic intelligitur .i. ille terminus homo species predicatur distributiue de sorte et platone Realiter sic .i. humanitas sortis est similis humanitati platonis Quia conuenientia est aliquarum rerum similium

Contra melius est hominem esse quam istum hominem esse Et id esse non est aliquid singulare ergo commune ans Quia peius est non esse hominem quam non esse istum hominem, ergo ex opposito melius est esse hominem quam istum hominem ergo per topicam. Cuius primum est peior etc Dd ad topicam quod intelligitur in terminis in quibus vnum non presupponit alterum secundum ordinem essentialem modo istum hominem esse presupponit hominem esse

Contra intelligo et non solum intelligo conuenit esse hominem et non hominem singularem ergo commune Dd ans concedatur ad sensum improprium .i. ille terminus homo non solum predicatur de me sed etiam de omnibus alijs similibus

Contra intellectus intelligit rem vlem ergo res habet esse vle ergo quia intellectus sequitur rem in intendendo Sed homo significat adequate hominem et non singularem ergo genus Dd ad primum negando consequentiam ad posterius vim intimatiue et non abstractiue

Ad 2m dicitur quod homo sit adequate hominem et tamen nullum hominem adequate sit sibi stat hoez confuse tantum sicut ad equitandum requiritur equus et tamen nullus equus requiritur ad equitandum

38 **Utrum vlia sint extra partem animam** ... Quantum scripta opponit intelligens adhuc erunt vlia. De hoc sunt opiniones plures Commentator dicit intellectus solum facit vlitatem in rebus Alij ponunt vlia extra animam ut hoc solent imponere ipsi burlei Contra tamen dd quod n. vtrumque per totum sed macte et per ac hic in littera dicitur Impossibile est esse substantiam quodcumque dictorum sic vel mentem vel dicit nullum vlium esse substantiam sic per commentatorem in mente In indiuiduo non est substantia nisi materia et forma particularis ex quibus componitur Idem dicitur cap. ergo quod impossibile est aliquid istorum que sut vlia esse substantiam alicuius rei. Et si declarauit substantias rerum Idem impossibile est ut ita sint partes

substantiarum exsistentium per se Et probo rationem Nam vle 2m omnes dicitur intellectus est simplex. sed sola intentio anime vel signum voluntarie institutum est de intellectu simplex ergo sola intentio anime vel signum voluntarie institutum est vle .b. Nam si substantia esset ex parte nata praedicari. Sed quod propositio componitur ex substantijs particularibus et per quod substantia esset Rome et propositio passiuus quod impossibile Et confirmatur propositio non est nisi in voce vel in scripto vel in mente ergo partes propositionis non sut nisi in voce in mente vel in scripto Et quod vlia sut partes propositionis ergo non erunt solum in terminis Pro clariori intellectu notandum quod vle consideratur dupliciter Vno modo prout tꝫ esse in potentia Sic vle est in re adequate Quia quelibet res singularis potest vle concipi Alio modo prout est in actu Sic est solum in intellectu Est igitur res extra animam actu singularis sed potentia vlis quia quelibet res potest abstrahi conceptus vlis vnde dicit Egidius eruditores rerum materialium non sunt actu abstracte a rebus sed sunt in rebus actu Ergo res tales in se sunt singulares sed possunt concipi vles Alij sic distinguunt vle Vle tripliciter accipitur primo modo pro vli in causando Et tale vle est extra animam Alio modo pro vli in praedicando Sic dicitur vle terminus praedicabilis de pluribus differentijs Sic vle est ens rationis Tercio pro re sita per terminum communem Sic homo accidit dicitur vle et aliquid ex parte rei Et hic est quod alij respondent a sub alijs verbis vle vno modo sumitur formaliter per intentionem sic Sic solum est in anima Alio modo pro re substrata intentionem Rationis huius distinctionis assignant Quia vle est terminus concretus et ita sit formaliter et substratum eius forme sicut album Sic etiam vle formaliter solum est in anima Sed causaliter in rebus Alij sic distinguunt vle Quoddam est vle naturale et est signum naturale de pluribus simplex ad modum proportionale quo fumus sit naturale signum ignis et gemitus infirmorum dolorem et risus interiorem leticiam Et tale vle non est in intentione ita quod nulla substantia extra animam nec aliquid ens est tale vle Aliud est vle per voluntariam institutionem Et est vox prolata que est vere vna qualitas numero quia est signum voluntarie institutum ad significandum plura hic autem non est ex natura rei sed ad placitum institutum Ex quo sequitur quod non est inconueniens vle esse singulare sumendo singulare pro omni eo quod est vnum numero Vnde Auicenna 6 metaphysice Vna forma apud intellectum est regularis ad similitudinem Et similiter forma communis in comparatione ad indiuidua sit vlis tamen in anima in qua est principalis est indiuidua Summa ergo hic tenendum est quod vle non est extra animam sed in anima

Contra omnia signa vocalia et scripta sut extra animam. sed vlia sut signa vocalia et scripta ergo vlia sut extra animam Dd ad ans licet sut extra animam tamen dependent ab anima

Contra Nullum perpetuum est solum in anima. sed vle est perpetuum .b. Quia vlia perpetuantur Dd ad bene probationem vim ad sensum improprium .i. perpetuantur vlia vel perpetuatur secundum sibi simile in specie .s. per successionem indiuiduorum

Contra illud quod intenditur ab agente est extra animam. vle huiusmodi .b. quia igitur natura intendit producere ignem et non ignem singularem quia 1o producto non produceret alium ergo vlem

Ad pbatioz bois lgmo intedit queliz ygne inducue no tn sil' sed sucessiue Et ita gd'z agens po intendit spez p sucessione indi uiduozu q sp indi^a pnt dici ppa spes

Se^a q contractiones et venditones no ecent ex aiaz fz gz ga ille fiut in vlibus dd^o p mutto t' marca qd no pt intgi de sing'i go d' vli Ad pbaoz gz ht vni p mutto gfudit tm sequtez gfuse tm sppt go ubi li marca p sing'i marca ista ul' ita indrne

Con de quibus sut stie reales illa st ex aiaz sed d' vlibus sut stie reales a ga in ht dri scia ralis a scia romis b ga d' sing'ibus no e scia realis Ad pbaoz bois vni ut sed d' sing'ibus vlr gceptis est scia realis

Con Quicqd inest plibus inest eis p causaz vlem vle est hgi a ga si p sing'e ia no posset inesse plibus ga ea sing'r no pt se plurificare vn r^le inest sorti et ploni p hoz Ad a dd q e sic intgi da et illa q pnt de plibus sbetis oz q pus pdicent de sb^is coi

Con ho est nob optia catuarz et no ho sing'r go coius Ad p^ma pte antis dd q gce ad illu ssm optia catuarz e ho

39 **Vtr res gceptibilis vlr sit vle** dd q sic qz ut de rebus hearur scia no scia dz esse vliu Et ht et dt s c cca pnta Pro quo nota Rem gcipi vlr est ipaz gcipi sn gde inbus indiuiduatibus q sut hi et nut Et ut votur ab^cin intus Et sic vle in re est quiditas rei gsita sn gdi^o bus indiuiduatibus

Se^a q q'z res esset vle fz gz qz q'z res est gceptibilis vlr ga sn gdi^o bus Concedo q^no in pon no in actu et dico q sing'e est vle s alui et alui gceptu

Con res no lz esse vlr go no pt intgi vlr gz ga sic res lz ce ita lz cogsci ne^a ga ad p^oz vni sed no co^o ga res alr lz co gsci qz esse Ro ga res est in intu int^ar p modu intuale et no p modu rei in^alis

Se^a q intus esset plus gz ga ie intus est plus qui a^r intgit re q^m est nec^o gnaz ad pbaoz si li a^r deciat re inell'taz tuc intus est plus Si uo refer^r ad intute tuc no oz De ht uide in q z li^bs septi

Con de ron vlis est esse in plurib' sed n^a res adcx est in plib' go n^a res adcx est vlis Ad are vni sitiue ul' p^ue no realr Vtr at a^lqua res rea^r sit in plib' dd q non s s siline ga silr do vni' rei reprit^r in alys rebus

Con vni sing'e est vle q'z res est sing'r a ga otu ne^r de o^to b q^z ois res in d' uo qz vnui nia e Ad are vle sing'e vnos pnt sumi for^r Et sing'e est gceptus sing'r et vle e gceptus vlis et ita d' va Alio p rebus sbetis inuioi Et a est fla Et qn dt vle et sing'e oppon^r dd vni p gceptib' Et qn dr q'z res est sing'r vni in essendo pt tn gcipi vlr

Con Ome vle ul' est ges ul' spes rc s n^a res est hgi Ad a vni de vli in signo et no in sigto vl' dd q eadm res pt esse ges spes dra s diusu modu intdi Q'a gado sor sub ron sortis est sing'r sub ron hois est spes

Con Si res esset gceptibilis vlr se^a q sfluu esset pone vlia in essendo gns e g vicleph gz ga no ui^r ad quid esset ponenda dd pone vlia in essedo sic plo et Socte^s pot e supfluu et fictitiu Et qn dicit^r tuc concernes ... g^io et spei prient dr q iste gmitacos no dzut intgi rea^r s ad ssm logi^le Si dr se^a q spes huana e cor^lis dd q spes huana pt intgi cor^lis dup^r vno^o p se et sm se tota Sic impgle Alio^o p actus et sm etaz ptez et ita pgle

Se^a q pro ito tpe n^o ho esset in spe huana gz q'a stat q intus nm hoz intgat vlr Ad Nonc dr in q gceptilis qd inptat aptinez Quuis igr intus no gcipiat vlr actu aliquem hoiez adhuc tn est ho gceptilis qz pt gcipi

Se^a q sba p^ma esset vle fz in pntis gz qz p^ma sba est vlr gcepta Ad eadm res sic sor sitr p p^ma et scdaz sbam sm aliu et aliu gceptu q'a p^a sba sitr gceptu sing'i ha ud gt^e vli

Vtr vlia sint separata a singlaribus comunit dr q non Et est vna q^o de difficilibus Et e ro qz si essent sepata se^a q spes no possent pdicari de indis Q^ua que sut sepata s esse no pnt p^ri de se inuice sic ho et asin' 40

Con Deus est vle et ht est sepatu a sing'ibus quoru est vle go vle est sepatu a sing'ibus Ad vle in cando est sepatu ab istis sing'ibus quoru est causa s no est sip^r sepatus a sing'i qz ipe met e sing'e

Se^a q tot esset vlia qt sing'ia fz p porphiriu qui pot solu qnqz vlia gz qz s ht oz gcede q sit idm sing'e et vle si go sing'ia sunt infinita et vlia Ad q gns est vni cado vle et sing'e p re sita s p intnon no oz Ad porphiriu dd q vni est in sigs et dz poni ad ssm impp^u et gnem i qnqz sut erm spece dcti rc

Se^a q vnitas spei esset dilis st fz 7 incre vnu spe dur quoru ro est vna gz qz iam spes sm plualite indiuiduoru duide Ad vno p vnitatez spei possu' intge gceptu gnez specu Et ilis est diuisibilis in plua sppta no rea^r s s pdicacoz sitom et repntacoz dco^o res sita p spem Et ilis no est vna sip^r sed est plures res Q^ua oia india eiusdm spei sitari p eudm gceptu specu

Se^a q ota esset eadm idm fz Ad q sing'e et vle for^r oppon^r s ma^r no oppon^r et ita st in eadm imo idm

Con Cor^le et incor^le est sepatu sing'e et vle sut hgi q'a vlia st incor^lia Ad i pones vles st incor^lis virtutis vl' sic i ex tis vlibus pt gstitutu ppo incor^lis virtutis ul' vlia dur incor^lia

sim se tota corrupit tn in pte et p accns   10 plomi
Se q ~~vle no e~~ de vlib9 no esset scia qz qz vle et sinre sut idm
s de sinri no est scia go dd de sinrib9 est scia s gcepty vlcs q
Et qn dr de cor9b9 no est scia po pyoz Dicit mgr sit i de gorib9
que pnt corrupi i mutari in flitate no est scia ppe deta vel sic
de corptib9 ut no est scia est tn de ipis scia s gcepty gnes
put in eis gnr hi do nemia
Con ron plos hā oia gnatia gita debent reduci ad aliqd
gnans ingenitu Sed sinria sut gnantia gita go dd oia
generantia gita reducut ad aliqd gnans ingenitu et hc no
est idea ut plo posuit sed e vle in causando Si dr gnans
dz hre sals tn gnito dd suffit vtuale et no sp forale
Con oia p accns dz reduci ad aliqd p se sinria sut p accns
go reducut ad aliqd p se et hc vr esse vle sepatu dd b e dux
vnoo vz i sut gt ingenit Et est ua Et vlia reducut ad aliqd
necin et p se s ad causas vlos aliooi no sut p sua nam
ppaz sic est fla Et si dr pnt amitte sua esse dd q no ipis
manctib9 et ita p se sut i p nam ppaz
Con entia in aia sut sepata a reb9 ex aiaz sed vlia sut entia in aia
go sut sepata a reb9 ex aiaz Hec ro pbat vlia esse sepata a sin
rib9 s rom Qa vle dr put lz esse in aia s sinre put lz esse
ex aiaz
Con prius est sepatu a poi vle est prius pro d aia sinre no prius
dd vle p intnon est prius sinri s pro re sba intuoi e eadm res
tn sinri ut ditu est
81 Utr questio quid est heat locu in simplici
bus Ex lra chat q no qz in omi qon oz aliquid esse notu s
illud de quo queri9 alit no magis de illo quereri9 qm de alio et oz
e aliqi esse dum Qa id qd esset nob inaitu et tanqz inuetu no
amplius quereret Cu go no sit idm dum et notu videt q opteat
id esse gtu in quo qo quid est lz locu
Con questio quid est queit ptu quiditatiuu et hc lz locu in simpli
cibus ut quid e aia bn vndr sba incorpocā Its questio quid est
quit diffiom que lz locu in sim9 na aia int ua silr deus sunt
diffilia Sir possu9 quere quid est pmus motor Nondu p ictu
actls Qo quid est pt sum mltr vnoo est qo queris desciptoz
vl diffiom quid nois Et lz locu etia in simpl no suppon9 Scdo
est qo queris ptu qnui ut ge9 et dram Et et lz locu in accib9
s in simpl no sppn9 no lz locu quia illis no quet pdicatu qui
ditatiuu Tercioo e qo queris diffioz qua ppe dictaz Et solu
lz locu in sbancys qz solu sba est diffio qua i h9 Qrtoo e
qo queris no solu diffioz qua que declat quid nois sed et talez
maxie qm ad cas intn cas rei eo q res de qua queri9 est ille

cae intnsece tu totu sit sue ptes Et de ista qon intgr pnis qo
Et ro qa simplices res no hnt cas intncas s mam et forma
sed extnsecas cuq sit agens et finis Est tn scim q aliqui siplia
soluut logice iaz qom Et tuc p pma dcit intgr tim seu gcepty
indiffiles cuq sut gnama Et dur simplices qz no sut dif
finie resoles in alios tios pores Et tuc qo quid est no lz
locu in simplib9 i in tims al gceptib9 gnais qz no hnt
gna et dras p hc lz quid sit dd ad motiua Illa tn qo quid e
pmus motor est de paon poci9 Qa quid e ppe et sipr pz ad tim
sbalez Et qn dr de deo queri9 quid e ds vim qm ad quid nois
no aut qm ad diffioz talem qz ds no lz cam
Con qo si est lz locu in simp9 go et qo si est qz qa eadem
est via inuestigandi qoz si est et quid est s h9 dd s bim q
eadm est via qm ad sbm ppu et adeqtu alicui9 scie Qa na
est scia de tli sbo suo forcit qoz si e aut quid e sed si id indi
geat declaraton oz q hc fiat p supiore sciaz tu dctm sit pro pyoz
q necce est de sbo ptogsce quid est et quia e
C9 Simplicia sut gta go qo quid est lz locu in siplib9 ans qa
siplia sut gta ex quid e et quo est in sola n pmo ente idem
est quid est et quo e s S T Boc et albtu Et gmeor dt ca
mch tit pmu est puatu pon dd q siplia sut aliqoo gta
ex quo in ipis no est idm oio quid est et quo est no sut tn gta
ex caus intnts rei p quas hnt esse et de quib9 queit qo ppe
Et qo quid e solu lz locu in siplib9 Comeor ac dns q mch
tit pm re intgr pon i inpfcion
C9 Si non maxie pp rom plri que est q idm no est scitu et dum
mo hc est slm qz cad gelo e scita et dubia dd cet idm no
e scitu et dum eodm mo ut scile ppiqm pt tn aliquid igitali
esse scitu et dum in ptri An de deo pt sciri quid e dd cado
qoz quid e proo tuc de deo pt sciri quid est qz pt sic notifici
deus e sba incoza pue actiua et Sed cado qoz quid e put
queit qttez rei et oem rei abte sic dt marsili9 q in ita vita
nar no pt sciri quid est deus sed in futura vita ad qua pdu
cat qui sine fine magt

Ex predictis itaque silogisare oportet et colligentes capitulum finem imponere

In 1 li(bro) determinavit de quod quid est in generali. quoniam quod quid est est indicativum per diffinitionem entitatis rei et quod quid est sicut patet. hic autem in 7° determinat de quod quid est in speciali scilicet de quod quid est substantie sensibilis. quoniam que sunt principia substantie sensibilis. et quo ista principia pertinent ad 2am causam questionem ergo primo

1 **Utrum materia et forma sint cause compositi.** Dicitur quod non quia habent se sicut partes compositi. partes autem sunt cause totius. Et in 2 physicorum dicitur compositum naturale est ex materia et forma. totum est sue partes 8 physicorum

Contra materia et forma sunt inter se compossibilia ergo non sunt cause ipsius. quia causa idem non est simplicius causa. Ad argumentum dicitur questio sed dividitur sicut causa compositi

Contra materia nichil agit ergo nichil causat ergo non est causa. Non potest ... agat quia ... potest hoc verbum causat attribuitur materie non sit active sed passive. Et ergo non arguitur a superiori negato. plura non verba activa generis significant passionem ut timeo video

Secundo quod compositum fit ex materia sed quod ex uno nichil fit. Contra se solo et tamquam causa sufficienti. patet in 2 ex uno sed aliquid procreatur seu tamquam ex causa principali

Contra ex duobus entibus in actu non fit tamen. Contra in actu formali et quorum unum non est in potentia ad alterum

Contra omnis causa est prior effectu suo. forma non est prior quia ... ut ... Ad 2 tempore ut quia in eodem instanti fit forma et compositum. vel forma est prior natura ipso composito. materie

Contra materia et forma sunt principia ... sed non composite. Argumentum in 1 physicorum quia si ... ut sunt ... per prius et quantum per posterius. Non ... non per compositum quia est ... physicorum 1 physicorum ubi dicitur compositum generatur ... ex principiis ... sunt materia et forma sunt principia eiusdem non ... sed ... et ita sunt causa compositi per prius. Ad ... sibi ... per prius. Ad 1 autem ... quod non sit ... materia et forma per prius quantum ... sic ... non est ... Ad 2 autem ...

2 **Utrum ex materia et forma fiat unum per se** ... sic ... de anima. Non ... querere utrum ex anima fiat sed utrum ex materia et forma Et in hoc est differentia inter actionem et suum subiectum Ro(spondetur) Egidius quod sicut ex agente et patiente fit unum sed compositum per se. eo quod agentis et patientis est unus motus 3 physicorum Sic ex materia et forma fit unum sed esse per se scilicet compositum

materia et forma sunt ... quia ... sicut ... et non ... aliquod ... unum

Contra materia et forma non sunt unibilia ergo etc. Argumentum. quia non sunt proportionabilia. In infinitum non distat. Ad quod sunt proportionabilia proportione conveniente dicta. que non attendit sed ... tum excessum Et est talis proportio Sicut materia est in potentia ad formam. sic forma apta nata est perficere formam. Et potest dici quod materia proportionatur forme per suas dispositiones

Sequitur quod ex orbe et intelligentia fit unum per se Contra ... per comparationem.

Contra due forme magis conveniunt quam materia et forma. sed ex illis non fit unum per se ergo nec ex his. Contra quod due forme magis conveniunt quo ad naturam quod non est de ratione unionis. sed materia et forma quo ad sunt unum ad quod requiritur actus et potentia

Contra differentie ... ergo etc. Contra ... 1 natura ... non est ... non constituunt unam naturam. ... materia et forma constituunt unam naturam sed ... sic materia est in potentia. sic natura ... est in potentia

Contra forma non inest ... per se ergo. Argumentum de anima ... quia non ... Ad ... corpore ergo non per se ... per se ... nec ... corporis ... in ... naturaliter ... ad corpus. sicut grave deorsum et leve sursum. dum violentia ferunt

Contra ... est causa unionis ergo etc. Argumentum per ... 2 de anima. Sed ... materia et fit unum. Dicit Egidius ... est ... quod non est causa unionis quia non est aliquod medium inter materiam et formam ... quia ... est motor et agens qui facit actum talem. Et ... quod talis est motor et agens qui facit actum talem. et sic ... actionem forma unitur materie. Et hoc per ... 8 physicorum ... sed quod ... sit unum. forma

materia et forma sunt quasi duo diversa Sed quod ... 2 de anima ... non habet ... motorem Et hoc ... 2 de anima ... unitur sed ... Sic de ... est ... esse et facere corpus albificare. sic de ... est ... est ... esse et facere ... 49

... Contra 2 de anima actus activorum sunt in ... patiente disposito. Ad ... quod ille dispositiones non sunt intime ... materie et forme. sed sunt predispositiones quedam ad effectum ... ita quod ... est forma est materia. et ... ad actum suscipientis. Ro(spondetur) quia aliquod ... disponens ad actum suscipientis. ... formam ... per ... 2 ... Contra primo ... materia ... ullam ... formam ... sed recipit ... formam ... et ... recipit ... alias formas usque ad formam ... individua. quod ... 2 ... dictis ultimo

fora

3 **Utr mã sit separabilis a forma** Coit
dd q non quia nunquam est sine morphasis et pas
sionibus Comentator j phisicorum quia materia prima non potest separari ab omni forma
Con. zur distincta possunt separari. h est hic. a mdu
ctiue. Cd a vm qm vnu n dependet ab alio
Con aia pt esse sine fora go ans aia pt e sine ista
fora. et mã pt e sine ista fora zons go. Cd q in sbu
diuiso est sa sed in 9to est fa sine pqle est mam sed
sine fora Con pqle est mam sine sine oi fora go sine fora
Ne ga qz ar a non distributo ad distributum
; Con in corpore vel in cod est fora gñda introducn
quo corrupenda desunt. ut in alio h pm. in cod
est erut due fora in mã h secdm. erit mã sine fora
sz in tpe medio int dua gñda de quo int ca dat
tpus mediu 6 phisicorum. Cd q in cod 9tu Nec oz q due
fore stent in cad mã qz vltim o . . 2. fore corru
pende est . i pm o 2 fore gnande. vide hoc bñ
Con quod n est pium ãcu pt ab eo separi. aña no
n est pa fore. 6 qz est indeus. Ne a qz calor n est
pius igm. n tm separat ab igne. Vel ne 6 ad poz dd q
vim quo ad foras finis. sed est pa fore in coi Nota
entitatum hz mã qz se. sed esse forale hz a fora
8
Utr fora sit separabilis a mã Non h
comitem. Ro Egidij quia fora est actus mãe. Sed
actus n pt separi ab eo cuius est actus Etiã dt au
6 pn ors. fora est appom ptingens Et ita de non
ipius fore est inherere mãe. n ig pt separi ab ea
Con deus est fora. et est separatus a mã Si non int
fora {a foris manando / ab infoirido}{infusa / educta} Separabile {permanant / impmanet}
Con intus est fora hois et est separatus. z de aia Sepa
hoc ab hoc Cd h Egidiu. q est separatus a corpore sicut
ab origine et non sicut a sbo. vm dd biut q fora e
ducta de pã mãe non pt separi permanent et nãr a mã
Cor diuina intellectiua pq mortem manet et alia n. Cdd qr
non est imsa mãe zc

Margin: 118 hg" fora h differt separata e a mã sed n h z qz ipqle z foram separari a mã h. 2.

7 **Utr totum sit sue partes.** Coit dd q sic. vtz
j phisicorum Ro qz si totum differt a ptibus. Seq qz idem dif
ab vna fert a seipso. Et qz qua non differet cad non
differt ab aia. et sic cad non differt a qualz et p qns
ab omnibus ptibus Sed omnes ptes sunt sumpte sunt ipm
totum. Si go totum non zt sue partes. tunc totum
differt a seipo / d probatur. 8 phisicorum Totum nich e pt
ptes. j phisicorum plura itaq vnu tamen Totu nich aliud
est nisi ggregacio ptium. Et ro qz tunc superflue tam ponet
distinctum a suis ptibus. cu oia possint saluari ponendo

8

Margin: ~~118~~ ~~119~~ 127

totum idem cum suis ptibus Et hoc idem sonat fides qm dt
Aia ronalis et caro vnus est homo
q est contra 12 hg Sba cum sunt mata. ggregatum
no est vnu nisi p intentom additam Cd q dt nont p
intnom additam i p rom Et sic vult q n h cand roz ali
quid dr esse multa et vnu. sic ps et totum qz aliae
ro ptiu aia totius
Seq q 9tu zt mã et fora. Et z de aia et 8 hg vbi di
vidit sbam in mam foram et 9tum Con quis quod ci
ar vo diuisit sbam in mam et foram diuisim
Con Compom non est elta nec id cus. j phisicorum Cd p
elta intgit mam Et ita vult Compom n e elta. i pu
malia solu. imo et requir aqd aliud sz fora
Con a hg. ba n c b et a. Et 6 hg. bis ta n st 6. Ro
qz ptes st priores toto. sed idem non est prius seipo Cd
pma auctas. vm diuisum Cd sam. vm h cand rom
ad rom dd q ptes diuisim supte st priores toto. n quecti
Sic et ptes diuisim st in toto. sed n quectim
Con h. totu est sue ptes. ut omes. ut n omes h. omes
go totu est iste ptes. et totu est iste ptes zon. qns sy.
dd q omes cado collective zc
Con totu est omes ptes diuisine. go ans qz to
tum est fora. fora aut diuis in foram totius et in
foram partis j phisicorum go. Cductas int zc ita q per
foram ptis intgit foram distincte h tam a mã. sed
p foram totius intgit foram indistincte h tam a mã
Et hoc idem vult linco. qm dt Genus et spes st fore to
tius qz st fore non distincte a mã Si di ho est
mayt suus intus. 8 ethicorum Cd q ad ibi locutus e sigate
i. pncipalior pars homis est intus Con ho est mã ut
fora. sed ho n est mã go ho est fora. qz pposita vna
dpon de disiuncto extremo. onsa vna pte in esse. onsu n
est altam messe Con ga. ho ans p pma pte. h
ar solunt. sed puto male Cd. ho est mã et fora go
ho est mã ut fora. qz a coplato extremo ad disiunctu
Cd q h gnã no oz qm nout ps qm pt quomie
sbo seorsum. declaretur hoc
Seq. ho est mã et fora. go mã est fora qz zaiqz
st cad vm tio. int se st cad Ne ga ad poz vm si
diuisim. si vo quectim non oz
Con quoru vnu mo psc. et aliud p acns. n st idem
totu et sue ptes st hgi. 6 qz ptes mouent ad motum
totius go p acns. sed totu psc. 8 phisicorum 6. Cd poz b. vm
diuisim supte. sed supte simul. mouent psc Con to
tu est notius suis ptibus. sed id n est notius seipo. go
a. j phisicorum Cd a. vm diuisim suptis. a idem h aliu 9 ad b
ceptum pt z notius seipo. h aliu 9ceptu. Con quoru
vno corrupta aliu manet. i a n st idem totu et sue ptes hgi
b qz corrupto vitro. partes vitri manent Cd q in tali

casu corrupit totum. sed totum non corrumpitur
Vel dic quod totum est sic partes simul quiete Sicut
ergo totum corrupitur sic partes sunt quiete
Utrum ablata una parte a toto. adhuc maneat idem
totum Respondetur quod partes tales possunt removeri quod non erit omnino
totum Si vero auferantur possunt minus principales. quod remanet
potest dici totum. sed non secundum quodlibet sunt sicut colobon

Utrum Celum habeat materiam De ista questione sunt opiniones Com
muniter dicitur quod non Et hoc elicitur ex littera ubi dicitur In generantibus
non est materia Ratio quia si sic tamen celum esset generabile et corruptibile Sequitur
celi. Probatur quia materia corporis est in potentia ad omnem formam. et ad
illam est in potentia quam appetit. Si igitur celum habeat materiam.
illa appetit aliam formam. aut igitur celum corrumpetur aut ille
appetitus erit frustra. Et materia ponitur propter transmutationem sta
lem. Sed transmutatio non est in celo ergo frustra materia diceretur
Alia est opinio sancti Thome dicentis quod celum habet materiam sed al
terius rationis quam ista inferiora. quia materia celi non est in potentia ad
aliam formam. nec est sibi admixta privatio Et ideo celum est
ingenerabile et incorruptibile. materia autem inferiorum est in potentia ad alias
formas. et est sibi admixta privatio
Tercia opinio est Egidii dicentis celum habere materiam eiusdem
rationis cum istis inferioribus Et ad hoc posuit plures rationes
quia ut celum est in pura potentia ut in puro actu Sequitur primo
quod ut celum est in pura potentia. ergo quod distinguitur secundum rationes specificas. ergo quod distinctum
sequitur compositum. quia quicumque distinguitur secundum rationes specificas. ergo quod distincta
generantur per actum a hoc Sequitur 2m. sequitur quod ex celo et infinita
generantur per actum a hoc Sicut vero has opiniones. scilicet
non fiet unum per se quod est inconveniens Contra has opiniones. scilicet
Thome opinio est rationabilior. Et concordia horum. Materia
large sumitur pro subiecto motus. Sic celum habet materiam. pro subiecto
generationis et corruptionis. Sic non habet Contra Commentatorem primo celi. materia
celi est occupata una forma. Ad materia id est subiectum motus Ad rationem
Egidii potest dici quod celum est purus actus id est simpliciter actus
quia habet conditiones actus superioris scilicet influere in inferiora. simpliciter non
quia habet conditiones actus superioris scilicet in partibus quantitativis. Sed potest
potest opponi composito ex diversis partibus diversarum rationum quia celum
opponitur composito ex diversis partibus quantitativis. sed eiusdem rationis Ad Celum est quod
est ex diversis partibus quantitativis. sed eiusdem rationis Ad quod in methaphysica conscripta intelli
positum ex infinita et orbe Ad quod in methaphysica conscripta
Stella est alterius rationis ab orbe Verum omnes concedunt quod est den
sior orbe. sed non alterius rationis specialis. Non provenit ma
cula in luna Ad quod ibi ea pars lune ubi macula apparet
est rarior. ideo sibi non bene imprimitur lux solis Contra tunc
quod raritas. densitas sunt alterius rationis in celo quam hic.
hic rarum dicitur quod sub magna quantitate habet parum de materia
densum vero quod sub parva. modicum Sed in celo illud est
densum quod habet plus de natura formali sub parva quantitate
seu quod habet plus influere Ad quod ergo sumitur quod quinta essentia est
corpus per se differens ab omnibus aliis elementis. tam in ma
teria quam in forma. tam in natura quam in virtute. non habens in
se qualitatem neque contrariam corruptionis habet huius

7 Utrum numerus varietur secundum speciem per additionem vel subtractionem unitatis

Ex lra dicatur quod sic. Et
probatur quarto. quia si binario additur unitas tunc Ro
quia sicut alius gradus specificus convenit alii et alii
numero. Con. Numerus nec est forma nec actus. No

Numerus { numeratus res numerate / numerans anima. alia et numerus seipsum movens / quo numeramus { sicut alia ut alius gradus quo nos numeramus / non numerale. ut unum duo tria / consequenta ab alia mente quam alia numerat alia }

Con aliquis numerus non est quantitas ergo Cons quia numerus in
Augustinarum No tunc est numerus. numeras et materias. primus
causatur. primus causatur ab uno quod est generale cum ente. et reperitur
in separatis. Secundus causatur ab uno continuo. Ex divisione
in unius continui causatur iste numerus. et per hoc non est in separatis
ad dicat modum quendam. quod intentie sunt separate a quantitate continua
sed non discreta. In eodem veniet.

Con due medietates in continuo sunt numerus et sunt quantitas continua Cdd
quod due medietates in continuo materialiter sunt quantitas continua. formaliter vero
discreta Con quod dividitur in partes non est quantitas. numerus
hoc. a quia quantitas est quid positivum. b quia in unitatem que
dicit indivisionem et hoc. Cdd probatur b. indivisio dicit privationem secundum quod et non
simpliciter

Con omnis quantitas est ex quantis. Numerus non est ex quantis. b quia ex
unitatibus. et unitas non est quanta. sed primum quantis Cdd a
unum. gratia. Si discreta non oportet

Con consequentium. Numerus non mutatur ergo non variatur. Ans quia
est abstractus a motu. cum quid mathematicum Cdd probatur antecedens
unum secundum rem et conceptum

Con addita unitate ad ternarium. adhuc manet ternarius
ergo tunc Ans quia manet ut est quaternarius ergo ternarius. quia
ab inferiori ad superius. Cdd quod ternarius manet sed non manet
ternarius sicut pater manet cum non manet pater. Cdr. manet
materialiter sed non formaliter. Cdr. arguitur ab inferiori in ando solum

Con ternarius et quaternarius dicunt secundum magis et minus ergo sunt
eiusdem speciei. quia magis et minus non diversificant speciem 6 ethicorum
Ans est falsum quantitas non non suscipit magis et minus

Con idem continuum est ternarius et quaternarius. ergo tunc et quod sit eiusdem
speciei Cdd ans unum materialiter non formaliter

8 Utrum numerus sit unus

Ex lra dicitur quod non. dicit non quod Non est dare quo numerus sit unus
Idem Com. No est dare quo numerus sit unus. cum sit compositus ex
unitatibus discretis Et sic numerus est multa res. Cda vero quia de
ratione unius est quod sit indivisibile. sed de ratione numeri est quod sit divisibilis
in partes discretas Si igitur numerus tunc unum. indivisibile tunc divisibile

Con. unum numero est unum ergo numerus est unum quia unum non

129

est numerus. Ans quia genus praedicatur de specie quia unum dicitur in unum genus specie
et non Ne ga ad probationem dico quod non quia dicitur est unum non et non est numerus
Ita solvitur

Con numerus est per se in predicamento ergo est unum. quia quod est in predicamento
ut est unum genus vel species vel numero. ergo unum Cdicat quod numerus in
suppositione materiali ponitur in predicamento non proprie

Con unus numerus est unus numerus ergo

Con due medietates in continuo sunt numerus et sunt unum Cno genus
numerus capitur pro rebus numeratis Et tunc si res numerate sunt plures continue
sunt unum simpliciter Si vero sunt partes discrete non est unum simpliciter

Con totum universum est unus Et est numerus quia est mixtum ex
unitatibus perfusa. ergo numerus est unus. Cdd quod totum universum est
unus non simpliciter sed aggregative

Con omne totum est unum. Numerus est totum Cdd a. unum simpliciter vel
aggregative

Con iste binarius est unum simpliciter. demonstrando materiam et formam
et iste binarius est numerus. ergo numerus est unum simpliciter. a quia
anima et forma constituunt unum per se 8 huius. b quia affirmatur
species de individuo sue speciei

Con Si numerus tunc multa. vel finita vel infinita Cdd quod aliquis
est numerus tunc est multa finita. ut duo tria. aliquis multa in
finita. ut due medietates in continuo. sunt multa infinita
potentia non actu

9 # Utrum species rerum habeant se sicut numeri

Qd qz ita qp sic. Et h marc hz 4 Phus. Conng sicut nus nus n pt pati aliquam additionem ul ablationem unitatis salua identitate specifica numi Sic nec spes pati additionem ul ablationem pfectionis essentialis. salua identitate specifica. Scdo sicut nus pt augeri p appositionem unitatis in infinitum Sic spes p appositionem pfectionis essentialis pnt multiplicari in infinitum Iste sensus nar n est verus ~~fe~~ sed katalice. Tercius sicut nus p diuisionem descendit ad minimum sz ad unitatem Sic in spebus deuenitur ad unam pfectionem sz unam pmam Quartus sicut nus hz determinatum ordinem qp unus certe ordinis sequitur alterum Sic una spes unicuique sequitur aliam ordine pfectionis essentialis Quintus sicut int duos nuos pximos n pt esse nus medius. Sic int pximas spes no pt esse media et hoc est unum via nali

Con spes rex st nui go n hnt se sicut nui Pz qa sitido dz ee int diusa. Ans qz st in eto nuo Cd ad ans unum nuati

Con spebus rerum pt fi sbtractio et additio sn earum mutatione. sed nus non go. Ans p 1 pte qz albe pt addi et sbtrahi gradus albedinis sn eg mutatione qz mag et minq n mutat spem Cdt Marsilius qp spes ~~sbstalibus~~ sbales et alie q n suscipiunt magis et minq hnt se sicut nui ad pmum sensum qz talium pfectio qsistit in ee indiuli Sed spes formarum q suscipiunt magis et minq. non hnt se sicut nui

Con spes rex n pnt augeri in infinitum. nui vo pnt go Ans p 1 pte qz st finite. Cdt marc qp sicut n dt quodam silicem et pasam sed aliquam et go dt Phus. quodam

Sed dubium utrum nus possit augeri in infinitum. p phes dr qp sic

Utrum spes sint finite. Cd qp spes sbarum sunt finite sed figarum et nuorum st infinite

Con unus nus pt 2 ps altrq. sed spes n pt esse altrq et spei pars go Cd qp fora sbalis e qpositi psiderant spe ut dt Phus Utrum due spes possint esse eque pfecte. Cd qp non. nar loquendo qz in gnibus multe latent equiuocationes si gradus pfectionis. Et si int. ille iam int sinst

Utrum int duas spes pt esse spes media Cd n nar

Utrum sit dare infimam spem Cd qp in gne sbe nia pa est infima et minima in pfectione Sed in animalibus n est dare infima et minimam in pfectione intli qz aia susci piunt magis et minq in pfectione

 qz dicit 121 ~~122~~ 130

Utrum fora sbalis in qposito sit eiusdem spei me cum qposito

10 Rz s phm qp non sbam in mam foram et qpom. Et p hoc innuit diusitatem specieam Ulteriam 1 hq dt qp fora est pior qposito go spes forme go pior spe qpositi. Ulr simpr et qtu non st eiusdem spei. h hqi Qt hnt diusas pprietates Nam qpositum sbsistit pse. forma vo non Nota Ille res dicuntur esse eiusdem speie que nar hnt et totaliter sitas debitas pprietates et opones in quas nam pnt Ro qua eas cognoscimus a pqri p effectus et pprietates atz opones. Et ex hoc patet qp fora et qtum non st eiusdem speie ex quo alias hnt pprietates et opones

Con qd sitr p diffonem homnis est ho. aia sitr p diffonem homnis go aia est ho. b 1 hq qz fora sitr p diffonem rei aia aut est fora. Nota aliqui dicunt qp sola fora da ret 2 speciem rei ~~qr~~ et est de qte rei. ipam sola dicunt Sed hoc est q phm qui dt qp et nia est de qte rei Ulterius qz fora sitr p diffonem rei. Cd vim tamquam sitrm formale ul connotatiue sed non sicut sitrm totale seu suppositale. quia diffo non suppt p fora sed p qposito

Con fora homnis est sba rolis go est ho Pz p locum a diffone Cd fora homnis est rolis quo sed ho quod

Con fora hois est sba rtis go prona seu ypostasis. Dt. s. t. qp n quelz sba rtis est prona ul ypostasis. sed que hz qpletam nam spei. unde sicut manus n dicitur prona. sic nec aia. prona est rolis creature indiuidua sba. m aia homnis n est indiuidua sed ps indiuidui. Sed angelus est prona

Con fora dat esse speciem qposito. go est eiusdem spei cum eo Pz qz nichil dat qd n hz. Cd ad ans vim sed non sola

Con fora sbalis et qpom st eadem fore go st eiusdem spe Pz qz q st eadem fore st spei eiusdem Nota qa ad pem vim si st qta. Ca nec ans qz fora sbalis n hz foram

Con. fora sbalis est in pdicto go est alicui spei et n alterius qm eiusdem sicut et qpom St dt qp n est i pdicto pse sed reductiue

Con dra specifica sumitur a fora 1 hq ut ig 2 speciem fore et qposita est unum ut n. Si pm hec qpositum 3. non. due fore sbales erunt in uno qto Cd qp n unum. Et n oz plures foras sbales esse in uno qto qz fora et qpom hnt se sicut ps et totum

Con fora bouis est sba corporea mugitiua go e bos go eiusdem spei. Dicunt qp dz addi bouina. Smicschno in

Con quorum obm est unum st eiusdem spei. h hqi. Cd ad b dd

inclu[illegible]

q̄ fore non est obm̄ q̄r forā scorsum cepta in n̄am
opom̄ pt q̄r acte sunt suppositorū. T̄n forā est pn̄m
opanū ... plom ab
Con individua sunt eiusdem spēi qo forā et q̄tu. Pꝫ q̄r illa
inuicem ḡunt q̄m forā et q̄tu. Ne q̄a cū poni Nam vni
tas spēi non ꝯsistit ex eo q̄ a qua faciunt vnū ꝑse sed
ex similit̄e ... que maior est int̄ indiā eiusdem spēi q̄m
int̄ m̄am et foram

11 **Vtrum in rebus dependentibus vna res dicatur perfectior alia· eo q̄ b̄ ḡunt pl̄a p̄ta pfectionalia**
Sic h pr̄m q̄r hoc p̄ma ca dicit
simpl̄r ꝑfca q̄r omnia pta pfectionalia
b̄ ḡunt Et h linea descendendo et ascendendo vna
res dr̄ pfectior alia Nō Res dependens dr̄ q̄ hꝫ eē
ab alia effectiue. vn̄ omnis res citra p̄m est dependens
Solū p̄m independens. Deus n̄ omniū rerū est pn̄m
a quo sunt. et forā exaris ad eius imitatōm sunt. et finis ad
quem sunt omnes res
1 Con vna est res pfectior alia qo ꝑsupp̄m fin. ꝯñs q̄r si
aliq̄ maxe s̄ba. Pꝫ q̄r s̄ba n̄ suscipit magis et minus
Itē a phe dr̄ illa q̄ sunt ꝯparabilia debent eē eiusdem spēi
Res aut de q̄bus qo mīr n̄ sunt eiusdem spēi Ad 1 vna res no
dr̄ alia pfectior eo q̄ suscipit magis et minus. sed ideo q̄r
magis de actu p̄mi pticipat Vel q̄r h n̄am suaꝫ mag
pt in nobiliorem pfectōm Vel q̄r magis recedit a pōle
mē p̄me Ad 2 vm̄ si sunt ꝯpāla h̄ ꝯpassiū et dimi
nutōm accnlem. Sed h zulem non ez. Cat vm̄ pꝫ fige
Sequit̄r q̄ aīa zut pfectura m̄a p̄ma. Pꝫ q̄r hnt pl̄a
pta pfectionalia. vt felicitas est quod optim̄ delec
tabilissim desiderantissim. Pꝫ q̄r s̄ba est pfectior accn̄te Aliq
Ad q̄ m̄a p̄ma h sim 2 est pfectior accn̄te q̄r est s̄ba et
ita magis accedit ad p̄m ens. Ne qo q̄a ad poni. vm̄
pn̄ opom̄ huarū. non simp̄r
Sed q̄ amor dei non zt pfecior m̄a p̄ma Pꝫ q̄r est
accns. Pꝫ q̄r magis pfeat q̄m m̄a p̄ma qo est pfectior
ea. Con q̄a ad inpōm quos vm̄ accn̄s. sed m̄a p̄ma
ꝯtit ad pfectōm zulem
Con omnis acta est nobilior pō. omne accns est actꝫ. m̄a
vō pō. qo oē accns est nobilius m̄a p̄ma Ad a vm̄ in
eod ḡne.
Con omne agens est nobilius passo. dcns est agens. m̄a
p̄ma passum Ad a oē agens ut sic est nobilius passo ut
Sequit̄ q̄ musca zt pfectior celo Pꝫ b̄ ḡunt pl̄a pta p
fectionalia ut eē aiatū viuē delectari mouen q̄ n̄ ...
celo Cetar dt q̄ n̄ ꝑ pl̄a pta pfolia res arḡr pfectior. h
ꝑ rones dictas in soloꝫ p̄m artl̄. Ad q̄ celū cū intelli

~~122~~ ~~123~~ 131

e pfectior musca. Sed exclusa intelligentia est dubiū apud
aliquos vn̄ distinguit Celū ꝯsitū ut est ca actiua. est
nobilius musca Consideratū vo absolute. non est nobilius
musca vide bn̄ hoc
Con pta eque pfca non arguunt equam pfectōm qo
pta magis pfca n̄ arguunt maiorem pfectōm Pꝫ Sic
simp̄r ad simp̄r. sic magis ad magis. ꝯñs q̄r aīa
... et inde ... pta eiꝫ pfca et ... illa est pfectior ista

Vtrum m̄am eque qua habeant accīa dd q̄ non Ro 13
q̄r si sic iam ex accn̄te et m̄a zt vnū ꝑse et ita accīa
zut fore s̄bales Itē iam non aduenirent post 2 ꝯpletū
... Itē int̄ m̄am et foram iam daret̄ mediū sꝫ accns
Non ... hnt m̄am ex qua sed m̄am in qua .i. s̄bm̄ ꝑse
Con omne quod fit hꝫ m̄am ex q̄. accīa fiunt. a 1 phys̄ ...
oē qd fit. fit ex s̄bo ꝑsupposito Ad poni a. int̄ de ente
s̄bali conlī quale est forā s̄bales. Vel int̄. fit ex s̄bo ut
in s̄bo ꝑsupposito
Seq̄r q̄ accīa crearent̄r Pꝫ q̄r non fiunt ex m̄a et ita fiunt
ex nichilo. Ne q̄a ad poni licet n̄ fiunt ex m̄a tn̄ ipaꝫ
ꝑsupponunt
Con qualia et q̄nta sunt accīa et tn̄ fiunt ex m̄a qo accīa hnt
m̄am ex q̄. ꝯñs q̄r hō est qualis et q̄ntꝫ et est ex m̄a
Ad q̄ qualia et q̄nta sunt s̄bā hntā qualitem et q̄ntitem
Con. aīā est pn̄m accnāū. et non effīm. nec finale n̄ forale
qo est pn̄m ex qua. Non finale q̄r accīa sunt fore. forā aut
est finis m̄e et non eq̄o. Dicunt q̄ finale ita q̄ m̄a zt finis
est finis m̄e et non eq̄o. Ad q̄ aīā cū forā .i. ꝯpom est
accn̄ū. et accīa finis m̄e. Ad q̄ aīā cū forā .i. ꝯpom est
p̄nm accn̄ū. et hoc est m̄a in qua seu s̄bm actm̄
Con nūs est accns et hꝫ m̄am ex qua qo. ꝯñs q̄r nūs
quatuor equorū est nūs

De pmo quidm ergo ente. et ad qd omnes alie kategorie entis refert

In hoc nono determinat de ente b quod diuidit p pom et actum Et diui in 3 p pma ponit intentu suu sz q determinandu est de po et actu Scdo dat modu pcedendi Tcio incipit determinare de po et actu. 2a ibi Et pmu de po. 3a ibi Qm quidm ig intli. Circa quod pmo querit

Utr ens gent diuidat in actum et pom Arguit q sic Ro quia omne ens aut est actu aut po qr omne ens. ut iam hz esse. sic est actu. ut no hz esse sed pt esse. sic est po vn quod pt 2 quodamo est ens in suis causis

Con q pmta st entia et nec in actu nec in po. No pm qr solum vnu est ens in actu sn po. Non 2m. qr sbae actu et acta st actu. No pom et actum diuide nam ens pt 2 duobus modis. vno mo q illud qd est ens in actu. no sit ens in po. nec eqo po ens. sit actu ens Et isto dicit ens ab auict in meta sua et ab algachele q dicunt q Entiu aqd est nec esse. aliud psle esse Eu n nec esse dicat actu. cud est ista dio cu illa Entiu qdda est actus purus. quodda est in po ad actum In hac dicy pz q na actu cadit sup nec ee im. et n sup alia entia Na aut poe cadit sup aa entia oima Et talis dio entis in po et actu n cadit in pmta. vno oia pmta cadut sb una pte dicionis sz sb po Et n in actu qd est ipm nec esse et non est in gnic nec in pmto. Scdo mo pt dici. ens in pom et actum b qd hoc ens qd est positu sb po qd est disti q actu puru. aliqn est in po aliqn in actu Eum n hoc ens sit in po. et cui in po ut sit n repugnat esse in actu. eo q posito psli in esse nm sey 2 impsli. Sequit q omne tale pt esse in actu et po licet ergo totum ens diuisu q actu puru dicat ens in po tn disiu mfra sepm pt dici in pom et actum qr oe qd est in pmto pt dici in po et in actu. ut sba in po. sba in actu quititas in po. quitas in actu 2c Et ita pz q ista dio n est cad cu pma qr pma diuid ens in x ptes Sa aut quaruz illarz ptiu diuid in duas sz pom et actum Et ita h dio sa sbdiuidit ptes pme sine alicuius ptium eius im. Per hoc pz ad actum. h alleg

Con ana pma nec est ens in po. nec in actu Na pms qr actu est. Cdo q ma pma est in po pana qr pt trns mutari. ipa tn est in actu pntic seu existentie

Con Intus psls est ens et nllm coz. Non in actu qr est in po pura 3 de aia Cdo Intus psls est in po pana non q trnsmutet ab alio. sed qr recapit spes in se q est ens in actu sed tn spes recapiendas est in po pana

Con Magnido est ens et nec Non in hac qr nuls agit qr qtas non est de gnic actiuoru 8 phisi. Cduten nit 2c

·i· non est de ratione quantitatis quod sit activa. ut sic ·i· quantitas
non est principale agens sed bene instrumentale

Con primum ens non est in actu nec in potentia. Ro primum quia
non est forma. Non secundum quia nullus forte est receptivum Cod quod est
in actu immo purissimus actus et est forma quia per se subsis-
tat

Con agens et patiens non dividunt omne ens sicut actus
et potentia. Ars quia quiescens nec est agens nec pa-
tiens Ne ars ad primum quiescens quandoque sumitur pro eo quod
dicit carentia motus simpliciter et sic nihil est quiescens circa
primum. Alio modo large sumitur pro carentia motus localis ut
alterius cum apponere ad illum et sic multa quiescunt et tale
quiescens est patiens. sed primum non

Con idem est ens in actu et in potentia quod in multis dicitur
contradicit Ars de anima huius. Cod unum vero diversorum

2 Vtrum actus et potentia opponantur Rl quod sic Ro
quamvis habent se sicut agens et patiens opponuntur. actus et
potentia sunt huius. b. quia unus non actum agit et non potentiam sed passiva
passive ~~actus et potentia penitus distant~~
primus simpliciter ut deus circa quem omnia sunt in potentia
vel tamen ut forma realis. vero cum materia est potentia prima. contra
secundus ut opus sicut agere. vero pati est potentia 2ᵃ. pro eo opponitur
actus
vult esse actu. potentia non esse actu sed posse esse ut anima
Con verificantur de eodem quod non opponuntur Ars quia de anima
huius quod ipsa est actus et potentia Ne grammatica quia omnia sunt verificata
tamen de eodem vero diversorum
Con forma et materia non opponuntur quod nec actus et potentia quia est
forma et materia sunt actus et potentia. Ars quia sunt simul Cod quod non opponuntur
forma sed potentia sed contrarie sicut disparata dicuntur opponi
Con potentia sequitur ad actum quod non opponuntur Ars quia sequitur bene. hoc
est actu quod hoc potest esse Ne valde contra caput potentia
est actu quod hoc potest esse et sic non opponuntur actus. immo est
pro eo quod est et potest esse
superius ad actum
Con in a specie opponuntur opponuntur Cod quod in ultimo modo opponuntur
quarto ut privative. In primis vero modis opponuntur relative ut
Dubium est quomodo actus et potentia conveniunt omnia predicamenta. Dicitur
quod circa omnium predicatorum tamen sunt verificales de ambus
quia de quali et predicamentis unum
est ut potest esse aliud dicitur quia de quali et predicamentis unum
est dicere quod est actus ut potentia. Sicut in predicamento substantie quod
dam est actus quedam potentia. Sic in quantitate quedam est pro quedam
potentia quedam actu

3 Vtrum in deo sit potentia Ro potentia duplex scilicet quia sequitur activa
quia est principium transmutandi aliud in quantum aliud. passiva que
est principium transmutandi ab alio in quantum ab alio. prima
potentia idem est quod actus. Secunda opponitur actui scilicet in primo
genere Cod quia ad quem quod in deo est potentia activa quia in deo
est principium transmutandi aliud. immo eminenter est principium actualissimum
quia actus magis et perfectissimum etc.

9

Con purissimus actus excludit potentiam. deus est purissimus
actus Cod a vero passivam
Con omnis potentia activa est principium operationis. sed in deo non
est principium operationis. a quia hoc. b quia deus non habet principium operationis
Cod a secundum sunt vero est in rebus creatis. Sed actio divina
est eius essentia que non habet aliquod principium nisi forte secundum nostrum
modum loquendi intendit quia possumus intelligere essentiam divinam
absolute et simpliciter sine eius opere
Con ut illa potentia semper est quieta actu ut non Si primus
quod creature fuissent ab eterno Si quia iam deus semper fuisset
actu producendi creaturas Si 2m deus est mutabilis
Cod quod semper est quieta actu sed non tamquam divinus ab actu
sed quia est intellectus non naturalis sed liber et voluntarius
et ideo quando voluit creaturas produxit quam in ipso sunt eterne

Con si sic ut una ut plures Con sunt plures secundum volendi
intelligendi. gignendi filium. spirandi spiritum sanctum Cod potentia dei potest
2ᵉ considerari uno modo secundum essentiam eius et ita est una. Alio modo secundum rationem
diversorum attributorum. secundum quod diversa predicata attribuuntur deo
etc sunt plures potentie in deo et illa pluralitas non ponit
aliquam rationem diversitatem in deo solum rationis
Con potentia activa est principium transmutandi alium in quantum alium. Sed in
deo non est principium transmutandi alium
Cod quod illa diffinitio datur de potentia activa in rebus creatis. hoc
est de potentia activa coniuncta passive

Vtrum idem secundum idem agit in seipsum et patitur a 8
seipso Cod quod non secundum rationem. Ro quia si sic iam idem
secundum idem et patiens et agens secundum quia sunt contra Et si
Con secundum philosophum animalia moventur a seipsis
Ro idem agere in seipsum intelligitur 2ᵉ uno modo per se
primo et tamquam totale agens et patiens
ita quod idem secundum idem sit totale agens et pa-
tiens quod nichil aliud concurrat. Sic est ipse
Et hoc vult philosophus 9 hu et quia Ro quia in
qualibet actione concurrit prima causa. immo plura
alia ut ad actum intelligendi non solum concurrit intellectus
sed et fantasmata species. actus intellectualis prima causa
obiectum Secundo tamquam agens principale non
tamen simpliciter totale. etc est verum quod idem non
agit in seipsum et ita que moventur a seipso
tamquam a principali agente Ro quod omne quod movetur movetur
ab alio ~~per naturam ut gravia et levia moventur a generante et~~
~~removente prohibens~~

agit in suo sese quia idem sibi ipsi e site.

Motum [passivus / violentum / per se / naturale] esse ut aut
naturale est quod per naturam movetur
non esse ut gravia levia. a generante
et removente prohibens

Con dicta intellectiua mouet seipam ad actu intundi. Si vo
luntas cum sit libera pt agere in seipam. Cd h duo. vnu zoo
sed non pse et pmo
Con h. non magis q deus gerit ad omnem opom et si se
iam et gerit ad puas opones sz q deus non est auctor
pui. Cd q gerit ad actom puam quitu ad zna actus
sed n quitu ad puitatem que est quida defectus volutas
puse. Cd. Si deus ge ad omnem actom. go agit oem
actom. go c comedit n q q qui agit causum e et
qui agit comestionem comedit. Con si agit ut ca ptis
s. ut oty non oz
Dubiu est vtz idem agat in seipm corrupue. Cd h mar
q idem pse et immte non agit in seipm corrupue. dr na
le pp volutaum. dr pse pp paciens. sicut crapiens medi
cinam seipm corrupit. dr im etc q consecutiue et me
calor agendo in humidum radicale et corrumpendo ipm
seipm corrupit

7 Utr cuilibet pote actiue correndeat po pas
2 cg° siua. Ex lra elicitur q sic et pz z q diffinibus
carum et comor 1 celi dr frustra est po
actiua cui n correndet po paua. Et sr correlata q
rum vno posito por reliqm
Con vnu disparatu n correndet alt. h hq. 6. q plus
dixit qm ho et asinus q sr disparata. po n et acty dixit
gne. sed ho et asinus quint in gne Cd q po acta et pa
n sr sipr disparata. immo hnt se corre ad inuicem vn et vnu
diffi p reliqm et quius isti tm dicunt gne tu supput p
eadi se
Con po auti intt corrindz po intua go zt ans q si su
sen q znt infinite pote in eod hoie q intelia infinita
Non q pom intuam intlri ad intlicz intlm. q pom
ua est quoda arma
Con pote acti dei no corrindz po paua go ans q infi
nita non corrindz finitu. Cd q go intr de po acta fita
q e in na ndta Cd Si zt infinita erit frustra q non
pt pduce effectum infinitum. Et seq q moty zt in instanti
q po dei est in instati Cd | dd q no est frustra q d
modo
frust dr qd n attingit finem ad eu ordinatu. Cd
deus no est ordinaty ad hoc ut faciat infinitu effectum
z quius po dei sit infinita tn non agit ure vlam suu
posse sed me libe go pduat motu successiue
Con combustionem ignis q e po acta infita n corrindet Cd
cobustible. q qdt est finitu ignis n augr in infinitum
q po cobustiua ignis hz pom paua q cobustible et qui dr

9

ignis pt augi in infinitu cd q hoc est oim q gdicitiam s. si ap 125 ~~126~~
ponerentr cobustibilia infinita. et dr q quitu est q pte ignis 134
n repugnat d augi in infinitu. sed quitu est q pte gtinere
repugnat q ratio vniuersi pphibet
Con pote gniatiue ane non corrindet aqua po paua
Cd sicut no e po acta ane in actu. sic n est paua cor
rindens. et sicut pole est vna z. sic aliam
Con illud et equso. continu pt didi in infinitu. et tn d
na po acta corrindet. q na po e q posset didere gtinu
in infinitum Cd dr dupx est acty sz in fieri et insita
esse. in diuidi et in diuiso esse. possibilitas go gti n est
ad diuisum ee sed ad diuidi. Et ait tu dr q quius pote diuidi
gtinu in infinitu n corrindet po gpleta suffit q icopleta
Con aliquod est visibile cui na corrindet po visiua. go
Cd dupr aliquid dr visile vno
ans de supficie quarta celi
mo se q d quitu est q se n repugnat vidi et cia sr es
sm se q d quitu est q se n repugnat vidi et cia sr es
pt vidi. alio sm pom nalem q po nali est visile et
pt vidi. alio sm pom nalem q po nali est visile et
non pt videri. nec d corrindet po visiua. Forte sicut
sdtes aeris n pt videri. sic illa

Utr po irronalis sit oppositorum. Ex lra dd
q rron q omnis po nalis est detrminata ad vnu ut
moty grauis deorsum et leuis sursum. Et sic sic ira zth
ba et p quius volutaria
Seq q po lapidis zt irrolis. q q n est oppoitorum sz q n est
at go n est irrolis. q a quocumque negatur genus et eius diua
positiue et sic est at non hns rom
Irrole ca { negatiue n rdle
illiberu
Con po ignis qz cobureret qnz n go e oppoitorum. Dicit q qo intr :
cobst paribus cod'o se hntibus et sic in igne q qnz cobureret
qnz n. dr q n sr ceta paria
Con po vegetiua est irrolis et est oppoitorum go ans q pe
rolis est oppoitorum go vegetiua q sr sr idem. Cd q po vegetiua
ue n est oppoitorum
Con frigiditas calefacit et frigefacit go Cd q si frigus
calefacit sicut tpre hiemis ventris aium hoc est paciens
Con calor solis mollit et indurat go Cd q ceta no
sr paria q ma n hz se eod'o
Con ma pma suscipit oppoitas formas sicut calitez et frigitez
go. Cd q ceta non sr paria q n hnt se eod'o q ma
p vnu agens detiatur ad vna formam et pacta ad aliquam
p aliud agens
Con vacca videns lupum detrminat se ad aliam viam
dr etiam q non sr ceta paria. Cd magnes qnz trhit ferru

quia non sic quod vingit olea. Ad conferimus quod non sunt iam actu pa
ria quia iam sit impedimentum vel dicendum quod potentia volitiva non
potest ad omnia ceteris paribus et eodem modo se habentibus

1 Utrum potentia volitiva sit oppositorum. Ad quod dicitur quod
ista differentia inter istas potentias. Et si non sequitur quod intellectus potentia volitiva
non erit magis libera quam intellectus potentia intellectiva cum omnia apprehensiva
maneant. Item sequitur quod homines non deberent puniri ut prima
ri et ita erit sicut bruta. Sed dubium est de modo. Dicitur quod
istud est oppositorum quia si fuit obiectum potentiale potentie volitive et fuerit
omnes circumstantie sufficienter requisite et eodem modo se habentes adhuc
non est necessarium quod sit in actu quia potest suspendere actum et
deliberare pro utroque. Sic non est de potentia intellectiva. Nota due
sunt potentie volitive scilicet intellectus et voluntas 3 ethicorum. Et intellectus potentia
prima potentia volitiva quia intellectus potentie voluntati dominatur. Sed voluntas
quod consequitur eo quod presupponit potentiam intellectivam. Sed dubium est que
illarum potentiarum sit oppositorum. Dicitur aliqui quod potentia intellectiva quia ap-
titudinem est ergo utriusque oppositorum. Voluntas vero est unum illorum
determinare. Et ergo potentie intellectus est oppositorum voluntas vero quod consequitur
Sed dicitur quod ratio et voluntas sunt eadem secundum essentiam sed differunt secundum rationem
Et nota illarum est sicut reliquorum oppositorum. Sed aggregatum quod ababo
sit est oppositorum quia circumscripto actu intellectus voluntas non est oppositorum
quia voluntas presupponit actum intellectus. Sic et circumscripto actu vo
lendi intellectus non est oppositorum et ergo ostenditur quod ambe sunt concurrentes
Et possibile est dicere quod intellectus sit magis oppositorum quam voluntas. Quia
utrumque oppositorum cognoscat et non determinat scilicet suspendit in
actionem per libertatem. Et tunc intellectus et voluntas sunt potentie libere et
potentie volitive eo quo dicitur

Consequenter intellectus et voluntas ut sunt equaliter ~~libere~~ volitive ut non. Non equaliter
quia voluntas est liberior quam rationalior. Ergo quia maior libertas
quia voluntas est libera quam rationalitas. De isto sunt opposites.
tas arguit maiorem rationalitatem. Dicendum quod cum sunt eadem potentia dicitur quod cum ab eo actus consequitur sed
secundum tamen quod sunt eadem potentia dicitur quod intellectus prior et voluntas consequitur
non eodem modo quia intellectus prior et voluntas consequitur

Consequenter potentia intellectiva necessitatur quam ratio. Dicunt quia naturaliter assentit
principiis. Ad potentia intellectiva prius est non determinatur quia ad unum
scilicet ad assentiendum primis principiis. Sic et voluntas ratione omni obiecti
determinatum ad appetendum summum bonum quia non potest non appetere
summum bonum quo in illo non est ratio displicendi. Sed secundum ab
iectum oppositorum ubi non est ratio tante determinationis ibi est
oppositorum. Sic igitur intellectus determinatur ad prima principia sic voluntas ad
summum bonum

Sequitur quod eadem potentia producit simul omnia. Sequitur quod quia est oppositorum
ponatur quod in esse est. Dicitur quod dicit potentiam in esse successive
per consimilia. Sic scilicet quod potentia intellectiva iam hoc intelligit iam illud

Consequenter manus est potentia volitiva et non est oppositorum

Consequenter oportet etiam est potentia volitiva: principalis ut intellectus et voluntas; dispositiva ut habitus; instrumentalis ut manus
de principio quo intellectus

9

Consequenter voluntas necessitatur quam dicunt quia sepe homo necessitatur ad peccatum
Nota duplices sunt actus voluntatis scilicet eliciti et imperati seu inte
riores et exteriores. Interiores sunt velle nolle. Et ad tales non
necessitatur. Sed quo ad actum imperatos potest cogi

Consequenter voluntas necessitatur per suum obiectum quia obiectum voluntatis
habet se sicut movens. Movens autem necessitat mobile. Dicendum quod non
per movens necessario movet mobile sed quando habet sufficiens dominium
super ipsum. Sic autem se non habet obiectum ad voluntatem. Et tunc bene
dicendum quod potentia volitiva utique est oppositorum ceteris paribus et eodem modo se haben
tibus

Sed dubium est quod quo due sunt potentie volitive que illarum est altior
et nobilior. Dicendum quod potentia appetitiva et intellectiva possunt comparari
ad invicem 3ᶜ. Vel secundum originis ordinem in procedendo per
fectum ad finem. Vel secundum capacitatis ordinem in recipie
do perfectum ad obiectum. Vel secundum potestatis ordinem in operando
perfectum ad actum et finem. Primo modo intellectiva est nobilior
quia ex ipsa oritur appetitiva quia nichil volitum nisi cognitum.
Secundo modo sunt equales quia sicut intellectus potest intelligere omnia intelligibilia
sic voluntas potest velle omnia volibilia. Tertio modo habent se si
cut excedens et excessum. Nam in rebus inferiorum cognitio est
superior quam amor. Sed in rebus superiorum est econtrario quia melius
est amore res superiores quam intelligere

Utrum aliquid sit possibile quod nec sit nec fiat

Et videtur quod sic contra quod probat arestoteles contra megaricos qui posuerunt quod dum aliquid est in operari tunc est
in posse. et quando non operatur tunc non habet posse. hunc errorem re-
probat tribus rationibus quia sequitur edificatorem esse qui tamen actu non
edificat quia edificator dicit habitum edificandi et edificare actum. habitus
autem est distinctus ab actu Et plures alias rationes ponit Et sic
sequitur etiam quod artes haberentur de novo sine doctrina et perderentur
sine oblivione quia quando aliquis actu operatur tunc habet artem
et quando non operatur actu non habet. quod impossibile et quod inponens omnes do-
ctrina et omnes rationes. Tertia sequitur quod omne sensibile consistat in sentire
ita quod nichil diceretur sensibile nisi actu sentiatur. quod impossibile. Ultimo
quarto sequitur quod non habet potentiam visivam non actu videt. Et dor-
miens non habet potentiam visivam quia igitur actu non videt et cetera
quod impossibile

Contra impossibile est quod fit post privationem suam. Antecedens patet ut ex aliquo
ut ex nichilo Si ex aliquo idem erit ex seipso Consequens patet quod ex
aliquo. et tamen non sequitur quod idem fieret ex seipso quia dicit binarium quod ali-
quid fit ex aliquo sed non idem aliquid ex eodem aliquo ut homo
fit ex hoc sed non idem homo ex eodem homine

Contra omne quod possibile est fieri fuit ab eterno ergo non est possibile fi-
eri Antecedens quia omne quod possibile est fieri habuit et eternum ergo. Antecedens quia omne quod
possibile est fieri habuit esse cognitum eternum ergo est ab inicio ad suum
Conceditur quod omnia habent esse cognitum ab eterno quia a deo. tamen non sequitur
quod habent esse. quia esse cognitum est esse secundum quid. Arguitur ergo a secundum quid ad simpliciter

Contra sequitur ex hoc quod aliquid potentia erit frustra. quia si aliquid
est possibile sit illud a. et quod nec fit nec fiat erit frustra Conceditur
est possibile sit illud a. et quod nec sit nec fiat erit frustra in individuo. sed
unde si Egipti quod aliqua potentia est frustra in individuo. sed
non secundum rationem speciei. ut potest dici quod potentia non dicitur ideo frustra quod non
reducitur. sed ideo quod nec reducitur nec potest reduci ad actum
sicut religiosus vir habet potentiam generandi que numquam reducitur ad a-
ctum. potest tamen reduci

Contra. omne quod potest esse est. sed omne possibile potest esse. ergo omne possibile est
A. positum est
Concedunt quod omne possibile est quia ibi secundum sensum stat pro illo quod est
Nec est contra positum Sed an a sit verum. aliqui concedunt tamen quia ibi
secundum sensum restringitur ad supponendum pro illo quod est Et si dicitur arguitur potest
esse ergo est. Non valet quia arguitur ab ampliativo ad non ampliativum

Contra. philosophus assumit sic dicens possibile est esse edificatorem et
non edificare Nam sequitur quod causa et effectus non sunt simul. cum
oppositum et cetera. Conceditur quod differentia est inter edificatorem et edificantem
quia edificator dicit habitum. edificans vero actum unitum secundo. Unde causa
esse sit cum effectu est dupliciter. scilicet in esse et in fieri. In esse hoc est
causa huius. In fieri edificator est causa domus. unde causa in esse debet esse
simul cum effectu. sed non in fieri et cetera

Possibile est cui si extiterit actus ad quem est in potentia nichil sequitur impossibile

Ex hac diffinitione elicuntur due condiciones possibilis. prima
requiritur carentia actus. hoc est quod non sit in actu Et in
hoc convenit cum impossibili Secunda quod non repugnat habere actum
Et per hoc differt ab impossibili. cui repugnat habere actum Aliqui
addunt tertiam scilicet quod habito actu nichil sequitur impossibile. Unde igitur dicitur
ista clausula porristica. possibili posita in esse nichil sequitur impossibile Et sequitur
quando antecedens est possibile. et consequens quia aliter ex possibili sequeretur impossibile

Contra Non convertitur non est diffinitio possibile est non convertitur. a. est possibile b est convertens
possibile est rem non existere quod si non existeret nichil sequitur impossibile Conceditur a
unam diffinitionem equivocam. sed potest diffiniri diffinitione quid nominis. Sic videtur
aliter secundum alios. duplicia sunt entia. quedam que nec sunt nec possunt que non
divine entia prohibita. et talia non diffiniuntur. Alia que non sunt sed
esse possunt. et hec cadunt in ambitu entis quodammodo. et ista possunt
diffiniri

Sequitur quod non convertitur et possibile quia quod non enti ambigitur si et cetera. patet quia si chimera
extiterit actus nichil sequitur impossibile Nam si chimera volat hominem alas
Conceditur quod non convertitur secundo est possibile. sed primo est impossibile

Contra non sequitur album potest esse nigrum ergo
album est nigrum Similiter non sequitur omnes gradus zodiaci possunt esse
super nostrum emisperium ergo sunt actu Similiter non sequitur Continuum est divisibile
in infinitum ergo est divisum in infinitum Conceditur quod non quia ista de
possibili vera. potest ponere in esse in propria forma Et hoc in tribus casibus
Primo quando est repugnantia terminorum. Et tunc debet ponere in esse per propositionem
determinatam. ut non videns potest videre. hoc est videns. demo-
strando illud quod potest videre. ideo hec de inesse est falsa. Unde sed
non impossibilis. Similiter ista album potest esse nigrum. hoc est nigrum
Secundo quando est determinatio in genere ut Sortes potest currere cras tamen non sic potest
Sortes currere cras. Sed debet deponere determinatio. et dicatur Sortes currit. Similiter ista
Sortes habens oculos videntes potest non videre. sic ponatur Sortes non videt
Tertio quando est aliquid alius. cui repugnant omnes simul sunt esse
vera. et tunc illius debet ponere in esse per omnia similia successive ut
iste gradus et propositio ista et cetera Conceditur de quarto propositio est demonstratio quod non est
actum scilicet infinitum et in facto esse. ut continuum infinitum divisum in infinitum
vel continuum divisum in completo in infinitum

Non sequitur Contingentia possunt simul esse vera ergo quedam sunt vera Conceditur Similiter sit
deviat coptam scilicet possunt esse vera. si vero in divisione est falsa. probatur ista
futura contingentia et cetera. quia hoc est verum. hoc sunt vera.
Nescius sic pone Contingentia simul. possunt esse vera. ergo quedam
simul sunt vera. antecedens ista possunt esse vera dominando illas. hoc
est nunc ... et ista sunt quedam simul. ergo. Conceditur quod sic resoluta
est vera quia hec sunt termini se ad hec quedam. Sed si termini se ad
sequens. est falsa. nam hec sic resolvitur. Ista simul possunt esse vera
et ista sunt quedam. a est falsa

10 Utrum actus sit prior potentia secundum rationem i. diffinitionem

Ex lra dicat' q sit Ro qz po diffi' p actum Illud aut p
quod altm diffinitur est prius eo s' rom Sz' qr dt q po
hz se ad actu sicut puao ad habitum qz inch dr in po insi
sm id quo caret et ad qd est in po. habitus aut est prior puaone
qr puao diffinit' p habitum

Con q sit simul unu n est prius alio. h hq b p q te qz st' pua
Cdo q de hoc st' varie rnones s' qd actus et po dulsi de ppan
admuicem. Uno m sicut ad suos actus et po est prior actu
sicut ma est prior sua passion et actibus in ea existentibus
Alio ppantur sicut pfcio ad pfectibile. Sic st' simul. qz re
spiciunt se i'uc. Tcio m ppantur sicut puao et habitus. sic
q po hz se sicut puao. et actus sicut habitus qz po dr rem
non esse p qrom. et actus dr rem esse. Et ut actus precedit
pom. vn opponi' 2o sed non 3o nisi puate.

Con idem non est prius se ipo. h hq b qz ead fora rei est
actus et po. Cali dt dupl' est po sz acta et paua Et ille
duc sic dnt qz po paua est ad actu q est fora Et ista po
duo respiot. unu sicut fundamtu. et hoc est ma qz po
paua fundat' sup ma. et altm sicut tmi. et hoc est fora
Alia est po actiua et illa et respiot duo. pmo actu suc
foram que est tanqm fundatu Et respiot et actu qui est
agr' sicut po calefactiua respiot caliditem tanqm fun
damtum. et respiot calefacte sicut actu. Et tunc dr q po a
ctiua et actus st idm. sed non po passiua Sad q po acta
Con po est prior actu s' rom et non eco go ans. qz po
est prior s' nam go s' rom qz qz sicut res hz esse sic diffi
nitur et cognosci Cdo q ppando pom ad suu actu. po
est prior s' nam. sed hic dent capi 2o Cdo dicit q
qntu ad diffinitionem quid rei po est prior. sed qntu ad diffinitionem
quid nominis ecca actus est prior qz diffo quid nois da
nob p notiora. actus vo qui ad nos st notiores pom
Con actus et po hnt se sicut ma et fora et illa st' si
qz ma n pt fi' sn fora et fora sn ma Cdo q bis art
q st' simul 2o sed hic dent capi 3o
Con deus meh est prius et deus est po. go actus n e prior po
Cdo q deus n est po sub h ca' sz ut se hz puate ad actu
Con actus diffinit p pom go ans. qz aia diffi' p corp
2 de aia Cdo idm est eado actu 2o. sed n 3o
Con motus diffinit' p mobile et motorem. et motus est
actus. mole vo et motor dt pom. Cdo q mole et motor
non dicunt poz sicut h ca' po. qz po dt carentia a
puatom actus Et hoc innuit qr aliquid dr in po qm
caret eo ad qd pt. Ul dicat' q ut in pluribus po diffi
p actum et non eco Et si qtingit hoc valdi rara Sol
uat' hoc ut pcedens Cor vo po est diminuta pua
actus Cdr q ideo qz vo po saluat in hinc ad aliud et
diminuto modo se hz iu altius

9

Utrum actus sit prior po tpe Ex lra dicat' q sit Ro 11
qz po reducat' ad actu p aliquod aliud. et hoc oz 2m
actu. ille go actus deducens est prior po deducta Sz
dt phs pptua ppant' ad tempus sicut actus et po. sed p
petua pcedit tpe temporalia go. Itr artes et virtutes ppant'
ad inuice sicut actus et po. sed ppanes pcedit habitus go
Con phus dicens 3 d' aia et h. po pcedit actu tpe Z Ite
prius est rem non 2 qm 2 go prior est po qm actus Sz qz
po dt re n 2. actus vo dt rem 2. 3 It' impgle est re 2 actu
po. dt re n 2. actus vo dt rem 2. qz qaiqs res hz 2 actu. illa pq
anqm impgle est eam 2. 8 It' fora qpa' ad mam sicut actus ad poz. sed
potuit 2. 7 It' po visiua est prior visu qa
ma est prior fora. Ans de catulo qui an nouu die hz pom visiua et non
actu videndi. 6 It' pnm est pq pncipiata. sed po hz se
sicut pnm ad actu 6 It' idm est actus et po qa se n pce
dut. Ans qz fora sbalis rei est hq
Ad qoz no q phs dt In aliquibus actus pcedit poz. in aliqbq
eco. Ad hoc intnd' no. actus et po ppant' admoice 2r
Uno quo ad idm suppm Et sic po pcedit actu ut p
bant pluies rones sz pme quatuor Et hoc wlt phs in
lra qz pq e re n ee qm 2. Alio pnt ppari quo ad
diuersa suppta Et actus pcedit pom. ut p rones p vltate
ppmus factas. Et qz deus omez pom reducat ad actu ido
omnem pcessit pom. Cd Ex quo in aliquibq po pcedit in
aliqbq actus. quod illoz e diuis Cdo q diuis dr q po pce
dit actu qm eco qz esse in po qint alicu esse. sed
2 in actu qint p aliud. modo esse rei p se diuis e qm
ee p alio Et tc pz ad arta. De vltimo. loqndo de po acta
tuc idm est actus et po. tn po actiua n est ille actus
qui ab ea pcedit

Utrum poz pcedat actus sm sbam et pfcom 12
Ex lra dicat' q sic Et hoc pt phus rombus. qz actus
pcedit pom sm sbam et pfcom. Ro qz na pcedit ab
impfcto ad pfcm. omne aut impfcm dt panilitatem
actus vo dt pfcom Scda ro qz finis est pfcior ordi
natis ad finem. sed actus est finis poe. ut po visiua est
pp videre Tcia ro qz pfcio rei qsistit ponens actu et no
ponens pom. et go e prior pfcom. Qrta ro qz sepitna
st pfciora corruptibq et ppant' ad ea sicut actus ad poz Tcia
sicut se hz fora ad mam sic actus ad pom
Con aliqua est po quam non pcedit aliquis actus go ans
qz deq est po quam nq actus pcessit. Loqndo de po acta
tuc qa est fa. dcz go intm de po passiua
Con simpr po prior est actu. go ans qz sba prior est acnte
sed po hz se sicut sba. actus vo ut acns Pr' qz po est pnm
actus 2 de aia No po qnz ca' p po pnt que est pnm a
ctum ut passium opomus Et tunc actus dr opa pcedens ab ea

pō · ista in est prior pfcō qm sua actio qr hz se sicut pn̄m
opōnis Sed hic phus vult qp pō ꝯiūcta cum actu est nobi
lior qm pō sola · Ut dr̄ qp p pōm intgit cōtingētia seu cō
tingentia p actū vo ꝑpetua q sūt nobiliora et pfcōra illis
Ad hī mā pma est ꝑpetua · Ad vīm s̄ sbam est hī cōrru
ptibile · et hoc n̄ dicit ꝑpetuus Et ita dr̄ ꝯtrarium · Quando
pōs pn̄les sbalēs ad suos actꝫ · tūc sūt pfcōres · Sed oꝫ ad
ꝑm dcm̄ integr̄ · sꝫ qp actꝫ cū pō est nobilior qm sola pō
Cōn acta et passa ꝯpant² ad suas opōnes sicut actꝫ
et pō · sed acta et passa sūt priora sūt priora suis actibus
go et · Iam solutū est
Cōn pō hꝫ se sicut pfcō intrīseca · actꝫ vo sicut pfcō
extrīseca · sed pfcō intrīseca est prior pfcōe extrīseca go Solu
tio ꝫ
Cōn · ꝑpetuū est pfcius cōrrupti¹ · sed pō est ꝑpetua · actꝫ vo
cōrruptibilis · a ꝫ tenꝫ · omē diutinū est nobilius · b qr mā
est ꝑpetua forā cōrruptibilis · Ad pōm a vīm sūt eadē spē
ut dr̄ qp mā est cōrruptibilis
Cōn phus in pōm assūit sīn dicens · finis est nobilior or
dinatis in finem · Nam finis hois est felicitas in quā
hō ordinatur · et hī hō est nobilior felicite qr ē sbā · felicitas
vo accns · Ad qp int̄ de fine gra cuꝫ et hic est ipm̄ a
gens · et nō de fine quo qualis est felicitas · Ca² felicitas
est finis alicuiꝰ opanū hūarū et p̄n illarū est nobilior
et pfcior

17 Utr̄ posteriora sīn gn̄om sint priora sīn pfcōm
dr̄ ꝯ lrā qp sic qr dt phs qp hā est posterius s̄ gn̄om et
pfcior ꝯmatē Rō qr finis est pfcior his que sūt ad
finem · sed ꝑgra gn̄om sūt finis cōrū q̄ prius ꝯant² gr̄ ꝯ
Seq² qp accns est pfcius sbā Ad qp quando sbam ad
accns · oꝫ si accns ꝑgnq̄ ꝯtur qp sit pfcius · Sed int² in
eodē ordine quando accns ad accns · sicut vītutes ad feli
citatē · et sbam ad sbam et Et int² et in eodē supposito
Et ideo āsinꝰ ꝑgnq̄ ꝯrātꝫ hoc n̄ est pfcior Et int² et
de gn̄om et mutatōm pfcta et adquisita · Et ideo mors
non est pfcior vita qr illa tendit ad impfcoꝫ rē
Sic et non oꝫ qp senex senn̄ sit pfcius iuuente qr
senn̄ ꝯ nā dē impfcōm
Seq² qp pō ē pfcior actu qꝫ qr est prior gn̄om qr pōe
ꝯantur ꝯ actibus · Ut alr̄ · pō ꝯ sunt² vnoꝰ p prīn fle
ctiendi actū Et ista n̄ ꝯat² ꝯ actibꝫ · aliaꝰ p facultē
cliendi actuū i p hitū Et ista pō ꝯat² ꝯ actibus p

cedentibus et est pfcior illis · Ad actꝫ precedit pōm go
pō ꝯat² ꝑgnq̄ actu · Ad aūs vīm in dūꝫ suppositis
Seq² qp vītutes et scīe sunt pfcōres actibꝫ ꝯ qbꝫ ꝯnant²
qꝫ qr sūt priores gn̄om · Fꝫ qr sūt pōe quibus actꝫ sūt pfcōres
Ad qp vītutes et scīe p̄n actum ex quibꝫ ꝯnant² sūt pfcōres
Et sunt actus · i sed p̄n actum scīentiā sūt impfcōres · et sūt
pōe
Ut dr̄ qp int² qo quando totum ꝯpositū ad taliū ꝯpay ·
m̄ hic ꝯpant² dispōnes ad dispōnes ubi n̄ oꝫ · qr gn̄o
precedit motum localem in mixtis et hī est nobilior mo
tu locali

Utr̄ actus infiniti et ipius vacui sint inse 18
parabiles a pō Ex lrā eliciᵗ qp sic qr tales a
ctus ꝯ sunt ꝯiūncti pō · ꝯ eo qp non pnt ꝯplete de
duci ad actum
1 Cōn infinitū non hꝫ aliquē actū go aūs qr n̄ infinitū
est go et · 2 Cōn actꝫ infiniti sūt sepales a pō p lrā
dictꝫ qp sūt sepales rōn ut noticia 3 Jt̄ si non · ut go
in pō infiniti aliqn̄ reducet² ad actū ut non si redu
cetur · sepa² a pō 4 Jt̄ actꝫ infiniti ē sepabilis a pō go
aūs qr actꝫ diuidi ipius ꝯtinui est sepalis a pō qr
ꝯtinū diuidit² in duas medietates et nā pō ibi relinq²
5 Jt̄ si sic maye qp in quolꝫ ꝯtio et pō ad ultiorē
diom · Fꝫ qr ꝯtinū diui² in aliquo ultim qr in uniū ultī
qd n̄ ē ultior dio 6 Cōn actꝫ vacui est sepalis a
pō go aūs qr n̄ est vacuū nec ꝯ pt p phm 7 Jt̄ actꝫ
et pō sūt opposita · sed oīa sūt ab inuicē sepabilia · Ad qōm
nō qp p actū infiniti intgit actū diuidendi ipius ꝯti
quod diuidit² in infinitū s̄ diom s̄ diom · m̄ iste ē in
insepalis a pō · qr ꝯtinū n̄ pt ultimate diui et ꝯ relī
quitur ultior pō diuidendi · De vacuo dt qp vacuū acci²
ꝯ vnoꝰ p̄e et sic ē locꝫ puatꝫ corpoē sipᵘ · et ita impo
ē ēē vacuū · Et sic vacuū nec hꝫ actū in sē nec in pō ēē
aliaꝰ acci² impoē · Et sic dr̄ locꝫ aliquo ēto corpoē p
uatꝫ licet n̄ oīm · Et isto vacuū est aliquid vīn imagi
nandū est de vacuo sicut de mā pma Na sicut mā
pma ꝯiūs sb una forā ꝯ est annexa puationi Et ē ꝯ
in pō ad aliam formam Sic est dd de vacuo ꝯ oꝫ accepto · qr
ꝯiūs in uno corpē ē in pō ad aliud
Ad pm dd qp n̄ ē infinitū actu nec sīn intrinē · est hī
aliqd infinitū in pō sicut ꝯtinū etc p infinitū intgit hī ꝯtinū
Ad 2 qp actꝫ infiniti et vacui sūt sepales a pō s̄ quid qr s̄
noticiā · possum n̄ intē unū sꝫ alio · Sed s̄ rem n̄ sūt se
pabilia qr pꝫ quelꝫ actū diuidi restat pō diuidi Ad 3
dr̄ qp pō qꝫ reducat² ad actum impletū seu impfcm · Sed
nūqm ad actū ꝯpletū et pfcm · Ut dr̄ qp n̄ oꝫ qp qꝫ
pō reducat² ad actū · sed sufft qp sit reducilis · Sicut ꝯtiꝫ

Ad 8 dd q quatum diuidi in duas medietates · n pt vlti9 diuidi in ptes eiusdem quatis · sed bn in ptes eiusd' pportois q quaz illaru medietatu pt diuidi in alias duas ptes q hnt eandem pportoem · sicut prius duc ad totum

Ad 7 · dd q vlt' vnu no e ultior dia si quatz disiectaz est in si qtiam Ad 6 · vm capiendo vacuu pro Ad pgle e ee loca sn isto corpe · et sn isto ronis q sn corpe Ad q quantatur filla sigt deoms ut alia q po dz si' ron prim tim imet Etiam male induat q dz specificari ad idm re stringendo induatas vt sic · et pgle est eiusd loca z sn isto corpore zc Ad A · vm qt in ttis acceptombus · tn in pposito actus imperfectus q quiugit po c · modo acta vacau pp qt in po · dubiu qt · quid pe dr ee in po Ad q i'd quod vnica actu et p vnu agens pt redua ad illud ad quod qt in po · qn aut aliquid reduat p multas tns mutatones ad aliquid · n pt dia in po adillud Et sic tra n qt in po ho q p multas tnsmutatons reduat ad formam homis

Que est dra int' actu imanentem sicut qt sare · et tnsieuntem sicut qt fab'care Ad q zz qt dra q acta imanes e pfectio agentis · sed tnsiens qt pfectio opati · alia dra q actus imanens non relinquit p q se aliquod opatu q · nec tmat in eo · sed acta tnsiens tmat in aliq extra · sicut fabricatio tmat in cultello

17 **Vtr omne quod quis facit pt face** Coit' dr q sic q seq bn · hoc quis facit g pt face q ex o quitis seq oiu antis

Con in oiu est tra · Cz Rno implicat q ans q seq bn · hoc quis pt face g hoc non facit et hz pos ad faciendum · Ad prmu · dupx qt po ppinq q qt co iuncta actui ut q facilit' pt iungi · sicut dormiens ad vigilandu · Remota q remote distat ab actu sicut puer esse magrm · g int' de po ppinq · tra vo loq de remota Ad scdm · po pc supta dt rem n z sa posse · ut in arto · coit' dt rem esse et posse esse · etc sunt inpposito

Seq q po zt quieta actui sz q st' ota Ad q po ca pta coit' quiugit actui nec oppo actui.

Con aliquis facit quod no pt face g ans q puer scribit et non pt scribe q n hz hitu scribendi q di po q actibz gata Ad q hic p pom non int' hitus sed sicut dictum qt prus

: Seq q nq viciosa posset fi' virtuosa qz q viciosa n pt face non pt face actu virtutis · pz q stet oiu · q viciosa pt face actu virtutis · ponatur inesse virtuo vici osa fat actu virtutis g viciosa qt virtuosa Ad q actu virtuosa pt dia z vnao q pcedit ab hitu virtutis etc viciosa non pt face actu virtutis alio q pcedit a cita

vm q sitis qt actu virtuose et sic viciosa pt face actum virtuosum · sicut dando donam

Vtr in sempitnis sit po Ex tra elicat q no 16
Ro q si sempitna hrent pom seq q idm sunt et sct zt sempitnu et corrle · co q po est ad q dda q includit in se ee et non ee · s · g in sempitnis zt po · ~~et nullus~~ ipa pnt z et non esse · Op int' gonis nondu q po seu pgle sunt zt Coit' p illo q d pt face ut pati Sic in sepitnis est est po pava seu pgle · Pe p qtingenti · et est q d pt esse et non esse Et sic pgle appicat duo Et g dt p · q po est ad qdictoria · s · n tm appicat non esse · zt impgle · s · tm esse · zt nccm

Seq q in nia non sit po paua · qz q est sempitna

Ne qa · ad pom · vm s sc · non sbuc · q sit corrupt

Seq q ~~nia~~ in celo non sit po · ans q s pbz qz q qt sempitnu · Condet quis Ad pos · vm ad ubi

aliq pnt n ee
- bm scam · ut elta et iuncta simp
- bm locu tm · ut ptes cely
- bm qualitez · ut zc s qd sz corrupur
- s qualitez

Seq q motus celi sit in po ad non esse qz q no est sempitnq · q incipit esse · Ne qa Ad poz dd mota celi qlibet incipit esse non totalis · Ad quib motus celi incipit esse g totus · qz q oms ptes sit supte st' totum Ne qa · ad pom · vm in p manenbus verum si omis mota celi sunt incipet esse · et totus mota celi incipet esse · sed q n os sit · sed successiuo g n oz

Seq^r q in int^u huano no sit po pa^ua. quis con
tra de aia. qz q^r est sempitnus. Ad q in inth
no est po pa^ua sip^r. i. ad n esse. sed s quid
Con po rlis est determinata ad vnu go n ad qda
ut dt phs ethic^r ans de po actiua. sed po pa^ua
de qlr est ad qda. vn com. 2 phys. po pa^ua est
ad vtrsq ut po me
Ad illa qa non valz Sempitna st pma go no
st in po qr q a^ua n seq^r necia. Dt alqr q d'
con poe pa^ue est q eam pcedat po actiua. a
qua deducit^r ad actu. Cme aut tale hz con seq
Ne^r go qa ad pos vin silo^e. . Ad Sempitna st
in po ad qualitate go ad altatem go ~~ad corru~~
~~ptem~~ ad gem. qz vl. qr altas est via ad ges Ne^r
vl qa ad pos vin pe dca que sit s glte valesm
celo aut est altas s quid. qr mtnols. 2 u n est alta
tio quada mtnls

11 Vtr^u in bonis. actus sit melior et honorabi
lior po. in malis vo eq^o po melior actu
R^r q sit ex lra et hoc pz i ethi ubi dr q felicitas e
quid optim et nobilissim
et go dr 2 ethi Non fortissimi sed agonisantes co
ronantur. Ro pmi qr illud q magis sbintrat
con bam melq est eo qd mnq sbintrat. Si actus bo
nus magis sbintrat con bam. b qr actus bonus re
spicit bonu tm. po vo respicit bonu et malu
Con actus et po dnt spe go non st cpalia. qz q^r
illa solu st cpalia q st eid spei a pstu Ad p. om
pe. ut hago^r ans. vn actus et po st eid spei sed dint
s magis et mnq psm.
Con in bonis po hz se sicut sba et actus sicut acc
go in bonis po est melior actu. Ad capiedo po
p pria actiuo cuiuds actu. est melior suo actu. sed
sz cado p litra put dt facultate poe. sic in bonis a
ctus est melior et 2° hec sicut
Con pmu est melq pncipiato p boetiu. sed po e
pnm actui.

Seq^r q actus vtutis et melior vtute. quis q Sene
cam

Con. bonu diutinis est melius. po ut hitus vtutis
est diutinior suo actu. A 3 thes. Ad a. vin i hs qst eq
dm spei

Con hitus vtutis est finis actus. go est melior a
ctu. qz qr finis est nobilior ordinatis ad fin e Add 131 ~~132~~ 140
ans. vin pcedentis. non seqntis
Con zam ptez. nq actus est malus. qr ois est a
bona ca. Ad q nq est est malq zm sed mo
ralit. eo q sit con rctu dictam rois
Con solus ho mosq est malq
go nq actus est malus. Ans qr
solq hz volutq pusam Ad. z^e
aliquid dr malu. vno^o forali
et intrisece. Et^c actus est malus
alio^o sbue et dnoiatiue. sic
ho est malus
Con si aliq po et mala maxe volutas. Fz qr oia
bonu appetut i ethi. No ad hoc q volutas sit bo
pmo q finis sit bonus et debitq
2° q sit suffis in con fincdi Nam aliqd est bo
nu in se quod tn non rcte po^r finis. con mala
requir^r ris bom sicut manducare est bonu. et tn n
agrue po^r finis euangelisandi. Augq dicit ⸓
3° ex pte eq qd est ad finez requir^r ydoneitas
ut sq sit de gnre bonoru et ordinale in fiez
4° q actu ordinet^r in finem p intentoz volutl
Ad autem. ejus oia appetut bom. tn qr illud grz
est apparens et go volutas appetes tale bonu e mala
Ad aliquis cuq finis bonu et ipm. velle forni
cari p sanitatem. et sanari p sunc deo hz fi
nem bonu. go velle fornicari est bonu Ad dui
si fines n st facadi quoru vnus n sit ad aliu re
ferbilis. vn iste finis vltimq sz sunc deo illa vo
lutate q est fornicari non infouat. sed potius
illa volutas istam intentoem deforat qr vna
intuo pusa plures depravat volutates. h hugo
in 7 c 13 S. vo dd de furari p elucmedu
Vtr^u eadem actio possit esse bona et mala. sunt
dupl x est actio. Simpl et indiuisa seu intrisecq
ut est intentio seu volitio et tles n pt esse ma
la et bona simul. Alia est extrica seu successiua
et diuisa et talis pt 2 bona et mala. bo quod in gn
⸓ manducare ut evacmq. et n ~~manducare~~ evangelisare ut
manducemus

nē. sed in gnō mors mala

Quesitum qr multis modis dr indiuisibile

Jn hoc x determinatur de uno et multo
et de generibus oppositorum Et ita deficit de ente
put dr in unum et multa Et hz 3 tractatus 3ᵉ
Vt acceptiones unius sunt bñ assignate 1

Nō q̄ st acceptiones unius

unum { unitate continuitatis ⸗ ex indiuisione materie
unitate naturali ⸗
unitate specifica. sor. plo
unitate ronali indiuiduum }

Nō ad q̄ pts deterr acceptiones omium nominum ad
hanc sciam ptinentium gnar. Ad hunc hz determinandum
etiam nominis et spaly. vel et ad q̄ pts determinare omnes
acceptiones unius. sed in isto ñ oes sed prīales

Con sufficiente st acceptiones unius qr diuisis qr insim
his modis unum accidit a tāli. Ad primam arguitur dd qr
hic diuidit unum ß sc. sed unum ß atanis hz sr insi
multis modis

Con p̄ma acceptione de ron unius est qr sit indiuisibile
de ron aut cti qd sit diuisibile qr cti ñ est unum. dd
contrarium est unum ß formam continuitatis. Ad rem dt alexander
idem diuisibile est diuisibile et indiuisibile. vñ ctim inquantum
est prim in actu eo ñ quo dicimus linea est una
est indiuisibile. inquantum vō ctim est diuisibile. Ad lineam ron roin
Con ista multa st unum simpr. Contrarium est multa

Nē a qr multa particularia st unum totale. vñ unum et multa opponuntur
du ambo capiunt uniformiter

unum est. qr sit diuisibile. ñ est in
con roz eius esse
qr possit diuidi

Con 3am acceptionem s. qr aliqd qr plus asseres. ucti
tale maxime totum et psitum. ß qr ñ tu unum 3o ast
clauo aut alia rc. st totum et psitum. p formam
3gdo ñ dr a p̄mo. Ad 1 3oa est totum et psitum p formam
naturam. plurs aut asseres st unum p uiolentiam Ad
3m p sufficientiam patz que talis est ß alcd. qr unum su
mitur ab indiuisione. vñ aliqua sunt

indiuisa { loco et tpe
formali ratione
ron ñ esse
ron et esse }

Nō dt p. Magnitudo celi maxe est una et p̄ma. ma
xime una. qr eius motus est maxime unus. et maxe ētis
Maxime p̄ma. qr hz in se p̄m p̄m motus

Con 3am acceptionem s. qr aliqd tale maxe huamtasut
dt alc. ß qr huamtas est plā. Soluit dm est una
in cogn. et ron qr cogscit huamtas est cognoscit una formalr
~~etiam~~ plā ß esse. Cognita ñ huamte sortis cogscit etiam has

hoc io. qz eadem ro est in oibus Sed n est vna sz esse
actu n sz indiuidua
Con 8a. Similiter n est cognoscibile go n est vnu pro Ans
qz intellectus est vltimu vm per se et directe. sed est singulare per accidens
et indirecte

2 **Vtrum illa dicantur vnu quorum intentia est vna.**

Sic qz ista qz hnt rom et cognitionem vnam quecumq sunt
sunt vnu rom et cognitionem sunt vnu intentia. qz intentia sumit
a rom vna et cognitionem. vt sor et plato sunt vnu qz hnt vna
intentiam
Sed ep anima entia zrt vnu, ergo qz oia hnt vna intentia
sz deum Intentia — Ita specialis / actu intentio / conceptus quo aliquid intelligitur. sic hic sumitur
ex hoc seq ep anima in vna spes st
in vnu conceptum et vnam intentionem Et q sunt sub diuersis
spebus st sub diuersarum intentionarum Quid de hijs que
sunt in gene, qualis sunt spes. Dico ex quo concepto generis n
dt vnam realitatem seu formalitatem. ideo in ipo n dicitur
aliqua vnu simpliciter sed sz quid Ideo dt Themistius qz genus
non hz ypostasim. vn qz cognitionem vnius spei n cognoscit
alia eiusdem generis. Sed cognito indiuo vnius spei cognoscitur
alia quantu ad zaha et pa emanantia ab hijs. hoc di
co. qz n pz quo ad accidentia
Con ro sbe et natura est magis vna qm accntis Ideo
qz vnitas de rom formali dt indiuisionem Illud go est magis
vnu qd magis dt indiuisionem. sed sba magis est indiuisa
in se et a quolz alio diuisa qz est independens. nec
est per additamentu. qualis est ro accntis

3 **Vtrum in vnoquoq gene oportet esse aliqd vnu qd sit pmu et indiuisible et metru et mensura oium aliorum in isto gene.** Sic ut ostendit ar in iltu exemplis. que vide in tex

Mensura oium —
lenitatum
leuium ignis centru
grauium terra tre
quantorum continuorum puncta
quantorum discretorum vnitas
motuum primus motus
musicalium dyesis i dra duoru semitoniorum
dictionum silba
silbarum lra

Con In gene quantitatis quocumqz dato. potest dari minus go n e dar
dmum. Dico qz non datur primum simpliciter in gene quantitatis. sed sic
sz punctus et dimensionum. Ad pm i. pnle et n pm simpliciter
Con illo inch pus
Con in gne indiuisibilium n dat vnu quod sit metrum aliorum

go Ans qz indiuisibila n sunt quanta. metrum aut et men
sura est quantorum Neg ans ad pom dd q mensura
h sumitur quantum pro quoz illo quo aliquid cognoscitur
Sic in indiuisibilibus est aliquod metrum. qz pm eius
Con Solu in gne quantitatis reperitur mensura go non
in oim gne. Ans qz ro mensure soli quantitati congruit.
Ad pom Ans. vm primo et per se. translatiue tn et re
ductiue et attribuitur alijs inquantu induunt rom quanti
Etc gnt quantitatibus. motibus in quantu in eis inueniur
modus quantitatis. qz dt phus qz ro mensure q prius
inuenitur in quantitate. transfertur ad alia genera. vn sz
alcz graue et leue put dicunt inclinationem ad locum
deorsum ut sursum. n gnt eis ro mesure. sed
magis ro ~~pos~~ positionis Sed put induunt modum
quantitatis qui est magis et minus. gnt eis ro mesure
vt de hijs. sic et de alijs. Ad punctu n est mensura
et metrum quantorum continuorum qz punctu est dile Si cum
et indile. tamen dile ut linea conponitur ex indiuibus
Dd qz est dile sz rom phicam n mathicam

Vtrum omne mensurabile mensuretur vno 2

Sic ista eliciatur ep sit qz in vna quoqz gne est vnu
quod est metrum et mensura oium aliorum Et ro
est qz ro mensurandi primo gnt vni. eo qz vnu
non est resolubile in alia. sed oia resoluuntur in vnu.
Con phus. Non est illud qd mensurat est vnu. imo
plura. qz mensura pt plurificari. Sicut in sonis et
melodijs duo dyeses et duo semitonia ponit Ad in
quantum sic est. tn ro mensure primo gnt vni. cum
hoc stat ep aliqn mensurabilis sunt plures mensure.

Con Sola quantitas discreta mensurat vno go n omne
mensurabile. Ans qz est primum quantitatis discrete. Dd qz
ro formalis mensure primo et per se gnt quanti discrete
et postea transfertur ad alia sz qd pt applicari alijs
Ad quo no ep ~~mut~~ vnitas est dupliciter. primo sz se et absolute
i sm suam rom formalem Et sic primo gnt ro
mensure et hoc ro eius qz ut oia mensurantur
vnitate. Alio put applicatur ad etiam maz Etc
non gnt sibi ita ro mensure simpliciter. vna n vntia. mensurat
quedam ponderabilia. non tn numum sanorum
primo nu quanta n pt resolui. zaa pt
Dum est Con quanti per se gnt ro mensure. Simpliciter
alij. discrete qz quantitas quanta dt esse potentiale et confusum
sed quantitas discreta actuale et distinctu. Ro aut
reducat ad actu. et confusum ad distinctum

7 **Utrum ratio mensure que est in genere quantitatis possit transferri ad alia genera** Dicendum quod
licet quia in uno quoque genere est aliquid unum quod
est metrum et mensura omnium aliorum in isto genere
Et quia in omnibus non est eodem modo. Sed in omnibus ergo quod mensure
ratio sit in uno genere per se primo in aliis translatiue.
Nota quatuor sunt proprietates unius quod est
principium quantitatis et mensure. Prima quod ab ipso sumitur
dicta specie numeri. eo quod unus dicit quod numero
specie per unitatem sic accipitur dicta numerorum ab omni te
secundum compositius et simplicius quia quanto aliquis numerus
magis accedit et recedit etc. Et secundum istam proprietatem
unum potest transferri ad ens quod mensurat omnia principia
que dicit quia ea eius accidentia et accidentia appropriat. et reducuntur
omnia ad ens Sic contra dicit si compositum et simplicius
quia quanto aliquid magis accedit ad primum ens
est simplicius. quanto magis ab eo recedit compositius
Secunda. quod hoc ratione indiuisibilis. et unus dicimus. Unus
non est diuisio sed ratione diuisionum. Et secundum istam proprietatem unum
transfertur ad primum ens. eo quod est maxime indiuisibile. alia autem
contra cetera primum. habent rationem numeri. eo quod habent aliquid eo
positum Sic et unum transfertur ad motum primum mobilis
quia ille est maxime unus et indiuisibilis. eo quod celis est maxime
uniformis et regularis Ita hic ratione unus et indiuisibilis
alii autem motus uniformes. habent rationem diuisionis Si ergo quia
species maior secundum accessum. necesse est dare motum alicuius
speciei simplicem et indiuisibilem. Tertia proprietas quod unitas
tas est quedam formalitas applicabilis ad unitas materie
ut dicimus. unus homo. una albedo etc. Et secundum hoc dicimus
transfertur ad alia genera. sicut ad motum et ad omnia prima
que habent rationem mensure
Quarta quod tota ratio numerorum stat in uno. Ita quod unitas
tas est primum in compositis. et in resolutis ultimum. Et secundum hoc
transfertur ad genus continuum Nam in genere continuorum
ponitur aliqua mensura ad quam stat ultima resolutio quod
est punctum
Contra ratio mensure non conuenit quantitati ergo preterquam secundum Anselmum
quia quantitas de ratione quantitatis est quod sit diuisibilis hoc. sed de ratione
mensure est quod sit indiuisibile ut hic Dicendum quantitas ut est pri
mensure est indiuisibilis. ut uero quantitas est diuisibilis.
Contra ratio mensure conuenit deo. et deus est simpliciter indiuisibilis
Dicendum quod conuenit deo translatiue iuxta modum dictum etc.
Contra primum unius non attribuitur alteri Dicendum unum ratio mensure unius
ratio mensure conuenit primo quantitati. aliis translatiue aut non primo
ut ratio primo conuenit homini non primo sensui etc.

Contra ratio mensure non potest transferri ad quantitatem continuam ergo Anselmus
quia ratio mensure est indiuisibilis. quantitas continua diuisibilis. Dicendum alia
Indiuisibilis simpliciter quod necesse est dicere ut deus
quo ad nos quia in ipso stat ultima resolutio quo ad nos
Unde licet non sit dare indiuisibile in quantitate continua simpliciter. datur
tamen quo ad nos
Contra essentie predicamentorum sunt impermixte ergo ratio unius
non potest transferri in aliud. Dicendum aliter Non est impossibile quod
formalitas seu realitas unius predicamenti induat modum al
terius. Tamen quo dicimus quod albedo quedam formalis est qualitas
potest induere modum quantitatis inquantum suscipit magis et
minus quia magis et minus sunt modi quantitatis
Contra indiuisibile ratio non potest transferri ad alia

Utrum mensura semper debeat esse uniformis mensurato 6
Ex litera elicitur quod sic. quia dicit philosophus longitudo
mensurat longitudinem. et latitudo la
titudinem.
Contra primum mobile est mensura omnium et tamen non est unige
nea mensuratis. Et albedo est mensura omnium colorum
et tamen non est unigenea omnibus coloribus quia
non est unius rationis cum illis. Quod his et aliis nota
Ex respicitur unitas. Equiuocationis uniuocationis
et analogie. Ultima requiritur ad mensuram et mensu
ratum Illud ergo dicitur mensura aliorum ad quod alia at
tribuuntur. Deus ergo est mensura omnium entium. et albedo
omnium colorum. Unde mensurati ad mensuram debet esse — inter —
ordo per se Ex quo sequitur quod indiuidua eiusdem speciei
non est ~~ordo per se~~ mensura quia inter ea non est ordo
Ordo sequitur quia inter species duarum generum per se non est mensura
ut inter colorem et saporem Tertio sequitur quod ratio men
sure per se est inter species coloris quia habent hunc per se
ad colorem. vide hic bene. Item est nec mensura
inter species eiusdem generis. vide
Sequitur quod unum indiuiduum eiusdem speciei mensuraret aliud. quia
quia sunt unigenea Et sequitur quod unus numerus magis men
suraret alium numerum quam unitas. quia quia numerus cum numero sit
est magis unigenea quam numerus et unitas. Dicendum quod
unigeneitas et quantitas inter mensuram et mensuratum
non debet attendi // secundum uniformitatem eiusdem ordinis
naturalis ita quod unum resoluatur in aliud. sicut omnia
ponderalia resoluuntur ad unciam

// iuxta omnem modum ut potest ratio. sed talis unige
neitatis debet attendi

Dum est vtr intus huang mensuret a rebus
ut an ipe msuret res Cdd q res nales msurat
intm qz tm intus est verus qm gferat rebz nali
bus. Sed res artificiales ipe intus msurat qz do
mus in mte artifices msurat domu in effectu
Alia vo pm qz int9 n ht se ut po passiua. et res
que est obm ut po actiua. gntus aut actiu me
surat passiu qm cg°. ~~Scrif e~~ Sed intus dring cga m
surat res qz sicut pm ens hz ydeas sic eas msurat
in effectu Et qz est maxime vnus. illo a dit. omo
nidcpondes. q st pctatis msure. Ipe ig est metrs
vm et msura omnm rerum

1 Utr vnu quod est metru et msura aliorū
in aliquo gnre. sit mmmu et mdiuisibile Sic
Ro qz mensura dz gse eta et vniformis se hns
Magna aut et dils n gmt etitudo nec vniformitas
Magno n pt augeri et minui et ita variari. n erit
ign̄ ita. Dile aut in diom n hz statu go metu. go
mensura ut sit eta et vniformis se hns. dz gse mi
nima et mdils q nz augeri nz minui possit in
gntiuy talia

Cq ex rnsion seqr qda go ans. qz si mnm ga parum
et si parum go dile. qd est q rnsioz. Cdd q asim vno
sumitr simpr Et r vnu est mnm alio rue en alioz
in eto gne hoo msura dz gse mia. Sit mdile sint
Esset igr implicatio si capetur mnm sipr. sz h caz rue
Con pnctu est msura qtiorū et tn n est mdile. po
ptrs hm pnctu est mdile Cdd ad autz. vni. sm se
sed m gne qtioz pnctu est mdile
Con vnu qd est msura ut est idile simpr ut ut
vnu ~~No simpr~~ qz hoc e gdicta No ut vnu qz ut
vnu est dile qz al ut vnu est dile go vnu ut vnu
est dile qz ab mse adsumq Cdd gd m specificatur n
valet . sustatr cum solom. Illa ga est bona
Con. mnio pt fi dimntio et additio go vo n valet
~~ans qz ... ...~~ vnitie Cdd q illa dimntio et
additio vnitie n latz nos

I. ho mqritu rot est nt go al mqritu rote
est nle

10

Utr vnu et multa opponantur pruatiue 8 ~~135~~ ~~136~~ 144
Ex lra elicitr q sic Ro qz vnu sm rom formalez
dt mdiuiz et ita prion. ampliando vb dt diuisibile
sunt.
et ita hitium
Con Non oppom go ans qz visticant. de eod.
Na opositu est vnu et mlta qz ma et forma
Cdd q visticantr sed no vniformit qz idm totu est
vnu totale et mlta pcialia
Con ps non oppor toti. sed vnu est ps mltorū Etiā
in discretis qz binarius no oppor trinario. Cdr q ps
et totu rar non oppom. sed ista tm oppom. pt etiā
dici q ps aliquo oppomr toti. qz hnt rones oppositas
Con vnu et mlta sunt gna pr hanc go. Capit
gntate cont
Con mdile et dile oppom gdc go vnu et mlta. qz
qz de equalentibus idez est iudiciu Cdd ad ans. vm
tado mdile ncie et sic no equalet vni sed capitu
priue
Con Si sic maxime q vnitas dicat pruoz. si qz
vnitas gmt aliqn in quo nlla est pruao Ct vni
tas dt esse rei Cdd pm vnu hic sumitr put qntit
tum ente qz sic gmt in quo na e pruao sicut deo sed
put est pnm mli. et hoc erat mltinem. Ct dupr
put est pnm mli. ... dt carentiā dispoms in sbo a
sint pruao. pe Et dt ... ... n gmt deo. Ealr Et est nego dis
pto nato. Et n gmt deo. Ealr Et est nego dis
positoms et aptims Et gmt deo. sicut imobilitas
et alia hgi. Ct Nota pruatiua quedā st dститua
et h n gmut deo. sicut quies et hgi. alia pstiua. sic
imortalitas impassibilitas. et h gunt Cde alio dt
esse q sm vitatem et sm rom vnitas et mdisi
bilitas dt pom ut pt ro. et disibilitas pruoz. Tn sm
nom est eco qz vnu est ignotius nob qm mltitudo
et mdile qm dile Et ideo ipm nominamus p pruoz. Cor
poralia n nob st magis nota qm incorpalia Et ideo
ea nominamus positiue. dilia. Incorpalia vo pruc. mdilia
Sicut illa ptrs in sbo no 2 dt rom positiuā. nom
hz pruatiuū est

i. maxima n locat sz formt seu gradualis
Contrarietas est dria pfecta. dra por 9
loco gnis qz ubi est gnictes ibi mltido. et ubi mltido
ibi dra. pfta por loco dre. Et valz tm sic maxima
Et h elicitr q conra maxime distant. Ct no q
gnictes est dra specta Conra n sb eod gne st Cd. Sut
egd spci qz albz ho nigr ho st eiusd spci go Cdd vm
bm ftm mle. n formale. Cd Corruptibile incorruptile st
gna et dint gnc Cdd q st gna cont n pc.
Con Conra n st diusa go n st dra Cne ga otz

Con contrarietas n est dra maxia go ans qr datur maior illa sz q n solu spci est sed et gnis. qt e int colorem et saporem dra. Ad illa q dnt gne. dnt spe. Et go in illis n est dra maxima. Non est n in eis ali qd mem p qd differant et in est q n est transmutao de gne in genus. sicut de colore in sapore. Sed int quia est dra maxa. hnt n mem p qd vnu mu tat in aliud. sicut ex nigro fit album.
Con ista diffo gnit sbus. Rone n est f dra pfca Non sz in gnu. Ad q rone est pfca dra pstem cnts non distantie graduales

Con ista diffo gnit gdictionem go ans qr est pfca dra est n maxima oppo. pz Ad q gdria n maxie distant distantia forali que requit aliqd mem p qd xima distent. Int gdria vo non est dare mem
Con ista diffo n qvat cu ea q e in pnpmis go ans qr in illa po. sb ead gne et ead susceptibili Ad hoc sic not plures in tra. varie poni diffones gtatis Seda diffinit Cona sunt quedam sb ead gne plurimu distat Ali. que cona sunt sb ead susceptili et in ead ma Ali. que cadut sb ead scia Et tunc di qr pus diffo includit omis istas ctuatr Et illa in pnpmis est appior appior
10 Utr tm vnu vni sit corum Sic ex ra Ro qr si vnu gnat duobus. ut fm vna rom. et te vnu vni e gru qr vnitas roms facit vnu Si fm duisas rones tc non erit vna gtas sed tot qt rones gtatis Et tam gtas non et maxima dra
Ho. lx est gtas sponi. timor et vru. Et de qz qo int de gnte spom sic tm vna spe vni gnat sic q n plures n equipollentes. et gnte forali. di hic ca. qr h. os ho est al bq. hz h gnas. nq ho est albq. omis ho n est albq. os ho est niger. sed equipollent Sdi gncte forli. qr malz ut omis homo est niger
De gtate timoru expont sic tm vnu vni oppo eud spe opponis Vn videntr oppa com pvatiue et non videns gdictorie
De gneta vru sic tm vnu vni est gru gnte pe dicta et pfta. Vn albu gnat pallido impe et impfe qr ptinus ab albo ad palludu fit motz hi n tming
Con liblitati gnat pdigalitas et illiblitas qa Ad q vtuti morali plura vitia gnant sed sb vna rom forali sz sb rom mali Cet ad q hoc n est gneta pfta
Ad vni sanitati gnant infte infirmitates Ad sic q sub vna rom forali sz in gnti hnt rom discrasie seu distempantie

10

Con album fortius gnatur nigredini plams et int in liciamb go Ad q hoc est mali qr est duusitas mals Sed fm non forales. qr ille ingredines hnt foral rom vnius exti
Con Sic sic maxime q summa caliditas et gna summe frigiditati. Sz qr cona ead suscessiue mst. sed summa caliditas est in igne et summa frigitas in aqua. q st duisa sbia. Hc de igne in aqua calitas venit. Migrant n de sbo in sbm
Dc sequitur q albo et nigredo n st gna. Conria n mst se st a ctiua et passiua h non. Ad pm Cona eadem mst fm se ut sic in spe. Ad 2m gnus h se n st actiua et passiua mt se. ts fm suas cas. sz frigitz et calitez Et hc suffit
Utr pma conriatas sit hitus et pvatio Ex 11
pa cleat q sic et n q vnu gneru hz se sicut pvao ad altm sicut hitus Et sic hitus et pvao saluat in cona rietate. Sicut albu est pvao nigredinis albi
Con. Na gtas est hitus et dupt pvao ga ans qr ambo cona st positiua. sed hitz et pvao n aba.
Ad q pvao pe est non ens et n carentia fore in sbo apto nata. Sic n capit hic Sed ceut est ens ma pfm Sic h capitur Sic dicit q nigru est pvao albi i est qualitas minq pfta Et n est pvao pe dicta
Con hitus et pvao st pars pma gtate qa n st pa gtas. Ans qr pvao hz se sicut non ens. qd e pars ente. Ad ans ad pom. vm capiendo pvaoe pe. quo h n capit
Dum est utr ro gtatis saluet in omnibus vniuer nut. Ad dicitur q non. sed fm pus et pus Nam in aliquibus gtas saluatur forali seu dicuntur gna forar. sicut due fore maxime distantes sicut albedo nigredo Alia dicunt gna qr st cae f gnorum. ut sol stelle Alia qr st hitz et pvatio alia qr st actiones gnoru.
Dum est q est oppo pma. Ad q gdictoria qr gdo saluat in omnibus gnibus opponis qr neo et aa q st xima saluantur in gnus aliarum opponum. Hoc pz in pvatiui et hitu qr pvao hz se sicut neo. hitz sicut ao Sic in alis duc. pr n est filius Sic in gnis nigru est pvao albi

12 Utrum multitudo sit prior unitate Et arguitur quod multitudo habet se ut totum. unitas ut pars ergo multitudo est prior pars totum Item multa

Contra unum ponitur in diffinitione multitudinis ergo est prius ea anulus quod multitudo est unitatum aggregatio Item unitas mensurat multitudinem ergo est prior. Item unitas est pars multitudinis generis

Ad ad hoc quod hec rationes probant quod unum est prius multitudine priorite nature. sed multitudo est prior unitate priorite apprehensionis seu cognitionis. prius non apprehendimus multa quam unum

Contra sicut res habet esse sic habet cognosci. sed unitas prius habet esse ergo et cognosci

Contra totum non est prior privatione ergo ratio phylosophi non valet. dicendum quod in casu in quo privatio precedit totum Ad quod sim. patet sic et absolute totum est prior privatione

Contra unum dicit entitatem positivam ergo non habet se ut privatio anulus quod est de esse rei. Ad unum secundum rem dicit rationem po sitivam. sed secundum rationem dicit privationem quod sit dicit indivi sionem Ratio non formalis unitas consistit in indivisione

13 Utrum equale opponatur magno et par vo Et arguitur quod sic dicitur in phylosophi Sicut unitas est privatio multitudinis sic equale est privatio magni et par vi quod equale dicitur quod neque est maius neque minus et quod in quod equale dicit quod neque excedit neque exceditur Item illa opponuntur de neque quibus fit quod per utrumque. sed de hiis fit quod per utrumque ergo az. br quod ista quod est questionis utrum. hoc sit equale vel magnum. vel utrum equale vel parvum Item equale vel magnum. vel utrum equale vel parvum Item equale ut magnum. vel utrum equale aut salvatur in magno et opponitur magno parvo ergo

Contra sed sunt quod non opponuntur. Ad ad anulus. Verum est in diversorum

Contra Relatio non opponitur suo fundamento. equale est relatio fundata in magnitudine De hoc nota aliter quod magnum sumitur dupliciter. absolute et tunc est quantitas continua habens partes extra partes. Sic equale non opponitur magno ut patet ratio. Alio relative et tunc magnum est quod est quantitas non semper sed cum excessu et tunc opponitur equali. Unde est fundamentum equalis. Primo aliquando minus dicitur magnum et nullum magnum. Secundo aliquando minus dicitur magnum. nullum parvum

Dubium quomodo habet se equale ad magnum et parvum Ad secundum phylosophum quod habet se sicut medium quod equale dicitur quod nec est parvum nec est magnum et tunc opponitur magno et parvo sicut medium extremis

Dubium quomodo oppositio que est inter ista tria reducatur ad opposi tionem que est inter unum et multa. dicendum quod sic quod ratio equalis est ratio unius quod equalitas et uniformitas in quantitate ubicumque non est equalitas ibi est uniformitas quantitatis Magnum autem et parvum dicunt difformitatem quantitatis ubi autem est difformitas ibi multitudo Ex hoc patet quod ma gnum parvum dicunt relationem fundatam super magnitudine absolute dicta et equalitas sic. dicunt tamen quod magnum et parvum fundatur in magnitudine absoluta minutum indicit rationem multitudinis Equalitas vero fundatur in magnitudine absoluta minuti indicat rationem unius

Utrum multum opponatur uni et pauco 14 Et arguitur quod sic Ratio quod non possunt simul verificari de eodem uniformiter

Contra Tamen unum unum opponitur ergo multum non opponitur uni et pauco anulus hoc in ratione Calculator dicit Nota est magnus quod unum secundum diversas rationes opponitur pluribus. sed secundum unam rationem seu rationem est magnus. Unde multitudo absolute sumpta opponitur uni. sed sumpta sive relative opponitur pauca. Ratio primi quod multitudo absolute dicit divisionem. unum vero indivisionem. Ratio 2 quod multitudo relative dicit excessum et paucum dicit defectum

Contra hoc est vero aliqua sicut unum ergo non opponitur. anulus po phylosophi Ad autem dicendum quod in tali predicatione non sunt omnia quod unum secundum quod non opponitur multo

Contra unum oppositorum non est pars alterius. unum est pars multitudinis Ad anulus secundum sunt unum est minutum sunt opposita. sed quantum unum habet rationem partis. tunc unum est pars alterius

Contra Si multum opponitur uni maxime sicut divisum et indivisum. Et quod iam unitas et prior multitudine quod habet se ut privatio. cum sit prior quod est primum multitudinis Dicendum sed unum quod glutatur cum ente opponitur multitudini per modum privationis sicut indivisum diviso. Quo aut unitas sit prior dictum est prius ubi sic

Contra multa sive opponuntur opponuntur ergo Ad secundum phylosophum unum esse 2o unde minuti habet se ut mensura vero multitudinis et sic opponuntur relative quod mensura dicit ratio ad mensuratum alio minutum habet rationem indivisionis et tunc opponitur privative

Contra aliquid non opponitur pauco quod pauca sunt multa. duo non sunt multa et duo sunt pauca ergo pauca sunt multa. Ad quod multitudo absolute non opponitur pauco sed relative et tunc duo sunt pauca. sed non sunt multa

17 Utrum medium et extrema sint in eodem genere

Sic ex 10o physicorum quia quicquid mutatur de extremo in extremum transit per medium. Sed ergo extrema sunt in eodem genere et medium. Ex hoc apparet quod ergo inter de extremis contrariis et de medio participationis et non distantie.

Contra aliqua extrema non sunt in genere ergo non sunt in genere eodem cum mediis. Antecedens patet de contrariis. Sunt ergo de extremis contradictionis.

Contra bonum et malum sunt extrema contrarietatis et tamen non sunt in genere ergo. Antecedens patet in predicamentis pro 1a parte. Secundo quod sequitur secundum opinionem pitagoricorum qui ponebat duo genera bonum et malum. Ad bonum et malum non sunt in genere morali sed sunt inter genera moralia. Sunt tamen in genere principali. Secundo bonum est transcendens ergo non est in genere principali. Ad verum secundo bonum vel quiditative cum ente. Sed prout bonum dicit habitum moralem ex honestis actibus acquisitum est in qualitate. Sic iusticia et iniusticia sunt in diversis generibus moralibus quia iusticia sub virtute, iniusticia sub vicio. Sed sunt in eodem genere principali.

Contra dissonantia est medium. Stabilitas et pax sunt extrema et tamen non sunt in eodem genere ergo. Iam solutum est quia inter de extremis contrariis. Hec autem sunt contraria et dissonantia est medium abnegationis.

Contra chimera est medium inter bonum et malum et tamen non est in genere cum hiis ergo. Antecedens patet pro 1a parte quia est medium abnegationis. Secundo quod medium abnegationis est eius de quo utrumque extremorum negatur. Et hoc patet quod chimera non est medium abnegationis.

Contra equale est medium inter magnum et parvum et tamen non est in eodem genere cum hiis quia equale est in relatione. Hec in quantitate. Secundo magnum et parvum supra absolute dicuntur quantitatem sive grossitiem et sunt in quantitate. Sed supra respective sumuntur in eodem genere cum equali.

Contra materia prima est medium inter esse et non esse ut dicit et tamen non est in eodem genere cum hiis quia non esse non est in genere. Secundo ad argumentum quod loquitur improprie materiam esse medium inter esse et non.

Contra virtus moralis est medium inter duo vicia et tamen est in alio genere quia in illo genere bonum, vicium vero in genere illo secundo est malum. Secundo quod sunt in eodem genere principali et non morali. Ut inter quod de medio participationis.

Contra motus est medium inter duos terminos et tamen non est eiusdem generis cum illis ergo. Antecedens pro 2a parte quia motus est in genere passionis, termini vero motus aliquando sunt substantia, aliquando qualitas etc. Secundo quod motus est in eodem genere cum terminis motus intrinsecis licet non extrinsecis.

Notandum media contrariorum habent se in 2a differentia quia quoddam medium est nominatum ut equale inter magnum et parvum. Aliud innominatum sicut medium inter bonum et malum. Sed quia aliquid est nominatum et aliquid in

nominatum. Hec ratio quia in quolibet medio includitur negatio extremorum. Sed aliquando negatio qua negantur extrema cadit super aliquo uno et tale est quia ita est tunc de facili potest nominari quia nam sequitur inter tali quod illud quod inter intelligitur potest nominari. Aliquando autem contingit quod negatio qua negantur extrema non cadit super aliquo uno sed multis sicut negatio albi et nigri. Et tunc medium est innominatum uno nomine quia talia media non reducuntur ad unum certum inter et per consequens nec ad unum certum nomen.

Utrum media componantur ex extremis contrariis. 16

Sic. Ratio hec duplex secundum philosophum hic. Prima sumitur ex diversa habitudine qua habent extrema et media ad se. Nam extrema habent se sicut simplicia. Media vero sunt composita. Secunda ratio ex magis et minus. Nam in medio salvatur ratio ipsius magis et minus. Et tunc ratio utriusque extremi salvatur in medio. Sic vero albi et nigri salvatur in fusco quia fuscum est minus album quam album. Sic in fusco aliquo salvatur ratio nigri. Unde medium comparatum ad unum extremorum habet rationem alterius extremi. Et hoc non est ex alio nisi quia aliquo componitur ex utroque. Et hoc patet maxime in tepido. Sed dubium est de modo. Dicunt aliqui quod media non componuntur ex gradibus formarum sed solum virtualiter. Alii dicunt quod media ex contrariis id est ex aliquibus gradibus contrariorum. Sicut tepidum componitur ex aliquibus gradibus qui possunt esse gradus summe caliditatis et frigiditatis. Et hii dicunt contraria non esse in mediis formaliter et secundum esse completum sed solum partialiter et secundum esse incompletum.

Contra forma subalterna sunt media et non componuntur ex extremis. Et virtus moralis est medium inter extrema et non componitur ex extremis ergo. Antecedens pro 2a parte quia sufficit iam aliquo et superflua et aliquo defectus. Secundo quod inter de mediis contrariorum. Forma autem subalterna sunt media subordinationis. Secundo 2a quod inter de mediis participationis seu compositionis. Virtus autem est medium abnegationis.

Contra sic hoc est verum de medio participationis, tamen contraria sunt simul. Dicunt quidam quod non est inconveniens secundum esse remissum sed secundum intensum aut in summo est inconveniens. Contra contraria non possunt esse simul quiete. Contra non quod caliditas est contraria tali frigiditati sed solum intensa eius in esse suo. Unde aqua tepida nec calida nec frigida est sed tepida. Contra tamen quod qualitas apta est denominare suum subiectum. Igitur tepidum erit calidum et frigidum. Secundo unum si fuerit in aliquo subiecto secundum esse completum et si plus seu magis

modo sic non est in aqua tepida Ad Ex pluribus
entibus in actu non fit unum Ad unum si sunt in a
ctu completo et perfecto Ad Si media componuntur ex extremis
terminus a quo et ad quem fit stabunt Ad quod hoc est
impossibile secundum esse totale et completum. preterea aut et secundum
esse incompletum non est impossibile

Con primam rationem philosophi extrema sunt opposita ex genere et
diversis Sed valet ex pluribus gradibus Ad alia quod extrema
comparata ad suum genus sunt opposita. Sed comparata ad se in
vicem sunt simplicia Et quibus componantur ex diversis
gradibus. tamen illa efficiunt unum totum rationis eius Secundum
est de mediis. quod illa componuntur ex partibus diversarum
rerum

Con secundam rationem Si medium habet rationem utriusque extremi. cum
eadem specie cum extremis. Sed quod magis et minus non
diversificant speciem

17 Utrum masculus et femina differant specie Non
ex ratione quod differentia specifica est differentia formalis. Masculus
aut et femina differunt solum differentia formali. Nam diver
sitas que est inter masculum et feminam non consequitur
diversitatem formalitatum. sed diversum modum materie recipientis
ipsam formalitatem. Nam ex sperma a et a passum vel
passivum. fit aliquis masculus aliquis femina Et ergo solum
differunt penes materiam et secundum diversum modum materie

Con Omnia contraria differunt specie. h hg. b quod dividunt
aliquod genus puta animal. Ad a duplicia sunt contraria quedam
sunt que consequuntur diversitatem formalem sicut albedo nigredo
Et de hiis verum est. Alia sunt que consequuntur diversitatem materie Et
de hiis non oportet

Con omnes differentie per se differunt specie. h hg. b quod dividunt aliquid
genus. Ad a verum si sunt formales Minor Ad quod sunt differentie animalis
Alia. tamen quod differentia mulis est accidentalis. Unde masculus femina
in genere dividunt sexum sunt differentie per se et differunt specie. Impossibile
in ea animal sunt differentie accidentales seu mulis

Con. differunt plus quam numero ergo differunt specie. B. et que differunt
plusquam numero differunt specie et hg. Ad autem verum est
formaliter

Con Nulla per se et immediate differentia specie. h hg Ad a verum
si consequuntur diversitatem formalem. sed hec materialis consequitur

Con omne animal est masculus vel femina. Alius quod contraria
pro parte distributionis Ad per primum antecedens verum sed non completo

Con. plus ~~dicens~~ in positione assumitur forma. Nam hoc
est secundum quod illa que non differunt materia. differunt forma quod
hic equus et hic homo differunt materia et forma Ad quod alia
quando cum diversitate materiali est unitas formalis. aliquando
aut cum diversitate materiali est diversitas formalis. sic
in arto Nam hic equus et hic homo differunt specie et numero
specie propter diversitatem formalem. Numero propter diversitatem materialem
Dubium est. que est causa diversificans sexum. Ad quod una
ex parte agentis quod quando agens habet plenum dominium super
passum. tunc generatur masculus. femina quando contrarium est. Alia
causa qualitas seminis viles quod si semen viri est magis
calidum. masculus. si magis frigidum. femina generatur
Tertia est quantitas seminis quod crescit corpore. Crescit
virtus in viro seminis Secundum quod semen viri est modicum. generatur ma
sculus. si modicum femina. Maior aut plus habet quam pinguis
Quarta causa etas quod iuvenes et senes generant feminas
propter caloris diminutionem. viri vero masculos propter augmentum
caloris

Utrum corruptibile et incorruptibile differ 18
ant genere Ex ratione elementorum consequitur Ratio quod corruptibile
et incorruptibile differunt secundum potentiam et privationem potentie quod
corruptibile potest pati et corrumpi incorruptibile vero privatur tali
potentia Nulla non potest pati et corrumpi Ergo differunt genere Tamen illa dicuntur esse infra
unum genus ex quorum uno potest devenire in aliud per se Ergo albedo et nigredo sunt
infra unum genus Illa aut differunt genere ex quorum uno non potest devenire in aliud
per se Sed corruptibile et incorruptibile differunt genere Notandum in uno ista notanda Sed quod de
genere dicitur logice quod sunt de pluribus in quid Aliud naturale quod est
sibi transmutatio unius in aliud Et natura prima genus naturale Ista hic proba
quod illa sunt infra unum genus naturale que sunt infra unam potentialitatem unius materie Et
per oppositum illa sunt diversa genere naturali que non sunt infra potentialitatem unius materie Dicitur corruptibile
et incorruptibile Et quod corruptibile sunt infra potentialitatem materie quod per hoc potest pati et corrumpi quod in
corruptibile vero non

Con Tho et alia intelligentia non differunt genere ergo corruptibile et incorruptibile non differunt genere quod ab
inferius ad superius a parte subiecti Antecedens quod sunt in genere substantie Ad primum antecedens quod licet
Ambo sunt in genere substantie propterea quod sunt in eodem genere logico tamen non sunt in eodem genere
naturali

Con Non contraria differunt genere hec humiditas et contraria contrariorum Ad Autem quod verum
logice non naturali Tamen etiam vera hoc

Con Corruptibile et incorruptibile sunt in eodem genere quod sunt in eodem genere Antecedens quod corpus et alia intelligentia

sue ... iuo et sunt corrupti(bi)le et mortale. Contra: quia hec corrupti(bi)le et mortale sunt ...
... ... est copulatum sub ... ...

Item ex corruptibili per se fit mortale, ergo non dantur .... Quesitum quia ex hoc per se fit mixtum
corruptio cum hoc fit transmutatio in mixtum. Contra: dicit quod ex corruptibili per se
fit mortale tamen ... partialis et non totalis

Item ... est corruptibile et mortale, ergo ... quia ... intra ... est separalis a materia, ergo ...
quia quod separatur ... a materia est eius corruptio ... et ... de generatione. Contra:
... ... est de ... ...

Item ratio philosophi assumitur ... est enim quod in ... que sunt diversa ... ex vno
... devenitur in aliud ... devenitur in saporem. Contra: quia ... philosophi
... ... diversa ... sunt ... in vno ... sicut ...
... de ... devenitur ... et ego ... dulcedo et sapor
sunt in diverso ... ... in ... naturali

Sequitur XI

Quod quidem sapientia circa principia scientia est palam ex primis in quibus dubitatum est ad dicta ab aliis

Ad introductionem huius libri ... est quod hec scientia considerat circa entis ...
eius ... ... speculationem et considerationem non se extendunt partes scientie. Considerat etiam
circa speculationem ... separata ... ... considerationem non se extendunt
alie scientie ... de ... inseparabilibus ... illa scientia que considerat de
ente ... eius. Debet considerare de ... ente ... ergo ... scientia considerat de
... separata ... ... considerationem ponit in ... ... autem ... ...
... ad considerationem ... separata ... quodam compendio recolligit ea que
dat ad considerationem ... separata ... devenimus in cognitionem separata
... sunt in ... ex ... illorum ... devenimus in cognitionem separata
... ... quodam compendio recolligit ... que dicta sunt
... in ... ... determinare de ... separata circa medie...
sequitur libra ... ...

1 Utrum vna scientia sit melior vel deterior alia ... ...
sabile. ... ... Metha... est nobilior aliis
... nobilissimum ... ... scientia de ... est dignior aliis
... dignum ... ...

Item nulla scientia est deterior alia, ergo ... quia nulla scientia est mala. Contra: ...
... deterior ... ...

Item ... maxime ... quia nulla scientia est mala ... est ... et ma-
... alique scientie sunt ... Contra: quia alique scientie sunt prohibite propter abusum ...
et ... ... non ... prohibite ... comparare se cum

illis et dimittere meliora

Item in mathematicis neque est bonum neque malum ... ergo ... De ...
... quia Mathematica abstrahit a motu et a materia ... ... ibi non est
bonum neque finis ... Mathematica non demonstrat ... non qua vna
est melior alia

Item nullum inhonestum est bonum aliquis scientie ... huius ... quia scire furari et
scientie ... ... est inhonesta. Contra: ... scientia ... est inhonesta ...
abusus ... ... scientie malum non est malum ... ... bonum ...
mala sicut Albertus magnus de quo dicitur quod fuit magnus nigromanticus
et tamen salvatus est ut dicitur

Item ... sic vel vna scientia est nobilior alia finite aut infinite ... infinite ...
sic est infinite melior ... ... alia est infinite ... a ... ad
oppositum. Contra: quia vna scientia est melior alia ... ... non est dubium
circa ... vna scientia excedit aliam in bonitate ... infinite melior
... quia non ... circa ... ... ergo quia ... sit ... quia ... a ...
quid ad ... ... a ... ad oppositum ... circa declaratione
... non ... cum ... declaratione

Item vna scientia non est nobilior alia ... subiecti ... ... vna ...
non est nobilior ... Contra: quia scientia dicitur nobilior alia ... subiecti remoti

Sequitur quod Methaphisica non ... nobilior scientia naturali ... quia ... subiecti
... ... motores. Contra: scientia dicitur nobilior alia ... subiecti
remoti ... ... nobilitate a subiecto remoto ... et non ... subiecti
forte ... ... considerata ... circa ... ... subiecti ... est ...
considerata ... se ... diverse scientie ... ... subiecti ... non ...

Secundo quod scientia moralis ... nobilior naturali. ... quia scientia speculativa est nobilior
practica ... quia scientia moralis ... nobilius ... hominis felicitatem
... naturalis eius ... Contra: ... ... quod scientia moralis est nobilior naturali
et ... dicitur quod aliqua scientia practica est nobilior speculativa ... in pluribus
aut speculativa est nobilior practica

Sequitur quod Methaphisica non ... nobilior aliis quia non ... subiecti ... nobilius
aliis quia ... eius est ... aliis ... aut non sunt nobiliora. Contra: ...
Methaphisica est nobilior aliis ... considerata principaliter in ea que sunt ...

separate s[ecundu]m quibus p[ro]ut salvat[ur] ro entis

Seq[uitu]r q[uod] s[cienti]a de a[nim]a n[on] s[i]t nobilior aliis s[ed] p[ro]bo de a[nim]a q[uia] n[on] h[abe]t nobi[litatem] s[ub]ie[cti] q[uam] s[cienti]a octavi ph[isicorum] Ad q[uod] s[cienti]a de a[nim]a e[st] nobilior aliis c[on]side[r]antibus de rebus g[e]n[er]abilibus et corruptibilibus Et p[er] h[oc] exclu[ditur] s[cienti]a octavi ph[isicorum] Vel d[ici]t q[uod] s[cienti]a de a[nim]a e[st] nobilior s[cienti]a 8 libri ph[isicorum] Et q[uia] s[cienti]a 8 ph[isicorum] de nobiliori re c[on]sidet n[on] t[ame]n s[ecundu]m nobiliori r[ati]o[n]e[m] [illegible] s[ecundu]m r[ati]o[n]em mot[us] s[ed] s[cienti]a de a[nim]a c[on]siderat de a[nim]a s[ecundu]m eius s[ubstanti]am et positive Et s[ci]am q[uod] s[cienti]a n[on] s[ecundu]m [illegible] capit nobilitatem a s[ub]i[ec]to s[ed] etiam a fine et s[ub]i[ec]to et modo demo[n]stra[n]di et ex c[er]titudi[n]e ut h[abe]t videri in p[ro]hemio de a[nim]a Et p[er] h[oc] [illegible] mo[tum] s[ecundu]m ph[ilosophu]m

2 Utr[um] idem sit actus moventis et mobilis

Ad q[uod] sic s[ed] dissimode q[uia] moventis tanq[uam] illius a quo p[ro]duat[ur] et ita est moventis effective

[illegible] Sed mobilis s[ub]iective q[uia] in q[uo] est s[ecundu]m motus Et ita idem actus est in diversis s[ecundu]m diversos modos Zu[n]d[e]m etiam idem nu[mer]o Ad quo actus s[ub]iectur. an patie[n]s ut active et utro[que] m[odo] Ad q[uod] in mobili est patie[n]s. in mo[vente] active Motor n[on] movet Mobile mo[vetu]r

Con[tra] Motus est moventis s[ub]iective g[ener]o a[ntecedens] q[uia] move[n]s movendo movetur Ad q[uod] non est in movente ut sic p[atet] p[er] r[ati]o[n]e q[uia] non o[mn]e q[uod] o[mn]e movens move[tur] Nam p[ri]mus motor movendo n[on] mo[vetu]r. Aliqua aut[em] moventia move[n]t[ur] p[er] accid[ens].

Con[tra] Actus est in eo cui[us] est act[us]. Motus est actus moventis g[ener]o Motus est in movente Ad q[uod] [illegible] effective n[on] s[ub]ie[cti]ve

Con[tra] disp[ositi]o et forma s[un]t in eod[em] quod denominant Motus est disp[ositi]o et fo[rm]a denominans motore[m] g[ener]o sunt in motore. Ad Ma[io]r dupl[e]x est denominatio extrinseca Ut h[om]o denoiat[ur] dives a divitiis. Sic et motor denoiat[ur] a motu qui est s[ub]iective in mobili Intrinseca Sicut q[uan]do aliq[ui]d s[ecundu]m denoiat[ur] a fo[rm]a sibi inh[e]r[e]nte Sic mobile denoiat[ur] a motu

Ex q[u]o[d] [illegible] narrat illa q[ue] r[eci]tantur in 3 ph[isicorum] q[uo]d g[ener]o

2 Utr[um] tribus modus fiat mutatio Sic q[uo]d l[itte]ra Nam quedam est mutatio de s[ub]i[ect]o in s[ub]i[ectu]m i[d est] de affirmato in affirmatu[m] seu a t[er]mino posito in t[er]mi[num] positu[m] Sicut alteratio et loci mutatio. Alia est de non s[ub]i[ect]o in s[ub]i[ectu]m ut g[e]n[er]a[tio] Tertia de s[ub]i[ect]o in n[on] s[ub]i[ectu]m ut corruptio Et plures mutationes p[ossu]nt n[on] p[ossu]nt [illegible] de n[on] s[ub]i[ect]o in non s[ub]i[ectu]m nulla est mutatio r[ati]o[n]e q[uia] o[mn]is mutatio i[nter] opp[osi]ta. sed negatio n[on] opp[onitur]

n[on] negatione affirmatione[m] Ad Sic p[ri]mus modus n[on] est ponendus q[uia] aff[irmatio]o n[on] opp[onitur] affirm[ati]o[ni]. Sed[e]c[und]o p[ate]t

Con[tra] In o[mn]is mutatione fit de s[ub]i[ect]o in s[ub]i[ectu]m g[ener]o [illegible] modi s[un]t fluant. A[ntecedens] q[uia] in o[mn]i t[ra]nsmutat[ione] est s[ub]i[ectu]m quod t[ra]nsmutat[ur] de uno t[er]mi[n]o in alt[eru]m Ad q[uod] p[er] s[ub]i[ectu]m non int[elligitur] s[ub]i[ectu]m t[ra]nsmutationis q[uo]d est ma[teria] p[ri]ma. sed t[er]mi[n]us positiv[us]

Con[tra] Tantu[m] duo s[un]t modi mutationis p[er] l[itte]ram g[ener]o Ad l[itte]ra[m] v[er]u[m] g[e]n[er]al[iter]. s[ed] p[er] s[e] et p[er] accid[ens]. s[ed] tres s[pe]cial[iter]

Con[tra] Est mutatio de non s[ub]i[ect]o in non s[ub]i[ectu]m g[ener]o a[ntecedens] q[uia] de albo in nigru[m] est h[oc] q[uia] albu[m] est non nigru[m] et nigru[m] est non albu[m] Est ig[itu]r de non nigro in no[n] albu[m] Egidius d[ici]t q[uod] q[ua]rtus modus n[on] p[otes]t poni s[ed] solu[m] s[ecundu]m imaginatione[m] ut d[ici]t l[itte]ra. Ad ar[gumentu]m. de p[er] acc[idens] p[otes]t esse mutat[i]o de n[on] s[ub]i[ect]o in non s[ub]i[ectu]m. [illegible] s[ed] m[ovetu]r illa s[un]t oppo[sit]a r[ati]o[n]e alterius in quo alt[er]o salvatur q[uia] non albu[m] quod est in nigro opponit[ur] non nigro quod est in albo r[ati]o[n]e istiu[s] q[uia] non nigru[m] salvat[ur] in albo. et n[on] albu[m] salvatur in nigro. et ita non p[er] s[e] opponu[n]t[ur] sed p[er] accid[ens] i[d est] p[er] aliud

Con[tra]. G[e]n[erati]o et corruptio non s[un]t motus 5 ph[isicorum] g[ener]o ad autem. v[er]u[m] ra[ti]o[n]e mot[us] p[ro]p[ri]e qui est de s[ub]i[ect]o in s[ub]i[ectu]m

Post ponit acceptiones imm[obi]lis

Utr[um] acceptiones immobilis sint b[e]n[e] assignate Ex l[itte]ra dic[itu]r q[uod] p[ri]mo ar[istoteles] ponit tres acceptiones imo[bilis]

Immob[ile] [dicitur]:
- quod o[mn]io imp[ossibi]le est moveri Et d[icitu]r d[e]us e[st] immot[us] et g[ener]o in d[ici]t imp[ossi]bilitate[m]. ut cap[ut] p[er] [illegible]
- quod vix ut tarde p[otes]t moveri Sic motarus d[icitu]r immotis. Et g[ener]o d[ici]t difficultate[m]
- quod non mo[vetu]r sed aptu[m] est moveri Sic immobile s[ecundu]m ph[ilosophu]m d[icitu]r s[ecundu]m p[ri]vati[o]n[em] motus s[ecundu]m determinati[onem] ubi et s[ecundu]m determinati[onem] t[em]p[or]is. Et g[ener]o d[ici]t p[ri]vatione[m]

Con[tra] Nich[il] est immobile p[ri]mo m[odo]. Con[tra] p[ri]m[u]m ens movet g[ener]o mo[vetu]r q[uia] ab activo ad suu[m] passivu[m] Item p[ri]m[u]m ens est in celo quod mo[vetu]r g[ener]o p[ri]m[u]m ens mo[vetu]r q[uia] motis no[bis] movent[ur] o[mn]ia que in no[bis] s[un]t 8 ph[isicorum]. Item p[ri]m[u]m ens patit[ur] g[ener]o mo[vetu]r Ad p[ri]m[u]m. Ex argu[mentum] cum t[er]mino t[ra]nsf[er]e[n]te posito a p[ar]te s[ub]i[ect]i. ut [illegible] mutan[do] ord[inem] activa in passiva Sic p[ri]m[u]m ens movet g[ener]o aliq[ui]d mo[vetu]r. ut p[ri]m[u]m ens movet celu[m]

go celu mo a p'mo ente. Ad 2m pi's de his q'st in
nob inhesiue. p'm ens sic n est in alo. Ad 2m ne
cius. Si dicat' sint go pati'. Ad q n ome sbu passim
ineptat patem sed ut in pluribus. Vel videor e tale
ut q pati' fm iram modu intndi fm antropospa
tos. Si que st homi assignatur deitati 2c. Ideo di
unt q deus pati' saluatiue. Sed fm. patiens n sal
uatiue aliquid adquirit pfomi. p'm n est hm
Con aliquod est est imole et nllo. go an q prita
Non tinc q illim indile est aptu moui. puctu hm
Ad q est. Ad a vm. qd est indile simp'r. puctu autem
est indile fm imaginatom mathem sed f rem dils et
p qns molis ad motus eo in quo est
Con tra est mot et nllo q. go Non p'mo q alqu
mo'. Vt albertu in de celo q tra est mot alitaue et
etiam locat fm pts. sed f se totam est imo na' q ceti
sue grauitatis. Et go dt qs 2 celi si omis ho descenderent
totam tram moue non possent
Con. celi mundi st imole et nllo go an p autorem
ipe inles. Ad q dicun imoles q non aparent sensi
moui.

12

De sba quidem theorica est. Nam sbaru
principia et cause queruntur. In hoc libro
duodecimo determinat de sba separata imoli. Et est finis
omnium aliorum. Et h3 duos titulos. In p'mo resumit ea
que dicta sunt p'us. In 2o titulo determinat de sba sepa
ta imoli. p'mus tituls h3 tria c. In p'mo determinat de sba
in gnali. In 2 de sensibili. In tertio de dubiis. p'ma quest.

Vtru ad pntem sciam ptineat qsire de sba 1

Ex p'o h9 l2 dicat' qu. Et ponit 3 rones. p'ma q h
scia d3 querere cas et p'na p'm entis. Sz sba est p'm ens
Scda ro q h scia quit cas et p'na simp'r entis. Sz sba
est simp'r ens. Tercia q h scia quit cas et p'a entis
maxime independentis. Tale aut est sba
Con. ad sciam nalem ptz qsire de sba. go Nõ de'tr
de sba qnngit 2r simp'r et abte. i. p'ue et fm rones
gnales sbales. Sic ptz ad istam fm geoptus ands sz mor
dine ad motu. Sic ptz ad nalem. que qsirat de sba in
ordine ad motum. Ad Scia nalis et qsirat de sba abte
q in libro de animalibus qsirat de ali. Ad q n qsirat
de ali fm geoptu sbalom alis. sed in ordie ad motum
pgressiuu. Et go ibi sbm n e al abte sed al in ordine ad motu
motu pgressiuo. Ad Scia nlis qsirat de sba p'ue go eade
sicut meta. an q qsirat diffinitue. Ad pom antis dd q
meta qsirat p'ue. i. p pta p'na ut fm geopta eius sbales
Sed nalis qsirat p'ue i diffinitiue. diffinit n nlis n p formam
sed p mam. l de aia. Ad ad 1 ha ptz qsite de sba. Ad
vm fm intnones logicas q de eo quod quid est et pnt
h3 rom pdils. Sed ad l2m fm intnones et geopta sbales
abte
Con. phus in sua pon qmittit fllam acntis go an q
arguit q puris a'uo in 2 figa. Ad q q puris a'uo
in 2 figa n valz for sed gre me. ut in tmns qutiblib
Con. phs assumit fm in p'ma rom dicens q ens sit
qpositu q pluribus entibus. Si in scda rom assuit q acn
non sunt entia. qd fm Sic in tcia rom assuit q sba sit in
dependens. qd fm de sba qposita. Ad 1 dt alr q phs no
intendit q totu ens sit quodda qu q pluribus ptibus fm
vitem. sed loq' situdinarie. q dicat Sicut in aliquo toto
qposito q pluribus ptibus. est dare vnam p'mam ptem.
ita int' omia entia est dare vnu p'm ens. et hoc est sba
Ad 2 acna n st entia simp'r. i. fm esse qpletu et pfectu
sed fm quid. i. fm esse diminutu et inqpletu seu impfectu
Ad albium est ens simp'r. et est acns. Ad albu fm rom
sbe est ens simp'r. Sed fm rom albi est ens fm quid. Ad 3
phus dicens q sba est ens independens. volt tn q non
est de ro sbe q sit ens dependens sicut est de ro acntis
q si de ro sbe et q sit ens dependens. omne ens et depe
dens quod fm de p'mo ente. Dubitat' vtru dependentia

Sp(er)arum
alia ſſ(ibi)l(i)s et corruptibilis qualis est sp(er)a elementoru(m)
2 alia ſſ(ibi)l(i)s et incorruptibilis qualis est sp(er)a celoru(m)
tercia intellectualis et incorruptibilis q(u)alis e(st) sp(er)a separat(orum)
Con(tra) Sp(er)a solu(m) dividit(ur) p(er) duo me(m)bra q(uia) a(rgumentu)m p(er) op(positu)m Sp(er)a
alia corporea alia incorporea Ad p(ri)m(u)m a(rgumentu)m ad v(er)u(m) s(e)c(un)d(u)m divi(si)o(n)em
imme(dia)tam et sub corporea (com)p(re)he(n)du(n)t(ur) p(ri)ma duo me(m)bra ip(s)i(us) divis(ionis)
Con(tra) Sp(er)a eleme(n)toru(m) n(on) est ſſ(ibi)l(i)s q(uia) p(ri)m(u)m me(m)bru(m) divis(ionis) in(con)v(eniens).
a(rgumentu)m. o(mn)e ſſ(ibi)le d(ebet) esse obi(ectu)m a(liqu)i(us) ſſ(ibi)l(is). Sp(er)a eleme(n)toru(m) n(on) est h(uius)
b q(uia) sp(er)a n(on) est ſſ(ibi)l(i)s. Ad b v(er)u(m) p(ro)p(o)s(itio)
Con(tra) Sp(er)a eleme(n)toru(m) non h(abe)t (con)tr(ariu)m q(uia) n(on) est corrupt(ibilis). q(uia) q(uia)
o(mn)e quod corru(m)p(itu)r a suo (con)t(rari)o (cor)ru(m)p(itu)r. Ad p(ri)m(u)m q(uia) v(er)u(m) q(uo)d
h(abe)t (con)tr(ariu)m d(icitu)r v(er)u(m) de illo quod corru(m)p(itu)r p(er) se et imme(dia)te. Sp(er)a
v(er)o corru(m)p(itu)r (con)secutive s(cilicet) q(uia) corrupta armonia requisita
ad su(u)m esse. Est t(ame)n sciend(um) q(uod) sp(er)a ele(men)toru(m) est corr(uptibi)l(i)s n(on) s(ecundu)m se tota
simul sed successive.
Con(tra) Celu(m) n(on) est ſſ(ibi)le q(uia) p(ri)m(u)m me(m)bru(m) r(espondetur) a(rgumentu)m q(uia) n(on) est a(liquid)
Ad q(uod) celu(m) est ſſ(ibi)le active sed passive q(uia) celu(m) sentit(ur)
Con(tra) est corr(uptibi)le q(uia) a(rgumentu)m q(uia) h(abe)t m(ateri)am Etiam p(re)dicta q(uia)
h(abe)t m(ateri)am in p(otentia) ad f(or)ma(m). q(uia) ad nova ubi
Ad sicut hic d(icitu)r Celum h(abe)t m(ateri)am sed differentem a m(ateri)a
inferioru(m). q(uia) in celo est m(ateri)a in p(otentia) dicta q(uia) solu(m) ad ubi
Illa aut(em) est p(ro)p(ri)e dicta que est in p(otentia) ad f(or)ma(m) s(ub)stancialem
Con(tra) Deus n(on) est sp(er)a intellectualis q(uia) 3(m) me(m)bru(m) a(rgumentu)m q(uia)
non est intelligibilis q(uia) infinitu(m) s(ecundu)m q(uo)d infinitu(m) est ign(o)tu(m)
3 ph(ysicoru)m. Deus est infinitus. Ad infinitu(m) in rebus materialibus
est ignotu(m). q(uia) n(on) est nec esse p(ot)est. Non aut(em) in reb(us) im(m)a(teria)libus. R(ati)o q(uia) infinitu(m) in rebus materialibus h(abe)t se ut f(or)ma
fo(rm)a aut(em) s(ecundu)m se est nota
Dubitat(ur) utru(m) sp(er)a ſſ(ibi)l(i)s et inſſ(ibi)l(i)s p(er)tineat ad eand(em)
sc(ient)iam. D(icitu)r q(uod) al(iqu)a Sp(er)a i(n)genita ſſ(ibi)l(i)s et inſſ(ibi)l(i)s p(er)tinent
ad diversas sc(ient)ias q(uia) i(n)genitu(m) ſſ(ibi)l(i)s p(er)tinet ad ph(ysicu)m. Sed
i(n)genitu(m) inſſ(ibi)l(i)s p(er)ti(net) ad istam s(ecundu)m i(n)genitu(m) aut(em) cadunt sub (com)-
s(ide)r(ati)o(n)e p(er)tinent ad istam sc(ient)iam. No(ta) ista d(ivisi)o ponit(ur)
ut hab(ea)t(ur) accessus ad o(mn)ia que sunt de (con)s(iderati)o(n)ibus p(ri)n(cipa)l(ibus) in
hoc libro
Dubitat(ur) utru(m) celum sit a(nima)t(um). D(icen)d(um) q(uod) celu(m) d(icitu)r a(nimatum) a quo(dam)
a(nima)t p(er) similitudinem q(uia) sicut a(nima)t mo(vet)ur ex se. sic celu(m) mo(vet)ur
ab intellig(enti)a ta(n)q(ua)m a p(rinci)pio f(or)ma(li) effectivo
3 Utru(m) ph(ysicu)s suffic(ien)t(er) demo(n)stret m(ateri)am p(ri)ma(m)
esse. Ad q(uo)d (sic) Et p(ro)b(a)t ph(ysicu)s duabus r(ati)o(n)ibus
p(ri)ma T(ra)nsmutatio est de co(n)t(rari)o in
co(n)t(rariu)m Sed co(n)t(rari)a h(abe)nt unam r(ati)o(n)em p(ro)p(ri)a(m)
et hanc vocamus m(ateri)am p(ri)ma(m) q(uia) unu(m) co(n)t(rariu)m
non imme(dia)te mutatur in alt(eru)m Et hoc d(ici)t
q(uia) p(er) t(ra)nsmutatio(n)em fecit cognosc(er)e m(ateri)am S(ecun)da

r(ati)o q(uia) o(mn)e p(ro)ducibile reducatur ad aliq(ui)d p(ro)p(ri)e
Sed ens ~~p(ro)ducibile~~ fit n(on) ~~est~~ ex ente p(ro)ducibile. o(portet) e(rgo) dare
aliquid ex quo fit p(ro)p(ri)e. et hoc est ens in p(otentia) Sed
est in p(otentia) m(ateri)a est e(rgo) o(portet) dare m(ateri)am

Con(tra) Nu(llu)m p(rincipiu)m p(ri)mu(m) est d(emonst)rabile. m(ateri)a h(uius)m(od)i. Ad a(rgumentu)m
v(er)u(m) de p(ri)n(cipi)o p(ri)mo cognoscendi t(ame)n. t(ame)n r(espon)d(e)r(e) p(ot)est de
m(ateri)a. Et q(uia)mvis o(mn)e p(rincipiu)m r(espon)d(e)r(e) est cognoscendi. t(ame)n
i(n)genitu(m) est r(espon)d(e)r(e) demo(n)strat(ur). i(n)genitu(m) cognoscendi
non. ut d(icitu)r solo
Con(tra) p(rinci)p(iu)m non ens est demo(n)strabile m(ateri)a p(ri)ma h(uius)m(od)i. b
q(uia) l(ibe)r(o) q(uo)d d(icitu)r aliquid fit ex non ente.
quod nullo est ens nec actu n(ec) p(otentia) Et tale
fugit totu(m) ambitu(m) entis. Et ex tali ente
nichil fit. ut d(ici)t (com)mu(n)a
No(n) ens
(dupliciter) d(icitu)r
P(ri)vatio que est in m(ateri)a. Et h(oc) lic(e)t sit n(on) ens
magis app(ro)pinquat r(ati)o(n)i entis q(uam) p(ri)m(u)m n(on) ens
q(uia) licet sit non ens. t(ame)n est entis s(cilicet) ip(s)i(us) m(ateri)e
m(ateri)a que est ens in p(otentia) et d(icitu)r non ens. q(uia) s(ecundu)m
se n(on) est in actu for(ma)li Et ex tali non ente fiunt
o(mn)ia g(e)n(er)alia et co(rrupti)bilia Ad a(rgumentu)m. a est v(er)a de p(ri)mo
n(on) ente Et b de s(e)c(un)do non ente
Con(tra) Ista p(ro)p(ositi)o m(ateri)a p(ri)ma est. est s(u)p(er) notissima q(uia)
non est demo(n)strab(i)l(i)s. a(rgumentu)m q(uia) h(abe)t p(ar)tu(m) notissim(a) s(cilicet) c(on)s(equen)s
Ad hoc arti(cul)um b(re)v(ite)r d(icitu)r q(uod) nulla p(ro)p(ositi)o de 2o adiacente
est demo(n)strat(ur). D(icitu)r t(ame)n ph(ilosoph)us demo(n)strat p(ri)ma(m) m(ateri)am
esse. p(ri)mu(m) motorem esse Sunt qui d(icun)t q(uod) n(on) d(emons)trat
i(s)tas. sed has aliquid est p(rim)us motor. aliquid est
m(ateri)a p(ri)ma Al(ite)r et melius Ad q(uod) n(ul)la p(ro)p(ositi)o de est 2o
adiacente est demo(n)strat(ur) demo(n)st(rati)o(n)e l(i)b(er)a(ta). Sed (con)t(r)a
ut Si t(ra)nsmutatio est. m(ateri)a p(ri)ma est. Sed t(ra)ns(mutati)o e(st) e(rgo) m(ateri)a
p(ri)ma est. U(er)u(m) h(oc) m(ateri)a p(ri)ma est. non demo(n)stratur r(ati)o(n)e
p(ar)ti(s) q(uia) hoc est notissim(um). sed r(ati)o(n)e s(u)bi q(uia) s(ecundu)m h(abe)t a(liqui)d
notius se. Q(uestio) Utru(m) m(ateri)a p(ri)ma sit in re. Ad q(uod) hec
p(ro)p(ositi)o m(ateri)a p(ri)ma est in re. est v(er)a. Unde s(ecundu)m q(uod) m(ateri)a p(ri)ma est
s(ine) forma. Fa(lsum) al(iqu)us m(ateri)a p(ri)ma est ex p(ar)te rei. v(er)a.
Q(uestio) Utru(m) sit una m(ateri)a p(ri)ma. D(icitu)r q(uod) una s(ecundu)m s(ubstanti)a(m). Sed
plures s(ecundu)m habilitates Nam p(ri)mo h(abe)t habilitate(m) ad
f(or)ma(m) el(emen)toru(m). S(ecun)do mediantibus formis eleme(n)toru(m) et in
p(otentia) et in habilit(at)e ad f(or)mas mixtoru(m) Et (sic) (con)t(ingi)t ad f(or)mas
alias
Con(tra) demo(nstrati)o d(ebet) esse ex p(r)iorib(us). p(ri)ma demo(nstrati)o ip(s)i(us)
m(ateri)e esse n(on) e(st) h(uius)m(od)i. b q(uia) t(ra)ns(mutati)o est p(os)t(er)ior m(ateri)a. Ad a(rgumentu)m
a

d' dmcon ff quid.

Con Ro 2 assuit ftm dicens omne pauans reduat ad aliquod pse. qr omne malum est ens p amans et tm non reduat ad aliquod malu pse qr nm tale est. Ad qd non oz qd malu reduat ad aliquod pse malu qr malum est in bono sicut in sbo Et ita reduat ad bonu tanqm ad tm pse qr malu et manifestatu a volutate q q se est bona

8 **Vtr diusitas effectuu pueniat ex diusitate agentiu uel matie** Ad qr ura qr at n Cum ma sit vna et ead. non sufft ad diusitatem effectuu ponere vnu agens Sicut anaxagoras posuit intellectum dmu quom dicebat omna fecisse ex ead ma quam vocabat chaos i. confusum Et in 2 de gen dt Idm manens idm ex natum est facere idm Et gor h' in le dt Cum agens fuit vnu et ma vna et po vna. nlla est ro intimis effectuu Et p istam pom vna intelligit dispones me ad patiendu dispones agentis ad agendum. Ita qd volt dice Si agens fuit vnu et eodo dispom. et ma et fuit et eodo disposita. nuqm pueniunt ab eis nisi vnus uel consiles effectus

Seqr qd nlla 2t diusitas in effectibus oz qr tm vnu est agens s. deus et tm vna est ma. Ad oppositum quis sit vnu et idm agens vle. tm diusa sunt agentia pria ad quo diusitatem seqr diusitas effectuu Et si lz sit vna ma omni fm sbam. tm est plures s habilitates et potestates qr alia po me requirt ad recipiendu formam hois alia ad recipiendu formam asini etc.

Con. sicut mam et agens sunt alie cause ita pse sicut ma et agens sz fora et finis. et ita vr qd ita bn ex intime formarum ut finiu pt puenire multitudo causatorum sicut ex intime maru ut agentiu Ad qd Nuqz ab eod agente ut etiam omo consili et consilr disposito. et ex ma ead ut sic et sic disposita pueniunt diusi effectus spe uel dissiles. nisi concurrant alia agentia ut diusitas aliquoru concurrentiu qr non posset assignari ro vn pueniret talis diusitas. Non n pueniunt ex diusitate forarum generatarum qr qr ille heant esse ab ipo agente ut ab ipsis agentibus et educantur de pones illaru maru. nlla et ro quare deant esse diuse spe ut dissiles nisi sit dissitudo ut diusitas agentiu ut maru. Vn et in hoc n est recurrendu ad cas finales qr quamqz duo agentia nalia et sita

non cognoscentia. fines omo eosd ut consiles intendunt Si aut sunt agentia cognoscentia licet non liba ut canis aut equus. psle est qd diusos intendut. et qd p hoc agunt diuntes et dissiles effectus Sed hoc est. quia agens est diusimode dispom Talia n agentia agunt p sensum et appetitu. Sensus aut alit et alia cognitione disponitur p apphensionem vmq sensus. et ar p apphensionem alterius. Sed si sensus et amo sit dispositus. et appetitus no sit liber. et eodo dispositus in appetendo Et ideo illa n pcedunt cum ~~...~~ p nom. h tinus. Marsilius sic dt Non oz diusitatem effectuu reduce in cas forales et finales inquantu finales distinr cum agentes qr fora est met effectus Sic quodlz agens agit gra sui tanqm ff finem p' intentum Et go ex illis diusis non arguit diusitas effectuu

Con Ab ead ma et ab eod agente pnt puenire multi effectus go Aris Sit ma a. in sbo aeris. et ex illa ab igne b agente fiat ignis. pstea ille ignis factus corrumpatur in aerm. ponamq tm qd ex ma a ead. ab eod igne b fiat ignis. quero vtz ille ignis vltimo genitus sit et idm nuo cum pmo. ut aliis Si idm nuo cum pmo. seqr qd corrumptum idm nuo revocari possit. qd est cum 2m degen Si alius hr ppom Ad qd ex ead ma et ab eod agente psle est puenire diusos effectus sm nm successiue et diusis vicibus. ut pt ratio. Sed non pnt puenire diusi effectus sm spem. nec sm nm simul

Con Idm ignis in ead aqua pducit diusos gradus caliditatis go Ad diusitas nalis gradum successiue generatorum et unam formam intensam constituentiu. bn fit in ead ma et ab eod agente. ut pt ro Sed hec n e q vnom

Con Spma masculi vniforme et vngeneu. ex menstruo sic vniformi et vngeneo. format diusa mbra in fetu. que sunt diusi effectus etiam spe distincti go. Ad qd sperma pmo format cor ut porte cordi. Cor vo formatu cum ptute insita aspmate format consequent' alia mbra pncia Et omnia hec formata. formant b'' mbra qtiora Et sic sunt ibi diusa agentia ad formam diusorum mbroru qr cor non agebat ad formam sui. sed agit ad formam cpatis ut cebri Et illa facta agunt ulterius cum corde alioru ad formam mbroru. Vel Ad qd illa mbra diusa. na' hnt admiscere quam Idea dicuntur ab eod agente puenire Et tu hoc etiu fit qd sunt diuse me diusorum mbroru

Con Caliditas ignis in eadm aqua facit sunt diusos effectus spe qr facit raritatem leuitatem calitatem Ad qd calis ignis non facit in aqua nisi calitatem inme sed illa caliditas facta in aqua facit ont' raritatem et

lenitatem sicut actus primus facit actum secundum. Ar ad
quod quando aliqua forme adueniunt habent naturalem graduationem. tunc
faciens primam facit quantum secundam. sicut dicit 8o physicorum
quod generans dans formam dat qua formam Et sic bene re
ceditur quod idem agens in eadem materia facit dispositiones
diuersarum specierum si una consequatur ad aliam. et aliter
hoc non facit.

Contra intellectus qui a sensibus formet propositiones diuersas et
potentia rationalis est oppositorum. 9 metaphysice. Immo et non tantum agens
liberum nisi certis concurrentibus eisdem posset in actus
diuersos et oppositos. Et amo tenendum est ex fide quod de
us ex eadem materia potest formare hominem et asinum. immo
et sine materia precedente potest creare creaturas contrarias di
uersas. Ad quod voluntas humana sine diuersitate concur
rente in apprehensionibus non potest in actus contrarios
certis omnino eodem se habentibus Et hoc est quia volun
tas non fertur in incognitum. vnde nunquam voluntas
produceret actum volendi sine apprehensione aliqua per modum
boni Nec unquam fertur in actum positiuum refutandum
nisi cum apprehensione aliqua per modum mali ut mali
ae Sed tamen possibile quod multa in aliqua indicant aliquam
maliciam et aliquam bonitatem. ut quod est utile sed
non honestum Et tunc voluntas libere potest in utrumque oppositorum
actuum. potest enim illud velle per apprehensionem utilitatis. et
potest illud refutare per apprehensionem inhonestatis Sed si
non esset apprehensio aliqua malicie ut inperfectionis. sed solum
bonitatis. voluntas non posset formare actum positiuum
refutandi. sed tamen propter hoc non esset nouata ad formandum
actum volendi immo posset non in actum formare ad ma
gis inquirendum de bonitate et malicia Etc volun
tas esset adhuc ad opposita. non tamen ad opposita positiue
sed contradictorie. sicut posset illud velle et posset ei
non velle.

7 **Vtrum intellectus humanus sit perpetuus.** hec
questio currat ad textum de anima. hic non inducens tetigit de
intellectu humano

6 **Vtrum scientiarum et artium sint eadem principia**
Ad hoc arguitur quod non Et ostendit hoc duabus racionibus.
Ca etiam prime racionis notandum quod ponere unum et idem
principium omnium principiorum potest intelligi tribus modis. Vno modo
quod istud primum quod ponitur unum et idem sit quod omnia principia
ita quod nullo alio sit infra principium Et iste modus est impossibilis
quia omne ens a primo ente est principium Secundo potest
intelligi quod istud elementum quod ponitur unum et idem
sit in omnia principia Et iste modus etiam est impossibilis
Et hoc quia unum eidem non est in diuersis principiis Tercio
non potest intelligi quod istud primum et etiam sit in una principio
tantum puta in principio scientie tantum vel racionis tantum Et hic

Textum ad hoc — manetes vero cause velut pars sunt antea. quod at
ut ro. sunt. Si autem et postea aliquid manet
perscrutandum est. In quibusdam non nichil prohibet
ut si est anima tale. non omnis. sed intellectus
omnis namque inpossibile forsan

modus est impossibilis quia etiam scientie est in scientia tantum et
in alio principio impossibile est non quod etiam omnium principiorum
sit in uno principio tantum. Quod ergo dicat philosophus etiam quod
ponitur unum et idem. non potest esse quod omnia principia non
potest esse in omnibus principiis. ex quo ponitur unum tantum. nec
potest esse in uno principio tantum. quia est etiam diuersorum
vide de hoc alibi. Ad racionem ad quartam. Tercio tamen conceditur quod sic
Et hoc declaratur per quatuor modos. Nam primo dicit
quod sunt eadem secundum proporcionem. Nam principia rerum sunt non forma
priuatio et agens. ista sunt eadem secundum proporcionem quia sicut
corporis simplicis non forma priuatio et agens. sunt principia
ita eadem secundum proporcionem corporis mixti sunt principia. sic est
omnium artium. Secundo quia principia scientie sunt principia omnium artium
Eo quod artes dependent a scientiis quo ad certum esse. sic
dicitur in A methaphysice Tercio quia actus et potentia sunt principia omnium
principiorum sic quod non principio reperitur actus et potentia quarto
quia ipsorum sunt eadem principia ultima. non autem prima

Contra. Ad eadem esse principia scientiarum et artium est duobus
modis vno secundum rem Et hoc. ut vtica seu gallica. vnde est
persa seu spalia. Secundo. Alio secundum proporcionem. omnia.

Contra eadem materia est principium scientie et artium ergo secundum rem
sunt eadem principia scientie et artium. ergo distinctio non valet Ad quod
eadem est materia remota sicut scientie et artium. sed non eadem
propinqua quia materia intellectus est in potentia ad recipiendum
formam specialem. et materia illa est in potentia ad formam aliquam

Quod non facit motum de fine. prima racio ex parte
mouentis. Nam faciendo mencionem de mouente facit men
cionem de fine Cum quia racio quia mouens non mouet nisi
in virtute finis Et hoc quia finis est causa causarum finis non mo
uet efficientem. Efficiens autem materiam ad formam. Sic ergo quia
efficiens mouet in virtute finis. ideo faciendo mencionem de eo
mouente et efficiente facit mencionem de fine Secunda racio potest
reddi ex parte forme Nam faciendo mencionem de forma aliquo
facit mencionem de fine Et hoc quia forma aliquo est finis
Nam per forma et habitu cessat motus

1 Utrum necesse sit ponere sbam sepatam immobilem
ex lrā elicat^r q̄ō. Prima rō q̄r int^r omnia entia. sba
imobilis est primu ens. Si g° sbā imo^l non est. nllum
aliorum entium est. sed hoc inpgle. Scdā rō q̄r si n̄
eēt dare sbam sepatam imobilem. omnis sbā 2t corr^l
sed q̄r corruptibl sbūs omnia corrumpentur. g°

Et nō q̄ deus et n̄ dr̄ sbā a subsistendo sed a p̄se
stando
Con Non est necc ponere 2i q̄r sisit. maxime q̄r 2t
necc ponere infinitum bonū Et si sic pm 2t malū
in rbus q̄ q̄r infinitū bonū tollit omne malū
al's non 2t infinitum boni. h rō sic t Ad deus
qui est infinite bonitatis permittit malū in rbq
ut ex eis bona eliciat Et hoc magis arguit bon^{tē}
infinitam Ad Com^m corr^l a corro. malū g° a bo
no summo corrupet^r. Non eēt ig^r. Ad q̄ bonū sum
mū est agens volūtarium pt g° scdm operari gnu sy
ipm malū
Con Supposito q̄ deus non sit. omnia ~~nalia~~ entia pnt r
duci ad p̄na nalia. artificialia et voluntaria
Ad quis omnia r̄ducant^r ad ista p̄n^a. q̄r tn̄ ista
p̄na sl̄ cause scde. ideo oz q̄ reducant^r ultiq ad ali
quod primū
Con Non est sbā sempitna g° an^s q̄r deus ma
pt esse p^2 q̄r aliquid incepit esse deus. p^2 q̄r ali
aliqd quid nunc est deus et īmetē añ hoc fuit deus p^2
2 q̄r vius añ hoc fuit deus Ad q̄ in 2 q̄ ponē
te sbm dz restringi ad idm suppositū ut aliquid
est deus et idm aliquid īmetē añ hoc n̄ fuit

Utrum sbā sempitna que est deus semp
actu maneat. Sic et tangit ad duas rōes 147
prima sicutur q̄ pte mota sic motor ēulans est
eternus
155

W r. 1841. w miesiącu Styczniu Francuzi postanowili opasać Paryż murem – będzie więc opasana ich stolica – póki jaki Lizander tych murów im samym rozrzucić niekaże.

כ ולם היום במלאכים קודש לפניך ערבים כי אתה ר

ל בושיהם נקיים וכולם צמים ומתענים חנון ורחום ד

מ עשיהם מגידים וחטאותיכם בפיהם מתודים כי א

נ קראים היום וסלחתי לכם היום וטהרתם לפני ה׳

ס פורים בחולהים. שנות תשליך במצולות ים שר ד

ע ונים ארבע קדושות לפני חוקר כליות יודע כל נס

פ וקדם לחיים וטהרם במים חיים כי אתה רחו

צ ועקים אנא אנא סלח נא וכפר חטאי מנה כי אתה ר

ק ולם מרעישים קקק קוראים אבות ובנים כי אתה ר

ר אשון ואחרון אתה חנון ורחום אתה למען עשה

ון צבא מעלה לשוכן מעלה אומרים קדוש

כי ירדר תמים להזנור תמים אומרים ברוך

נים ושבים לנתם מקשיבים אומרים קדוש

דרי ישרעות והופי כליהות אומרים קדוש וב

ירוהם רפות לדר בערבות אומרים קדוש

ע מטע אמת לא אהים אמת אומרים ברוך

עמלים שים לעשה הודים אומרים קדוש

נים ונשאים למעלה נשיאים אומרים קדוש וב

סרי מרומים לרב על רמים אומרים קדוש

בי אהליו יונקיו ועולליו אומרים ברוך

... al sim... tā p' qu...
sit' ɜo uel sit p ta p
plom uel e de qbz p
uideres ... no sit
tit' uni pti odi ... asse
uel sit ... sit p ta
th ta perfectissima et princi
palissima magis sit ro
sit ta finales ... Gregi

u d ua ... separabiles a dimensionibus u
uistlis' qr ulla sola capellat' a ...
uis ... ɜ dimensiones ...
ulli ... q2 ds sorte ...
complexs ... in dimens...

o3a VI

...ug et alius sunt casus absoluti
...llo gen' [illegible] Genus [illegible] at
...tz/ multiplicitas predicatorum de re quiditatis...
...nibilium simul et multiplex / formarum caus
essencia informacionem) ...
...tz/ in genus est ydearum pluralitas / et summa
...uus simplicitas sibi [illegible] non repugnat

VIII